GERÇEK SUÇ HİKÂYELERİ

1

Paloma

JIMMY HOFFA

BELFAST NOTHERN BANK

MEHDI BEN BARKA

VATİKAN BANKASI SKANDALI

PENTAGON SALDIRISI

BENAZİR BUTTO

OLOF PALME

ZODYAK KATİLİ

Çözülememiş Suçlar

Dünyanın En Ünlü Kan Dondurucu Suçlarının İzini Takip Edin

John Wright

John Wright

Çözülememiş Suçlar

Paloma

John Wright

Amerikalı yazar John Wright, yirmi bir kitap yazmış, yüz elliyi aşkın kitabın yazılmasına katkıda bulunmuştur. Şu anda İngiltere'de yaşamaktadır.

GERÇEK SUÇ HİKÂYELERİ DİZİSİ 1

Çözülememiş Suçlar

John Wright

Orijinal adı: Unsolved Crimes

1. Baskı / Mayıs 2015, İstanbul

ISBN: 978-605-84812-9-9

İngilizceden çeviren: Cansu Ünsal

Düzelti: Banu Erol

Yayıma hazırlayan: Sami Ergün

Kapak tasarımı: Dilek Şişli

Baskı: Stimat Matbaa Rek. Org. San. ve Tic. Ltd Şti. Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. No: 12 / 166 Zeytinburnu-İstanbul. Matbaa sertifika no: 30704 • tlf. (212) 576 01 07

Bu kitabın telif hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Paloma Yayınevi—Paloma Medya Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Yayıncılık sertifika no: 23401

Hocapaşa Mah. Ankara Cad. No: 28 Ankara İşhanı Kat: 2

Büro: 14-15 Cağaloğlu /İstanbul • tlf. (212) 514 27 20

info@palomayayinevi.com • palomakitap@gmail.com

www.palomayayinevi.com

John Wright

ÇÖZÜLEMEMİŞ SUÇLAR

Çeviren: Cansu Ünsal

Paloma

İçindekiler

GİRİŞ

Televizyonda yayınlanan suç dramalarında suçlu amatör bir dedektifin bulduğu küçük bir ayrıntı ile veya bir adli tıp uzmanının yaptığı doğru laboratuvar testleri sayesinde her zaman yakalanır. Maalesef, gerçek hayatta dedektifler bu kadar şanslı değiller –Amerika Birleşik Devletleri'nde katillerin yüzde 30'u, hırsızların da yüzde 75'i yakayı ele vermeden kaçmayı başarıyor. Günümüzde DNA eşleştirmelerinin gücüne rağmen çoğu vaka, delil izi sürme, şüpheliyi suça iten nedenler, kurbanla arasındaki bağlantılar ve şüphelinin suç anında başka bir yerde olduğu iddiasının doğruluğunu araştırma gibi geleneksel polis yöntemleriyle çözülüyor.

Bununla beraber, çözülmemiş suçlar yıllarca kayıtlarda faili meçhul olarak durduğunda, DNA örnekleri mahkûmiyet kararları için yeterli kanıt üretebilir. İngiltere'de iki kişiye tecavüz eden bir adam, yaklaşık otuz yıl sonra, 2004'te, DNA profili sayesinde yakalandı. Bu nedenle, daha fazla emniyet teşkilatı faili meçhul olaylarla ilgilenen birimler kuruyor ve bu birimler aynı zamanda yanlış yere hapse atılmış mahkûmları tekrar özgürlüklerine kavuşturabiliyor.

Zor Vakalar

Burada anlatılan altmış vaka, dedektiflerin kafasını karıştırmaya devam ediyor. "Kara Dalya" olarak da bilinen Elizabeth Short'un cinayeti ve İsveç Başbakanı Olof Palme'ye düzenlenen suikast gibi, bazıları dünya çapında büyük bir yankı uyandırırken Kanadalı genç Richard Hovey'nin öldürülmesi, Birleşik Krallık'taki Waddesdon Malikânesi'nde meydana gelen olağanüstü sanat eseri soygunu gibi bazı vakalar da gizemli yerel olaylar olarak kalmıştır. Bu kitap basıma girdiğinde, yer verilen vakaların hiçbiri henüz çözülememişti.

Kitapta yer verilecek suçlar seçilirken saldırganların adaletten kaçmak için izledikleri farklı yolları vurgulama amacı güdüldü. Kimi zaman olay yerini koruyamadıkları için polis kusurluydu, tıpkı çocuk güzellik kraliçesi

seçilen JonBénet Ramsey'in 1996 yılında evinde öldürüldüğünde olduğu gibi. 2004 yılında Kuzey İrlanda'da yaşanan Belfast Nothern Bank soygunundaki tahminen "içeriden destekli iş" gibi, bu olaydaki şüpheli kilit isimler de, savcılığın ikinci derecede delile istinad etmesinden sonra serbest kaldılar.

Bazen, polis kimin suçlu olduğundan neredeyse emin olmasına rağmen sağlam kanıt bulamaz; tıpkı sendika lideri Jimmy Hoffa'nın katillerinde olduğu gibi. Kimi zaman da California'daki "Zodyak Katili" ve Avustralya'daki "Bay Acımasız" (Mr. Cruel) gibi, seri katiller önceden bağlantısı olmayan kurbanları rastgele seçerek tespit edilmekten kurtulabilir.

Los Angeles polis memurları Ocak 1947'de bir rögarda bulunan ve Elizabeth Short'un ölümüyle bağlantılı kan lekeli kıyafeti inceliyor.

Akıllı Suçlular ve Komplolar

Yabancı hükümetler de tutuklamaların engellenmesinde rol oynamaktadır: Örneğin, eski KGB ajanı Alexander Litvinenko'nun 2006 yılında Londra'da kim tarafından zehirlendiği hâlâ bilinmiyor. Bazen suçlular sadece çok akıllıdır: "Süper dolar" kalpazanları ve çaldığı 200 bin dolar ile Oregon civarında uçaktan atlayan D. B. Cooper, hiçbir iz bırakmamıştı.

Bu kitapta, her bir vaka sırasıyla suç, araştırmanın kısa bir açıklaması, ortaya çıkarılan deliller, kilit şüpheliler ve eğer varsa mahkûmiyet kararı çıkmayan yargılanma süreci şeklinde sunulmuştur. Son olarak da, "Cevapsız Sorular" kutusunda, araştırmalarda ne tür hatalar yapılmış olabileceği ve potansiyel ipuçları hakkında yorumlar yer alıyor. Bu vakaların birçoğu hâlâ canlı olduğu için, kaydedilen gelişmelere ilişkin haberleri takip etmeye çok daha hazırlıklı olacaksınız. Bu kitap baskıya girdiğinde, tüm bu vakalar hâlâ çözülmemişti fakat bazıları hiç şüphesiz gelecekte çözüme kavuşacaktır.

Bir adli tıp uzmanı, Alexander Litvinenko'nun 2006'da zehirlenerek öldürülmesiyle bağlantılı olan bir araç üzerinde kanıt izi arıyor.

CİNAYET

Adam öldürme her zaman en ciddi suç olmuştur. Günümüzün katilleri, bıçak ve arsenik gibi modası hiç geçemeyen yöntemleri kullanmaya devam etmekle birlikte radyoaktif maddeler ve sıvı patlayıcılar gibi modern öldürme yollarını da benimsemiştir. Adli tıp, olay mahalline kendi teknolojisini taşımasına rağmen birçok iğrenç cinayet hâlâ çözülememiştir.

ROSE HARSENT

VILLISCA CİNAYETLERİ

HALL AND MILLS

WILLIAM DESMOND TAYLOR

HARRY OAKES

KARA DALYA

GRIMES KIZ KARDEŞLER

MARILYN SHEPPARD

ZODYAK KATİLİ

RICHARD "DICKIE" HOVEY

JIMMY HOFFA

BOB CRANE

DANA BRADLEY

PEGGY HETTRICK

JULIE WARD

MINDY TRAN

JONBENÉT RAMSEY

BILLIE-JO JENKINS

NOTORIOUS B.I.G.

RENÉE SWEENEY

JILL DANDO

NATALEE HOLLOWAY

ROSE HARSENT

İngiltere'nin Suffolk Kontluğu'ndaki vadide yer alan Peasenhall köyü, yirminci yüzyılın başlarında, düzenli olarak kiliseye giden birbirine bağlı insanların yaşadığı bir yerdi. O dönemde Rose Harsent, William ve Georgeanna Crisp çiftinin evine hizmetçi olarak çalışmaya geldi. 1 Haziran 1902, Pazar günü, Harsent'in babası kızını görmek ve ona temiz çamaşır getirmek amacıyla çiftliğe uğradı. Fakat arka kapıdan içeri girdiğinde, mutfakta, hizmetçilerin kaldığı yere çıkan merdivenin dibinde kızının cansız bedenini buldu. Kızı kanlar içinde sırt üstü yatıyordu. 23 yaşındaki kadının boğazı kesilmişti, omuzlarında ve ellerinde derin bıçak yaraları vardı; sanki birisi cesedini ateşe vermek istemiş gibi geceliği ve vücudunun bazı yerleri de yanmıştı. Gelen doktor, kurbanın ölümünün dört veya altı saat önce gerçekleştiğini tespit etti.

Araştırma ve Şüpheli

Polis önce Harsent'in merdivenlerden düştüğünü ve elindeki mum ile gaz lambasını düşürüp kendisini kestiğini, yanık lekelerinin de bu şekilde meydana geldiğini düşündü. Fakat cesedin yanında bulunan kırılmış ilaç şişesinin içindeki parafin ve ateşi yakmak için kullanılan gazete, delili yok etmek için girişimde bulunulduğunu açıkça gösteriyordu. Odasını inceleyen polisler, müstehcen bir şiir ve açık saçık mektuplar buldu.

William Gardiner. O Cumartesi gecesi buluşmak için Harsent'e bir not gönderilmişti. Altında imza yoktu ama polis el yazısının karısı Georgie ve altı çocuğuyla birlikte yakınlarda oturan 35 yaşındaki marangoz William Gardiner'a ait olduğu belirledi. Gardiner, saygı duyulan, çalışkanlığıyla bilinen bir koro yönetmeniydi ve aynı zamanda yerel Primitive Metodist Kilisesi'nde Pazar okulunda öğretmenlik yapıyordu. Harsent de o kiliseye gidiyordu ve korodaydı.

Peasenhall, Suffolk Kontluğu'nda sessiz ve dindar bir köydü. Britanya tarihindeki en gizemli çözülmemiş cinayetlerden biri orada işlendiği için, yıllarca dilden düşmedi.

Yasak Aşk. Otopsi sonucunda, bekar olan kurbanın altı aylık hamile olduğu ortaya çıktı. Bunun üzerine dedektifler hemen kurbanın Gardiner'la yaşadığı ilişki sonucu öldürüldüğünü düşündüler. Bir yıl önce iki genç adam, çifti boş bir kulübeye girerken görmüş ve sevişme seslerini duymuştu. Bu bilgi hızla yayıldı ve polis de Gardiner'ın Harsent'i taciz ettiğini ve herhangi bir talepte ya da suçlamada bulunmasını önlemek için de onu öldürdüğünü ileri sürdü. 3 Haziran günü, cinayetten tam iki gün sonra, polisin Gardiner'ı tutuklaması, dindar köy halkı arasında şok etkisi yarattı.

D R

I will try to see you tonight at 12 oclock at your Place if you Put a light in your window at 10 oclock for about 10 minutes then you can take it out again. dont have a light in your room at 12 as I will come round to the back

Miss Harsent
Providence House
Peasenhall
Saxmundham

THE MYSTERIOUS LETTER WHICH MADE THE MIDNIGHT APPOINTMENT. GARDINER DENIED HAVING WRITTEN IT.

Söylendiğine göre, William Gardiner bu mektup ve zarfı Rose Harsent'e bir gece yarısı buluşması ayarlamak için göndermişti. Mahkemede aşk kaçamağını inkar etti.

Yargılama Süreci

İlk duruşma 7 Kasım 1902'de, il merkezi Ipswich'te Suffolk Kaza Mahkemesi'nde (üst mahkeme) görüldü. Gardiner, cinayetin işlendiği sırada evde karısıyla beraber yatakta olduğunu ve Harsent'i hiç görmediğini söyledi, karısı da onun ifa-

desini doğruladı. Bununla birlikte, Gardiner çifti şiddetli fırtına dinene dek komşularının evinde kalmış ve gece saat ikiden önce yatmamıştı. Karısı sabah saat beşe kadar uyuyamamış ve üç saat sonra da uyanmıştı. Sabah saat yedide bir komşusu, Gardiner'ı altı yanan bir kazanın olduğu çamaşırhanesinden gelirken görmüştü. Harsent'in patronu Bayan Crisp ifadesinde, gece saat bir ya da iki gibi bir gümbürtü ve çığlık duyduğunu ama hiçbir şey yapmadığını, çünkü kocasının bir problem olduğu takdirde Rose'un gelip haber vereceğini söylediğini belirtti.

Jüri Karar İçin Gerekli Çoğunluğu Sağlayamıyor. Savcılık olay yerinde bulunan kırık ilaç şişesinin, doktor tarafından Gardiner'ın çocuklarına verildiğini söyledi. Gardiner'ın sustalı bıçağında kan bulundu fakat o bıçağı tavşan kesmek için kullandığını iddia etti. Nottaki güçlü ikinci derece kanıtı ve Gardiner'ın kadınla yaşadığı ilişkiyi göz önünde bulunduran jüri, bir üyesi hariç, Gardiner'ın suç işlendiği sırada başka yerde olduğu iddiasına inanmadı. Evan Edwards oyunu suçlu olduğunu düşünen 11 üyeye karşı suçlu olmadığı yönünde kullandı. Oybirliği gerektiği için, jüri tekrar duruşma yapılmasına karar verdi.

Rose Harsent, iğfal edilmiş ve hamile bırakılmış masum bir köylü kızı gibi görünüyordu. Ancak polis birtakım yerel erkeklerden gelmiş samimi mektuplar buldu.

Yeniden Yargılama. Duruşma 21 Ocak 1903'te aynı mahkeme binasında görüldü. Halk artık "Peasenhall Gizemi" olarak adlandırılan bu olayda Gardiner'ı destekliyordu ve bu sefer jüri de Gardiner'ın karısının cinayetin işlendiği saatte eşinin suç mahallinde olmadığına dair ifadesine daha fazla sempati gösterdi. On jüri üyesi suçsuz, 2 jüri üyesi de suçlu olduğuna karar verince yine bir hükme varılamadı.

***Nolle Prosequi* (Takipsizlik Kararı).** Üçüncü duruşmanın Bury St. Edmunds'ta görülmesi için hazırlık yapıldı fakat savcılık delillerin suçu ispat etmeyeceğine karar verdi. Daha sonra *nolle prosequi* (takipsizlik kararı) için

itiraz dilekçesi verdi. Böylelikle Gardiner, İngiltere'de cinayetle yargılanan ama jüri kararıyla hüküm giymeyen birkaç zanlıdan biri oldu.

FAİLİ MEÇHUL VAKALARIN DOSYALARININ YENİDEN AÇILMASI

DNA testleri, suçsuz şüpheliler açısından gerçek bir rüya iken suçlular için kabustur. DNA testlerinin kimlik saptamadaki başarısı, mahkemelerde önemli bir rol oynar ve çok sayıda tutuklunun tahliye edilmesini, çözülememiş ve neredeyse unutulmuş vakaların da yeniden açılmasını sağlar.

Polis 2 Temmuz 1946'da Muriel Drinkwater'ı ararken. Cesedini o gün buldular.

Bunun en önemli örneği, 1946 yılında Wales, Penllergaer'de tecavüze uğradıktan sonra katledilen Muriel Drinkwater vakasıdır. Okula giderken sürekli şarkı söyleme alışkanlığı yüzünden 12 yaşındaki bu kız çocuğuna küçük bülbül lakabı takılmıştı. Kaçırıldığı gün, küçük kız okul servisinden inip, ormanlık alandan geçerek ailesinin çiftliğine doğru tek başına yürümeye başladığında yine şarkı söylüyordu. Küçük kız eve gelmeyince, bölge sakinleri gece boyunca onu aradı ve bir sonraki gün öğleden sonra yolun kenarında cansız bedeni bulundu.

Saldırgan, küçük kızın kafasına vurmuş ve silahla iki kez ateş etmişti. Polis cinayet mahalline yakın bir yerde silahı buldu ama silahta işe yarayabilecek herhangi bir ipucuna rastlanmadı. Dedektifler çok sayıda şüpheli getirdi ve binlerce ifade aldı. Sonunda zanlının eşkali otuzlu yaşlarında, kahverengi spor ceket ve kahverengi kadife pantolon giymiş bir erkek olarak verildi fakat izine hiçbir zaman ulaşılamadı.

DNA tekniklerinin gelişmesiyle Güney Galler Polisi, dünyanın en eski faili meçhul vakalarından biri olan bu cinayet dosyasını 2003 yılında tekrar açtı. Polis, suçlu yaşıyorsa seksenli yaşlarında olması gerektiğini söylüyor. Muriel'in DNA örneğini bulmak ise hiç kolay olmadı çünkü bu olayla ilgilenen polis karakolu kapanmıştı. Baş Müfettiş Dedektif Paul Bethell, sonunda

kurbanın yağmurluğunu bir depoda buldu ve adli tıp uzmanları katilin DNA profiline ulaştı. Ulusal DNA veritabanında eşleşen bir DNA bulunamadı, bu nedenle dedektifler şimdi katilin akrabalarının, belki oğlunun ya da erkek torununun izini bulmaya çalışıyor. Aynı zamanda dosyada adı geçen, yaklaşık kırk ila elli şüphelinin isimlerini gözden geçiriyor.

Sonraki Gelişmeler

Gardiner'ın tahliye kararı, çoğunlukla yanlış yere suçlandığına inanan yerel halk tarafından büyük bir sevinçle karşılandı. Suffolk'tan Londra'ya taşınıp kendine bir dükkân açan Gardiner, aksi yöndeki tavsiyelere rağmen ismini değiştirmedi. Halk, bu cinayet olayına epey ilgi gösterdi, hatta reklamcılar Gardiner'ı sahneye çıkarmak istedi fakat onu ikna edemedi. Gardiner 1941 yılında, 72 yaşında bilinmeyen bir nedenden dolayı vefat etti.

William Gardiner (ortada), onun suçlu olup olmadığına karar verilemeyen ikinci duruşmadan sonra, Ipswich'teki Suffolk Kaza Mahkemesi'nin önünde. Planlanan üçüncü duruşma iptal edildi.

Başka Şüpheli Yok. Birçok tahmin olmasına rağmen, polis bir başka şüpheli için araştırma yapmadı. Bir yabancının saldırmış olması, kıskanç bir sevgilinin (Gardiner'ın karısı veya kurbanın erkek arkadaşı) intikamından daha az olası görünüyordu. Yıllar içinde, köyde çıkan dedikodular Harsent'in o kadar da masum bir şekilde tacize uğramadığını, çünkü civarda başka erkeklerle de beraber olduğunu ortaya koydu. Herhangi birine karşı net bir kanıt olmadığından, polis diğer potansiyel şüphelilerin peşine hiç düşmedi.

"En Gizemli Cinayet." BBC televizyon kanalı, 2005 yılında, *En Gizemli Cinayet-Rose Harsent Vakası* adlı programında, vakayı tekrar inceledi; yazar ve aktör Julian Fellowes, Gardiner'ın karısının kıskançlık nöbeti geçirerek Harsent'i öldürdüğüne karar verdi ve Gardiner'ın cinayetten hüküm giymesi durumunda, karısının gerçeği itiraf edeceği şeklinde mantık yürüttü.

Cevapsız Sorular

- Kanlı kıyafetler Gardiner'ın evinde bulunamadı. Acaba sabahın erken saatlerinde çamaşırhanede yaktığı bu kıyafetler miydi?
- Crisps ailesi, yanlarında çalışan kurbanın yaşadığı cinsel ilişkilerden haberdar mıydı? Gece duydukları çığlığı neden ciddiye almadılar?
- Polis, Harsent'e mektup yazan diğer adamların izini sürmeye neden çalışmadı? Polis Gardiner'ın eşinden hiç şüphelendi mi?
- İkinci jüri Gardiner'ın toplum içindeki saygın itibarından ve arkasındaki halk desteğinden ne kadar etkilenmişti?

VILLISCA CİNAYETLERİ

Kent konseyiyle yaşanan tartışma sonucu, elektrik şirketi elektrik vermeyi kesince Iowa'daki Villisca'nın caddeleri 9 Haziran 1912 yılında karanlığa gömüldü. 43 yaşındaki Josiah Moore ve 39 yaşındaki eşi Sara, yine de çocuklarını yanlarına alıp Presbiteryan kilisesinde her yıl düzenlenen Çocuk Günü etkinliğine gittiler. Etkinlik akşam sekizden dokuz buçuğa kadar sürdü. Sabah düzenli kilise hizmetleriyle başlayan yorucu günün ardından aile, geceyi geçirmeleri için çocuklarının iki arkadaşını da evlerine davet etti.

Ertesi sabah, komşuları Mary Peckham, köşedeki Moores'ların evinde olağandışı bir sessizlik olduğunu fark etti. Kapı kilitliydi ve içeriden kimse cevap vermeyince Josiah'ın erkek kardeşi Ross Moore'u çağırdı, onda evin anahtarı vardı. Eve girdiklerinde alt kattaki yatak odasında, misafir olarak gelen Stillinger kardeşlerin, yani 11 yaşındaki Lena ile sekiz yaşındaki Ina'nın cansız bedenleriyle karşılaştılar. Bayan Peckham şerifi aradı ve olay yerine gelen polis şefi, üst kattaki yatak odalarında tüm ailenin cesetlerini buldu: ebeveynler ve çocukları 11 yaşındaki Herman, on yaşındaki Katherine, yedi yaşındaki Boyd ve beş yaşındaki Paul. Bu sekiz kurban, uyurken vahşice öldürülmüştü.

Araştırma

Polis, tüm dış kapıların kilitli, pencerelerin de kapalı olduğunu gördü. Yerel Milli Muhafız Teşkilatı öğle saatlerinde bölgeyi güvenlik çemberine almak için geldiğinde, olay mahalli çoktan kötü biçimde tahrif edilmişti. Cesetleri görmek için tahminen yüz kişi odaları dolaşmıştı. Bazı kişisel eşyalar me-

raklı ziyaretçiler tarafından olay yerinden alınmıştı, hatta birisi babanın kafatasından bir parçayı hatıra olarak almıştı. Bu insan trafiği, kokuları takip etmesi için getirilen tazıların kafasını karıştırdı.

Sekiz kurban bu beyaz evde öldü. 1994 yılında bir şahıs tarafından satın alındı ve şimdi turların gezmesi için açık. Hayalet avcıları bu evde geceleri sık sık kalıyor.

Öldürülme Saati. Adli tabip, bu cinayetlerin gece yarısından kısa bir süre sonra işlendiği ve katilin tek tek yatakları gezip her bir kurbanın kafatasını sırayla ezdiği tahmininde bulundu. Olay yerini inceleyen doktorların ve başka görevlilerin büyük jüriye verdikleri ifadeye göre, her bir çocuğa bir ya da iki kere vurulmuştu. Anne ve baba ise birden çok darbeye maruz kalmış ve aralarından en kötü saldırıya maruz kalan baba olmuştu. Kurbanların yüzleri tanınmaz hâldeydi ve katil bütün yüzleri çarşafla örtmüş, Lena Stillinger'ı da ona tecavüz etmediği halde cinsel ilişki pozisyonunda bırakmıştı.

Fiziksel Deliller. Cinayet silahı babaya ait bir baltaydı ve misafirlerin yatak odasında kanlı bir şekilde bulundu. Yakınında kalın bir dilim pastırma duruyordu. Katil, baltadaki kanı silmeye çalışmış ve ellerini temizlemişti zira mutfaktaki masanın üstünde, bir kâse kanlı su duruyordu. Dedektifler, anneye baltanın keskin tarafıyla, diğer kurbanlara da baltanın sapı ya da yan tarafıyla vurulduğunu söyledi. Olay yerinde net bir parmak izi bulunamadı.

Şüpheliler

Araştırmanın başında, polis bir yabancının, muhtemelen bir manyağın kurbanları rastgele öldürdüğünden şüphelendi. Şehirde bilinen katilleri bu olayla ilişkilendirmeye çalıştılar ama bir bağlantı yakalayamadılar.

- **Henry Lee Moore, 37 yaşında.** Moore ailesiyle hiçbir bağı olmayan bu adam, Villisca cinayetlerinden altı ay sonra Missouri, Columbia'da annesini ve büyükannesini öldürmekten hüküm giydi. Yetkililer şüpheliyi sorguladı fakat olayla ilgili bir bağlantı bulamadılar.
- **Frank F. Jones, 57 yaşında.** Özel dedektif James Newton Wilkinson, Villisca'dan eyalet senatörü Jones'a odaklandı. Moore, Jones'un çiftlik edevatları satan dükkânında çalışmış, daha sonra kendi iş yerini açmış, Jones'un paralı müşterilerini de kendine çekmeyi başarmıştı. Dedikoduya göre, Moore'un Jones'un geliniyle bir ilişkisi olmuştu. Jones da o akşam yerel Metodist kilisesine gitmişti. Orada yaşayanların birçoğu Jones'un çok kibirli olduğunu düşünüyor, ondan pek hoşlanmıyordu. Wilkinson, Jones'un cinayetleri işlemesi için William Blackie Mansfield adında bir kiralık katil tuttuğunu öne sürdü fakat büyük jüri, şüpheli olay gecesi başka bir yerde olduğunu kanıtladığı için, 21 Temmuz 1916'da Mansfield'ın aleyhinde bir dava açamadı.

Dedektifler kısa bir süre için Villisca'lı Eyalet Senatörü Frank Jones'un üzerinde durdular ama ölümlerle Jones arasında bir bağlantı kurulamadı.

- **Din adamı Lyn George Jacklin Kelly, 33 yaşında.** 1917 yılında, Jones bir kenara bırakıldı ve gözler cinayet gecesi Presbiteryan kilisesini ziyaretmiş olan Kelly'e çevrildi. O yıl altına imzasını da attığı ifadesinde,

Tanrı'nın ona cinayet işlemeyi emrettiğini söyledi. "'Hepsini vahşice öldür,' dedi ve ben de baltamı aldım, eve girdim ve herkesi öldürdüm," diye yazdı. Söylediğine göre Kelly temizleyiciye kanlı bir gömlek götürmüştü ama gömlek bulunamadı. Cinayet daha duyulmadan önce, Kelly'nin işlediği suçu herkese anlattığını iddia edenler de oldu. Iowa Başsavcılık Dairesi, Kelly'yi adam öldürmekle suçladı fakat mahkeme öncesinde ifadesini geri çekti.

THE VILLISCA REVIEW

8 PEOPLE MURDERED IN THEIR BEDS IN VILLISCA SUNDAY NIGHT

Family of J. B. Moore, Numbering Six, and Two Daughters of Mr. and Mrs. J. T. Stillinger the Victims

MOTIVE FOR CRIME LACKING

Heads of All Crushed With Ax, and Murderer Escapes Leaving No Clue–Crime Is Unparalleled In History of State

Cinayetle ilgili olarak 13 Haziran 1912 tarihli Villisca Review gazetesinde çıkan bir haber, "Villisca'da Yataklarında Öldürüldüler" başlığıyla manşetten verilmişti. Josiah ve Sara Moore'un resimleri.

Yargılama Süreci

1917 Eylül ayında başlayan ilk duruşmada, savcılar Kelly'nin karakteriyle ilgili ilginç bilgiler topladı ve cinayetten aylar sonra belgelediler.

Cinsel Sapkınlık. Kelly geceleri kentte geç saatlere kadar yürüdüğü ve pencerelerden insanları gözetlediği bilinen bir röntgenciydi. Kızlar, Kelly'nin stenografi öğretme bahanesiyle onları odasına çağırdığını ama soyunmalarını isteyip onları okşamaya çalıştığını belirtti. Savcılık aynı zamanda Kelly'nin solak olduğuna –katilin de solak olduğu düşünülüyordu– işaret etti ama ellerinde Kelly'ye karşı kullanılabilecek hiçbir fiziksel kanıt yoktu.

Delilik Savunması. Savunma Kelly'nin itirafının zihinsel problemlerden kaynaklandığını ve katillere olan takıntısının onun kuruntulu bir kişi olmasına neden olduğunu ileri sürdü. Ayrıca şüphelinin sapkın cinsel içerikli eylemlerinin bu cinayet vakasıyla örtüşmediğini ekledi. Jüri üyeleri bir karara varamadı: On bir üye beraatını isterken, bir üye katilin o olduğunu ama akıl sağlığı yerinde olmadığı için suçlu sayılmaması gerektiğini düşündü.
Beraat kararı. Kasım ayında yapılan ikinci duruşmada da aynı güçlü savunma yapıldı ve Kelly beraat etti. Kelly sadece Lena Stillinger'ın ölümünden yargılandı ve bu durum isterlerse diğer suçlamalarla devam etmelerine imkân tanıdı ama devam etmeme kararı aldılar. Kelly daha sonra bir süre Washington, D.C. ve New York, Long Island'da akıl hastanelerinde kaldı.

Cevapsız Sorular

- Katil sekiz kişiyi, içlerinden hiçbirini uyandırmadan, döverek nasıl öldürebildi?
- William Mansfield'ın hüküm giymemesi üzerine, polisler neden görünüşe göre intikam almak isteyen Senatör Jones'u takip etmeyi sürdürmedi?
- Din adamı Kelly suçu ilk itiraf ettiğinde akıl sağlığı bozuk muydu? Eğer öyleyse katilin kurbanları akıl sağlığı yerinde değilken öldürmüş olabileceğini söyleyen jüri üyesi haklı mıydı?
- Bazı dedektifler, katilin yerde buldukları kalın jambon dilimini cinsel tatmin için kullandığını düşünüyordu. Bu öncelikle cinsel içerikli bir suç muydu? Jüri üyeleri, Kelly'nin sapkın alışkanlıklarına neden daha fazla önem vermedi?

PAPAZ EDWARD HALL VE ELEANOR MILLS

Soğuk 16 Eylül 1922 akşamı, New Jersey, New Brunswick yakınlarında, genç bir çift bölgedeki âşıklar yolunda yürürken, sırt üstü yatmakta olan biri kadın diğeri erkek iki kişinin cesediyle karşılaştı. Çift derhal polisi aradı ve yapılan inceleme sonucu kurbanların başlarından vurulduğu anlaşıldı. Bulunan cesetlerden birinin 41 yaşındaki Papaz Edward Hall'e, diğerinin ise kilisenin hademesinin karısı ve aynı zamanda Edward Hall'ün başında bulunduğu kilise korosunun üyesi olan 34 yaşındaki Eleanor Mills'e ait ol-

ması bölge halkını çok şaşırttı. Daha sonra, kurbanların dört yıldan beri aşk yaşadığı ortaya çıktı.

Eleanor Mills'in bir portresi (solda). Papaz Edward Hall (sağda), New Jersey, New Brunswick'te çalıştığı St. John the Evangelist Kilisesi'nin önünde. Eleanor Mills, o kilisenin korosundaydı.

Araştırma

Olay yeri incelemesinde sıra dışı bilgiler göze çarpıyordu. Kurbanlar acımasızca katledildikten sonra, cesetleri, ayaklar yaban elması ağacını gösterecek şekilde konumlanmıştı. Bay Hall'ün sağ kolu kadının boynuna dokunuyor ve taktığı Panama şapkası da kafasındaki tek kurşun yarasını örtüyordu. Bayan Mills'in sol kolu adamın sağ kalçasının üstünde duruyordu ve kahverengi ipek eşarbı boynuna dolanmıştı. Kadının boğazı kesilmiş ve yara çoktan kurt dolmuştu, bu da öldürülmesinin üzerinden zaman geçtiğini gösteriyordu; ayrıca başından da üç kere vurulmuştu. Otopside ayrıca dilinin kesildiği anlaşıldı ancak bu dört yıl sonra ortaya çıktı.

Sıra dışı Kanıt. Olay mahallinde bulunan .32 kalibre mermi kovanından daha ilginci, cesetlerin etrafına ve arasına saçılmış kağıt parçalarıydı. Kağıtların Hall ve Mills'in birbirlerine yazdığı aşk mektuplarının parçaları olduğu belirlendi. Hall'ün kartviziti ise sol ayakkabısının topuğuna yaslanmıştı. Polisin etraftakilerin olay yerine bakmasına izin vermesiyle ne yazık ki bu delil parçası tehlikeye atılmıştı.

Faili Meçhul Olayın Yeniden Açılması. Dört yıl boyunca vakada hiçbir gelişme yaşanmadı, ta ki bir gazetenin ölen din adamının hizmetçisinin Hall'ün karısına kocasının Mills ile kaçmaya hazırlandıklarını söylediğini yazması üzerine New Jersey Valisi'nin 1926 yılında olayı tekrar gündeme getirmesine kadar. Hizmetçi aynı zamanda, Bayan Hall ve erkek kardeşlerinin olay gecesi âşıklar yoluna gittiklerini söylemişti. Onları parkta gören başka tanıklar da vardı.

Şüpheliler

İlk olarak cesetleri bulan çiftten, Ku Klux Klan örgütünden ve kimliği bilinmeyen bir serseriden şüphelenildi. Deliller aile meselelerini işaret etmeye başlayınca, bu ihtimaller elendi.

- **Frances Hall, 48 yaşında.** Bay Hall'ün karısı, 28 Haziran 1926 tarihinde, kocasını öldürmekle suçlandı. Kocasının yaşadığı aşk ilişkisinden haberdardı ve kocası ortadan kaybolduğunda, etrafındaki insanlara çiftin ölmüş olabileceğini söylemişti.
- **Henry Stevens, 52 yaşında.** Frances Hall'ün abisiydi ve kız kardeşi Frances ile birlikte tutuklandı. Saygı duyulan bir beyefendi ve profesyonel bir keskin nişancıydı. Stevens'ın S'sinin işlenmiş olduğu kanlı mendili, cinayet mahallinin yakınlarında bulundu ve polise teslim edildi.
- **William ("Willie") Stevens, 50 yaşında.** Frances Hall'ün diğer erkek kardeşi Willie de onunla birlikte tutuklandı. Akli dengesi yerinde değildi ve zamanının çoğunu şehrin itfaiye istasyonunda gezinerek geçirirdi. Cinayetten bir sonraki sabah, Hall'ün hizmetçisine "Dün gece çok kötü bir olay oldu," demişti. Ertesi sabah takım elbisesini ne olduğu tespit edilemeyen lekelerin çıkartılması için kuru temizlemecide temizletmişti. Ne var ki, kimse onun bu kıyafetleri cinayet gecesi giydiğini net bir şekilde söyleyemedi.
- **Henry Carpender, 40 yaşında.** Frances Hall'in kuzeni, New York'lu tanınmış bir borsacı olan Carpender, birinci dereceden zanlı olarak tutuklandı fakat daha sonra delil yetersizliği nedeniyle suçlamalar düştü.
- **James Mills, 45 yaşında.** Eleanor Mills'in kocası hiçbir zaman şüpheli olarak düşünülmedi. Kilisedeki işinin yanı sıra bölgedeki okulda ha-

demelik yapan Bay Mills, oldukça çalışkan bir insandı. Cinayet gecesi, karısını bulmak için iki kez kiliseye gitmişti.

Yargılama Süreci

İlk duruşma 3 Kasım 1926'da New Jersey, Somerville'de görüldü. Mahkeme bir ay sürdü ve olay ulusal gazetelerde ve radyo kanallarında haber yapıldı. Savcılığın senaryosuna göre, zengin ve nüfuzlu bir aileden gelen Frances Hall, kadın düşkünü kocasını iki erkek kardeşinin yardımıyla öldürmüştü: William silah tedarik etmiş (cinayet silahıyla aynı tipte bir silahı vardı) ve Henry de ateş etmişti. Ancak yapılan inceleme sonucunda William'ın silahının bozuk olduğu ve artık gerçek mermi ateşleyemediği anlaşıldı.

"Domuz Kadın." Domuz yetiştirdiği için basın tarafından Domuz Kadın olarak anılan elli yaşındaki önemli tanık Jane Gibson'ın verdiği çelişkili ifadeler davaya zarar verdi. Anlattığına göre, mısır tarlasında birini görmüş ve mısır çaldığını düşünmüştü. Traktörünü adama doğru sürerken, iki adam ve iki kadının yaban elması ağacı yanında tartıştıklarını görmüştü. Kadınlardan birinin "Bu mektupları açıkla!" diye bağırdığını, diğer kadın ise üç kez "Yapma!" ve bir kere de "Henry" diye bağırdıktan sonra üç kez silah sesi duyduğunu söyledi. Fakat Gibson'ın anlattığı hikâye her seferinde değişiyordu.

Mahkemedeki Dram. Gibson'ın duruşmaya gelmesi büyük bir sansasyon yarattı. İlk gün karın ağrısı nedeniyle yığılıp kaldı; iki hafta sonra mahkeme salonuna sedyeyle getirildiğinde şüphelilerin mısır tarlasında gördüğü kişiler olduğunu söyledi. Daha önce onları teşhis edememişti.

Gibson sedye üstünde mahkeme salonuna girdiğinde, ön sıralarda oturmakta olan annesi "O bir yalancı, yalancı, yalancı! O ezelden beri yalancıdır!" diye bağırmaya başladı. Bunun üzerine savunma, cinayeti Domuz Kadın'ın işlemiş olabileceğini ileri sürdü.

Kartvizit. Savcılık bir diğer darbeyi de Bay Hall'ün olay mahallinde bulunan kartvizitini gösterdikten sonra aldı. Kartvizitin üzerinde William Hall'ün parmak izleri bulunmasına rağmen, uzmanlar polisin etraftaki insanların kartviziti elden ele dolaştırmalarına izin verdiğinde parmak izlerinin geçerliliğini kaybettiğini, çünkü şüphelinin parmak izlerinin cinayet sonrası eklenmiş olabileceğini söyledi.

Bu arada kurbanları vuran şüpheli kişi olarak gösterilen Henry'nin, olay gecesi kilometrelerce uzakta bir yerde balık tuttuğuna dair üç şahidi vardı.

Savunmanın daha fazla bir şey eklemesine gerek kalmadı. 3 Kasım 1926'da, beş saat süren değerlendirmenin ardından, jüri üç davalının da suçsuz olduğuna karar verdi.

CİNAYETİ KARISI MI İŞLEDİ?

Bir cinayet kurbanı evli olduğunda, polis ve halk genellikle eşin suçlu olduğunu farz eder. Eğer bu varsayım kanıtlamaz gibi görünürse, dedektifler yine de eşi yoğun bir şekilde sorguya çekerek onu şüpheli konumundan çıkarmaya çalışırlar. Karı koca birbirleriyle ve cinayet aletiyle normal olarak yakın temas içinde olacağından, DNA veya parmak izi araştırması eş cinayetlerinde neredeyse hiçbir işe yaramaz.

Eş cinayetinden hüküm giymiş birçok insan olmasına rağmen, üst düzey davalarda tutuklanan ama sonra masum ilan edilenler de vardır. 44 yaşındaki karısı Bonnie'yi kendisini arabada beklerken vurduğu için 2001 yılında tutuklanan Hollywood yıldızı Robert Blake bunlardan biridir. İki Hollywood dublörü Blake'in iş için onları kiralamaya çalıştığını söylemesine rağmen *In Cold Blood* [Soğukkanlı] filminin 71 yaşındaki yıldızı beraat etti. Savunma, dublörlerin uyuşturucu bağımlısı ve yalancı olduğunu söyledi ve Blake serbest kaldı. O günden beri, olayla ilgili başka şüpheli çıkmadı. Tutuklanıp serbest bırakılan diğer kocalar, Dr. Sam Sheppard (bkz. s.44, Claus von Bülow ve O. J. Simpson idi.)

Jüri üyeleri ve hâkimler, genellikle kocaları tarafından istismar edildiğini iddia eden şüpheli konumundaki eşlere daha fazla sempati gösterme eğilimindedir. 2006 yılında, 31 yaşındaki kocası Matthew'ü yanlışlıkla sırtından vurduğunu itiraf eden 33 yaşındaki Mary Winkler bunlardan biridir. Winkler, kocasının kilisede papaz olduğunu ama kendisini devamlı yumrukladığını ve tekmediğini söyledi. İşlediği cinayetten sonra, yanına üç küçük kızını da alarak Tennessee'den Alabama'ya

Mary Winkler kürsüde, jürinin verilen aradan geri dönmesini bekliyor.

kaçmıştı. 2007 yılında kasten adam öldürmek suçundan 210 gün hapis cezasına çarptırılan Winkler, cezaevinde tutuklu geçirdiği sürenin de hesaba katılmasıyla 67 gün sonra tahliye edildi. Zamanın çoğunu bir akıl ve ruh sağlığı merkezinde geçirdi.

Cevapsız Sorular

- Cesetlerin yerleştirilme şeklinin anlamı neydi? Katil neden Edward Hall'ün kartvizitini ortalık yere koymuş ve cesetlerin etrafına çiftin yırtılmış aşk mektuplarını saçmıştı?
- Hizmetçi, Hall'ün karısının ve erkek kardeşinin oğullarının cinayet mahalline gittiğini söylemesine ve onları orada gören başka şahitler de olmasına rağmen, Domuz Kadın'ın hikâyesini değiştirmesi neden bu kadar büyük bir fark yarattı?
- Jüri üyeleri, savunmanın yetersiz sunumundan ve Hall'lerin oldukça saygın bir aileden gelmesinden etkilendi mi?

WILLIAM DESMOND TAYLOR

Hollywood'un en ses getiren cinayetlerinden biri de 49 yaşındaki sessiz sinema yönetmeni ve meşhur aktör William Desmond Taylor'ın vurularak öldürülmesiydi. Bu popüler adam seksenden fazla filmde çalışmış, Film Yönetmenleri Derneği'nde başkanlık yapmıştı. Taylor, soğuk 1 Şubat 1922 gecesi, Los Angeles'ın zengin bir semti olan Westlake Park'taki tek katlı evinde sırtından vuruldu. O gün 19:45'te yakın arkadaşı olan Mabel Normand şoförünün kullandığı arabayla oradan uzaklaşırken, Taylor arkasından el sallamıştı. Komedi filmlerinde rol alan

William Desmond I. Dünya Savaşı'nda Hollywood'a ara verdi ve Fransa'da Britanya ordusunda yüzbaşı olarak görev aldı.

Normand, ülkede içki yasağı olduğu hâlde Taylor ile birlikte içki içmiş ve eğlenceli zaman geçirmişti. 12 saat sonra, evin uşağı Henry Peavey, Taylor'ın cansız bedenini buldu. Olayın ayrıntıları film endüstrisindeki cinsel özgürlük ve uyuşturucu dünyasını yavaş yavaş ortaya koyarken, Taylor'ın ölümü Hollywood dünyasında ve hayranları arasında büyük bir şok etkisi yarattı. Bu olay, insanların rol model olarak gördükleri ve hayran oldukları aktörlere karşı bakış açılarını değiştirdi.

Araştırma

Polis olay yerine geldiğinde, neredeyse hiçbir delil bulamadı. Bölge güvenlik altına alınmamıştı ve kahyanın girmelerine izin verdiği Paramount Studio çalışanları her yerde dolaşıyordu. Bir yönetici ve kameraman da var olan ipuçlarını tehlikeye atanlar arasındaydı. Bir grup insan ise Taylor hakkında can sıkıcı şahsi bilgiler içerebileceğini düşündükleri mektuplarını almıştı.

Taylor'ın Los Angeles'taki evinin foto-diyagramı öldürüldüğü odayı gösteriyor. Cesedi ters dönmüş bir iskemlenin önünde yerde yatarken resmedilmiş.

Kaybolan Doktor. Kalabalığın içinde doktor olduğunu iddia eden bir adam vardı. Cesedi çabucak inceleyip yanlış bir şekilde Taylor'ın mide kanaması geçirdiğini söyledi. Polis olay yerine gelip Taylor'ın sırtındaki .38 kalibrelik kurşun yarasını görene kadar gizemli doktor ortalıktan kaybolmuştu ve bir daha da görülmedi.

"Komik Görünümlü" Adam. Polisler civardaki komşularla görüştü ve iki komşu akşam saat sekiz sularında araba motorundan geldiğini düşündükleri bir patlama sesi duyduklarını söyledi. Taylor'ın verandasında, içlerinden birinin "komik görünümlü" adam diye tarif ettiği karanlık bir siluet görmüşlerdi; bu adam eve girmiş, sonra tekrar verandaya çıkmış ve rahat bir şekilde yürüyüp gitmişti.

William Desmond Taylor Kimdi? Taylor, Hollywood'da çekici bir beyefendi olarak biliniyordu. William Cunningham Deane-Tanner ismiyle İrlanda'da doğmuş, New York sosyetesinden zengin bir kadınla 1901 ile 1912 yılları arasında evli kalmıştı. 1908 yılında karısını ve kızını terk eden Taylor, Hollywood'da aktördü. Hollywood'da isim yaptıktan sonra karısı onunla iletişime geçmiş ve Taylor kızını varisi yapmıştı.

Dedektifler Taylor'a hayranları ve aktrisler tarafından yazılmış aşk mektuplarını, gizli bir cinayet nedeni bulmak umuduyla inceledi. Taylor'ın yasa dışı uyuşturucu kullanımı karşıtı kampanyalarda yer almasının uyuşturucu ticareti yapan kişileri bu cinayeti işlemeye sürüklemiş olabileceği ihtimali araştırılsa da, bir ize rastlanmadı.

Şüpheliler

- **Mary Miles Minter, 19 yaşında.** Taylor, sarışın bir aktris olan Minter'ın akıl hocasıydı ve aralarında bir aşk ilişkisi vardı ancak Miller'ın kendisine delicesine âşık olmasından endişelendiği için onu atlatmaya başlamıştı. Polis kurbanın ceketinde üç sarı saç teli buldu ve evinde de yine bu kadına ait olan mendil ve gece elbisesi bulundu. Minter, daha önce intihara teşebbüs ettiğinde kullandığı silahını alıp o gece kurbanın evine gelmiş olabilirdi. Kendisini öldürmekle tehdit etmiş, Taylor da onu durdurmak isterken kazara Taylor'ı vurmuş olabilirdi.

CİNAYET Mİ, KAZA MI?

Dedektifler trajik kaza gibi görünen bir şeyin aslında cinayet olduğuna nasıl karar verebilirler? Kurban çarpışan bir arabanın içindeyse ya da camdan düştüyse bunu söylemek kolay olmayabilir. Ölümcül kazalar o kadar sık yaşanıyor ki, ortada çok şüpheli bir durum yoksa polis genelde daha fazla araştırma yapmaz.

Amerika'nın en uzun soluklu komplo teorilerinden biri de, Karen Silkwood'un 13 Kasım 1974 tarihinde Honda marka arabasında ölmesine ilişkindir. Oklahama yakınlarındaki bir plütonyum tesisinde çalışan 28 yaşındaki Silkwood, aynı zamanda güvenli olmayan çalışma koşullarından şikâyet eden aktivist bir sendikacıydı. Öldüğü gün, mücadelelerini destekleyen dokümanları arabasıyla yalnız başına *New York Times* muhabirine vermeye gidiyordu. Arabası aniden otobandan çıkıp beton duvara çarptı. İşin ilginç yanı, arabada herhangi bir doküman bulunamadı. Sendika üyeleri, bağımsız bir kaza dedektifi tuttular. Dedektif Silkwood'un arabasının arka çamurluğundaki göçüğü ve yoldaki patinaj izlerini araştırdı. Yaptığı inceleme sonucunda, Silkwood'un aracının başka bir araç tarafından sıkıştırılarak yoldan çıkarıldığı tespitinde bulundu. Oklahama polisleri ise olayı kaza olarak kayıtlara geçti.

Uzun araştırmalar bile, araba kazalarında meydana gelen ölümlere ilişkin şüpheleri ortadan kaldıramayabiliyor. Prenses Diana 1997 yılında Paris'teki bir tünelde meydana gelen trafik kazasında hayatını kaybettikten sonra, Fransız ve İngiliz araştırma ekipleri, kazadan sarhoş şoförün sorumlu olduğunu söylediler. Mohammed Al Fayed hâlâ, kazada hayatını kaybeden oğlu Dodi ve Prenses Diana'nın öldürüldüğünü çünkü İngiliz hükümetinin Prenses Diana'dan kurtulmak istediğini iddia ediyor.

Karen Silkwood Atom Enerjisi Komisyonu'na güvenlik problemleri konusunda şikâyette bulunmuştu.

Dedektifler, düşme sonucu meydana gelen ölümlerde de benzer zorluklar yaşıyor. 2005 yılında balayına çıkan George Smith IV, Türkiye ve Yunanistan arasında yolcu gemisinden düşerek hayatını kaybetti. Kamarasında

kimliği bilinmeyen kişilerin kavga ettiği duyulmuştu ve cankurtaran botunun üstündeki örtünün yanı sıra kamaranın içinde ve dışında kan bulundu. Kurbanın karısı Jennifer, kamaradan uzak bir yerde baygın halde bulundu ve ne olduğuna dair hiçbir şey hatırlamıyordu. Bu olayda henüz tek bir şüpheli isim dahi bulunamadı.

- **Charlotte Shelby, 44 yaşında.** Minter'ın çıkarcı annesinin cinayet silahına benzeyen .38 kalibrelik bir tabancası vardı. Cinayetten kısa bir süre sonra ülkeyi birkaç yıllığına terk etti. Basında, kızının oyunculuk kariyerini bu yaşlı adam için bir kenara atmasını önlemek amacıyla Taylor'ı öldürdüğüne dair spekülasyonlar yer aldı.
- **Mabel Normand, 29 yaşında.** Taylor'ın uyuşturucu karşıtı çalışmalarına ilham veren kokain ve esrar bağımlısı Normand'ın, Taylor'ı hayattayken gören son kişi olduğu biliniyordu. Cinayetten sonra, polis onu Taylor'ın kişisel eşyalarını karıştırırken buldu; kurbanla romantik bir ilişkisi olabilirdi ama bu hiçbir zaman kanıtlanamadı. Normand'ın şoförü önceden onun âşıklarından birini vurmuş olmasına rağmen, Normand suç ânında başka yerde olduğunu kanıtladı ve ciddi bir şüpheli olmaktan kurtuldu.
- **Edward Sands, 27 yaşında.** Taylor'ın eski uşağı ve aşçısı olan Sands, yolsuzluk suçundan eskiden hapse girmişti ve Amerikan Ordusu'ndan da üç kez kaçmıştı. Ohio'da doğmasına rağmen, bir İngiliz gibi davranıyor ve farklı isimler kullanıyordu. Cinayetten altı ay kadar önce, Taylor'ın arabasını, nakit 5 bin dolarını ve birkaç değerli eşyasını çalarak kaçmıştı. Polis Sands'in yerini hiçbir zaman tespit edemedi.

Eski bir deniz kaptanı olan Charles Carsen, California'ya doğru giderken üç adamla karşılaştığını iddia etti. Bunlardan Edward Sands olarak bildiği kişi, Taylor'ın "hakkından gelmeyi" planladıklarını söylemişti. Güvenilmez bir tanık olduğu düşünüldü ve sunduğu kanıt dikkate alınmadı.

- **Henry Peavey, 39 yaşında.** Taylor'ın cesedini bulan uşağı Peavey, ilk şüpheli isimdi. Taylor'ın öldürüldüğü gün, müstehcen davranışlar sergilediği suçlamasıyla mahkemeye çıkmış, Taylor onun için istenen kefalet parasını ödemiş ve onun lehine tanıklık yapmıştı. Hollywood, Peavey ve Taylor'ın eşcinsel bir ilişki yaşadığı dedikodusuyla çalkalandı fakat dedektifler bu konuda herhangi bir delil bulamadı.
- **Margaret Gibson, 27 yaşında.** Dört filmde Taylor ile birlikte çalışan sessiz sinema yıldızı Gibson, hiçbir zaman şüpheli olarak görülmedi fakat 1964 yılında ölüm döşeğindeyken cinayetle ilgili itirafta bulundu. Gibson 1923 yılında haraç çetesi üyesi olmaktan tutuklanmış ve beraat etmişti.

Cevapsız Sorular

- Dedektifler katili neden sadece Hollywood'da aradı ve katilin bir soyguncu veya intikam almak isteyen bir uyuşturucu satıcısı olabilme ihtimalini niye ciddi bir şekilde düşünmedi?
- İpuçları ve cinayet nedeni araştırması aktris Mary Miles Minter ve annesini işaret ederken, neden üç bölge savcısı herhangi bir yasal işlem yapamadı? Film yıldızlarını korumak için olay örtbas mı edildi?
- Eski uşak Edward Sands ufak çaplı bir soyguncu olmasına ve Taylor'ı soyup ortadan kaybolmasına rağmen, eski işverenini öldürmek için geri dönmüş olabilir miydi?
- Roman Katolik mezhebine sonradan dahil olan Margaret Gibson'ın ölüm döşeğinde yaptığı sözde itirafını polis neden dikkate almadı?

HARRY OAKES

Sir Harry Oakes, Maine'de doğmuştu; Klondike Altına Hücum döneminde ve sonrasında California, Avustralya ve Yeni Zelanda'da altın aramıştı. 1912 yılında, Kanada'da Ontario'nun kuzeyinde talih yüzüne güldü ve ülkenin en zengin adamlarından biri oldu. 1924 yılında ticari nedenlerle Kanada vatandaşlığına geçti. 1935 yılında Bahamalar'a taşınıp emlak işine giren Oakes, Nassau'da muhteşem bir evde yaşıyordu. 1939 yılında İngiltere kralı Oakes'a şövalyelik nişanı verdi.

8 Haziran 1943 sabahı, 68 yaşındaki Oakes, misafiri Harold Christie tarafından yatağında ölü bulundu. Oakes ağır bir cisimle öldüresiye dövüldükten sonra üstüne benzin dökülerek yakılmıştı. Yastığından çıkan tüyler, geriye kalan ceset parçalarının üstünü örtmüştü.

Harry Oakes zengin iş adamı ve sert adalı rollerini temsilen, elinde pala ve boynunda kravatıyla poz veriyor.

Araştırma

Yarı yanmış cesedi inceleyen polisler, Oakes'un başının sol tarafında keskin, sivri uçlu bir cismin neden olduğu dört ayrı yara izine rastladı. Paravanın üstünde kan ve parmak izleri bulunurken, yatağın yanındaki duvarda kanlı bir el izine ve yatak odasına çıkan merdivenlerde de çamurlu ayak izlerine rastlandı. Katil sadece cesedi değil, yatak odasını da yakmak istemiş ama başaramamıştı.

Her İşe Karışan Dük. İngiltere tahtından çekildikten sonra adanın Valisi olan Windsor Dükü, ölümlerin intihar olarak kaydedilmesini istiyordu. Dük, İngiltere'de birçok insan tarafından sevilmiyordu ve dolayısıyla adının daha fazla skandala karışmaması için elinden geleni yapıyordu. Bu yüzden araştırmaya ilişkin haberleri engelledi ve Miami'den iki dedektif çağırdı.

Parmak İzleri. Oakes'un yatak odasının bölgenin ileri gelenlerinin ziyaretine açılmasıyla, olay mahalli alt üst oldu. Dedektifler paravanda bulunan parmak izinin, Oakes'un adada pek sevilmeyen Fransız damadı 33 yaşındaki Alfred ("Freddie") de Marigny'ye ait olduğunu belirledi. Marigny

Oakes'un damadı Alfred de Marigny, tutuklandıktan sonra polis eşliğinde götürülürken. Suçsuz bulunduktan sonra adadan sınırdışı edildi.

tutuklandı ve olay mahallindeki diğer bütün parmak izleri temizlendi ve böylece bir başkasının suçla ilişkisi olduğunu göstermek imkânsızlaştı.

Diğer Şüpheliler

- **Mafya.** Oakes adada yasal kumar oyunlarına karşıydı ve bazı kişiler mafyanın kendi yöntemiyle intikam aldığını düşündü. "Şanslı" Luciano ve Meyer Lansky, kumarhaneleri geliştirmek isteyen gangsterlerdendi.
- **Walter Foskett, 61 yaşında.** Oakes'un avukatı olan Foskett de şüpheliler arasındaydı. Maryland'de sanat simsarlığı yapan Fred Maloof ile yapılan bir görüşmenin yer aldığı 1959 tarihli FBI raporunda Maloof'un, Oakes'un sözde Miami'de bir otel almak için satacağı tablolar hakkında Maloof ile tartışan Foskett'in daha sonra kendisini silahla tehdit ettiğini söylediği yazıyordu. Maloof konuyla ilgili olarak Oakes'u bilgilendirdiğinde, milyoner adam satışa çıkarılan tablolar hakkında hiçbir şey bilmediğini iddia etmişti. Avukatı kendisini dolandırdığı için ve "ona gününü göstermeye yemin ettiği" için sinirlenmişti. Oakes bu konuşmadan birkaç gün sonra öldürüldü.
- **Harold Christie, 47 yaşında.** Fred Maloof, FBI ajanlarına Oakes'un cesedini bulan Christie'nin cinayetle bir ilgisi olduğuna inandığını söyledi. Christie, emlak komisyoncusu ve bölgede kumar oynanmasını isteyen eski bir kaçakçıydı.

OLAY MAHALLİNİN ZARAR GÖRMESİ

Polis, araştırmaya dahil olmayan kişilerin girmesini engellemek için olay mahallinin güvenliğini gerektiği gibi sağlayamazsa, büyük önem taşıyan deliller mahvolabilir. Orada görevlendirilen memurlar bile, olay yerinde ve hatta kurbanın üzerinde kendi DNA örneklerini veya kanıt niteliğinde başka izler bırakabiliyor. Bu kirlenmeyi önlemek için, dedektifler koruyucu kıyafetler giyip, maske, eldiven ve galoş kullanır. Adli tıp uzmanları gelene kadar, kurban ve bölgedeki nesneler yerlerinden oynatılmaz. Sonra her bir kanıt dikkatli bir şekilde paketlenir ve etiketlenir.

Meşhur birçok vakada, deliller bozulmuş ya da tehlikeye atılmıştır. 1996 yılında çocuk güzeli kraliçesi JonBenét Ramsey'in öldürülmesinden (bkz. s. 89)

sonra, polis aile üyelerinin ve arkadaşlarının evde istedikleri gibi dolaşmasına izin verdi ve bu vaka çözülemedi. Çoğu vakada, küçük bir detay bile kafa karışıklığına yol açabilir. Müzik yapımcısı Phil Spector'ın aktris Lana Clarkson'ı vurmaktan yargılandığı ve 2007 yılında California'da görülen davada, savunma kurbanın elbisesindeki lifleri almak için kullanılan yapışkanlı bant tipinin delilleri bozduğunu öne sürdü. Bunun, Spector'ın Clarkson'ı vuramayacak kadar uzakta durduğunu gösterecek kan sıçramış delili yok ettiğini iddia etti. Jüri ilk duruşmada bir karara varamadı ve Spector, 2009'da yapılan ikinci duruşmada suçlu bulundu.

Müzik yapımcısı Phil Spector, duruşmasının açılış konuşmalarına eşi Rachelle Short ile birlikte gelirken.

Yargılama Süreci

İlk duruşma 18 Ekim 1943'te Bahamalar'da görüldü. Savcılık, Marigny'nin Oakes'la arasındaki gergin ilişkiyi anlatan tanıkları dinletti. Oakes, on sekizinci yaş gününde babasının mal varlığını miras yoluyla devralacak yaşa girdiğinde, kızı Nancy ile kaçtığı için bu Fransız adamdan nefret ediyordu. Fakat Nancy, annesinin ve babasının Marigny'ye karşı takındığı bu düşmanca tavrı anlayamıyordu.

Sıra Dışı Davranış. Bir tanık, cinayetten bir gün önce iki adamı kavga ederken gördüğünü söyledi. Karısının Marigny'den mektup alması üzerine sinirlenen Oakes, seks manyağı dediği Marigny'ye karısına bir daha mektup yazmamasını emretti. Polis jüriye, Marigny'nin cinayet günü saat 07:30'da polis karakoluna geldiğini, çok endişeli göründüğünü ve kamyona çevirdiği arabasının polislerden biri tarafından incelenmesini rica ettiğini söyledi.

Christie'ye Yapılan Suçlamalar. Savunma, dedektiflerin odada buldukları parmak izlerini karıştırdıklarını ve ilk başta Marigny'ye ait olmadığını söylediklerini ortaya çıkardığında bir gelişme katetti. Savunma avukatları

ayrıca Christie'nin olay gecesi arabasını neden evin görüş alanı dışına park ettiğini sorarak Christie'yi suçladılar. Christie bunu yakıttan tasarruf etmek amacıyla yaptığını söyledi. Yerel polis komiseri, cinayet gecesi Christie'yi bir başka arabanın yolcu koltuğunda gördüğünü doğruladı, oysa Christie evden ayrılmadığını iddia etmişti.

Marigny'nin Suçun İşlendiği Anda Başka Yerde Olduğu Yönündeki İfadesi. Marigny ifadesinde, cinayet gecesi konuklarını eğlendirdiğini ve konuklardan birini arabasıyla gece saat birde 45 dakikalık mesafedeki evine bıraktığını belirtti. O gece evde kalan çift, Marigny'ye ellerinin, saçlarının ve sakallarının neden yanmış olduğunu sormuş, o da gaz sobasında yemek pişirirken ve sigarasını yakarken olduğunu söylemişti.

Jürinin 12 Kasım'da 9'a karşı 3 oyla Marigny'yi suçsuz bulması iki saatten az sürdü.

Cevapsız Sorular

- Altın arayıcısı olduğu ve Oakes ile sürekli tartıştığı için, Marigny'nin şüpheli olduğu düşünülüyordu; peki polis ona tuzak kurmuş olabilir miydi? Bunu yapmalarının nedeni, dikkatleri Oakes'un kumarhaneleri engellemesini durdurmak isteyen adadaki bazı güçlü kişilerden başka yöne çekmek miydi?
- Kurbana öldürene kadar vurmak ve yatak odasında çamurlu ayak izleri bırakmak profesyonel bir kiralık katilin işi olabilir miydi?
- Katil nasıl olmuştu da yan odada uyuyan Christie'yi uyandırmadan eve, sonra da Oakes'un odasına girmiş, bu vahşi cinayeti işlemiş ve evden ayrılmıştı? Katilin kurbana vurma sesleri ve yangın kokusuna rağmen Christine'nin uyanmaması mümkün müydü?
- Christie bu cinayeti işlemiş ya da yardım etmiş olabilir miydi? Christie, ertesi gün Oakes'un cesedini bulduğunda kurbanın öldüğünü başta anlamadığını, o yüzden yerinden kaldırdığını iddia etti. Yoksa bunu cesede temas ettiğine dair kanıtı açıklamak için mi söylemişti?

KARA DALYA

Short, Massachusetts, Medford'da büyümüş, daha sonra 19 yaşındayken California'ya taşınmıştı.

Arkadaşlarının "Kara Dalya" dediği Elizabeth Short, 22 yaşında, güzel ve işsiz bir garsondu. Bu isim, siyah giyindiği ve göz alıcı simsiyah saçları olduğu için, dönemin popüler filmi *The Blue Dahlia* [Mavi Dalya] üzerinden yapılan bir kelime oyunuydu. 15 Ocak 1947'de, çocuğuyla beraber yürüyüş yapan bir anne Los Angeles'taki Leimert Parkı'nda, Short'un parçalanmış cesedini buldu. Gövdesi ikiye ayrılmış, yüzü ağzından kulağına kadar kesilmişti. Katil kurbanın ellerini, bilekleri dik açı oluşturacak şekilde kafasının üstüne yerleştirmişti.

Bu cinayet altmış yıldır insanların ilgisini çekmeye devam ediyor. Kitaplara ve film uyarlamalarına ilham kaynağı oldu. Bunlardan biri de Scarlett Johansson ve Hilary Swank'ın başrollerini paylaştığı, 2006'da gösterime giren *Kara Dalya* (The Black Dahlia) filmidir.

Araştırma

Ceset parmak izlerinden teşhis edildi. Alınan izler önce çoğaltılmaları için *Los Angeles Examiner*'a verildi, oradan Washington, D.C.'deki FBI'a gönderildi. FBI da parmak izlerinin Short'a ait olduğunu belirledi. Kurban geçmişte California ordu üssünde işlenen bir suçtan ve küçük yaşta alkol kullanmak suçundan tutuklandığında alınmıştı. Cesedi bulunduktan on gün sonra, Short'un rugan derisinden cüzdanı ve siyah ayakkabılarının teki birkaç mil mesafedeki Dumpster'da bulundu.

YALAN YANLIŞ İFADELERLE BAŞA ÇIKMA

Polisin yaptığı araştırmalar, insanların yanlış itirafları yüzünden genellikle yavaşlar ya da yanlış yola sapar. Yaklaşık 200 kişi, 1932'de öldürülen Charles Linbergh'ün katili olduğunu iddia etmiş, 1947 yılında hayatını kaybeden ve "Kara Dalya" olarak bilinen Elizabeth Short hakkında da 60'a yakın asılsız itirafta bulunulmuştu. Bunun arkasında zihinsel problemler, alkol bağımlılığı, polisin baskısı, ilgi arayışı veya suçu işleyen kişiyi koruma isteği gibi birçok neden olduğu düşünülüyor.

DNA testi masum olduğunu kanıtladıktan sonra, şerif Eddie Joe Lloyd'un mahkûm kimlik bilekliğini çıkartırken.

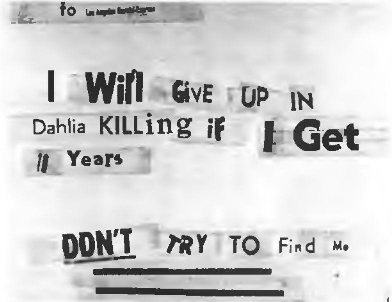
Bunun İngiltere'de görülen uç bir örneğinde, Sean Hodgson bir cinayet işlediği yönünde asılsız bir itirafta bulunduğu için 27 yılını parmaklıkların ardında geçirmişti. Bu durum bir cinayetin çözülmesini engelledi ve katilin üzgün annesi "O dönemde cinayeti itiraf etmemesi gerekiyordu," dedi.

Eddie Joe Lloyd, 1984 yılında Michigan, Detroit'te 16 yaşındaki bir kız çocuğuna tecavüz ettikten sonra öldürmek suçundan 17 yıl cezaevinde kaldı. Zanlı akıl hastası olarak tedavi gördüğü hastanede önemli bir itirafta bulunmuştu. Polis Lloyd'a itirafının asıl katilin "ortaya çıkarılmasına" yardımcı olacağını söyledikten sonra, ona sadece katilin bileceği detayları verdi. Lloyd mahkemede "Hayatımda kimseyi öldürmedim, öldürmem de," demesine rağmen suçlu bulundu ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Lloyd 1995 yılında, bu tip davalara bakan kâr amacı gütmeyen Innocence Project isimli grupla iletişime geçti; onlar sayesinde yapılan DNA testleri sonucu suçsuz olduğu kanıtlandı.

Sansasyonel bir Hikâye. Hoş ve genç bir kadının vahşi bir şekilde katledilmesi medya için sansasyon niteliğinde bir hikâyeydi. Bu durum, Los Angeles Polis Departmanı üzerindeki baskıyı daha da artırınca, Departman başka dairelerden yüzlerce polisi olay üstünde çalışması için görevlendirdi.

Sabit Bir İkamet Adresi Yok. Dedektifler Short'un sabit bir adresi olmadığını tespit etti, çünkü son zamanlarda Los Angeles'ta farklı apartman, pansiyon ve otellerde kalmıştı. Kurban yaklaşık üç yıldır Los Angeles'ta yaşıyordu ve para kazanmak için garip işlerde çalışıyor, oyunculuk dünyasına girmeye uğraşıyordu. Short ölmeden bir hafta önce, bir arkadaşına manken olmak için Chicago'ya taşınacağını söylemişti. En son 9 Ocak'ta Los Angeles şehir merkezindeki Biltmore Oteli'nin lobisine girerken görülmüştü ve öncesinde Berkeley'de yaşayan kız kardeşiyle buluşup onun evine gideceğini söylemişti.

Alaycı Mektuplar. Sayısı yüzleri bulan uzun şüpheli listesinden dolayı, Short cinayeti alışılagelmişin dışında bir vakaydı. Los Angeles bölge savcılığı olayla ilgili yedisi doktor (çünkü ceset ustalıkla parçalanmıştı) olmak üzere 22 kişinin ciddi şüpheli olduğuna inanıyordu. Polis ayrıca, olayla ilgili bilgisi olabileceğini düşündüğü binlerce insanla görüştü. Bunlardan altmışı olayla ilgili yalan itirafta bulundu. Çok sayıda şüpheli olması bütçeyi zorluyordu ve gazetelerde çıkan tuhaf spekülasyonlar ortalığı panayıra çevirdi. Katilin gönderdiği düşünülen alaycı mektuplar polise ve Short'un adres defteri de *Los Angeles Examiner*'a gönderilmesine rağmen, bölge savcılığı 1950 yılında soruşturma dosyasını kapattı.

to

I Will GIVE UP IN
Dahlia KILLing if I Get
ll Years

DON'T TRY TO Find Me

Short'un katili tarafından yazıldığı düşünülen bir mektup, Los Angeles Herald-Express'e gönderilmişti ama bazıları bu mektubun hikâyeyi canlı tutmak için muhabirler tarafından yazıldığına inanıyordu.

Short'un cesedi Los Angeles'ta Leimert Park'ta bulunduğunda üzeri bir battaniyeyle örtülmüştü.

Şüpheliler

- **Mark Hansen, 55 yaşında.** Short'un kıskançlığıyla tanınan eski erkek arkadaşı, gece kulübü sahibi Hansen'in ismi Short'un *Los Angeles Examiner*'a gönderilen adres defterinde dikkat çekici bir şekilde yazıyordu. Short, Hansen ve onun 1946 yılında sahnelediği komedi oyununda oynayan birkaç kızla beraber aynı evde yaşamıştı. Kurban, o dönemde Hansen tarafından taciz edilmiş ve kendini son anda kurtarmıştı. Short'un ölmeden önce telefon ettiği kişilerden biri de Hansen'di fakat Hansen kurbanın kendisini arama sebebine ilişkin çelişkili ifadeler verdi. Hansen, şüpheliler arasında yer alan üç doktoru tanıyordu.
- **Walter Bayley, 66 yaşında.** Cerrah Bayley, cesedin bulunduğu yerden bir blok ötede oturuyordu. Bayley'nin kızı, Short'un kız kardeşiyle yakın arkadaştı. 1948 yılında öldükten sonra Bayley'ye yapılan otopside, dejeneratif beyin rahatsızlığı tespit edildi. Ölümünden sonra eşi, Bayley'nin metresinin onunla ilgili korkunç bir sır bildiğini iddia etti.
- **Robert Manley, 25 yaşında.** Short'un bavullarını otobüs durağına getirmesine yardımcı olan Manley, cinayet öncesi kurbanın yanında görülen son kişiydi. Akıl sağlığı problemleri olan Manley, gaipten sesler duyduğu şikâyetiyle eskiden ruh ve sinir hastalıkları hastanesine yatırılmıştı. Dumpster'da bulunan eşyaların Short'a ait olduğunu Manley tespit etti. Yalan makinası testinden başarıyla geçtiği ve gerçek serumu denilen sodyum pentotal verildikten sonraki ifadesi de suçlu olduğunu göstermediği için, polis Mantley hakkında dava açamadı.

Short cinayetinin şüphelilerinden Robert Manley'ye, Los Angeles'ta yalan makinesi testi yapılırken. Testten geçti ve serbest bırakıldı ama daha sonra sinir krizleri geçirdi.

- **Dr. George Hodel, 46 yaşında.** Hodel bir zührevi hastalıklar merkezi işletiyordu ama aslında cerrahlık eğitimi almıştı. Los Angeles'ta ci-

nayet dedektifi olarak çalışan oğlu Steve Hodel, 1991 yılında hayatını kaybeden babasının katil olduğuna emindi. 2003 tarihinde yayınlanan kitapta, babasının fotoğraf albümünde, Short'a benzeyen genç bir kadının iki tane fotoğrafını gördüğünü yazmış ve babasını suçlamıştı. Katil tarafından polise gönderilen mektupları inceleyen Hodel, bu el yazısının babasınınkine çok benzediğini teyit etti. Dr. Hodel'in kızı da babasını ensest ilişki ile suçlamış fakat mahkeme tarafından suçsuz bulunmuştu.

- **Orson Welles, 31 yaşında.** Short ailesinin eski bir komşusu tarafından yazılan bir kitapta, ünlü aktör, yönetmen ve yapımcı Orson Welles'in ismi geçiyordu. Şüpheli olarak gösterilmesinin nedeni, Welles'in psikolojik durumu, Short ile aynı restoranda yemek yemesi, bir illüzyon gösterisinde bir kadını "testereyle" ortadan ikiye ayırması ve cinayetten on ay sonra Avrupa'ya gitmesiydi.
- **Woody Guthrie, 34 yaşında.** California'daki bir kadına yazdığı müstehcen mektuplar nedeniyle polis ünlü folk şarkıcısı Woody Guthrie'yi de şüpheli olarak sorguladı.

Cevapsız Sorular

- Bu trajik cinayet sadece genç bir kadının yanlış zamanda yanlış yerde olmasının ve saldırgan bir katille karşılaşmasının sonucu muydu? Alaycı mektupları polise gönderen kişi, kurbanın tanıdığı biri miydi?
- Saldırının bu kadar vahşice olması, katilin Walter Bayley veya Robert Manley gibi bir akıl hastası olduğunu gösterir mi? Cerrah Bayley olay mahalline yakın bir evde oturmasına rağmen, dedektifler neden onu ciddi bir şekilde soruşturmadı?
- Babasının Short'u ve otuz kadını daha öldürdüğünü düşünen dedektifin ifadelerinden yola çıkarak, Dr. George Hodel artık baş şüpheli olarak görülmeli midir?
- Cinayetin nedeni Short'un eski sevgilisi Hansen'in aşırı kıskançlığı mıydı? En son telefon görüşmelerinde ne konuştular ve Hansen polise neden çelişkili ifadeler verdi?

GRIMES KARDEŞLER

Loretta Grimes, iki kızı kaybolduktan sonra, iyi dilekte bulunan kişilerden gelen mektupları okurken. Bir fidye mektubu aldı ve talimatları yerine getirdi ama daha sonra mektubun aldatmaca olduğu anlaşıldı.

Dul bir kadın olan Loretta Grimes, kızları Barbara (15) ve Patricia'nın (12) 28 Aralık 1956 akşamı dışarı çıkmalarına Chicago'nun gittikçe kötüleşen hava koşulları nedeniyle gönülsüz bir şekilde izin verdi. Kızlar yakınlardaki Brighton Sinema Salonu'na Elvis Presley'in daha önce on kez izledikleri *Love Me Tender* filmini izlemeye gidiyorlardı. İki blok ötedeki otobüs durağına yürüyecek sonra da otobüsle kısa bir mesafe gideceklerdi. Filmi iki kez izleyeceklerdi ve sinemadan ayrılmaları tahminen gece on biri bulacaktı. Kızların en geç saat 23:45'te evde olmaları gerekiyordu fakat saat gece yarısını geçtiği hâlde dönmedikleri için Loretta, diğer iki çocuğunu kızları beklemeleri için otobüs durağına gönderdi. Durağa üç otobüs geldi fakat kızlar hiçbirinde yoktu. Yoldan geçen polisi gören çocuklar, kız kardeşlerinin kayıp olduğunu söylediler. Çılgına dönen anne, gece saat 02:15'te polise telefon etti.

Polis önce kızların evden kaçmış olabileceklerini düşünse de, ertesi gün özel görev kuvveti kapı kapı dolaşarak araştırma yaptı, hatta tren istasyonlarını ve Chicago nehrini bile aradı. Yirmi beş gün süren arama çalışmaları Chicago tarihinde bir ilk oldu. Elvis Presley bile kızlara eve dön çağrısı yaptı. Anneleri, kızların serbest bırakılması için şehir merkezindeki kiliseye para getirmesini söyleyen fidye mektupları aldıktan sonra, 12 Ocak 1957'de FBI ajanlarıyla beraber Milwaukee'ye gitti. Barbara orada annesiyle buluşacak, parayı alıp onları kaçıran kişiye teslim edecekti fakat kimse gelmedi. Daha sonra onları "kaçıran kişi"nin bir akıl hastası olduğu ortaya çıktı.

Kızların donmuş çıplak cesetleri 22 Ocak 1957 tarihinde bir inşaat işçisi tarafından Chicago'nun güneybatısında Williow Springs yakınındaki Devil

Creek kıyısında yer alan German Church caddesinde bulundu. Cesetler yolun kenarına, vadinin yanı başındaki bariyerlerin arkasına atılmıştı.

Araştırma

Cesetler bulunur bulunmaz, 160'tan fazla polis memuru haber muhabirleriyle beraber ormanın içinde arama yapmaya başladı ve orada olabilecek her türlü kanıtı yok etti. Kızların kıyafetleri bulunamadı ve katil parmak izi veya başka bir kanıt bırakmayacak kadar dikkatliydi. Bölge halkı da kanıt bulmak için kendi çapında aramalar yaptı ve insanlardan yardım etmelerini isteyen broşürler dağıttı.

Otopsi Sonuçları. Otopsi sonucuna göre, kızlar kayboldukları gün donarak ölmüştü. Bununla beraber cesetlerde buz kıracağı gibi bir aletle yapıldığı tahmin edilen morluklar ve delikler vardı. Ayrıca Patricia'nın yüzünün sol tarafına vurulmuştu. Otopsi raporunda kızların ölümüne katkıda bulunan fiziksel darbelerin yer almaması çok eleştirildi. Baş dedektif Harry Glos, Barbara'nın öldürülmeden önce cinsel saldırıya uğradığına inanıyordu. Cesetlerin üstündeki ince buz tabakası nedeniyle Glos kurbanların 7 Ocak 1957 tarihinde yaşanan kışın en şiddetli kar yağışı sırasında hayatta olduğunu düşündü.

Dedikodular. Arkadaşları ifadelerinde, kızları olay günü akşam saat 21:30 civarında sinema salonundaki patlamış mısır kuyruğunda gördüklerini söyledi. Dedektifler cinayetlerle ilgili olarak toplam 300 bin kişiyle görüştü, daha sonra araştırmalarını daraltarak bu sayıyı iki bine düşürdü ve bu kişileri daha sıkı bir şekilde sorguladı.

Dedikodulara göre kızların aktif bir cinsel hayatı vardı ve sık sık bir barda takılıyor ve sarhoş oluyorlardı. Bir başka teoriye göre ise, kızları bir fuhuş çetesi kaçırmış, çalışmayı kabul etmemeleri üzerine öldürmüştü. Kurbanların yakın arkadaşları bu iddiaları yalanlayarak, kurbanların gayet normal ve aklı başında genç kızlar olduklarını söyledi. Ne var ki otopsi sonuçlarına göre kızların gerçekten aktif bir cinsel hayatı vardı fakat adli tabip aileyi korumak için bu bilgiyi kamuoyuna açıklamadı.

Hayalet Hikâyeleri. Cinayet hakkında bilgi verenlere 100 bin dolar ödül verileceği duyurulduğu hâlde yeni hiçbir şey açığa çıkmadı ve kimse Grimes kardeşleri öldürme suçundan yargılanmadı. Onlardan geriye kalan tek iz, Chicago'daki batıl inanca göre cesetlerin bulunduğu yolun hayaletli olma-

sıydı. Bölge halkı o gün görünmez bir aracın geldiğini, bir şeyin atıldığını ve daha sonra kapının kapatılıp arabanın keskin bir ses çıkararak oradan ayrıldığını duyduklarını söyledi.

Şüpheliler

- **Walter Kranz, 53 yaşında.** Kranz 15 Ocak 1957'de polisi aradı ve rüyasında kızların parkta olduğunu gördüğünü söyledi. Daha sonra kurbanların bulunduğu yerin, Kranz'ın bahsettiği parkın çok yakınında olduğu anlaşıldı. Kranz'ın cinayetle ilişkisi olduğunu gösteren başka bir şey olmadığından serbest bırakıldı.
- **Max Fleig, 17 yaşında.** Fleig yalan makinesine sokuldu ve başarısız olunca cinayetleri işlediğini itiraf etti. Yasalara göre çocuklara yalan makinesi testi uygulanması yasak olduğundan, polis Fleig'i serbest bırakmak zorunda kaldı. Onun Grimes kardeşleri öldürdüğüne dair başka bir kanıt yoktu fakat birkaç yıl sonra genç bir kadını vahşi bir şekilde öldürmekten hapis cezası aldı.
- **Edward L. "Benny" Bedwell, 21 yaşında.** Saçlarını Elvis modeli tarayan Tennessee'li bu serserinin bir restoranda kızlarla beraber içki içip sarhoş olduğu görülmüştü. Bedwell cinayeti kendisinin işlediğini üç kez itiraf etti ve kızlarla zaman zaman cinsel ilişkiye girip birlikte çılgınca alkol aldıklarını söyledi. Hatta polise onları nasıl öldürdüğünü gösterdi. Cinayetten hüküm giymek üzereyken, polislerin kendisini döverek böyle bir ifade vermeye zorladığını söyledi ve ifadesini geri çekti. Bölge savcılığı bu ifadeyi kabul etti ve böylelikle dava düştü. Bedwell'i tutuklayan Cook County Polis Şefi Joseph Lohman 1969 yılında hayatını kaybedene kadar, kızların Bedwell tarafından öldürüldüğüne inandı. Polis daha sonra Bedwell'i Florida'da 13 yaşındaki bir kıza tecavüz etmek suçundan tutukladı fakat suçunu ispat edemedi.
- **Kenneth Hansen, 23 yaşında.** Polis, 1955 yılında Chicago'lu üç genci öldürmek suçundan 1994'te tutuklanan Hansen'in, Grimes kardeşlerin cinayetiyle ilişkisini kurmayı umdu ama başaramadı.

Cevapsız Sorular

- Polis Edward Bedwell'i dövmüş olsa bile, bir şüpheli dedektifler için cinayeti yeniden canlandıracak kadar uç noktalara gider mi?
- Cinayeti işlediğini itiraf eden Max Fleig, dedektiflerin yasalara aykırı olarak uyguladığı yalan makinesi testi yüzünden serbest bırakılmalı mıydı? Başka bir cinayetten hüküm giydikten sonra, polis Grimes kardeşler cinayeti hakkında yaptığı itirafı neden yeniden incelemedi?
- Bu cinayet ani bir istekle mi işlenmişti yoksa daha önceden dikkatli bir şekilde planlanmış mıydı? Cinsel bir dürtüyle mi işlenmişti? Suç mahallinde hiçbir kanıt olmaması, profesyonelce işlenmiş bir cinayet olduğunu mu gösteriyor?
- Kızların şerefini ve ailenin duygularını korumak için gizlenen şeyler var mıydı?

MARILYN SHEPPARD

Otuz yaşındaki Dr. Sam Sheppard, 4 Haziran 1954 günü sabahı Ohio, Cleveland'da Bay Village semtindeki evinde aşağı kattaki çekyatta uyuklarken karısının üst kattan gelen çığlık seslerine uyandığını söyledi. Hızla yanına doğru koşarken, "hafif giysiler içindeki bir siluet" ile karşılaşmış ve kafasına aldığı darbeyle bilincini kaybetmişti. Kendine geldiğinde, 31 yaşındaki hamile eşi Marilyn'in cansız bedenini yatağın üstünde bulmuştu. Yedi yaşındaki oğlunu kontrol ettiğinde, hâlâ yan odada uyuduğunu görmüş, sonra beyaz bir gömlek giymiş "gür saçlı yabancı"yı yakalamak için alt kata koşmuş ve Erie Gölü sahili yakınında onu yakalamıştı. İkisi dövüşmüş ve adam bir kere daha Sheppard'a vurup onu bayıltmıştı.

Adli tıp uzmanları, hangi aletin kullanıldığını tahmin etmek için Marilyn Sheppard'ın başının modelini kullandılar. Bir el feneri yaraların benzerini yaptı.

Araştırma

Adli tabip sabah saat sekizde olay yerine geldiğinde, evde gezinen polisler, akrabalar, komşular ve basın mensupları yüzünden cinayet mahallinin gizliliği epeyce bozulmuştu. Cesedi inceledikten sonra, Marilyn Sheppard'ın ciddi bir şekilde dövüldüğünü ve kafasında 35 yara izi olduğunu tespit etti.

Aile İçi Şiddet. Polis, cinayetin bir aile içi şiddet vakası olduğunu düşünerek ilk önce Sam Sheppard'dan şüphelendi. Dışarıdan eve giren biri olduğuna dair parmak izi veya başka bir iz bulunamadı. Yabancılara havlamasıyla bilinen köpek o sabah hiç ses çıkarmamış, yan odada uyuyan çocuk ise anlatılan kavga sırasında rahat rahat uyumaya devam etmişti. Cinayetten kısa bir süre sonra komşular geldiğinde Sheppard'ın üzerinde olan gömlek de ortadan kaybolmuştu; Sheppard polise gömleğin nerede olduğunu bilmediğini söyledi.

Dr. Sheppard, karısı öldürüldükten sonra Cleveland hastanesinde yatarken. Katille boğuşurken incindiğini söylediği boynunu korumak için boyunluk takmış.

Sam Sheppard boynu incindiği ve dişleri kırıldığı için bölgedeki hastaneye götürüldü. Oradaki yoğun sorgunun ardından bir polis memuru "Karını senin öldürdüğünü düşünüyorum," dedi.

Sırlar ve Yalanlar. Sam Sheppard osteopati uzmanı olarak görev yapıyordu ve karısının ölümünden sonra yapılan araştırmalar sonucunda aynı hastanede birlikte çalıştığı bir hemşireyle üç yıldır ilişkisi olduğu anlaşıldı. Sheppard, evliliğinin yolunda gitmediğini belirtmesine rağmen, hemşirenin yaşadıklarını iddia ettiği cinsel birlikteliği reddetti. Avukatının tavsiyesi üstünde yalan makinesine girmeyi kabul etmedi ve 30 Temmuz 1954 günü tutuklandı. Aynı gün *Cleveland Press* şu manşeti attı: "Sam Sheppard Neden Hapiste Değil? Sallanmayı Kesin- Atın Onu İçeri!"

Diğer Şüpheliler

- **Eve Giren Gizemli Yabancı.** Cinayet günü evin yakınlarında "gür saçlı adamı" gördüklerini ifade edenler olsa da, Sam Sheppard'm dövüştüğünü söylediği o adam hiçbir zaman bulunamadı.

- **Richard Eberling, 25 yaşında.** Sheppard ailesinin evinin camlarını temizliyordu ve Marilyn'in yüzüklerinden birinin onda olduğu anlaşıldı, ancak Eberling yüzüğü Marilyn'in görümcesinden çalmıştı. Eberling, evin camlarını temizlerken parmağını kestiğini ve kanının evin içine aktığını söyledi. Eberling'in DNA'sı, yatak odasında bulunan kan örneğiyle karşılaştırıldı fakat bir sonuç elde edilemedi. Eberling 1984 yılında yaşlı ve zengin bir kadını öldürmekten cezaevine atıldı ve 1998 yılında cezaevinde öldü. Öldürdüğü yaşlı kadının bakıcısı ve cezaevindeyken tanıştığı bir kişi, Eberling'in Sheppard'ı öldürdüğünü itiraf ettiğini söyledi.

ÇÖZÜLEMEYEN CİNAYETLER NE ZAMAN FAİLİ MEÇHUL OLUR

Faili meçhul vakaların hepsi, bu şekilde isimlendirilmeden önce açmaza girmiş ve çözülememiş suçlardır. Bazı polis departmanları bir zaman sınırı belirler. Kuzey Carolina bölgesindeki Winston-Salem'de meydana gelen bir cinayeti araştırması için bir dedektife üç yıl süre tanınmıştı. Bilinen ipuçlarının hiçbirinden sonuç alınamazsa, vaka faili meçhul cinayetler birimine devredilir. Bazı departmanlar daha genel kurallar uygular. Virginia'daki Henrico County'de "görevlendirilen ilk dedektif potansiyel bütün kanıtları ve ipuçlarını elediğinde veya hiç tanık bulamadığında" vaka faili meçhul olarak adlandırılmaktadır.

Roger Vaillancourt'un tabutu Kasım 2005'te Minnesota, Foley'de mezardan çıkarılırken. Vaillancourt'un bir kaza sonucu öldüğü düşünüldükten elli yıl sonra, polis davayı yeniden açtı.

Kanada'da eyaletlerde işlenen cinayetleri araştıran Suç Araştırma Bürosu, yeni bir bilgiye erişilir ya da araştırmada kullanılabilecek yeni bir teknoloji

geliştirilirse çözülememiş her türlü vakanın dosyasını yeniden açabilir. Faili meçhul vakalar için genel bir tanım yapılmaktadır. Saskatoon Polis Servisi'nin Geçmiş Olaylar Birimi, ancak "ilk olarak görevlendirilen dedektifler bütün yolları tüketirse" dosyalara bakmaktadır. Halifax Bölge Polisi'nin Faili Meçhul Birimi, hiçbir ipucu sonuç vermemişse ya da "uzatılmış bir zaman diliminde" yenileri bulunmuşsa dosyayı devralmaktadır.

İngiltere de faili meçhul vakaların tanımına sınır getirmemektedir. 2004 yılında, İçişleri Bakanlığı ve Adli Tıp Hizmetleri'nin ortak projesi olan "İleri Operasyon" 1989 yılına kadar uzanan çözülmemiş ciddi suçları modern DNA teknikleri kullanılarak yeniden inceledi. Bu suçlar 34 polis birimi tarafından araştırıldı ve otuzu mahkûmiyetle sonuçlandı.

ABD Adalet Bakanlığı'na bağlı Criminal Justice Reference Service'e (NCJRS) göre, cinayet araştırmalarında eğer ilk 72 saat içinde önemli ipuçları veya tanık bulunamazsa, olay büyük olasılıkla faili meçhul olarak adlandırılır. Personel yetersizliği nedeniyle birçok suç çözülmeden ya da faili meçhul olarak kalmaktadır. Bu da faili meçhul vakaların, ilk araştırmadan daha fazla çalışma ve zaman gerektirdiğini gösteriyor. Yeni dedektiflerin önce neyin eksik olduğuna bakması ve gidip bulması gerekiyor.

NCJRS, faili meçhul vakaların dedektiflerin karşılaştığı en zor ve en sinir bozucu araştırmalar arasında yer aldığını belirtiyor. Bunun nedeni, kanıtların genelde çok eski olması ya da yerlerinin değiştirilmesi, tanıkların ölmüş olması ve olayı araştıran yeni dedektiflerin ilk detaylara yabancı kalmasıdır.

Olumlu yönü ise, olayda görevlendirilen ilk dedektifleri tüketen suçların yeniden değerlendirilmesinde taze gözlerin büyük değer taşımasıdır. Bunun yanı sıra, zaman ilerledikçe başlarda endişeli olan tanıklar daha az korku duyabilir ve daha açık davranabilirler. Bir suçlu aynı yöntemleri kullanarak yeniden suç işlediğinde de faili meçhul suçlar yeniden ele alınabilmektedir.

Yargılama Süreci

Sam Sheppard'ın yargılanmasına 28 Ekim 1954 tarihinde başlandı; ulusal kanalların yakından takip ettiği süreçte birçok muhabir Sheppard'ın suçlu olduğundan emindi. Mahkemede olay günü bir adamla boğuşmasını tekrar anlatarak ifadesini verdi ve savunma olay günü gür saçlı bir adamı gördüğünü

iddia eden iki tanık üretti. Bunun yanı sıra, yatak odasının kan içinde olduğunu iddia ettiler oysa Sam Sheppard'ın pantolonunda sadece küçük bir damla kan vardı.

Suçlu Bulundu. Savcılık, bu cinayetin nedeninin, Sam Sheppard'ın seviştiklerini söyleyen sevgilisi Susan Hayes ile yaşadığı aşk ilişkisinin olabileceğini öne sürdü. Ayrıca adli tabibin yastıkta bulunan kan izinin yalnızca cerrah bıçağıyla yapılmış olabileceği şeklindeki ifadesi de olumsuz etki yarattı. Jüri kanıtı kabul etti ve Sam Sheppard ikinci derece cinayetten müebbet hapis cezası aldı.

17 Temmuz 1954, Ohio, Cleveland: Cuyahoga'nın adli tabip vekili Dr. Lester Adelson, 4 Temmuz sabahı Bay Village'da dövülerek öldürülen Marilyn Sheppard'ın ellerinin, ayaklarının ve kafasının röntgen filmlerini inceliyor.

Dr. Sheppard'ın Ohio, Bay Village'daki yazlık evinin bir ressam tarafından yapılan kesit resmi. Çizim Dr. Sheppard'ın 1954'te görülen cinayet davasında gösterildi.

Kaçak. Yeniden yargılama talepleri reddedildi ve Sam Sheppard'ın avukatının ölmesi üzerine davayı 1961'de ünlü avukat F. Lee Bailey aldı. 1963 yılında gösterime giren ve Sheppard cinayetine dayanan "Kaçak" adlı popüler televizyon dizisinin yayınlanmaya başladığı 1963 yılında Sam Sheppard daha fazla sempati kazandı, oysa dizide tek kollu bir katil vardı ve masum koca kaçıyordu. Aynı adı taşıyan sinema filmi ise 1993 yılında gösterime girdi.

Sanığın Beraati ve Yeniden Yargılanması. 1964'te bir hâkim, basının davaya ilişkin haberlere fazla yer verdiği ve ilk hâkim mahkeme salonunu kontrol edemediği için Sheppard'ın adil bir şekilde yargılanmadığına karar verdi ve Sheppard yaklaşık on yıl sonra serbest bırakıldı. Bir köşe yazarı, o duruşma sırasında hâkimin kendisine "Suçlu olduğu gün gibi aşikâr. Şüphe yok," dediğini söyledi.

Sam Sheppard'ın ikinci kez yargılanmasına 24 Ekim 1966'da başlandı. Savunmanın başındaki Bailey, cinayet mahallinin katilin bir kadın da olabileceğini gösterdiğini ileri sürdü. Savcılık makamının getirdiği uzman Sheppard'ın saatinde bulunan kanın sıçrayan kandan geldiğini söylerken, savunma makamının getirdiği uzman kanın temas sonucu bulaştığını belirtti. Bailey, hiçbir kanıt olmamasına rağmen, Marilyn Sheppard'ın Vali ile aşk yaşadığını ve cinayeti Vali'nin karısının işlediğini ileri sürdü. Bailey'nin kanıtın zayıf olduğu yönündeki ikna edici argümanı Sam Sheppard'ın suçsuz bulunmasını sağladı.

Dr. Shepperd (ortadaki) müebbet hapis cezasını çekmek için Ohio cezaevine girerken.

"Masum Değil." Kendini alkole veren Sheppard, 1970 yılında 46 yaşında akciğer kanserinden öldü. Oğlu Samuel Resse Sheppard (göbek adıyla "Chip"), babasının adını temizlemek için bir kampanya başlattı ve babasının masum olduğunun kanıtlanması için ve haksız yere hapsedildiği gerekçesiyle 1996 yılında hukuk davası açtı. DNA testi için babasının cesedi mezardan çıkarıldı ve oğlunun avukatı yatak odasında bulunan kanın Sam Sheppard'a ait olmadığını ileri sürdü. Ne var ki jüri Sam Sheppard'ın "masum olmadığına" ve haksız yere cezaevine gönderilmediğine karar verdi.

Cevapsız Sorular

- Sheppard "gür saçlı yabancı"yı kovalayıp onunla boğuşurken neden yardım istemedi?
- Cinayet sabahı Sheppard'ın giydiği ama sonra kaybolan gömleğe ne oldu ve gömleği çıkardığını hatırlamaması mümkün olabilir miydi? Kanla kaplanmış odada karısının cesedini incelediği hâlde, neden kıyafetlerinde sadece bir damla kan vardı?
- Bir doktor olarak ilaçlar ve zehirler hakkında geniş bilgisi olan Sheppard, cinayet işleyecek olsa, bunu ona vurarak yapar mıydı?
- Şüpheli Richard Eberling, kendi kan örneğinin Sheppard'ın evinde bulunduğunu söylediği, daha sonra başka bir kadını öldürmekten suçlu bulunduğu ve Marilyn Sheppard'ı öldürdüğünü iki kişiye itiraf ettiği hâlde, polis onu neden o kadar kayıtsızca ele aldı?

ZODYAK KATİLİ

1960'ların sonu ve 1970'lerin başında, bilindiği kadarıyla en az beş kişiyi vahşice öldüren bir seri katil, kuzey California'da San Francisco bölgesi civarını dehşete düşürdü. Katil, işlediği seri cinayetler boyunca, polise ve basına burç sembolleriyle imzalanmış şifreli mektupları göndererek onlarla alay etti. Ayrıca, 37'den fazla kişiyi öldürdüğünü de iddia etti.

Kurbanlar

- **Betty Lou Jensen, 16 yaşında ve David Faraday, 17 yaşında.** Zodyak Katili'ne resmen atfedilen ilk cinayetler, 20 Aralık 1968'de San Francisco'nun 32 km. kuzeydoğusundaki Benica kasabasında işlendi. Jensen ve Faraday, akşam saat 22:20 civarında âşıklar yoluna park ettikleri arabalarının içinde otururken yanlarına bir araç yaklaştı ve aracın şoförü onlara dışarı çıkmalarını söyledi. Sonrasında Faraday başından bir kez, Jensen ise sırtından beş kez vuruldu.
- **Darlene Ferrin, 22 yaşında ve Michael Mageau, 19 yaşında.** Altı buçuk ay sonra, 4 Temmuz 1969 gecesi, kurbanlar ilk cinayetin işlendiği yerden yaklaşık 6,4 km mesafedeki Vallejo yakınlarında arabalarında oturmaktaydı. Bir araç arkalarına park etti ve bir adam elinde

bir fener ve bir tabancayla yanlarına geldi. Işığı kurbanların gözlerine tutarak onların görmesini engelledi ve ikisine de defalarca ateş etti. Ferrin olay yerinde hayatını kaybetti, Mageau ise hayatta kaldı. Mageau saldırganın 1,73 boylarında tıknaz bir adam olduğunu söyledi. Olaydan yarım saat sonra, Vallejo polis departmanını arayan bir adam, bunu ve önceki cinayetleri kendisinin işlediğini ileri sürdü.

To prove that I am the Zodiac, Ask the Vallejo cop about my electric gun sight which I used to start my collecting of slaves.

Zodyak tarafından 9 Kasım 1969'da *San Francisco Chronicle*'a gönderilen mektuptan bir bölüm. Katilin kendisi olduğunu kanıtlamak için olgusal gerçekler listelemiş.

- **Bryan Hartnell, 20 yaşında ve Cecelia Shepard, 22 yaşında.** 27 Eylül 1969 tarihinde, bu iki lise öğrencisi San Francisco'nun 97 kilometre kuzeydoğusundaki Berryessa gölündeki küçük bir adada piknik yapıyordu. Üstünde haç işareti olan bir önlük ve siyah kapüşon olan bir adam yanlarına geldi. Adam, önce Shepard'a erkek arkadaşını iple bağlattırdı, sonra kendisi kızı bağladı ve ikisini de defalarca bıçakladı. Saldırgan daha sonra bir keçeli kalemle kurbanların arabasının kapısına haç işareti çizdi ve şunları yazdı:

  Vallejo
  12-20-68
  7-4-69
  27 Eylül 1969-06:30
  bıçak ile.

Akşam saat 19:40'ta Napa bölge şerifinin bürosunu arayan bir adam, cinayeti kendisinin işlediğini söyledi. Aramada kullandığı jetonlu telefon birkaç blok ötedeydi, avuç içi izi alındı fakat kime ait olduğu hiçbir zaman tespit edilemedi. Shepard daha sonra öldü ama Hartnell hayatta kaldı; her ikisi de katili tarif etti.

Zodyak'ın kurbanlarından üçü (soldan sağa): vurularak öldürülen taksi şoförü Paul Stine, bıçaklanarak öldürülen Cecelia Shepard ve hayatta kalan erkek arkadaşı Bryan Hartnell.

- **Paul Stine, 29 yaşında.** Taksi şoförü olan Stine, 11 Ekim 1969'da San Francisco'dan bir müşteri aldı. Arabaya binen adam birkaç blok sonra şoförü başından vurdu. Katil, Stine'ın cüzdanını ve arabasının anahtarını ve kurbanın kanının bulaştığı gömleğinin eteğini yırtıp aldı. Üç genç cinayeti gördü ve adam olay yerinden yürüyerek uzaklaşırken polisi aradı. Katilin 35 ila 40 yaşları arasında olduğunu tahmin eden gençler, polisin katilin iki robot resmini çizmesine yardım etti.

Mektuplar

Katil mektuplar göndermeye başlayınca, polislerin katili bulma umudu arttı. 1 Ağustos 1969 tarihinde, 3 yerel gazete katilin ilk iki saldırıyı üstlendiği ilk mektupları aldı. Katil her bir mektupla birlikte 408 tane sembolden oluşan şifreli bir metnin üçte birini de göndermişti. Katilin söylediğine göre, bu şifreli metinlerde katilin kimliği kodlanmıştı; bu metinleri gazetelerin ilk sayfalarında yayınlamazlarsa daha fazla kişiyi öldüreceğini söyledi ve onlar da yayınladılar.

9 Kasım 1969'da *San Francisco Chronicle*'a gönderdiği bir mektupta, Zodyak katili yedi kişiyi öldürmekle övünüyordu. Mektubun sağ altındaki daire ve artı işaretine dikkat edin.

İmza "Zodyak". Altı gün sonra, *San Francisco Examiner* gazetesi Zodyak isminin ilk defa kullanıldığı bir başka mektup aldı. Bu mektupta katil, polisin şifreyi çözmesi hâlinde kendisini yakalayabileceğini söylüyordu.

14 Ekim 1969'da, *San Francisco Chronicle* gazetesine, içinde öldürülen taksi şoförü Paul Stine'ın gömleğinin eteğinden bir parça bulunan Zodyak imzalı bir mektup geldi. Bunu başka mektuplar izledi ve 20 Aralık 1969'da, ilk cinayetlerden tam bir yıl sonra, Zodyak tanınmış bir avukat olan Melvin Belli'ye cinayetlerin son bulması için yardım etmesini isteyen bir mektup gönderdi. 1970 yılında basına ve polise gönderilen mektuplarda, başka cinayetlerin de işlendiği yazıyordu. Dört yıl sonra, 29 Ocak 1974 tarihinde gelen son mektupta katil sadece *The Exorcist* filmini ne kadar çok sevdiğini yazmıştı.

FİLMİ ÇEKİLEN CİNAYETLER

Ünlü cinayetlerin çoğu sinema filmi yapılmıştır. 2007 yılında Sundance Film Festivali'nde gösterime giren *Chapter 27*, John Lennon'ın 1980 yılında New York'ta Mark David Chapman tarafından öldürülmesini anlatıyordu. 1947 yılında Los Angeles'ta işlenen Elizabeth Short cinayetini anlatan ve 2006'da gösterime giren *Kara Dalya* (The Black Dahlia) gibi çözülmemiş cinayetler hakkında da filmler çekilmektedir.

Diğer taraftan, şüphelinin yargılanması daha sona ermeden aceleyle çekilen televizyon filmleri de var. Örneğin *The Perfect Husband: The Laci Peterson Story* hamile Laci'nin öldürülmesini anlatıyordu ve sonunda kocası Scott cinayet suçundan hüküm giydi. Filmin Scott karakteri üzerinde yoğunlaşması Laci'nin anne ve babasını, şüphelinin henüz cinayetten hüküm giymemiş olmasından (ileride hüküm giyecekti) dolayı da Scott'un anne babasını öfkelendirdi.

Yapılan filmlerden en az biri, haksız yere tutuklanan bir şüphelinin beraat etmesine neden oldu. 1976 yılında Teksas, Dallas'ta bir polis memurunu öldürmek suçundan hapiste olan Randall Adams hakkındaki *The Thin Blue Line* (1988) belgeseli ödül aldı. İnfazına üç gün kala, ABD Yüksek Mahkemesi Adams'ın cezasını müebbet hapis cezasına çevirdi. Film, mahkemede tanık olarak dinlenen beş tanığın yalan ifade verdiğini ortaya çıkardı; filmin geniş yankı uyandırması Adams'a verilen cezanın iptaline ve 12 yıl hapiste kaldıktan sonra 1989 yılında serbest bırakılmasına neden oldu.

Gerçek hayatta hiç olmamış cinayetler hakkında da filmler yapıldı. Fransız ve İngiliz hükümetleri Prenses Diana ve Dodi Al Fayed'in ölümüne yol açan trafik kazasını uzun süre araştırdı fakat 2007 yılında yapılan bir televizyon filmi Dodi'nin babası Mohamed Al Fayed'in suikast teorisini anlatmayı tercih etti. *The Murder of Princess Diana*, Diana'nın İngiliz istihbarat ajanları tarafından öldürüldüğünü iddia ediyordu.

Şüpheliler

- **Arthur Leigh Allen, 39 yaşında.** Polisin incelemeye aldığı 2.500 kişi içinden sadece Allen tutuklandı. Allen daha önce çocuk tacizi suçundan hüküm giymiş ve arabasında silah bulundurduğu için tutuklan-

mıştı. Don Cheney adlı bir arkadaşı, Allen'ın ona el yazısının kimliği ele vermemesi için ne yapılması gerektiğini sorması ve cinayetler ancak nedensiz işlenirse suçlunun teşhis edilmekten kurtulabileceğini söylemesi üzerine ondan şüphelendi. Allen'ın mektupların yazıldığı daktiloyla aynı model bir daktilosu vardı, üzerinde Zodyak sembolü olan bir saat takıyordu ve Berryessa gölünde cinayet işlendiği gün arabasında kanlı bıçaklar vardı –tavuk kestiğini iddia etti. Fakat yalan makinesi testini geçti ve parmak izleriyle DNA örnekleri Zodyak'ınkiyle uyuşmadı. Allen hiçbir zaman suçlanmadı ve 1992 yılında öldü.

- **Richard Marshall, 40 yaşında.** Eski bir denizci olan Marshall, kodlar konusunda eğitim almıştı.
- **Theodore Kaczynski, 26 yaşında.** İleriki zamanlarda Unabomber olarak hüküm giydi; polis ve FBI tarafından suçsuzluğu kanıtlandı.
- **Jack Tarrance.** Tarrance'ın üvey oğlu Dennis Kaufman, Tarrance'in el yazısının katilinkine uyduğunu ve şüphelinin gençlik yıllarındaki hâlinin çizilen robot resme benzediğini fark etmesi üzerine, 2000 yılında FBI'ı uyardı. Tarrance 2006 yılında öldükten sonra, Kaufman 1968 yılı cinayetinde giyildiği bilinen siyah kapüşon gibi bir siyah kapüşon, kanlı gibi duran bir bıçak ve içinde korkunç resimlerin olduğu bir film rulosu buldu.

San Francisco polisi, taksi şoförünün katledilmesine tanık olan kişilerin verdiği tariflere dayanarak hazırlanan Zodyak katilinin robot resimlerini 1969'da yayınladı.

- **Guy Ward Hendrickson.** 2009 yılında Deborah Perez adındaki California'lı bir emlakçı, üvey babasının Zodyak Katili olduğunu iddia etti; hatta o yedi yaşındayken işlediği cinayetlerin ikisinde, üvey babasının yanında olduğunu ileri sürdü. Perez, ölen taksi şoförünün kemik çerçeveli gözlüğünün kendisinde olduğunu söyledi. Marangoz olan Hendrickson, 1983 yılında öldü.

Cevapsız Sorular

- Katilin zodyak işaretinde, kodlu mektuplarında ve ismini ifade ettiğini söylediği kriptoda nasıl bir anlam bulunabilir?
- Arkadaşının verdiği çok miktarda ikinci derece kanıt ve bilgi göz önünde bulundurulursa, polis Arthur Leigh Allen hakkında neden cinayetlerle ilgili dava açmadı?
- Üvey evlatları tarafından verilen iki yeni isim ne kadar önemli?

RICHARD "DICKIE" HOVEY

Richard Hovey, gitarıyla birlikte poz verirken; gitarı hiçbir zaman bulunamadı.

Richard Hovey doğup büyüdüğü yer olan Kanada, New Brunswick'teki Fredericton'da "Dickie" olarak da bilinirdi, 17 yaşındaydı ve bir rock yıldızı olmanın hayalini kuruyordu. "Teddy and the Royals" adlı yerel bir müzik grubunda solo gitar çalan Hovey, yetenekli bir müzisyendi fakat başarılı olmak için büyük bir şehre gitmesi gerektiğini biliyordu. 1967 yılının bahar aylarının sonlarında, o zamanlar şehrin Hippi mekanı olan Yorkville Village'da müzisyen olarak çalışmak amacıyla Toronto'ya gitmek için omzuna astığı gitar kutusuyla otostop çekti. İki hafta kadar, arada sırada Mynah Bird Kulübü'nde bir grupla çaldı ve on yedinci yaş gününden bir hafta sonra sonsuza dek ortadan kayboldu. Birkaç ay sonra, Toronto'nun kuzeyinde farklı alanlarda, kimliği bilinmeyen iki genç adamın çürümüş kalıntıları bulundu. İkisi de çıplaktı ve elleri arkalarından bağlanmıştı. Cesetlerden biri, 17 Aralık 1967'de Coboconk yakınlarındaki Balsam Gölü şehir parkındaki ormanlık bir alanda, diğeri ise 15 Mayıs 1968'de Schomberg yakınlarındaki bir çiftlikte, çalıların dibinde bulundu. Polis bu iki cesedi birbiriyle ilişkilendirdi ve dışarıda bir seri katil olabileceği korkusu yayıldı.

Araştırma

Ontario Polis Teşkilatı (OPP), iskelet parçalarını Toronto morgunda plastik kutular içinde güvenli bir şekilde sakladı. İpuçları olmaması polisin kafasını allak bullak etmişti ve kemiklerin kimlere ait olduğunu tespit etmek imkânsızdı. Halktan bilgi toplamak için bir basın bülteni yayınladılar fakat bir sonuç elde edemediler ve dosyalar rafa kaldırıldı. Bu ölümlerden yaklaşık kırk yıl sonra, 2006 yılında, yeni DNA tekniklerinden faydalanmak için bu faili meçhul vakaları yeniden açtılar.

Yeni Adli Tıp Teknikleri. Ontario Polis Teşkilatı, cinayetleri çözmeye yardımcı olabilecek her türlü bilginin 50 bin dolar ile ödüllendirileceğini duyurdu. Konuyla ilgili olarak görevlendirilen adli tıp uzmanı Kathy Gruspier, kurbanların genç olduğunu teyit etti; boy ve kemik yapısı gibi fiziksel özellikleri hakkında da tespitlerde bulundu. Otopsiler yapıldı ve adli tıp sanatçısı Pete Thompson, kafataslarını kullanarak kurbanların yüzlerini yeniden yaptı. Resimler daha sonra ulusal televizyon kanalında ve bir internet sitesinde yayınlandı. Yetkililerin düzenlediği basın konferansının ardından, Hovey'nin akrabaları ve ayrıca Fredericton'dan bir arkadaşı yirmi dört saat geçmeden aradı ve bu yüzlerden birinin kayıp bir müzisyene ait olduğunu söyledi.

Ontario Polis Teşkilatı, 14 Kasım 2006'da iki cinayet kurbanının yeniden yapılmış yüzlerini yayınladı.

Gizemli Kurbanların Kimlikleri Tespit Edildi. Polis, Hovey'nin erkek kardeşi Kevin ve kız kardeşleri Marcia ve Carolyn'le görüşmek ve onlardan kan örnekleri almak için New Brunswick'e gitti. DNA'larının iskelet kalıntılarından alınan örnekle eşleşmesi üzerine, aranan genç müzisyenin bulunduğu anlaşıldı. Ailesi en sonunda gömülebilmesi için Hovey'nin cesedini getirtti ve dedektifler de katili bulmak için kolları sıvadı. 9 Mart 2009 tarihinde, Ontario Polis Teşkilatı yeniden oluşturulmuş resmi gören aile üyelerinin ikinci kurbanın 18 yaşındaki Eric Jones olduğunu belirlediklerini duyur-

du. Erkek kardeşi Oscar, kurbanın kendine yeni bir hayat kurmak amacıyla Toronto'ya halasının yanına gitmek üzere Ontario'ya bağlı Noelville'deki evinden ayrıldığını söyledi. Jones, bir ay sonra, Nisan 1967'de halasının yanından ayrılmıştı ve bu, onun hayattayken görüldüğü aşağı yukarı son tarihti.
Cinsel İstismar. Dedektifler, Hovey ve Jones'un eşcinsel birinin saldırısına uğradığına inanıyor. Kurbanlar muhtemelen Toronto şehir merkezinden kaçırılmış ve kırsal alana götürülmüştü. Bu olayı soruşturan baş müfettiş OPP Dedektifi Dave Quigley, kurbanların ilk önce kendi istekleri ile gitmiş olabileceklerini düşünüyor. Ayrıca bu olay ilk değildi; 1967 yazında, başka iki genç adam daha kaçırılmış ve cinsel istismara uğramıştı.

KEMİK DEDEKTİFİ

Kathy Gruspier, iskelet kalıntılarından yola çıkarak fiziksel özelliklerini tanımlamak suretiyle polisin Richard Hovey ve Eric Jones'un kimliklerini tespit etmesine yardımcı oldu. Dünyaca ünlü adli tıp antropoloğu Gruspier, yeni bir suç mahalline çağırılması halinde her an hazır olmak amacıyla, arabasında iki adet ceset torbası bile bulunduruyor. Gruspier, "Yedi gün yirmi dört saat göreve hazırım", diyor. Kemiklerin kimlik tespitinin yanı sıra, kemiklerin nasıl yerleştirildiği ve taşındığı, bazı farklı cinayetlerde hangi aletlerin kullanılmış olabileceği konusunda da uzman.

Yoğun ve bekar bir anne olan Gruspier, Ontario eyaletinin ilk adli tıp antropoloğudur. Şüpheli Ölümler Birimi'ndeki danışmanlık görevine 1992 yılında başladı. Cezai kovuşturmalara sık sık tanıklık ediyor ve kemiklerin kimlik tespiti işi onu Birleşmiş Milletler için Kamboçya, Ürdün, Kosova (1999 yılında, insanlık dışı suçları araştıran Kanada Adli Tıp Araştırma Ekibi'nin üyesiydi) ve 2000 yılında da Doğu Timor'a kadar götürdü. 2003 yılında, Kosova'da yaptığı işler ile NATO madalyası ve ayrıca Kanada Barışı Koruma Hizmeti Madalyası'nı aldı.

Aynı zamanda hukuk eğitimi de alan Gruspier, Mississauga'daki Toronto Üniversitesi'nde Adli Tıp Bölümü'nde misafir öğretmen olarak adli tıp bilimi ve hukuk dersleri veriyor.

Suçluların izini sürmede polislere yardımcı olmasının yanı sıra bazen de şüpheli kemiklerin herhangi bir suç olayına karışmadığını buluyor. 2003

yılında, Ontario eyaletinin Peterborough şehrinde bir inşaat alanında bulunan kemikleri inceledi. Önce insana ait olduğu düşünülen bu kemiklerin aslında bir hayvana ait olduğu kısa süre içinde ortaya çıktı. 2004 yılında, işçiler Toronto'daki Swansea belediye binasının yakınlarında toprağın altında bir kafatası bulduklarında bu kafatasının bir cinayet kurbanına ait olduğu düşünüldü. Gruspier kafatasını ölçüp, dişleri incelediğinde aslında onun yirmili yaşlarında aborjin bir erkek olduğunu ve muhtemelen tüberküloz menenjitten öldüğünü ortaya çıkardı. Dişlerinin sağlıklı olmasının genç aborjinin Avrupalılar diş çürüklerine yol açan gıdalarıyla bölgeye gelmeden önce öldüğünü gösterdiğini kaydetti.

Hovey'in Son Adımları. Polis Hovey'nin arkadaşları ile iletişime geçebilmek için bir talep gönderdi. Quigley "Biz Hovey'nin attığı son adımlarının izini takip etmek istiyoruz," dedi. Polis, Hovey'nin zaman zaman beraber müzik yaptığı ve onun anısına *Still Searching for Your Soul* [Hâlâ Ruhunu Arıyoruz] adlı bir CD hazırlayan Bobbi Lee Justice and Scepters adlı müzik grubunun üyeleriyle görüştü. Polis aynı zamanda, Hovey'nin çok sevdiği, üzerine resimler çizilmiş Sears marka gitarına ne olduğunu düşünmeye başladı çünkü katilin cesedin üzerinde bıraktığı tek kanıt, Hovey'nin ellerini bağlamak için kullanılan beyaz ayakkabı bağcığıydı.

Onu son kez gören görgü tanıklarını da sorguladılar. Bazıları kurbanın "kaslı siyahi bir adam" tarafından kullanılan açık renkli Corvair marka arabaya bindiğini gördüklerini hatırladı; polisler bu kişinin aranan katil olduğuna inanıyor. Araba daha sonra şehrin dışına giden yola sapmıştı.

Polis, iki gencin katilleri hakkında bir basın toplantısı düzenlerken. Honey'nin cesedi bulunduktan yaklaşık kırk yıl sonra teşhis edildi.

Şüpheli

Corvair marka araba, polisin şüpheli olduğunu düşündüğü adamla –taciz ve cinayetten hüküm giyen James Greenidge– ilk kesin bağlantıydı. İlk olarak 1955 yılında 14 yaşındaki bir kıza tecavüz etmekten hapis cezasına çarptırılmış ve on yıllık cezanın beş yılını yatmıştı.

Mahkûm Olan Seks Katili. Hovey'yi arabasıyla götürdüğü görülen kişi hakkında tanığın verdiği bilgiler Greenidge'e uyuyordu; ayrıca şüphelinin arabası da söz konusu Corvair marka arabaya benziyordu. Greenidge 1967 yazında, 17 yaşında bir delikanlıyı öldürdü ve cesedini de Toronto'nun kuzeyine attı. Daha sonra 21 yaşındaki bir adamı boynundan ve göğsünden bıçakladı ve olay yerinde ölüme terk etti fakat kurban hayatta kaldı ve Greenidge ile aracını teşhis etti.

Greenidge kasten adam öldürme ve cinayete teşebbüs suçlarından hüküm giydi ve 1968 ile 1977 arasını hapiste geçirdi ve 1978 yılında şartlı tahliye olmadan önce kısa bir süre minimum güvenlikli bir tesiste kaldı. Bu tarihlerde Toronto bölgesinde bir başka genç öldürüldü ve polis yine eşcinsel ilişkiler yaşadığı bilinen Greenidge'ten şüphelendi. Ne var ki, polisin şüpheleri ikinci dereceden kanıtlara dayanıyordu ve bu yüzden olay faili meçhul olarak kaldı. Bu sırada, Greenidge ismini James Gordon Henry olarak değiştirdi ve Manitoba'ya taşındı fakat kısa bir süre sonra, 1981 yılında Vancouver'de 24 yaşında bir kadına tecavüz etmek ve öldürmek suçundan tekrar hapse girdi.

Delil Yetersizliği. Bir itiraf veya güçlü bir delil olmadığından, Ontario polisi Richard Hovey ve Eric Jones'un cinayetlerini çözemedi. Fakat dedektifler, katilin suçlu olduğunu kanıtlayabilecekleri bir açığını aramaya devam ediyor. Greenidge 2007 yılında yargılandığında, şartlı tahliye kurulu hayatı boyunca işlediği suçları değerlendirerek "Uyguladığın şiddet işlediğin her bir suçla daha da artmış," dedi ve kefaletle serbest bırakılma talebini reddetti.

Cevapsız Sorular

- Hovey'nin ortadan kaybolmasının ardından, polis görüldüğü iddia edilen Corvair marka araba gibi önemli bilgileri toplamak için arkadaşlarını neden hemen sorgulamadı? Tanıklar neden gönüllü olarak bilgi vermedi?
- Hovey'nin gitarına ve diğer eşyalarına ne oldu? Hovey ortalıktan kaybolduktan sonra birisi odasını aradı mı?
- Toronto'daki eşcinsellerden kaç tanesi Greenidge'in karanlık geçmişini biliyordu? İşlediği cinayetlerde bir suç ortağı var mıydı?
- Böylesine vahşi bir katil ve cinsel saldırgan, hapishaneden neden bu kadar sık serbest bırakıldı? Polisin Greenidge ile ilgili ne yaptı? Tek şüpheli o mu?

JIMMY HOFFA

Jimmy Hoffa güçlü bir sendika lideriydi ama suç içeren faaliyetlerden dolayı hapis yattı. Serbest bırakıldığında, sendikasının başına geçmek için uğraştı ama başarısız oldu.

Amerika'nın en kötü şöhretli sendika liderlerinden biri olan Jimmy Hoffa, 30 Temmuz 1975 tarihinde, 62 yaşındayken Detroit'in bir banliyösünde ortadan kayboldu ve kendisinden bir daha haber alınamadı. Hoffa, saat ikide Machus Red Fox restoranına iki mafya üyesiyle buluşmaya gitmişti. Buluşmaya vaktinde gelen Hoffa, park alanında yaklaşık yarım saat bekledikten sonra bir nalbur dükkânının önündeki ankesörlü telefondan karısını aradı ve kısa bir süre içinde gelmezlerse oradan ayrılacağını söyledi. Daha sonra ortadan kayboldu. Polis Hoffa'nın öldürüldüğünden emindi ve dosyayı kapatmadı. 2008 yılına kadar FBI, Hoffa vakasıyla ilgili 16 bin sayfayı aşkın belge topladı.

Araştırma

Polis Hoffa'nın beklediği iki kişiden birinin Detroit suç patronu Anthony "Tony Jack" Giacalone olduğunu, diğerinin ise New Jersey'deki Taşıma İşçileri Sendikası başkanı ve çete üyesi Anthony "Tony Pro" olduğunu öğrendi. FBI, toplantının Hoffa ve Provenzano arasında yıllardır süren düşmanlığın ardından bir barış görüşmesi olacağını tespit etti.

Delil Yetersizliği. Hoffa ve iki adamın saat 14:45 civarında park alanında bir arabaya bindiğini gören tanıklar vardı. Dedektifler bu arabanın izini sürdü ve Tony Jack'in oğlu Joe Biacalone'e ait olduğunu belirledi. Biacalone, aracı Hoffa'nm Taşıma İşçileri Sendikası'ndan yakın arkadaşı Charles "Chuckie" O'Brien'a ödünç verdiğini söyledi. Polis, Hoffa'nın araca bindirildikten hemen sonra öldürüldüğünü düşünüyordu. Araçta parmak izlerine rastlanan O'Brien, Hoffa'nın araca hiç binmediğine dair yemin etti. Arabada kan izleri bulunması üzerine, O'Brien onun donmuş somon balığından akan kan olduğunu iddia etti. Polis köpekleri arka koltukta ve bagajda Hoffa'nın kokusunu aldı fakat yetkililer yine de kanıtın O'Brien aleyhine dava açmak için yeterli olmadığını düşündü.

Adli tıp ekibi, Hoffa'nın ortadan kaybolmasıyla ilgili ipuçları bulmak için, Michigan, Hampton Township'te meskun bölgede metal detektörü kullanıyor.

Karanlık Geçmiş. FBI Hoffa'yı geçmişinden dolayı mafyanın öldürdüğünden emindi. Hoffa 1957 yılında, özellikle kamyon taşımacılığını temsil eden Taşıma İşçileri Sendikası'nın Başkanı oldu. Bu pozisyona seçilmesi mafyanın işine yaradı ve o da mafya üyeleriyle arkadaş olduğunu kabul etti. ABD Adalet Bakanı Robert Kennedy, Hoffa'nın yolsuzluk, sendikanın parasını kötüye kullanma, şiddete başvurma ve jüriyi etkilemeye çalışma suçlarından yargılanması için soruşturma yapılmasını teşvik etti. Hoffa 1964 yılında hüküm giydi, üç yıl sonra 13 yıllık hapis cezasını çekmeye başladı fakat 1971 yılında sendika başkanlığını bıraktıktan sonra, Amerikan Başkanı Richard Nixon tarafından cezası hafifletildi.

Hoffa hapisten çıkar çıkmaz, Taşıma İşçileri Sendikası'nın kontrolünü yeniden eline geçirmek için bir kampanya başlattı. Bu durum, FBI ile anlaşmazlık içinde olan bir eski mahkûmu eski görevine getirmek istemeyen sendika görevlilerini ve çeteleri rahatsız etti. Mafya babaları Hoffa'yı geri çekilmesi için birkaç kez uyardı fakat gücü tekrar eline geçirmek için sürdürdüğü ısrar, sonunda çok büyük olasılıkla ölümüne neden oldu.

EN ESKİ FAİLİ MEÇHUL CİNAYETLER

Görünüşe göre gerçek bir kanıt olmayan cinayet vakalarında, dedektifler olayı araştırmaya devam neden eder? Cevap şu: Bilinmeyen ve fark edilememiş bir kanıt vardır ve dedektifler de büyük açığı yakalamak için yorulmadan araştırmaya devam eder. Dedektiflerin 1975 yılından beri Jimmy Hoffa'nın cesedini aramaya devam etmesinin nedeni de işte budur.

İngiltere'de yaşayan 25 yaşındaki emlakçı Suzy Lamplugh, 1986 yılında "Mr. Kipper" adında birine bir ev göstermek için ofisinden ayrıldıktan sonra ortadan kayboldu. Polis kadının kaybolmasından 15 ay sonra araştırmaların derecesini biraz düşürmüş olmasına rağmen dosyayı kapatmadı. 1994 yılında, cesedi bulunamamasına rağmen, Lamplugh'ın öldüğü resmen ilan edildi. 2000 yılında cesedin bir havaalanına gömüldüğü şeklinde bir ihbar gelince dosya yeniden açıldı fakat ihbar asılsız çıktı. Soruşturmayı yürüten Başkomiser Dedektif Şefi Jim Dickie, geçen zamana rağmen, "Bir gün çok önemli bir bilgi parçasının bize geleceğine dair umudumu kaybetmedim," dedi.

Polis memurları Ciara Glennon'un Avustralya, Claremont'taki mezarının yakınlarında kanıt ararken.

Avustralya'da Perth polisi de, zengin bir semt olan Claremont'ta on yılı aşkın bir süre önce işlenen cinayetleri çözme umudunu hâlâ taşıyor. 18 yaşındaki Sarah Spiers 1996 yılında ortadan kayboldu, akıbeti ve nerede olduğu hâlâ

bilinmiyor. Bir yıl sonra, 23 yaşındaki Jane Rimmer ve 27 yaşındaki Ciara Glennon'un cesetleri bulundu. Doksan kadar dedektif Batı Avustralya Polis Teşkilatı için özel bir görev kuvvetinde çalışıyor, farklı taktikler deniyorlar, hatta şüphelilere "Suçlu sen misin?" diye soran anketler bile gönderiyorlar.

2008 yılında Rimmer'ın bir adamla konuşurken çekilmiş kamera görüntülerini bir televizyon programında yayınladılar ve bilgi vermek isteyen 150'ye yakın izleyiciden telefon aldılar. Yıllarca hayal kırıklığı yaşamasına rağmen, Başkomiser Dedektif Jeff Byleveld, "Elimizde hâlâ çok canlı bir soruşturma var," dedi.

Kayıp Ceset. Hoffa 1982 yılında resmi olarak ölü ilan edildi ve 2001 yılında diş fırçasından alınan DNA örneği arabada bulunan saç teliyle eşleştirildi. Ancak cesedi arama çalışmalarına son verilmedi. Çeşitli dedikodulara göre, New York'taki Verrazano-Narrows köprüsünün kenarına atılmış, New Jersey'deki zehirli atık alanına gömülmüş, et işleme tesisinde öğütülmüş, Georgia eyaletindeki Savannah bölgesinde yer alan helikopter iniş pistine gömülmüş hatta New Jersey'de yapılan New York Giants stadyumunun inşaatında kullanılan betona karıştırılmıştı.

2004 yılında dedektifler, Hoffa'nın öldüğü tahmin edilen Detroit'teki evin döşeme tahtalarını söktü ve iki yıl sonra da FBI bir ihbar üzerine Michigan, Milford Township'te bir çiftlikte arama yaptı. Hiçbir aramadan bir sonuç elde edilemedi. Ne var ki FBI, Hoffa cinayetinin şüphelilerini araştırırken, birçok başka cinayeti çözdü ve otuzdan fazla çete üyesi hakkında dava açıldı ve hapis cezası verildi.

Şüpheliler

- **Anthony Provenzano, 57 yaşında.** Haraç kesme suçundan hapis yatarken aynı hapiste kalan Hoffa ile tanışan Provenzano, birinci dereceden şüpheliydi. Hoffa, Provenzano'nun yasa dışı işlerinin Taşıma İşçileri Sendikası hakkında federal araştırma yapılmasına neden olduğu endişesini taşıyordu. Provenzano'nun cinayet günü, sendika görevlileriyle beraber New Jersey'de olduğuna dair güçlü kanıtları olsa da, polis yine de cinayetle bir bağı olduğuna inanıyordu. İddia edildiğine göre cesedi odun parçalama makinesine konan bir adamın 1961'de öldürülmesi

suçundan 1978 yılında ceza aldı. Cezaevinde on yıl yattıktan sonra, 81 yaşında hâlâ cezaevindeyken öldü.

- **Anthony Giacalone, 56 yaşında.** Dedektifler Hoffa'nın ölüm buluşmasını Giacalone'nin ayarladığını düşünmesine rağmen, şüpheli cinayet işlendiği sırada spor salonundaydı. Giacalone daha sonra, vergi kaçırmak suçundan on yıl hapis yattı ve haraç kesmek suçundan yargılanmayı beklerken 2001 yılında öldü.
- **Russell Bufalino, 71 yaşında.** Bir muhbir Hoffa'nın ölüm emrini verenin mafya babası Bufalino olduğu iddia etti. Bufalino Pennsylvania'dan Detroit'e gitmişti fakat Hoffa'nın ortadan kaybolduğu gün nerede olduğu bilinmiyor.
- **"İrlandalı" Frank Sheerman, 55 yaşında.** Mafyanın kiralık katili olan Sheerman, avukatına Hoffman'ı restoranın yakınlarındaki bir evde başından iki kez vurarak öldürdüğünü itiraf etti. Hoffa'nın cesedinin iki dakika mesafedeki cenaze evine götürüldüğünü ve orada yakıldığını söyledi. Haraç kesme suçundan 32 yıl hapis cezasına çarptırılmadan önce, FBI Sheerman'ı birinci dereceden şüpheli kabul etmişti. Hapisteyken kanserden öldü.

Cevapsız Sorular

- Mafya sessizlik perdesinin arkasında çalışır fakat Hoffa'nın ölüm emrini kim verdi ve emri kim yerine getirdi? Cesedin gömülü olduğu yeri kaç kişi biliyor?
- Görgü tanıkları Hoffa'yı aracın içinde görmüştü ve araçta Hoffa'nm kan örneği ve kokusu tespit edilmişti. Buna rağmen polis neden Hoffa'nın araca binmediğini iddia eden Charles O'Brien'a karşı kanıt olmadığını söyledi?
- Polisin inandığı gibi bu cinayeti Tony Provenzano işlediyse, kurbanı gizlice öldürmek yerine neden uluorta bir buluşma ayarladı?
- Frank Sheerman'ın ölüm döşeğinde yaptığı itiraflar akla yatkın gelen birçok ayrıntı içeriyordu fakat acaba asıl katili mi koruyordu veya bir mafya üyesi olarak kendi ününü mü artırmaya çalışıyordu? Diğer iki mafya üyesinin itiraflarda bulunmasının nedeni neydi?

BOB CRANE

Bob Crane, 1975'te *The Bob Crane Show* yayınlandığında kameralara gülümsüyor. 1960'larda ünlendi.

Amerikalı aktör Bob Crane, 1965 ile 1971 yılları arasında yayınlanan ve İkinci Dünya Savaşı esnasında Nazi esir kampında geçen olayları anlatan *Hogan's Heroes* adlı komedi dizisinin yıldız oyuncusu olarak tanındı. 29 Haziran 1978'de (50. yaş gününden iki hafta önce), tiyatro oyunu için geldiği Arizona eyaletindeki Scottsdale şehrinde bir apartmanda dövülerek öldürüldü. Crane'in cesedi, onunla aynı tiyatro oyununda rol alan ve oyun için ses kaydı yapmak üzere gelen bir aktris tarafından öğleden sonra saat ikide bulundu. Kapıyı açık gören kadın eve girmiş ve yatak odasına gittiğinde Crane'in cesedini boynunda bir iple, yatakta cenin pozisyonunda yatar hâlde bulmuştu. Yatak ve bitişiğindeki duvar kan içindeydi.

Araştırma

Adli tabip, keskin olmayan bir aletle Crane'in başının sol tarafına ölümcül bir şekilde iki kere darp edildiği sırada, kurbanın büyük olasılıkla uyuduğunu belirledi. Açtığı derin yaralardan dolayı büyük ihtimalle güçlü bir adam olduğu düşünülen saldırgan, daha sonra elektrik kablosunu kesmiş ve ölü adamın boynuna sıkı bir düğümle bağlamıştı. Kurbanın fotoğraf çekmeye olan ilgisi nedeniyle, dedektifler cinayet silahının üç ayaklı bir fotoğraf makinesi sehpası olduğunu düşündü fakat cinayet silahı hiçbir zaman bulunamadı.

Davetli Katil. İçeriye zorla girilmiş olduğuna dair bir iz bulamayan polisler, katilin büyük ihtimalle kurban tarafından içeri alındığı sonucuna vardı. Yarısına kadar dolu olan İskoç viskisi şişesinin mutfak tezgâhı üstünde bulunması ilginçti çünkü Crane viskiden nefret ederdi. Kurbanın yanındaki yatağın üstünde duran büyük siyah çantanın iki fermuarının da açık ve içinin neredeyse boş olması, içindeki her neyse katilin aldığını akla getirdi.

Crane'in yaşam biçimi titizlikle araştırıldı. Kurbanın geniş bir porno arşivi olduğu ve yatağa attığı kadınların bazılarıyla yaşadığı cinsel ilişkileri filme aldığı tespit edildi. Bunun üzerine polis, katilin kıskanç bir koca veya reddedilmiş bir âşık olabileceğini düşündü.

Hogan's Heroes'un oyuncuları (soldan sağa): John Banner, Werner Klemperer, Crane ve Cynthia Lynn.

Şüpheliler

- **Patricia Crane, 42 yaşında.** Crane ile beraber rol aldıkları *Hogan's Heroes* dizisinden sonra Crane ile evlenen Patricia Crane, Sigrid Valdis sahne adını kullanıyordu. Kendisi çok kıskanç bir eşti fakat cinayet günü Los Angeles'taki evindeydi; bu yüzden birinci dereceden şüpheli olarak görülmedi.
- **John Carpenter, 50 yaşında.** Crane'nin yakın arkadaşı olan Carpenter, aktörün cesedi daha bulunmadan önce, sabah saatlerinde Scottsdale'den ayrıldı. Polis Crane'in evindeyken Carpenter'ın orayı iki kez telefonla araması ama Crane'i istememesi ve polislerin orada olmasına şaşırmaması şüphe uyandırdı. Carpenter'ın olaydan bir gün önce kiraladığı arabaya polis el koydu ve araçta Crane'in kan grubuna ait birkaç kan lekesi buldu fakat bu güçlü bir delil olarak görülmedi. 1989 yılında DNA tekniklerinin kullanılmaya başlamasıyla, Carpenter'ın kiraladığı arabadan alınan lekeler tekrar incelendi fakat bir sonuç elde edilemedi. Dedektifler daha sonra Carpenter'ı araştırma sürecini yavaşlattı ve 1992 yılında cinayetten tutuklayana kadar 14 yıl boyunca araştırmaya devam etti.

Yargılama Süreci

Jüri üyelerine Carpenter ve Crane arasında yakın ama düzeysiz bir ilişki olduğu söylendi. Carpenter, elektronik aletler konusunda uzmandı ve Crane'e cinsel ilişkilerini kaydetmesi için bir video tedarik etmişti, Crane de bunun karşılığında Carpenter'a kadın ayarlıyordu.

Beyin Dokusu. Carpenter'a karşı kullanılan en güçlü delil ve hakkında dava açılmasının nedeni, olay gecesi kiralığı arabanın kapısında bulunan doku örneğiydi. Bu izler aracın fotoğraflarında fark edilebildi ama maddenin kendisi çoktan gitmişti. Polis için çalışan uzmanlar bu küçük (3 mm.) lekeye baktıklarında, bunun insan beyni dokusu olduğunu düşündüklerini söylediler. Savunmanın uzmanları böyle bir iddia ortaya atmanın mümkün olmadığını belirtti.

Carpenter'ın Tavırları. Carpenter'ın cinayetten önce ve sonra sergilediği olağandışı tavırlar da kanıt olarak gösterildi. Bir kadın garson, önceki gün Carpenter ve Crane beraber akşam yemeği yerken aralarının gergin olduğunu fark etmişti. Bir motelin müdürü, Carpenter'ın cinayetten sonraki gün şehri bir an önce terk etmek için acele ettiğini söyledi ve polis de Carpenter'ın nedensiz yere Crane'in dairesine telefon etmesinden şüphelendi. Avukat, bu ifadelerin hiçbir yere varmadığını, sadece ikinci dereceden kanıt olduğunu belirtti.

Crane'in karısı Carpenter'a karşı savcılığın tanığı olarak ifade verdi ama bazıları bunun şüpheleri kendisinden başka tarafa yöneltmeyi amaçladığını ileri sürdü. Crane çifti, para ve Crane'in yaşadığı sayısız cinsel ilişki yüzünden sık sık kavga ediyordu.

Karalanan Şöhretler. Savcılığın yaptığı en sansasyonel iş, Carpenter'ın şöhretini karalamak için Crane ve Carpenter'ın bir kadınla yaşadığı on dakikalık seks ilişkisinin videosunu göstermesiydi. Hâkim jüri üyelerine bu videoyu Carpenter ve Crane arasındaki ilişkinin bir delili olarak değerlendirmelerini fakat Carpenter'ın kötü bir insan olduğunu kanıtlamadığını söyledi. Savcılık jüriyi, Crane'in Carpenter'ın aylak aylak gezmesinden sıkıldığına ve artık gitmesini istediğine ikna etmeyi umdu. Fakat iki adamın arasının açık olduğuna dair bir delil yoktu. Carpenter, "Ben hayatımda Bob ile hiç kavga etmedim. Ayrıca o, bana kadın ayarladığı için benim açımdan altın yumurtlayan bir tavuktu," dedi. Savunma aralarında bir anlaşmazlık olduğuna dair kanıt olmadığını söyledi ve jürinin dikkatini Crane'in yatak odasında bulunan ve kime ait olduğu bilinmeyen sarı saç teline çekerek cinayetin cinsel ilişkiyle bağlantılı bir intikam olabileceğini ileri sürdü.

Jüri şüphelinin suçsuz olduğuna karar verdi. Bir jüri üyesi daha sonra, fotoğraftaki küçük lekenin suçlayıcı nitelik taşıdığına ikna olmadığını söyledi. "Kimse bu izlerin ne olduğunu bilmiyor. Doktorlar bile," dedi.

Cevapsız Sorular

- Nedeni kesin olmadığı hâlde, polis neden sadece Carpenter'ın şüpheli olduğunu düşündü?
- Cinayetten sonraki gün, Carpenter şehri terk etmek için neden acele etti? Daha sonra Carpenter Crane'in dairesine telefon ettiğinde polise neden Crane'i hiç sormadı?
- Dedektifler Crane'in kız arkadaşlarını, onların kocalarını ve sevgililerini sorguladı ve hepsi de olay günü başka bir yerde olduğunu ispat etti. Cinayeti bir kiralık katil işlemiş olabilir mi?
- Cinayeti aktörün gizli aşk maceraları yaşadığı çok sayıda insandan biri işlemiş olabilir mi?

DANA BRADLEY

14 Aralık 1981, 14 yaşındaki Dana Bradley için heyecanlı bir gündü, annesinin akşamki doğum günü partisini hevesle bekliyordu. St. Johns, New Foundland'deki okulundan öğleden sonra ayrıldı ve üç arkadaşıyla bir mağazada buluştu. Saat 16:30'da büyükannesini arayıp bir saat içinde evde olacağını söyledi. Arkadaşlarına beş dakika mesafedeki otobüs durağından otobüse binip eve gideceğini söylemesine rağmen, yol kenarında yılbaşı ağacı satan Harry Smeaton ve erkek kardeşi, Dana'yı saat 17:15'te otostop çekerken gördü. Birkaç dakika sonra otobüs durağına bir araç yaklaştı ve Dana'yı gideceği yere bırakmayı teklif etti. Yanlarından geçen bir kamyonun şoförü de, Dana'nın arabaya yaklaştığını ve eğilip sürücüyle konuştuğunu gördü. Dana aracın yolcu kapısını bir türlü açamayınca, şoför eğilerek kapıyı açtı. Dana arabaya bindi ve onu bir daha canlı olarak gören olmadı.

Dana Bradley'nin ailesi onu akıllı ve çok sosyal bir çocuk olarak tarif etti. Gideceği yere bırakma teklifini kabul etmesi ölümüne neden oldu.

Dört gün sonra, saat üç sularında, St. Johns'un hemen çıkışındaki Maddox Cove yakınlarındaki ormanlık bölgede yılbaşı ağacı arayan bir adam, genç kızın cansız bedenini buldu. Polis olay yerine geldiğinde küçük kızın keskin olmayan bir nesneyle başına aldığı darbeler sonucu hayatını kaybettiğini tespit etti. İlginçtir ki, katil kurbanı kolunun altına sokulmuş okul kitaplarıyla ve üzerinde okul kıyafetiyle yere düzgünce yatırmıştı.

Araştırma

Araştırma, Newfoundland'in tarihindeki en büyük cinayet takibi, Kanada'da görülen takiplerinse en büyüklerinden biri oldu. Polis binlerce insanı sorguladı ve sayısız ipucunun peşinden gitti. Polis, katilin bir şekilde vicdan azabı çektiği için kızın cesedini huzurlu bir duruşta bıraktığını düşündüğünden katilin dikkatini çekmek için medyayı kullandı. Ellerinde Dana'nın bir yabancının arabasına bindiğini gören tanıklardan başka neredeyse hiç ipucu yoktu, şiddetli yağmur kullanılabilecek her türlü kanıtı alıp götürmüştü.

Tanıklarının İfadesi. Yardım birkaç görgü tanığından geldi. Kaçırma olayına şahit olan Smeaton kardeşler, polisin şüphelinin robot resmini çizmesi için adamı tarif ettiler ve kullandığı aracın modelini hatırladılar. Şüpheli 20'li yaşlarında, zayıf, boyun hizasında dağınık saçları olan bir adamdı. Boyu yaklaşık 1,70 metreydi. Verilen ifadeye göre 1970 model, dört kapılı Plymouth Valiant aracının kapısında ve tamponunda pas izleri vardı; tanıklar rengi konusunda farklı ifadeler verdiler ve yeşil, sarı ya da bej olduğunu ileri sürdüler.

Birkaç tanık Dana'nın kaçırılmasına karışan adam hakkında bazı ayrıntıları hatırladıktan sonra, polis şüphelinin resimlerini çizdi ve dağıttı.

Daha fazla tanık, Dana'nın cesedinin bulunduğu alanın civarında bir adam gördüğünü söyledi. Bir çift, ceset bulunduktan yaklaşık sekiz saat sonra gece 23:30 civarında, aynı modelde bir arabanın yolun kenarına park etmiş durduğunu fark etti; yolcu kapısı açıktı ve içindeki lamba yanıyordu, döşemesi bej rengiydi. Şüphelinin tarifine uyan bir adam araçtan birkaç metre ileride duruyordu.

GERÇEK HAYATTA VE KURGUDA KANADA'NIN ATLI POLİSLERİ

Tüm dünyada doğrulukları, bağlılıkları ve şık kırmızı üniformalarıyla tanınan Kanada Atlı Polisleri (RCMP) 130 yılı aşkın bir süredir suçluların peşinde. Sloganlarının ilan ettiği gibi ipuçlarını takip etmeye devam ediyor ve hepsini olmasa bile etkileyici sayıda suçluyu yakalıyorlar.

Kanada'nın Atlı Polisleri'nin renkli üniformaları havalı ve kahraman imajlarını artırıyor.

Örgüt, 1873 yılında Kanada'nın batı bölgelerinin güvenliğini sağlamak için Kuzeybatı Atlı Tüfek Birliği olarak kuruldu. Bir sonraki yıl, 275 Kanada Atlı Polisi, güney Alberta'daki Macleod Kalesi'ni inşa etmek için yaklaşık 1.500 kilometre seyahat etti. 1885 yılına kadar, sayıları bine yükseldi. 1904 yılında Kral VII. Edward, örgütü Kraliyet Kuzey Batı Atlı Polisi'ne çeviren bir belge imzaladı ve 1920'de şu anki ismini aldı.

Bugün RCMP, Kanada coğrafyasının yüzde 75'ini kapsayan ve Ontario ile Quebec bölgeleri hariç tüm bölgelerde emniyet hizmeti veren federal bir güçtür. Ulusal Polis Teşkilatı, Kanada'daki 500'den fazla kolluk kuvvetine ve cezai adalet birimine kaynak sağlamaktadır. Buna 3,5 milyon suç kaydı havuzu dahildir. Diğer görevlerinin yanı sıra, Başbakanı ve yabancı yetkilileri de korumaktadırlar.

RCMP'ye duyulan hayranlık, birçok Hollywood filminin çekilmesine ve cesaretlerinin başka türde kurgu eserlerde anlatılmasına neden olmuştur. Örneğin 1936 yılı Broadway opereti *Rose Marie* en az dört ayrı film olarak çekilmiştir; en çok bilineni ise Shirley Temple'ın oynadığı *Susannah of the Mounties* filmidir. Kanada'da CTV tarafından çekilen ve 1994 ile 1999 yılları arasında televizyonda yayınlanan ünlü dizi *Due South*, Kanada Atlı Polisi'nin Chicago polisine yardım etmesini konu alıyordu. Atlı Polisler, 1969 yılında *The Dudley Do-Right Show* adlı çizgi film versiyonuyla da ekranlara gelmiş, bunu üç yıl sonra gerçek aktörlerle çekilen filmi izlemiştir.

Unutulmadı. 1991 yılında, St. Johns'daki NTV kanalı, bu cinayetin canlandırmasını yayınladı. Bu birkaç ipucu elde edilmesini sağladı ama yine de yanıtlara ulaşılamadı. Halktan polise olay hakkında her yıl yaklaşık elli ipucu geliyordu ve cinayet birçok Newfoundland'linin hâlâ aklındaydı fakat cinayet çözülemedi. Ron Hynes isimli yerel bir şarkıcı ve söz yazarı, 2002 yılında "The Ghost of Dana" adlı bir şarkı yazdı, 2003 yılında da Darrin McGrath'in yazdığı *Hitching a Ride: The Unsolved Murder of Dana Bradley* [Otostop: Dana Bradley'in Çözülememiş Cinayeti] adlı kitap yayınlandı.

Şüpheliler

Araştırma büyüdükçe, polis 250 civarında birinci dereceden şüpheli tespit etti.

- **David Somerton, 36 yaşında.** 1986 yılında Kanada Kraliyet Atlı Polisi (RCMP) baş müfettişi Jack Lavers'a, Somerton'ı işaret eden isimsiz bir not gönderildi. Daha önce silahlı soygun suçundan hüküm giyen ve New Brunswick'te hapis yatan şüpheli Bradley cinayeti işlediğini hemen itiraf etti, verdiği bilgiler olayın meydana geliş şekliyle tutarlılık gösteriyordu. Somerton, cinayet silahını cesedin yanma gömdüğünü ve

aracı da şehir çöplüğüne bıraktığını söyledi. Polis her iki yeri de aradı, kazılar yaptı fakat bir sonuç elde edemedi. Somerton daha sonra, aldığı ilaçların ve 18 saat süren sorgunun kafasının karışmasına neden olduğunu söyleyerek ifadesini geri çekti. "Başımdan çekip gitmeleri için her şeyi yapıyordum," dedi. RCMP'nin elinde onu cinayetle suçlayabilecek herhangi bir delil olmadığı için Somerton cinayetle suçlanmadı ama kamuoyunu yanıltmakla suçlandı ve RCMP'yi yanlış yönlendirmek suçundan iki yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Polis Somerton'ın olayla bir ilgisi olduğundan şüphelenmeye devam ediyor ve o da polisi kendisini taciz etmekle suçluyor ve hakkında yasal işlem başlatmalarını ya da rahat bırakmalarını söylüyor. 1996 yılında genç bir kıza sarkıntılık etmekten hüküm giyince suç kaydı kabaran Somerton, üç yıl sonra da küçük birine cinsel istismarda bulunduğunu kabul etti.

- **Shannon Murrin, 29 yaşında.** Polis Murrin'i bir başka olası şüpheli olarak dikkate aldı fakat bu ikinci dereceden zayıf kanıtlara dayanıyordu. Murrin Kelowna, British Columbia'da 1994 yılında Mindy Tran'ı öldürmek suçundan yargılandı fakat hüküm giymedi. Dana'nın katil şüphelisinin tarifine uyuyordu ve aslen Newfoundland'liydi ve 1980 yılında Noel için şehre gelmişti. Murrin'in 1981 yılı sonbaharında Kelowna'dan apar topar ayrılması da ikinci dereceden delil sayıldı.

Cevapsız Sorular

- Dana otobüse binmekten neden son anda vazgeçti? Gideceği yere götürmeyi teklif eden şoförü tanıyor muydu?
- Görgü tanıkları katilin arabasını iyi bir şekilde tarif etmesine rağmen, araba niye bulunamadı? Bu, katilin o bölgede yaşamadığını mı gösteriyordu?
- Katil neden kurbanın üstünü düzelterek düzgün bir şekilde yere yatırmıştı? Bu onun pişmanlığını mı yoksa hastalıklı mizah anlayışını mı gösteriyordu?
- Katil, Dana'nın cesedinin bulunmasından sekiz saati aşkın bir süre sonra cinayet mahallinin yakınlarında görülen adam mıydı? Neden oradaydı?
- David Somerton'ın katil olduğunu söyleyen mektubu polise kim gönderdi? Somerton olayla ilgili ayrıntılar vererek neden böyle bir itirafta bulundu?
- Shannon Murrin'e karşı bulunan gerçek kanıt zayıf olmasına rağmen, polis yine de onu bu olayla ilgili araştırmalı mı?

PEGGY HETTRICK

Peggy Hettrick, Fort Collin Colorado'da bir butik işleten, kızıl saçlı, minyon tipli, 37 yaşında bir kadındı. 11 Şubat 1987'de, saat birde bir restorandan ayrıldı ve yakındaki evine doğru yürümeye başladı. Yolda biri arkasından yaklaştı, sırtından bir kere bıçakladı ve yaklaşık 91 metre boyunca sürükleyerek boş bir alana götürdü. Ertesi sabah bir bisiklet sürücüsü tarafından yarı çıplak cesedi bulundu.

Peggy Hettrick, Wyoming, Lovell'de doğdu. Okul arkadaşları güzel mavi gözlerini ve müthiş kızıl saçlarını hatırlıyor.

Araştırma ve Şüpheliler

Olay yerindeki memurlar kısa süre içinde Hettrick'in cesedinde cinsel organların adeta cerrahi bir beceriyle kesilip çıkarıldığını belirledi. Bu da cinayetin bir doktor veya bıçak kullanmayı iyi bilen biri tarafından işlendiğini gösteriyordu. Kurbanın cüzdanı ellenmemiş bir hâlde cesedin yanı başında bulundu.

DNA TESTİ NASIL İŞE YARAR?

DNA testi ile sonuçları mahkemeye sunulduğunda, genellikle karar verilir. DNA testi ve araştırılması o kadar karmaşıktır ki, jüri üyeleri genelde bulguları sorgulamaz (bazı avukatlar haricinde). Yeterli örnek toplamak, profilleri okumak ve eşleştirme yapmak zorlu bir süreç olabilir ama yeni sistemler süreci hızlandırıyor.

Suç mahallinde bulunan izler ile bir kişinin bilinen DNA'sı gibi iki örnek arasında eşleştirme yapabilmek amacıyla adli tıp uzmanının tekrarlayan baz dizilime bakmak için çift zincirli DNA'yı iki tek zincire ayırması gerekir. Ayırma işlemini yapmak için kimyasal maddeler veya elektrik akımı kullanılır ve her fragmana flüorışımalı boya tatbik edilir. Lazer ışığı bu fragmanlara

flüoresan ışığı verir ve şüphelinin DNA bandı suç mahallinde bulunan DNA'nın bandının yanında bir grafik üzerinde gösterilir. Eğer grafikteki renkli tepeler aynıysa, eşleşme var demektir.

Bir laboratuvar teknisyeni bir soruşturma sırasında DNA analizi yapıyor.

Suç vakalarında DNA'nın ilk kullanımlarında başarılı olunamamasının nedeni, örneklerin yeterince büyük olmaması ya da bozulmuş olmasıydı. Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PCR) tekniğinin geliştirilmesi, laboratuvarların birkaç deri hücresi gibi çok küçük örneklerden milyonlarca kopya çıkarmasına imkân sağladı. Örnek kırk defa ısıtılıp soğutulduğundan bu işlem yaklaşık üç saat sürüyordu fakat teknikte sağlanan son gelişmelerle, DNA karışımını dairesel bir akım içerisinde hareket ettirmek için konveksiyon uygulandığından işlemi tamamlamak kırk dakika sürüyor.

Mitokondriyal DNA analizi (mtDNA) ile aşırı derecede zarar görmüş örneklerin yarattığı problem aşılıyor. Diğer testler hücre çekirdeğinden alınan DNA üzerinde yapılırken, mtDNA testleri hücre çekirdeği olmadığı durumlarda hücrenin farklı bir bölümünü analiz eder.

Hettrick'in Yaşam Tarzı. Dedektifler büyük bir titizlikle Hettrick'in yaşam tarzının bir resmini çıkardı. Fort Collins alışveriş merkezinde Fashion Bar'daki işinin yanı sıra bir roman yazıyordu ve bir gün yayınlanmasını umduğu bir başka taslak çalışması vardı. Civardaki barların düzenli müşterisi olduğu bilinen Hettrick, öldürüldüğü gece eski erkek arkadaşı Matt Zoellner ile birlikte Prime Minister Pub and Grill'deydi. Tanıklar, Hettrick'in o gece üzüldüğünü ve Zoellner'ın arabasıyla onu eve bırakma teklifini reddettiğini fark etmişti.

Katil Öğrenci. Dedektifler önce 15 yaşındaki lise öğrencisi Timothy Masters'tan şüphelendi. Masters polise cesedi Hettrick öldürüldükten sonraki sabah okul servisine yetişmeye çalışırken yol kenarında gördüğünü fakat vitrin mankeni sandığı için polise bildirmediğini söyledi. Masters, babasıyla beraber cinayet mahallini gören bir karavanda yaşıyordu. Masters cese-

din sürüklendiği yol boyunca hiç yürümediğini söylemesine rağmen, orada ayak izleri bulundu. Cinayetten iki gün sonra, dedektifler çocuğun odasını ve okul dolabını aradı. Bir bıçak koleksiyonu, pornografik içerikler, şiddet olayları hakkında yazılmış metinler ve kendi çizdiği, suçu andıran resimler (bir tanesi kesilen cinsel organlar, diğeri oklarla delinmiş bir kadını çeken bir adamı gösteriyordu) buldular.

Diğer Şüpheliler. Bu bulgular, Hettrick'in eski erkek arkadaşı Matthew Zoellner'ı araştırmanın kapsamından çıkardı. Yatak odasının penceresi cinayet mahalline bakan göz cerrahı Dr. Richard Hammond katil olması muhtemel diğer kişiydi. Hammond 1995 yılında, evine koyduğu gizli kameralarla banyoya giren kadınları gizlice filme çektiği için tutuklandı. Tutuklandıktan birkaç gün sonra, Hettrick'in öldürülmesinde henüz şüpheli olarak anılmadan önce, intihar etti. Fakat cinayetten sonraki gün evde kalmış ve o gün tüm randevularını iptal etmişti.

Sonunda Tutuklandı. Masters ellerindeki tek gerçek şüpheli olmasına rağmen, polisin onu cinayetle doğrudan ilişkilendirebileceği kan, saç teli veya kıl gibi hiçbir fiziksel kanıt yoktu. Masters ABD Deniz Kuvvetleri'nde sekiz yıl görev yaptı ve polis de on yıldan fazla bir süre onun aleyhinde kanıt bulmaya çalıştı. Şüphelinin okul arkadaşına Hettrick'in vücudunun kesilmesiyle ilgili ayrıntıları anlattığını öğrenen dedektifler, 1992 yılında Masters'ı tutuklamaya oldukça yaklaştı. Masters ise bu bilgileri, olay yerinde polise yardım eden bir arkadaşından öğrendiğini söyledi, dedektifler de bu bilgiyi doğrulayabildi.

En sonunda, adli psikolog Dr. Reid Meloy'un Masters'ın çizdiği resimlerin ve yazılarının katilin o olduğunu gösterdiği sonucuna varması üzerine, polisler onu 10 Ağustos 1998'de California'da uçak bakım teknisyeni olarak çalıştığı yerde tutukladı.

Peggy Hettrick'in cesedi bir tarlanın ortasında bulundu. Oraya katil tarafından 91 km. mesafedeki yoldan sürüklenerek getirilmişti.

Yargılama Süreci

Savcılık, Masters'ın yazdığı garip yazıların, çizdiği resimlerin, bıçaklara karşı olan merakının ve olay yeriyle ilgili birçok detayı bilmesinin suçlu olduğunu gösterdiğini iddia etti. Ayrıca kurban sürüklenirken yerde bıraktığı kanlı izde davalının ayak izlerinin bulunmasını kanıt olarak sundu, oysa Masters polise o yoldan hiç yürümediğini söylemişti. Şüpheli, savunmasında bölgede olmasının tek başına onu katil yapmayacağını ve başka fiziksel kanıt olmadığını söyledi.

İkinci Dereceden Kanıt. Ne var ki jüri, ikinci dereceden birçok delilin Masters'ın suçlu olduğunu kanıtladığına karar verdi. Masters 26 Mart 1999'da cinayetten suçlu bulundu ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Bazı jüri üyeleri, onu cinayetle ilişkilendiren birçok küçük ayrıntının görmezden gelinemeyecek kadar güçlü olduğunu söyledi. Şüphelinin aleyhindeki en güçlü deliller, cesedi gördüğünü polise ihbar etmemesi, kanlı izde ayak izlerinin bulunması ve çizdiği vahşet resimleriydi. Jüri üyelerinden bir tanesi: "Bize cinayeti çizdiği resimlerle itiraf etti," dedi.

Suçsuz Adam. Masters'ın avukatları kararı temyize götürdü fakat karar 2001 yılında üst mahkemece onaylandı ve Colorado Yüce Mahkemesi'ne yapılan ikinci temyiz talebi 2002'de reddedildi. Bu süre içerisinde ileri düzey bir DNA tekniği geliştirildi ve Hettrick'in öldürüldüğünde üstünde bulunan kıyafetler üzerinde testler yapıldı. Testlerin sonucunda eski erkek arkadaşına ait deri hücresi DNA'sından başka bir DNA bulunamadı. Buna ek olarak Masters'ın avukatları, polisin yargılama sürecinde kendilerinden sakladığı dört belgeyi ortaya çıkardı. Dr. Richard Hammond'un asıl şüpheli olarak yargılanmasını istedikleri yeni bir dava talep ettiler. 22 Ocak 2008 tarihinde, bir hâkim Masters'ın mahkûmiyetini geçersiz saydı ve yaklaşık on yıldır hapiste olan Masters'ı serbest bıraktı. 2009 yılında Masters, başka şüphelileri gösteren kanıtları sakladıkları gerekçesiyle savcılar ve polis hakkında dava açtı. Olayı

Tim Masters, serbest kaldıktan sonra bir basın konferansında konuşurken. DNA onun suçsuz olduğunu kanıtlayana kadar yaklaşık on yıl hapis yattı.

araştıran başdedektif, Hettrick'in cüzdanında başka birine ait parmak izi ve saç teli bulunduğunu itiraf etti. Cinayetle ilgili başka hiç kimse ceza almadı.

Cevapsız Sorular

- Polis göz cerrahı Dr. Richard Hammond'dan neden fazla şüphelenmedi? İntihar etmesinin ardından, cinayetle olası bağlantısını araştırmayı neden bıraktı?
- Hettrick'in vücudunda eski erkek arkadaşı Matthew Zoellner'ın DNA'sının bulunması, katilin Zoellner olduğunu kanıtlar mı? Örnekler kurbanın bluzunun manşetlerinde ve iç çamaşırının belinin iç kısmında bulunmuştu. Yakın bir ilişkileri olduğu düşünülürse, bu olağanüstü bir durum mu?
- Vücudun bazı yerlerinin kesilme şekli, görevlilerin belirttiği gibi tıbbi bir beceriye işaret ettiyse, katil bir doktor muydu? Timothy Masters bununla ilgili detayları neden başkalarına anlatmak istemiş olabilir?
- Polis, Hettrick'in cüzdanında kimliği bilinmeyen birine ait parmak izleri ve saç teli bulunduğuna dair çok önemli bilgiyi neden sakladı?
- Adli delillerin kime ait olduğunun bulunamaması, katilin o civardan biri olmadığını mı gösteriyordu?

JULIE WARD

28 yaşındaki İngiliz fotoğrafçı Julie Ward, 7 Eylül 1988 tarihinde Kenya'da safari yaparken ortadan kayboldu. Masai Mara doğal hayatı koruma bölgesindeki yedi aylık seyahatinin bitmesine az kalmıştı. Afrika antiloplarının fotoğrafını çekmek için Avustralyalı Glen Burns ile çıktıkları son gezilerinde arabaları bozuldu. Burns Kenya'nın başkenti Nairobi'ye yardım çağırmak için gitti fakat Julie aracı tamir etti, kamp alanındaki çadırları topladı, tavsiyelere kulak asmayarak tek başına Nairobi'ye doğru yola çıktı. Altı gün sonra, Julie'nin kesilmiş ve yanmış cesedinin parçaları bulundu.

Kenyalı dedektifler, hemen Julie'nin vahşi hayvanlar tarafından parçalanıp yendiğine veya intihar ettiğine karar verdiler. Polisin olayı cinayet vakası olarak araştırmayı reddetmesi üzerine Julie'nin babası John Ward, Ocak 1989'da araştırmalara başladı ve Kenya mahkemesi Julie'nin öldürüldüğünü Ekim ayında karara bağladı.

Araştırma

John Ward, Julie'nin kayıp ihbarını alır almaz olay yerini incelemek için İngiltere'nin Suffolk kontluğunda yer alan Bury St. Edmonds'tan yola çıkarak Kenya'ya geldi. Kızının parçalarını bulabilmek için gözlem uçakları kiraladı. Kızının kullandığı araç, üstündeki toz tabakasına "SOS" yazılı bir şekilde terk edilmiş hâlde bulundu. Cinayetten birkaç gün sonra, kurbanın babası araçtan 10 kilometre kadar uzakta, kızının yaralanmış bacağını ve çenesinin yarısını otların arasında buldu ve kızından kalan parçaların yakıldığı küllere rastladı. Altı hafta sonra da kafatası bulundu. 75 yaşındaki emekli iş adamı bir delil bulabilmek için, 2009 yılına kadar suç mahallini yüzden fazla kez ziyaret etti ve kendi cebinden yaklaşık 4 milyon dolar harcadı. Julie'nin kayıp kamerasının seri numarasını dünyanın her yerine gönderdi. Karısı Jan de araştırma yapmak için Kenya'ya gitti.

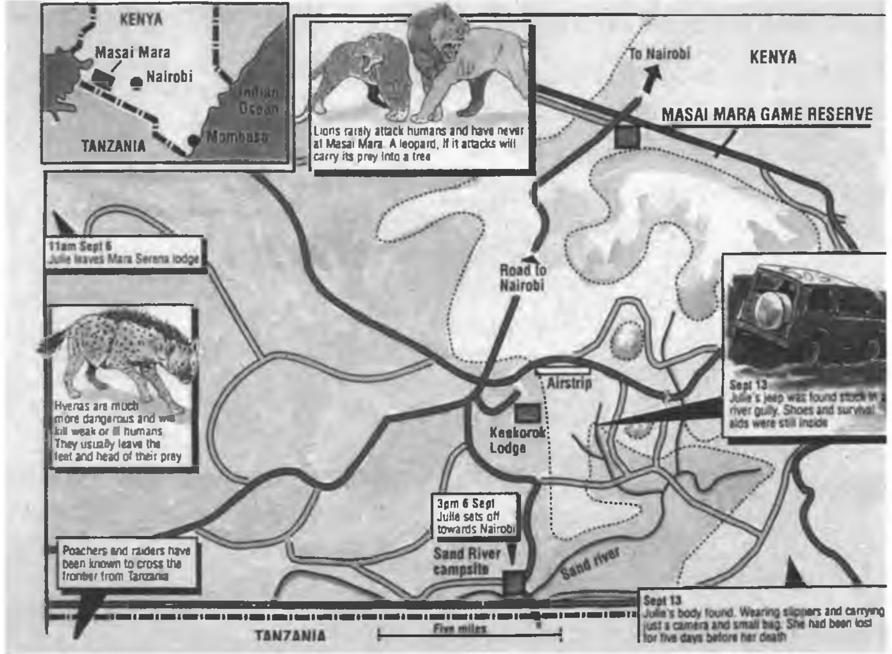
Julie Ward, hevesli bir vahşi doğa fotoğrafçısı ve bir hayvan dostuydu. 1999 yılında Güney Afrika'da kurtarılan büyük kediler için Julie Ward Merkezi açıldı.

Olayı Örtbas Etme Girişimi. Ward, resmi soruşturmanın bu olayın ülkenin turizmini etkilemesini istemeyen Kenyalı yetkililer ve soğuk savaş döneminden müttefik ülkeyle ilişkilerin bozulmasını istemeyen İngiliz yetkililer tarafından engellendiğini düşünüyordu. Baba, hayvanların saldırısına uğramış ya da intihar etmiş bir kişinin cesedinin yakılamayacağına dikkat çektiğinde, İngiliz yetkililer Julie'ye yıldırım çarpmış olabileceğini ileri sürdüler.

Kenya'da yayılan dedikodulara göre, halkın yakından tanıdığı kişilerle bağlantısı olan kaçakçılar, yaptıklarına şahit olan Julie'yi öldürmüş veya önde gelen bir Kenyalı politikacı Julie'yi oğluyla ilişki yaşadığı için öldürtmüştü.

2004 yılında Londra Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı dedektiflik masası için hazırlanan bağımsız bir polis raporunda, Londra'daki ve Nairobi'deki İngiliz yetkililerin "tutarsızlık ve çelişkilerle dolu, sahtekârlık ve düpedüz yalancılık" yaptığı yazıyor ve bunun "hiç de şaşırtıcı olmayan bir şekilde,

John Ward'un kızının katillerini tespit etmesini engellemek için aktif bir şekilde komplo yapıldığına inanmasına neden olduğu" sonucuna varıyordu.

Julie Ward'un hayatını kaybettiği bölgenin haritası, cesedinin ve aracının bulunduğu yeri gösteriyor. Kenya'daki Masai Mara doğal hayatı koruma bölgesinde yedi ay geçirmişti.

Şüpheliler ve Yargılama Süreci

John Ward'un ısrarları sonucu 1990 yılında cinayet soruşturması başladı ve araştırmada Londra Emniyet Müdürlüğü'nden dedektifler Kenyalı polislere yardım etti. Ward karşı çıkmasına rağmen, İngiliz dedektifler hızlı bir şekilde, araçtan birkaç mil ötede bulunan iki orman muhafız memurunun ölmeden önce kurbana tecavüz ettiği ve sonra da öldürdüğü sonucuna vardı. Şüpheliler Peter Kipeen ve Johan Magiroi 1992 yılında yargılandı. Altı ay sonra delil yetersizliğinden beraat ettiler ama davaya bakan hâkim yüksek gelir getiren turizm endüstrisine bir zarar gelmemesi için olayın örtbas edildiğini söyledi.

Bir yıl sonra, hükümetin eski özel şoförlerinden Valentina Kopido, Julie'nin İsraillliler ve önemli bir Kenyalı politikacıyla bağlantılı bir kaçakçılığa şahit olması üzerine öldürüldüğünü iddia etti. Londra Emniyet Müdürlüğü

Dedektiflik Masası 1996 yılında Kopido'nun hikâyesini araştırdı ve uydurma olduğunu ortaya koydu.

İşbirliği ve Tutuklama. Ward, Kenyalı yetkililer 1997 yılında tam bir işbirliği yapana kadar baskı yapmayı sürdürdü. Olayı araştırması için özel bir polis ekibi görevlendirildi ve aynı yıl Masai Mara doğal hayatı koruma bölgesinin bekçisi Simon Ole Makallah'ya, Julie'yi öldürmek suçundan dava açıldı. Araştırma ekibini hemen Julie'nin terk edilmiş aracına yönlendirmesi ve sonra da doğrudan cesedine gitmesi Ward'un şüphelenmesine neden olmuştu. Ward "ilk gördüğü andan beri" Makallah'ın baş şüphelisi olduğunu söyledi. Bununla birlikte, Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası, ilk araştırmaları sırasında rehber olarak bu adamı kullanmıştı.

CİNAYET Mİ, İNTİHAR MI?

Ölüme cinayet süsü vermek, bazı katillerin en çok tercih ettiği hiledir. Dövülerek öldürülen kurban bir binadan aşağı atılabilir, boğulan biri iple asılabilir veya cesedin eline bir silah yerleştirilebilir.

Roberto Calvi'nin cesedi bulunduktan birkaç dakika sonra Londra'nın Blackfirars Köprüsü'nün yakınlarında yatarken.

Örneğin 1982 yılında Vatikanlı bankacı Roberto Calvi (bkz. s. 244), Londra'da Blackfriars Köprüsü'nün altındaki bir iskelede, cepleri tuğlalar ve 15 bin dolar parayla dolu bir hâlde asılı bulundu. Kurban yasa dışı yollardan yurt dışına para götürmek suçundan hüküm giymişti. Adli tabip olayı intihar

olarak kayıtlara geçirdi fakat ikinci tahkikat ölüm nedeninin bilinmediğini belirtti. Calvi'nin asılmadan önce mafya tarafından boğularak öldürüldüğü şeklinde bir teori ortaya çıktı. Vaka 2003 yılında cinayet soruşturması olarak tekrar açıldı. Üç İtalyan gangster, bir finansçı ve başka iki kişi hakkında cinayet suçundan dava açıldı fakat 2007 yılında beraat ettiler.

Çok ses getiren bir başka olay ise, Bill Clinton döneminde Beyaz Saray danışmanlarından Vincent Foster'ın öldürülmesiydi. Ceset Washington, D.C.'deki Fort Marcy Parkı'nda bir işçi tarafından bulundu. Polis olay yerine vardığında bunun bir intihar olduğunu düşünmüştü çünkü kurbanın sağ elinde bir silah vardı.

Kurbanın ölümü tam bir sırdı. Parktaki hiç kimse silah sesi duymamıştı ve cesedi bulan adam bir silah görmemişti. Cesedin üstünde bulunan sarı saç, Hillary Clinton ile aşk yaşadığına dair eski dedikoduları bir kez daha gündeme getirdi. Foster Arkansas, Little Rock'tan Clinton'larla birlikte gelmişti. Cesedin üstünde halı iplikleri bulundu ve bazıları bunun cesedin halı içinde getirildiğini gösterdiğine inandı. Dedektifler, kurbanın öldüğü gün, birinin Foster'ın ofisine girdiğini ve Whitewater skandalı üzerine yaptığı çalışmayı çaldığını tespit etti; söz konusu skandalda Clintonların da ortağı olduğu emlak şirketi batmış ve diğer ortakların dolandırıcılıktan hüküm giymişti. Fakat yapılan üç resmi araştırma da, olayın bir cinayet olduğu sonucuna vardı.

Bir Başka Masum Şüpheli. Makallah'ın yargılanmasına 1 Mart 1999'da Nairobi'de başlandı ve 17 Eylül'de hâkim, "Sıfır artı sıfır, elde var sıfır. Dava tamamen ikinci dereceden delillere dayanıyor," diyerek masum olduğunu ilan etti. Makallah'ın beraat etmesi üzerine Ward, mahkeme kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle şüphelinin tekrar yargılanmasını istedi fakat talebi reddedildi. Bunun üstüne Julie Ward'un annesi Jan, "Belki de artık olayın üstünü çizip pes etme zamanı gelmiştir," dedi.

John Ward Julie'nin öldürülmesinden 2009'a kadar, 21 yıl içinde Afrika'ya yüz kere gitti ve kızının katilini bulmak için 4 milyon dolar harcadı.

İngiltere'nin Yaptığı Soruşturma. Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası, bu faili meçhul cinayet üstünde çalışmaya devam etti ve 26 Nisan 2004'te Ipswich'te resmi bir tahkikat başlattı. Otopsiyi yapan Kenyalı patoloji uzmanı, Julie'nin kemik yaralanmalarını "düzgün bir şekilde kesilmiş" olarak tarif ettiğini ama bunun Kenya'nın kamu sağlığı direktörü tarafından bir hayvan saldırısına işaret etmek için "parçalanmış" olarak değiştirildiğini söyledi. Patoloji uzmanı, Kenya Emniyet Müdürü'nün Julie için "farklı gecelerde farklı erkeklerle beraber olan gevşek bir kadın," dediğini ve kendisini kesmiş olabileceğini söylediğini hatırladı. Dedikodular da ortaya kondu ve önceden İngiliz konsolosluğunda görevli bir memur Kenya Başbakanı'nın oğlu Daniel Arab Moi'nin de töhmet altında olduğunu doğruladı. Tahkikat Julie Ward'un kanuna aykırı bir şekilde öldürüldüğü sonucuna vardı fakat kim tarafından olduğunu söyleyemediler.

Umut. Kenyalı yetkililer, John Ward'u kızının ölümünü sadece bir cinayet olarak kabul edecek acılı bir baba olarak görüyorlar. Fakat ortada cinayeti gösteren bir delil olmadığını düşünüyorlar, çünkü Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası ve kendi dedektifleri yirmi yılı aşkın bir süre boyunca kapsamlı araştırmalar yaptıkları hâlde sadece üç kişiyi, mahkûm edilmelerini sağlamayan çok zayıf ikinci dereceden delillere dayanarak tutukladılar.

Julie'nin ailesi hâlâ bir DNA örneğinin bulunup katille eşleştirilmesi umudunu taşıyor. Doğal hayatı koruma bölgesinden kızlarının öldürüldüğünü gören birinin, belki bir yerlinin bir gün yeni bilgilerle ortaya çıkacağını umut ediyorlar. 11 Ekim 2009 tarihinde *The Observer* gazetesi, Londra Emniyet Müdürlüğü'nün DNA kanıtına daha yakından bakmak için olayı tekrar araştırmayı kabul ettiğini duyurdu.

Cevapsız Sorular

- Eğer bekçi gerçekten suçsuzsa, Julie'nin aracını nasıl o kadar çabuk ve sonra da cesedini sanki tesadüf eseriymiş gibi ama eliyle koymuş gibi bulabildi?
- İpuçları geçen zamanla beraber yok olmaktayken, Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası'nın şüpheli bekçiyi rehber olarak kabul etmesinin nedeni becerisizlik mi yoksa çaresizlik miydi?
- Kenyalı önemli isimlerin karıştığı kaçakçılık dedikoduları hakkında neden derinlemesine bir araştırma yapılmadı? İngiliz yetkililer, Kenyalı yetkilileri memnun etmek için araştırmayı engellemiş olabilir mi?

MINDY TRAN

Sekiz yaşındaki Mindy Tran, akşam yemeği sonrası Kanada'nın British Columbia eyaletindeki Kelowna kentinde, ılık 17 Ağustos 1994 akşamında, akşam yemeğinden hemen sonra bisikletini sürerken kayboldu. Tran'in iki arkadaşı, kurbanın saat 18:45'te sessiz Taylor sokağında bisikletiyle bir aşağı bir yukarı gezdiğini ve sonra da iki kadınla konuştuğunu gördü. Bunun yanı sıra, yaşadıkları Rutland mahallesinde beyaz bir kamyonetin ağır ağır gezindiğini de görmüşlerdi. Mindy'nin kaybolmadan önce bisikletini iki taşın arasında bıraktığı ve evine doğru yürüdüğü görüldü.

Mindy Tran kendi mahallesinde kaçırıldı ama cesedinin bulunması iki ay sürdü.

Yüzlerce kişinin de arama çalışmalarına katıldığı bu olay, Kanada tarihinin en büyük araştırmalarından biriydi. Araştırmalar 22 Ağustos'ta resmi olarak sonlandırıldı fakat 11 Ekim'de, 68 yaşındaki bir adam define arama çubuğu ile polisin Mindy'nin cesedini bulmasına yardım etti. Polis, kurbanın saç bandından alınan bir saç telini define arayıcısına verdi ve adam bunu çubuğa tutarak cesedin bulunmasını sağladı. Mindy'nin ceset kalıntıları evine

1,6 km uzaklıktaki Mission Creek bölge parkında üstünkörü kazılmış bir mezarda, dallar ve yapraklarla örtülü bir hâlde bulundu.

Araştırma

Otopsi sonuçlarına göre, saldırgan kurbanı dövmüş, iki kez burnunu kırmış ve kendi külotuyla boğmuştu. Kurban cinsel tacize uğramıştı.

Kaçırma Olayı. Vakayla ilgili polis dosyası 44 ayrı kutuyu doldurabilecek kadar kabarıktı ve Vancouver'deki Kanada Kraliyet Atlı Polisi araştırmaya yardım etmesi için bir ekip gönderdi. Tanıkların ifadesine göre, Mindy'nin kaybolduğu saatlerde beyaz bir kamyonetin civarda gezindiği üç kere; kaybolduğu günden cesedin bulunduğu güne kadar da birçok kere görülmüştü. Başka bir tanık ise, Mindy'e çok benzeyen bir kızın 19 Ağustos günü kahverengi bir kamyonette bir adamla boğuştuğunu gördüğünü söyledi. Polis bu ipucunu birkaç hafta araştırdı fakat bir sonuç çıkmayınca kenara kaldırdı.

Dedektifler kaçırma işinde bir aracın kullanılmadığı sonucuna vardılar çünkü Mindy'nin kaybolduğu yer ile cesedinin bulunduğu yer birbirine çok yakındı. Polisler, bölge sakinlerine bavul taşıyan bir adam görüp görmediklerini sordu, çünkü cesedi bir bavula koymuş olabilirdi.

Şüpheli

Polis civardaki herkesi sorguya çekti ve bulunan ikinci dereceden kanıta dayanarak 43 yaşındaki Shannon Murrin adında bir adamın şüpheli olduğu sonucuna vardı. Mindy'nin komşusu olan Murrin, Kanada'nın çeşitli bölgelerinde yaşamış, banka soygunu ve hırsızlık suçlarından sabıkası olan bir araba tamircisiydi. Medya bu şüpheliyi alkolik olarak tarif etti ve araştırmayı yürüten memurlardan biri Murrin'in kötü karakterli biri olduğunu ifade etti. Mindy'nin bisikleti Murrin'in çift katlı evinin önünde bulundu; tanıklardan biri kurbanı Murrin'in evine doğru yürürken gördüğünü söyledi, başka tanıklar da ifadelerinde Murrin'e benzeyen bir adamı elinde bavulla gördüklerini belirttiler.

5 Ocak 1995 tarihinde Murrin, Kanada Kraliyet Atlı Polisleri tarafından cinayeti itiraf etmesi için görevlendirildiklerini iddia eden üç kişi tarafından öldüresiye dövüldü ve on bir gün hastanede yattı. Murrin, saldırganlara silah çekmekten iki yıl hapis cezasına çarptırıldı ve yedi mahkûm, 1995-1997

yılları arasında hapisteyken Murrin'in Mindy'i öldürdüğünü itiraf ettiğini iddia etti. 14 Ocak 1997'te polis, Murrin'i adam öldürmekle suçladı.

Yargılama Süreci

Murrin'in yargılanmasına 4 Ağustos 1999 tarihinde başlandı ve yaklaşık yedi ay sürdü. Seksenden fazla kişi ifade verdi ve savcılık İngiltere'de bir laboratuvarda yapılan ve Mindy'nin gömüldüğü yerde iç çamaşırında bulunan üç kılın Murrin ile eşleştiğini gösteren DNA testi sonuçlarını mahkemeye sundu. Bu, daha öncesinde Kanada'nın yaptığı ve bir sonuç vermeyen DNA testinin ardından, Kanadalı jüriye sunulan ilk mitokondriyal DNA (mtDNA) idi. Ayrıca savcılığın Murrin'i elinde bavulla gördüğünü iddia eden iki tanığı vardı. Fakat baş tanık 43 yaşındaki Douglass Martin'in daha önce yalancı şahitlik yapmaktan birçok mahkûmiyeti vardı. Murrin'in hapishanede yanındaki hücreden cinayeti işlediğini kendisine itiraf ettiğini söylemişti.

Şüpheli Shannon Murrin polis aracında götürülürken. Jüri onu suçsuz buldu ama polis suçlu olduğuna inanmaya devam etti.

POLİS KÖPEK BİRİMİ

Kayıp kişileri, kimliği teşhis edilemeyen cesetleri ve bilinmeyen şüphelileri arayan polis, kendilerini doğru olay yerine götürmeleri için sık sık polis köpek biriminden yardım alır. Polis köpeklerinden kurulmuş olan en iyi birimlerden biri Ontario Emniyet Müdürlüğü'ne aittir. 1965 yılında kurulan birimin şu an 27 tane ekibi var; her ekip bir köpek ve bir eğitimciden oluşuyor ve 24 saat boyunca göreve hazır bekliyor. Bazı köpekler, suçluları, cesetleri ve kanıtları aramanın yanı sıra, patlayıcı madde ve uyuşturucu bulma konusunda da eğitimlidir.

Polis köpek birimleri, Mindy Tran gibi kayıp çocukları ve yetişkinleri bulma konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Hırsızlık vakalarında da onların özel yeteneklerine ihtiyaç duyulur. Ağustos 2009'da, Ontario Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı bir birim, Huron Gölü yakınındaki Lambton bölgesinde evlere giren bazı hırsızların izini sürmeye gitti. Polis köpeği araştırmaya evden başladı ve çalındıktan sonra dışarıya atılmış olan birtakım eşyalar buldu. Daha sonra üç saatten fazla hırsızın kokusunun izini sürdü ve hırsızı saklandığı yerde buldu.

Ontario Emniyet Müdürlüğü'nün genel işlerde Alman kurdunu tercih etmesinin nedeni, bu cins köpeklerin koku ve ses yönünden daha duyarlı ve iyi huylu olmalarıdır. Labrador Retriever cinsi köpekler ise gömülmüş veya suya atılmış cesetlerin arama çalışmalarında tercih ediliyor. Köpekler 18 ile 24 aylık arasında seçiliyor ve Ontario Emniyet Müdürlüğü'nün Köpek Eğitim Akademisi tarafından 16 hafta boyunca yoğun bir eğitime tabi tutuluyor. Kokuyu yüksek yerlerde, tünellerde, merdivenlerde ve suda takip edebilme yeteneğinin geliştirildiği bu eğitimlerde, iz sürme üstünde duruluyor. Köpekler aynı zamanda eğitimcilerini korumak için komut alma konusunda da eğitiliyor. Polislerin de köpeklere uyum sağlayabilmesi için fiziksel kondisyonlarının mükemmel olması gerekiyor. Köpekler eğitimcileriyle beraber yaşıyor ve aralarında özel bir bağ oluyor. Ontario Emniyet Müdürlüğü'ndeki bir memur emekli olduğunda, köpeği de emekli oluyor ve genellikle eğitimcisiyle beraber yaşamaya devam ediyor.

Ontario Emniyet Müdürlüğü Polis Köpek Birimi'nden bir polis memuru ve 8 yaşındaki Alman kurdu polis köpek Ki, 7 Mayıs 2007'de Purina Hall of Fame'de göreve başladıktan sonra.

Güçlü Savunma. Savunma, kurban götürülürken Murrin'in bir arkadaşının evinde olduğunu iddia etti ve polisin bunu destekleyen tanığa ifadesini zorla değiştirterek Murrin'in bir saat sonra orada olduğunu söylettiğini ileri sürdü. Murrin'i döven üç kişiden biri, Kanada Kraliyet Atlı Polisi'nden Çavuş Gary Tidsbury'nin Murrin'i Mission Creek parkına götürerek cinayeti işlediğini

itiraf ettirmelerini istediğini belirtti. Evinde onlara silah çekince önce bayıltana kadar dövmüş, sonra da bir kamyonetin arkasında parka götürmüş ve orada da nerdeyse öldürene kadar dövmüşlerdi. Murrin, Tidsbury ve diğer üç kişi hakkında kamu davası açılmasını sağladı. 31 Aralık 2009'da mahkemeye başvurulmadan uzlaşma sağlandı ve ayrıntılar kamuoyuna açıklanmadı.

İç Soruşturma. Yaklaşık bir haftalık düşünme süresi sonunda, jüri Murrin'in beraatına karar verdi ve Murrin sandalyesinden atlayarak kararı alkışladı. Ne var ki, Kanada Kraliyet Atlı Polisi cinayeti daha fazla araştırmayacaklarını zira doğru kişinin zaten yargılandığını söyledi.

Haziran 2001'de, Tidsbury'yi temize çıkaran iç soruşturma sonuçları açıklandı ve Murrin'in dövülmesi olayına karışmış olabileceği şeklindeki kamuoyu algısı davaya zarar verdiği için yerine başkasının getirilmesi gerektiği söylendi. Raporda ayrıca, Mindy'nin kayıp olduğu dönemde çok fazla kişi tarafından arandığına fakat cinayetin yeterince araştırılmadığına yer verildi.

Cinayeti İşlemiş Olabilir Mi? Mayıs 2009'da, 39 yaşındaki Joey Oliver, Ağustos 1993'te Newfoundland eyaletinin St. John's bölgesinde işlenen iki cinayetten 11 yıl hapse mahkûm olduğunda, bu cinayetleri Murrin'in işlediğini iddia etti. Oliver, Murrin'in kendisini ve ailesini tehdit ettiği için cinayetleri işlediğini itiraf etmek zorunda kaldığını ileri sürdü. Murrin Oliver'ın iddialarını reddetti ve cinayetten hüküm giymedi.

Cevapsız Sorular

- Define arama çubuğu cesedin yerini gerçekten tespit etti mi? Polis cesedi bulmak için neden böyle olağandışı bir yöntem kullandı?
- Eğer ceset Mindy'nin evinin yakınında bulunduysa, neden iki kamyoneti bulmak için bu kadar çok zaman harcandı?
- Tidsbury, üç kişiye Murrin'e cinayeti itiraf ettirmek için fiziksel güç kullanmalarını söyledi mi? Kendisini dövenlere silah çeken Murrin hapse gönderilirken, diğer üç adam neden hiç ceza almadı? Bu durum, polislerin olayı örtbas ettiklerini mi gösteriyordu?
- Joey Oliver, cinayetleri kendisinin değil de Murrin'in işlediğini söylediğinde doğruyu mu söylüyordu? Murrin, bu cinayet iddiası yüzünden neden soruşturulmadı?
- Savcılık en önemli tanık olarak neden bir suçluya bel bağladı? Yedi mahkûm, Murrin'in cinayeti kendisinin işlediğini itiraf ettiğini iddia ettiyse, mahkemede kanıt sunan tek kişi neden Martin'di, özellikle de yalancı şahitlik yaptığı bilinirken?

JONBENÉT RAMSEY

Amerikalı çocuk güzeli kraliçesi altı yaşında JonBenét Ramsey, Colorado eyaletinde meşhur Colorado Üniversitesi'nin yer aldığı Boulder kasabasında, ailesinin büyük evinde 1996 yılında öldürüldü. Anne ve babası John ve Patsy Ramsey, 26 Aralık 1996'da sabah 05:45 civarında kızlarının kaybolduğunu fark ettiler. Patsy, evlerinin merdivenlerinde JonBenét'nin "küçük yabancı bir grup" tarafından infaz edilmesini istemiyorlarsa 118 bin dolar vermeleri gerektiği yazılı iki sayfalık bir fidye notu buldu. Patsy hemen 911'i arayarak kızının kaçırıldığını söyledi. Polisler geldiğinde, John'a ve bir arkadaşına büyük biçimsiz evi aramalarını önerdi. Küçük kızın cesedini, bodrumdaki şarap mahzeninde buldular. Ramsey çifti JonBénet'yi akşam 21:30'da yatırmıştı. Babası kızının cansız bedenini ertesi gün 13:05'te buldu.

JonBenét öldürüldükten sonra, Amerikalılar onun resimlerini sık sık görmeye başladılar. Güzellik yarışmasındaki kostümleriyle çekilmiş görüntüleri çokça yayınlandı.

Araştırma

Cinayet mahalli araştırma yapılamayacak kadar bozulmuştu. Polis, Boulder'ın "Yılın İş Adamı" seçilen John Ramsey'in kızının cesedini bodrum katından alıp taşımasına ve çiftin arkadaşlarının evde serbestçe dolaşmasına izin vermişti.

Eve Girildiğine Dair Kanıt. Ramsey'ler kızlarını dışarıdan eve giren birinin öldürdüğünü iddia etmelerine rağmen, polis çimenliklerin üstündeki karda herhangi bir ayak izine rastlamadığı gibi zorla girildiğine dair de hiçbir iz bulamadı. Ancak, cesedin bulunduğu yerde pencere açıktı ve altında da basamak olarak kullanıldığı düşünülen bir çanta duruyordu. Bodrum katın tozlu tabanında ailenin ya da arkadaşlarınınkilere uymayan yürüyüş botu izlerine rastlandı.

Yetkililer bir hafta boyunca evde arama yaparken, muhabirler de düzensiz bir şekilde yapılan soruşturmayı eleştirmeye başladı. Polislerin kurbanın elbisesinden alınan DNA örneğini resmi analize göndermesi bile sekiz gün sürdü. Küçük kızın pijaması ve iç çamaşırında bulunan kan lekeleri, beyaz bir erkeğin DNA örnekleriyle karışmıştı. Bu DNA örnekleri babayla uyuşmuyordu ve olay yerinde bulunan saç ve kıl örnekleri de anne babasına ait değildi.

Bir adli tıp uzmanı Ramsey'lerin evinin etrafından toplanan kanıtları inceliyor. Suç mahalli, ailenin ziyarete gelen arkadaşlarından dolayı zarar görmüştü.

Otopsi Sonucu. Katil kurbanın ağzını bantlamış, bileklerini kafasının üstünden naylon bir iple bağlamış ve aynı ipi kırık bir boya fırçası sapının yardımıyla kurbanın boğazını sıkıp boğmak için kullanmıştı. Katil daha sonra cesedin üstünü battaniyeyle örtmüştü. Dedektifler kırık boya fırçasının ve not yazmak için kullanılan kağıdın dışarıdan geldiğini belirtti.

Otopsi sonucuna göre, kurbanın kafatası kırılmış ve muhtemelen tecavüze de uğramıştı. Küçük kızın kafasında yanık benzeri iki küçük yara vardı ve dedektifler bu izlerin şok tabancasıyla yapılmış olabileceğini düşünüyordu.

Şüpheliler

JonBenét'nin anne babası, John ve Patsy akla gelen ilk şüphelilerdi. Araştırmanın başındaki Steve Thomas, Patsy'nin yatağı ıslattığı için kızını döverken kazara öldürmesi üzerine cinayeti eve giren birinin işlediği hikâyesini uydurduklarına inanıyordu. Bununla birlikte, vaka üzerinde çalışan bir başka dedektif ise eve birinin girdiğine ve kıza saldırdığına inanıyordu. O gece evde bulunan ve kendisinden hiç şüphelenilmeyen tek kişi ise JonBenét'nin 10 yaşındaki üvey erkek kardeşiydi.

John Ramsey, 24 Mayıs 2000'de Georgia, Atlanta'da düzenlenen ve eşiyle birlikte katıldığı basın toplantısında katledilen kızının bir fotoğrafını tutarken.

Odak Noktası Anne Baba. Çiftin kan ve saç örneklerinin alınmasının yanı sıra, polis el yazılarını da inceledi. Colorado Araştırma Bürosu, göstergelerin fidye notunu Patsy'nin yazdığına işaret ettiğini ama kesin bir şey söyleyemeyeceklerini belirtti. Polis, John Ramsey'in bilgisayar şirketinde çalışanlardan ve aile partisinde Noel Baba kılığına giren kişiden de el yazısı örneği aldı.

Cinayetten iki gün sonra, çift kızlarını gömmek için önceden yaşadıkları Georgia, Atlanta'ya gitti. Boulder polisi çifti takip etti fakat Ramsey çifti yalan makinesi testine girmeyi kabul etmedi. Medya, daha önce güzellik kraliçesi seçilen ve kızını da güzellik yarışmasına girmeye zorladığını düşündüğü Patsy'e karşı olumsuz bir tavır sergiliyordu.

Şüphe Altında. Polis, Mart 1997'de Ramsey ailesinin Michigan, Charlevoix'daki yazlıklarında arama yaptı. Bir sonraki ay, Boulder Bölge Savcısı Alex Hunter, polisin Ramsey çifti üzerinde yoğunlaştığını doğruladı. Büyük jüri 15 Eylül 1997'de kanıtları dinlemek için toplandı fakat bölge savcılığı delil yetersizliğinden dolayı herhangi bir iddianame sunulmamasına karar verdi. 5 Aralık 1997'de, yeni başdedektif Mark Beckner, Ramsey çiftinin hâlâ "şüphe altında" olduğunu söyledi.

Dedektifler bulunan kanıtları kendilerine göstermeyi reddettiği için, Ramsey çifti polisin Ocak 1998'de görüşme teklifini reddetti. Sonraki ay, polis ailenin arkadaşlarından alınan avuç içi izleri de dahil olmak üzere bazı delilleri kaybetti.

Aile, Mayıs 2000'de bağımsız bir inceleme uzmanı tarafından yapılan yalan makinesi testini geçti fakat polis, çift FBI tarafından yapılacak teste

girmediği için bu testin sonuçlarını kabul etmedi. Boulder Bölge Savcısı Mary Keenan ise delillerin Bayan Ramsey'den çok dışarıdan gelen birini gösterdiğini söyledi.

Ramsey Çiftinin Aklanması. Patsy, Tayland'da yaşayan John Mark Karr cinayeti işlediğini itiraf etmeden iki ay önce, Haziran 2006'da kanserden öldü. Karr 17 Ağustos 2006'da tutuklandı ve Colorado'ya getirildi fakat kurbanın kıyafetinde bulunan DNA örnekleriyle Karr'ınki uyuşmadığı için serbest bırakıldı.

Temmuz 2006'da, polis John ve Patsy'nin kızlarının ölümünde bir rol oynamadığına karar verdi. John ise konuyla ilgili olarak, bir gün katil yakalansa bile bazı insanların JonBenét'yi kendisinin ve eşinin öldürdüklerine inanmaya devam edeceklerini söyledi. Boulder Bölge Savcısı Mary Lacy, 2008 yılında John Ramsey'e ailenin hiçbir üyesinin şüpheli olmadığını belirten bir yazı verdi ve ayrıca kamuoyu önünde özür dilemeyi teklif etti. Ertesi yıl, Boulder polisi bu faili meçhul cinayet dosyasını tekrar açacaklarını ve kanıtların tekrar gözden geçirilmesi için FBI'ın da yer alacağı özel bir birim kuracaklarını duyurdu.

Cevapsız Sorular

- JonBenét'nin ölen annesi Patsy neden baş şüpheli olarak görüldü? Bodrum katındaki ayak izleri ve pencerenin altındaki çanta dışarıdan gelen birini mi işaret ediyordu yoksa bilerek mi yerleştirilmişti? DNA, saç ve kıl örnekleri sonradan yerleştirilebilir mi?
- Ramsey çifti neden FBI tarafından yapılacak olan yalan testine girmeyi reddetti fakat bağımsız bir araştırmacının yaptığı teste girdi?
- Fidye notunu kim yazdı? Not, üzerinde iddia edildiği gibi gerçekten "yabancı grup" tarafından yazıldıysa, neden kızı öldürüp kaçmışlardı? Tecavüzcü, polisin araştırmasını yanlış tarafa yönlendirmek için mi bu notu bıraktı?
- Eve dışarıdan gelen kişinin Ramsey'lerin evini biliyor olması, katilin aileye yakın biri olduğunu gösterir mi?

BILLIE-JO JENKINS

Billie-Jo Jenkins, dokuz yaşındayken Lois ve Sion Jenkins tarafından evlat edinilmişti. Gerçek babası hapisteydi ve annesi tek başına ona bakamıyordu.

13 yaşındaki İngiliz kız öğrenci Billie-Jo'nun cansız bedeni 15 Şubat 1997'de onu evlat edinmiş olan ailenin East Sussex, Hastings'teki Viktoriya tarzı evinin verandasında bir kan gölü içinde bulundu. Olay günü kurban verandanın kapılarını boyuyordu. Bakıcı annesi 35 yaşındaki Lois Jenkins, dört kızının ikisiyle deniz kenarında yürüyüş yapıyordu. Bakıcı babası 39 yaşındaki Sion ise 12 yaşındaki Annie ve on yaşındaki Lottie adlı diğer iki kızıyla alışveriş yapıyordu. Alışverişten döndüklerinde cesedi gören kızların çığlığı üzerine babaları koşarak geldi ve bu korkunç manzarayı gördü. Baba onu bulduğunda Billie-Jo boylu boyunca yerde yatıyordu ve yüzünün sol tarafı betonun üzerindeydi. Kurbanın kafatası ezilmişti ve garip bir şekilde, sol burun deliğine bir çöp poşetinin köşesi sokulmuştu.

Araştırma

Polis, Billie Jo'nun kafasına cesedin yanında bulunan 20 cm'lik demir çadır kazığıyla beş kez vurulduğunu hemen tespit etti. Jenkins'lerin kızlarından biri, aynı gün sandık odasını temizlerken kazığı verandaya koymuştu. Adli tıp uzmanları kurbanın bayılana kadar dövüldüğünü ve birkaç dakika içinde de öldüğünü tespit etti. Kurban cinsel tacize uğramamıştı.

Sion Jenkins televizyona çıkarak, polisin katili bulmasına yardım etmeleri için insanlara çağrıda bulundu fakat birkaç gün sonra, ceketi, pantolonu ve ayakkabılarında bulunan ufak kan lekeleri yüzünden tutuklandı. Jenkins, polisin cinayetten sonraki 24 saat içerisinde onun suçlu olduğuna karar verdiğini söyledi.

Davadaki bir kanıt da, üzerinde Billie-Jo'nun kanı olduğu ileri sürülen Sion Jenkins'in ayakkabısıydı. Sion Jenkins, kızı bir kan gölünün içinde bulduğunu söyledi.

Şüpheliler

- **Sion Jenkins.** Billie Jo'nun babalığı, bölgedeki bir erkek lisesinde saygı duyulan bir müdür yardımcısıydı. Karısı Lois ile birlikte 1992 yılında Billie-Jo'yu evlat edinmişlerdi. Jenkins'in kıyafetinde bulunan ve mikroskopla görülen 150'yi aşkın küçük kan lekesi çok kuvvetli kanıtlardı fakat Sion, kurbanı kollarına aldığında kızın son nefesini verirken üzerine bulaştıklarını iddia etti. Kızlar arabada nalbura gitmek için beklerken Jenkins'in sadece üç dakikalığına eve döndüğüne dair verdiği ifade dedektifleri ikna etti. Billie-Jo'nun dinlediği müziğin sesini kısmak için yemek odasına gittiğini ve o sırada kızın verandanın kapılarını boyadığını fark etmediğini söyledi.
- **İsimsiz takipçi ya da sinsice peşinde gezen biri.** Ölümünden birkaç hafta önce, Billie-Jo arkadaşlarına birinin onu takip ettiğini söylemişti. Jenkins çifti de yanlarındaki boş evde görülen bir kişiden dolayı endişeliydi. Hatta kendi güvenlikleri için evden taşınmayı bile düşünmüşlerdi.
- **Psikiyatrik Hasta.** Billie-Jo'nun öldürüldüğü gün, Jenkins'lerin evinin yanındaki parkta bir psikiyatri hastasının şüpheli davrandığı görülmüştü. Polis hastayı tutukladı fakat birkaç gün sonra serbest bıraktı.
- **Eve izinsiz giren koyu renk saçlı adam.** Sion Jenkins, *The Murder of Billie-Jo* [Billie-Jo'nun Ölümü] isimli kitabı için araştırma yaparken birden aklına şüpheli olabilecek biri geldi. Cinayetten hemen sonra evinin koridorunda koyu renk saçlı bir adamla karşılaşmıştı. Adam, sivil

giyimli bir polis memuru olduğunu söylemiş, "O (Billie-Jo) iyi olacak," demiş ve yürüyerek oradan uzaklaşmıştı. Jenkins bu kişiyi tespit edebilmeleri için polise bilgi vermesine rağmen, adamın izi hiç sürülmedi.

Yargılama Süreci

Sion Jenkins çok sıkıntılı bir dokuz yıl geçirdi ve bu süre zarfında üç kez mahkemeye çıktı, karısı dört kızıyla beraber Avustralya'da Tazmanya'ya taşındı.

İlk Duruşma. 1998 yılında yapılan ilk duruşmada, Jenkins kızının cesedini bulduğunda nasıl paniklediğini ve kafasını karıştığını anlattı. Ambulansı hemen aramadığını çünkü katilin hâlâ evin içinde olma ihtimaline karşı ağlayan kızlarını yalnız bırakmak istemediğini söyledi. Savcılık davayı Jenkins'in kıyafetlerinde bulunan kan örneklerine dayandırdı. Uzmanlar kan damlalarının ancak saldırı esnasında sıçramış olabileceğini belirtti. Jenkins, lekelerin kurbanın burun deliğinden gelen kan yüzünden olduğunu iddia etmesine rağmen, 911'i aradığında kızının onu kollarına aldığı sırada nefes almadığını söylemişti.

Jenkins'in suçlu olduğuna inanan karısı onun savunmasına yardım etmedi, ayrıca iki kızını da etkiledi ve onlar da babalarının lehinde ifade vermediler. Jüri kararıyla Jenkins suçlu bulundu ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Ertesi yıl, Jenkins temyize gitti fakat cezası onaylandı.

Yeniden Yargılanma. Jenkins hapiste altı yıl geçirdikten sonra, kanla ilgili yeni adli tıp kanıtları ortaya çıktı ve Temmuz 2005'te yeniden yargılandı. Patoloğun kızın akciğerlerinde yaptığı incelemeye dayanan savunma, saldırıdan sonra Billie-Jo'nun solunum yolunun tıkandığını ve ciğerlerindeki baskının ani kan sıçramasına neden olduğunu iddia etti. Bu yeni kanıt ile jüri bir karara varamadı. Jenkins aleyhindeki bazı delillerin mahkemeye sunulmasına izin verilmedi; karısı Jenkins'in kendisine vurduğunu iddia etti fakat hâkim bu bilginin jüriyi etki altında bırakacağına karar verdi.

İkinci Yeniden Yargılama. Jenkins'in ikinci kere yeniden yargılanmasına üç ay sonra, Ekim 2005'de başlandı ve jüri yine bir karara varamadı. Artık boşanmış olduğu eşi, mahkemede Billie-Jo'nun Jenkins'i ve diğer adamları yoldan çıkarmak için "kadınlığını kullanmaya" başladığını söyledi. Fakat diğer iki kızları babalarının lehinde ifade verdi. Jenkins'in kıyafetinde bulunan kanda kıza ait kemik parçaları olduğuna dair kanıt, mahkemeye çok geç sunulduğu için jüri tarafından kabul edilmedi. Kraliyet Savcılık Servisi,

daha fazla duruşma yapılmamasına ve Jenkins'in beraatına karar verdi. Jenkins daha sonra yeniden evlendi ve Billie-Jo'nun ölümünden bir daha yargılanmadı. Net bir jüri kararı olmadığı için Jenkins serbest kaldı.

Cevapsız Sorular

- Billie-Jo'nun kemik parçaları, Jenkins onu tuttuğunda üzerine bulaşmış olabilir mi? Hâkim böyle önemli bir detayı nasıl atladı?
- Jenkins'in evinin koridorunda karşılaştığını iddia ettiği adam gerçekten bir polis memuru muydu? Eğer öyleyse, polisler neden bu kişiyi tespit edemedi?
- Kurbanın burun deliğine neden çöp poşeti sokulmuştu?
- Billie-Jo'yu takip eden ya da etrafta sinsice dolaşıp aileyi endişelendiren kişi kimdi? Polis bu kişilerin neden izini sürmedi ya da kızı onların öldürdüğünü düşünmedi?

NOTORIOUS B.I.G.

Notorious B.I.G. yakın arkadaşı Sean "Puffy" Combs ile poz verirken. B.I.G. vurulduğunda Combs öndeki araçtaydı.

Notorious B.I.G. veya Biggie Smalls olarak da bilinen Christopher Wallace, 9 Mart 1997'de Los Angeles'ta seyir halindeki bir araçtan açılan ateş sonucu hayatını yitirdiğinde Amerika'nın en etkili rapçilerinden biriydi. 24 yaşındaki B.I.G., Petersen Otomotiv Müzesi'nde müzik endüstrisinin katıldığı bir partiden ayrılmış oteline dönüyordu. Chevrolet marka spor model arazi aracıyla kırmızı ışıkta durduğu esnada, birisi şarkıcıya seslenerek camını indirmesini söyledi. Camı açtığında, siyah Impala marka araç, B.I.G.'nin aracının sağ tarafında durdu, arabada yalnız olan Afrika-Amerikalı şoför bir anlığına B.I.G.'nin gözünün içine baktı, mavi çelikten tabancasını doğrultup B.I.G.'nin göğsüne dört kez ateş etti ve hızla oradan uzaklaştı. B.I.G.'nin şoförü ünlü şarkıcıyı

beş dakika içerisinde bir hastaneye ulaştırdı fakat saat 01:15'te B.I.G.'nin öldüğü bildirildi.

Araştırma

Los Angeles Polis Departmanı (LAPD) cinayet bürosundan dedektifler o gece cinayet mahallinde olmalarına rağmen ertesi sabah oradan ayrıldılar ve sonraki bir ay boyunca dava üzerinde araştırma yapmadılar. Eski bir Los Angeles Polis Departmanı memuru bunun açıklanmadığını söyledi.

İslam Milleti. B.I.G.'nin vurulduğu sırada Wilshire Bulvarı'nda çok sayıda insan vardı ve bazı tanıklar polise katilin robot resminin çizilmesinde yardım etti. Bazıları katilin İslam Milleti'nin (siyahilerin kurduğu dini bir örgüt) bir üyesine benzediğini düşünüyordu çünkü katilin üzerinde mavi bir takım elbise ve kravat vardı. Olay yerinde 9 mm.lik otomatik silaha ait dört adet mermi kovanı bulundu.

Aracın Yakınındakiler. Olay gecesi, B.I.G ve arkadaşları üç araçlık bir konvoy şeklinde ilerliyordu. B.I.G'nin aracının arkasında Junior M.A.F.I.A. olarak tanınan rapçi James "Lil' Caesar" Lloyd ve B.I.G.'nin en yakın arkadaşı Damien "D-Rock" Butler oturuyordu. Öndeki araçta B.I.G.'nin plak şirketi Bad Boy Entertainment'ın yöneticisi Sean "Puffy" Combs, şöförü ve arka koltukta da üç koruma oturuyordu. Şirketin güvenlik müdürü arkadaki araçtaydı.

Tanıklar polise saldırıyı iki aracın gerçekleştirdiğini söylediler. B.I.G.'nin şoförü kırmızı ışıkta durunca, Toyota marka bir araç U dönüşü yaparak kurbanın aracı ile güvenlik müdürünün arabasının arasına girmeye çalışmıştı. Ateş edildikten sonra, Toyota marka araç tekrar bir U dönüşü yaparak olay yerinden hızla ayrılmıştı.

Çete Savaşları. Dedektifler en çok East Coast ile West Coast adlı iki rap şirketi arasında süren düşmanlık üzerinde yoğunlaştı. Bu düşmanlık daha da kötüleşerek Los Angeles'ta ve başka yerlerde B.I.G.'yi destekleyen Bloods ile 25 yaşındaki Tupac Shakur'u destekleyen Crisps arasında çete savaşlarına dönüşmüştü. Shakur, Haziran 1996'da, B.I.G.'nin arasının bozuk olduğu karısıyla yaşadığı cinsel ilişkiyle böbürlenen bir şarkı çıkarmıştı. Üç ay sonra, 7 Eylül'de Shakur, seyir halindeki bir araçtan açılan ateş sonucu Las Vegas'ta vurulmuş ve altı gün sonra da ölmüştü. Olay sırasında B.I.G. New York'ta bir stüdyoda kayıt yaptığı hâlde, polis bir çete üyesi tarafından işlenen cinayette parmağı olduğuna inanıyordu.

Shakur'u kimin öldürmüş olabileceğini söylemek isteyen tek kişi, Shakur'un vokalistlerinden 19 yaşındaki Yafeu "Kadafi" Fula oldu fakat Las Vegas polisi, Fula iki ay sonra New Jersey, Orange'ta bir başka faili meçhul cinayete kurban gitmeden önce kendisiyle kısacık bir görüşme yapabildi.

Şüpheliler

Cinayete getirilen en basit açıklama, B.I.G.'yi Crips çetesinden kimliği bilinmeyen bir kişinin Shakur'un intikamını almak için öldürdüğü şeklindedir, oysa Shakur'un katili de halen daha bilinmiyor. Fakat Los Angeles Hırsızlık-Cinayet Bürosu dedektiflerinden Russell Poole farklı bir görüşteydi. Konuyla ilgili "B.I.G.'nin öldürülme olayı, şimdiye kadar gördüğüm çete üyesi cinayetlerinden çok daha farklıydı," dedi. "Cinayet profesyonel bir şekilde işlenmiş." Poole ve *Los Angeles Times* gazetesinin de aralarında yer aldığı başkaları, B.I.G.'yi Crips'in öldürmüş olabileceğini düşünüyordu çünkü Bad Boy Entertaintment'tan Puffy Combs Los Angeles'taki bir etkinlikte güvenlik görevlisi olarak Crips'i değil emekli polis memurlarını kullanmıştı.

Bazıları da Crips'in B.I.G.'yi farklı nedenlerle öldürdüğünü söylüyor. Buna göre B.I.G., Shakur'u öldürmeleri karşılığında Crips'e para vereceğine söz vermiş fakat sonra vaadettiği parayı ödemeyince onlar da bunu canıyla ödetmişti.

Albüm Şirketinin Komplosu. Randall Sullivan, Dedektif Russell Poole'un çalışmalarına dayanarak yazdığı ve 2002 yılında yayınlanan *LAbyrinth* isimli kitapta bir komplo teorisi ortaya attı. Buna göre, Death Row Records'un (Shakur'un çalıştığı albüm şirketi) kurucu ortaklarından Marion "Suge" Knight, eski bir Los Angeles polis memuru ve çete üyesi olan David Mack ile birlik olup B.I.G.'yi öldürmüştü. Shakur önceden Death Row Records şirketinin en çok satan rapçisiydi, bu yüzden B.I.G.'yi öldürmek Bad Boy Entertaintment şirketinin en çok para kazandıran rapçisini ortadan kaldıracaktı. Kitapta, İslam Milleti'nin üyesi Amir Muhammad'ın (Harry Billups olarak da biliniyor) adı da B.I.G.'nin katili olarak geçiyordu çünkü bir muhbirin onu ispiyonlamasına ek olarak katilin eşkaline de çok benziyordu. Amir ortadan kayboldu ve polis yerini hiçbir zaman bulamadı.

Kaset Satışları. Başka bir komplo teorisine göre ise, Shakur ve B.I.G.'yi, onlara yüksek paralar ödemekten kurtulmak ve albüm satışlarını artırmak için –rapçiler öldüklerinde daha popüler oluyor– plak şirketlerinin yöneti-

cileri öldürtmüştü. Death Row şirketinin elinde Shakur'un henüz piyasaya sürülmemiş iki yüzü aşkın şarkısı vardı. Bazıları, şirketin mali nedenler yüzünden kendi yıldızını öldürdüğüne ve sonra da Shakur'un ölümünü çete olaylarıyla ilişkilendirmek için B.I.G.'yi öldürdüğüne inanıyor.

Diğer Şüpheliler. Los Angeles televizyon kanalı KTTV ve hip-hop magazin dergisi *XXL* 2005'te, Shakur'un öldürülmesinde eski arkadaşı Tyruss Himes'ın parmağı olduğunu ima etti. Himes bu haberlerin iftira olduğunu belirterek dava açtı fakat bir sonuç elde edemedi. Aynı yıl, B.I.G.'nin akrabaları zanlıların Mack ve Amir Muhammad olduğunu söyleyerek cinayet davasını yanlış yürütmekten Los Angeles şehrine dava açtı fakat dava düştü. 2007 yılında akrabalar, Death Row Records ile ilişkisi olduğu düşünülen Rafael Perez'in polise kendisinin ve Mack'in B.I.G.'nin ölümünde payı olduğunu itiraf ettiğini iddia ederek Los Angeles'ı tekrar dava etti.

Cevapsız Sorular

- Tupak Shakur'un Los Angeles'ta öldürüldüğü gün New York'ta bir stüdyoda kayıt yapmasına rağmen B.I.G.'nin cinayette parmağı olabilir mi?
- Seyir halindeki bir araçtan intikam amaçlı ateş etmek Los Angeles'ta bilinen bir yöntem olduğuna göre, akla gelen en mantıklı şüpheli, Shakur'un intikamını almak isteyen bir Crips çetesi üyesi midir? Ya da bu, Los Angeles dedektifi Russell Poole'un düşündüğü gibi bir kiralık katil midir?
- B.I.G. ve Shakur'un cinayetlerinin on yılı aşkın bir süredir çözülememesinin nedeni, Los Angeles polis memurlarının çete üyeleriyle yakın ilişkileri olması mı? Dedektifler olaydan sonra bir ay boyunca cinayet üzerinde neden hiç araştırma yapmadılar?
- Bir şirket, albüm satışlarını artırmak için kendi yıldızını öldürmüş olabilir mi?

RENÉE SWEENEY

Renée Sweeney, önünde parlak bir gelecek olan bir müzik öğrencisiydi. Öldürüldüğü gün aslında izinliydi.

23 yaşındaki Renée Sweeney, Kanada'nın Kuzey Ontario bölgesinde, Sudbury'deki Laurentian Üniversitesi'nde dördüncü sınıf öğrencisiydi. Eğitim masraflarını karşılamak için şehrin güney ucundaki Adults Only Video isimli dükkânda yarı zamanlı tezgâhtarlık yapıyordu. 1998 yılının Ocak ayı başlarında, Sweeney arkadaşlarına biri tarafından takip edildiğini sandığını ve bu yüzden güvenliği için aracını dükkânın tam önüne park etmeye başladığını söyledi.

Karlı ve soğuk 27 Ocak günü sabah saat 11:00 civarında, Sweeney dükkânda yalnızken içeri bir adam girdi. Her zamanki gibi Sweeney adamı karşılamak üzere ilerledi ve katil Sweeney'e bıçakla saldırdı. Çok sayıda bıçak darbesi alan Sweeney katille boğuşurken raflara çarptı ve video kasetler yere saçıldı. Saldırgan kurbanı kanlar içinde halının üzerinde bıraktı, banyoya giderek ellerindeki ve kıyafetlerindeki kanı temizledi. Geri dönene kadar, Sweeney sürünerek tezgâhın arkasına geçti. Bunun üzerine katil, ona doğru gitti ve öldürene kadar bıçakladı. Nikel ve bakır madenlerinden dolayı Kanada'nın "maden başkenti" olarak anılan Sudbury'de, Sweeney'in ölümü o yılın ilk cinayetiydi. Annesi daha önce kurbana böyle bir dükkânda nasıl çalışabildiğini sorduğunda, "Anne, kendimi savunabilirim," diye cevap vermişti.

KUYUDAKİ KADIN

Haziran 2006'da işçiler, Kanada'nın Saskatchewan bölgesindeki Saskatoon kentinde bir dükkândaki eski benzin depolarını kazarken, tahmin ettiklerinden daha fazlasını buldular. Bölgede terk edilmiş bir kuyu vardı ve işçiler burada yaptıkları kazıda 1920 ila 1924 yılları arasında öldüğü tahmin edilen

bir kadının kararmış kafatasını buldular. Bölge güvenlik çemberine alındı ve adli tıp uzmanlarının kadının cesedinin diğer parçalarıyla birlikte kıyafetlerini (etek, yüksek yakalı bir bluz ve ceket) toprağın altından çıkartması üç gün sürdü.

Adli tıp dedektifleri kadının yaralandığını ve muhtemelen kuyuya atıldığında öldüğünü belirledi. Kadının 25 ila 35 yaşları arasında, bir buçuk metre boyunda, sağlıklı beyaz bir kadın olduğunu tespit ettiler. Üstünde 18 ayar altın bir zincir olduğundan, polis kurbanın orta sınıftan ya da zengin olduğunu düşündü. Kurban öldürüldüğü dönemde, şu an Saskatoon'un banliyösü olan küçük demiryolu kasabası Sutherland'de yaşıyordu.

Kuyudaki benzin ve su karışımı cesedi iyi bir durumda muhafaza etmişti. Adli tıp uzmanları, kurbanın zarar görmemiş saçından yola çıkarak güçlü bir DNA profili oluşturmayı başardı. Fakat polis uzun bir zaman kurbanın kimliğini tespit edemedi. Biri Fransa'dan olmak üzere birkaç kişi telefon edip kadının akrabaları olduğunu düşündüklerini söyledi. Akrabası olma ihtimali en yüksek üç kadından mitokondriyal DNA örnekleri alındı ama en muhtemel üç aday dahil hiçbirininki uyuşmadı.

Kanada Kraliyet Atlı Polis Teşkilatı'ndan bir adli tıp ressamı, kurbanın kafatasından yola çıkarak kadının yüzünü yeniden oluşturdu. Ortaya çıkan yüzün, herhangi birinin ailesinin eski fotoğraflarından biriyle benzerlik taşıması umuluyor.

Eğer bu bir cinayetse, polis katilin büyük ihtimalle öldüğünü düşünüyor ama kuyudaki minyon kadının kimliğini araştırmaya yine de devam ediyor.

Araştırma

Adli tıp uzmanlarına göre, Sweeney otuzdan fazla bıçak darbesi almıştı. Ayrıca kurbanın ellerindeki derin yara izleri, katille boğuştuğunu gösteriyordu. Saldırgan kasadan 200 dolardan daha az miktarda para çalmıştı ve dedektifler bunun normal bir soygun olmadığını düşünüyordu. Dedektiflere göre, hırsızlık yapmak isteyen kimse, şerit tipi alışveriş merkezindeki bir dükkânı, hem de saat 11:00'de seçmeyeceğini düşünüyordu. Ayrıca katil, kar kalınlığının bilek hizasına geldiği yerden, binanın arka tarafından iki çitin üstünden atlayarak gelmişti ve bu da planlanmış bir soygun için olağandışı bir yoldu.

DNA Taraması. Adli tıp uzmanları, olay yerinde ve Sweeney'in tırnaklarının altında birçok parmak izi ve DNA örneği buldu. DNA'yı insanlardan alınan örneklerle karşılaştırdı ve 1.350 kişiyi şüpheli olarak belirledi. Bu işlem Kanada Kraliyet Atlı Polisleri tarafından yapılan en büyük üçüncü DNA araştırmasıydı ve yetkililerin dört kişiyi de DNA izin belgesi tebliğ ederek örnek vermeye zorlaması gerekti. Polis DNA'yı FBI'ın ulusal veritabanına girmesine rağmen hiçbir eşleşme bulunamadı.

Yapılan araştırmalara göre sabah 10:43'te dükkânda seksen dolarlık bir satış yapılmıştı; polis bu müşterinin kendileriyle irtibata geçmesini istedi ama bir sonuç çıkmadı. Bunun iki nedeni olabilirdi; ya katil oydu ya da erotik malzemeler satan bir dükkândan alışveriş yaptığının duyulmasını istemiyordu.

Genç Zayıf Bir Adam. Görgü tanıklarının verdiği ifadeye göre katil, yaklaşık 52 kilo ağırlığında, 1,77-1,80 boylarında, 20'li yaşlarının başında, genç zayıf beyaz bir adamdı. Gözlük takıyordu ve üstünde pantolon, koyu yeşil-mavi bir ceket ve altında da kapüşonlu bir bluz vardı. Katilin iki robot resmi Kanada Kraliyet Atlı Polisi ve Greater Sudbury Polis Teşkilatı tarafından dağıtıldı. 2003 yılında Ottawa'da 27 yaşındaki bir kadını öldürmekten suçlu bulunan 25 yaşındaki Chris Myers robot resme benzediği için, polis onun şüpheli olduğunu düşündü. Sweeney'in cesedinden alınan DNA örneklerini karşılaştırılma yapılması için Ottawa'ya gönderdiler ama bir eşleşme çıkmadı. (Myers 2008 yılında, Ardeth Wood'u öldürdüğünü itiraf etti ve 25 yıl hapis cezasına çarptırıldı.)

Polis, zayıf adamı dükkânda ve daha sonra dışarıda koşarken gören tanıkların verdiği ayrıntıları kullanarak şüphelinin robot resmini çizdi.

Tanıklar ve Kanıtlar

Olayla ilgili ilk tanıklar, üniversiteli genç bir çiftti; dükkâna girdiklerinde dergi rafının yanında tek başına duran bir adam vardı. Çift, adamın üç adet erotik dergi ile iki adet seks oyuncağı aldığını ve bunları ceketinin içine koyarak kafası eğik bir şekilde dükkândan ayrıldığını görmüştü. Bir başka

dükkândan çıkan bir kadın da şüphelinin kolunun altındaki dürülü ceketle kaldırımda hızla koşarak uzaklaştığını görmüştü.

Onlarca polis memuru, bir polis köpeği eşliğinde katilin izlediği yolu takip etti. Adam, çalılıkların arasından geçerek diz boyu karla kaplı boş bir araziye kaçmıştı ve polis köpeği polisleri kana bulanmış cekete ve büyük kayaların altına saklanmış bir çift beyaz bahçe eldivenine götürdü. Bu ceket High Sierra marka, Kore malı ve büyük bedendi; dedektifler ceket astarsız ve ince olduğu için katilin sıcaklığın -27 dereceyi bulduğu bu kış gününde ya arabasından ya da sıcak evinden gelen bölge sakinlerinden biri olduğunu düşündü. Ayrıca ceketin üst cebinde, büyük bir bebek bezi iğnesi buldular.

Şüpheli, kan lekeli bir ceket ile bir çift bahçe eldiveni bırakmıştı. Polis, her iki eşyadan da DNA profili çıkarabildi.

Polis, dükkânda ve karda bulunan ayak izlerinden yola çıkarak katilin ayakkabıların siyah beyaz renkli Brooks marka koşu ayakkabısı olduğunu tespit etti. Fakat ne cinayet silahını ne de katilin dükkândan aldığı şeyleri hiçbir zaman bulamadılar.

İpucu. 2007 yılında, polis 1.150'den fazla ipucuna ulaştı ve Ekim 2007'de Court TV Canada adlı ulusal televizyon kanalının *Crime Files Cold Case* adlı programına çıktı. Cinayet programda yeniden canlandırıldı. Çavuş Weber, konuyla ilgili olarak "Ortada yeni bir kanıt yok, araştırmamıza yeni birtakım yollardan devam ediyoruz," dedi. 2009 yılında hâlâ Kanada Kraliyet Atlı Polisi'nin "En Fazla Aranan Katiller" listesinde yer alan katilin kimliğinin belirlenmesine veya mahkûm olmasına yol açacak her türlü bilgi için 25 bin dolar ödül kondu. 2008'de, cinayetin onuncu yılında, Sudbury polisi, cinayeti araştırması için yeni bir ekip kurdu. Laurentian Üniversitesi ise müzik veya tarih bölümü öğrencilerine 500 dolarlık Renée Sweeney bursu veriyor.

Cevapsız Sorular

- Renee'yi takip eden kişi kimdi? Arkadaşlarına bu kişinin görünümü ile ilgili herhangi bir bilgi vermiş miydi?
- Bir dükkânda gündüz saat 11:00 sularında rafların devrildiği böylesine bir vahşi saldırı nasıl olur da dikkat çekmez?
- Katil ve kurban birbirlerini tanıyor muydu? Polis bunun soygun olmadığını düşünüyorsa, katil kasadan neden yaklaşık 200 dolar almıştı?
- Katil bölge sakinlerinden biri miydi? Görünüşe göre polis öyle olduğunu düşünüyordu çünkü ince kıyafetler giymişti ama başarısız olan DNA taraması aksini mi kanıtlıyordu?

JILL DANDO

İngiltere'nin en çok ses getiren cinayetlerinden biri, ünlü haber spikeri ve BBC'de yayınlanan bir programın sunucularından 37 yaşındaki Jill Dando'nun 26 Nisan 1999'da gün ortasında, Londra'daki evinin kapısının önünde öldürülmesiydi. Kurban, öğlen saat 11:30 civarında evinin kapısına doğru yürürken, katil sakince arkasından yaklaştı. Dando'nun bir kolunu arkasına kıvırdı ve kadın çığlık atarken onu eğilmeye zorladı ve silahın daha az ses çıkarması için namluyu kadının kafasına bastırdı. Komşulardan iki kişi katilin koşarak uzaklaştığını gördü.

Jill Dando, 1995-1999 arasında BBC'de yayınlanan, suçların canlandırıldığı *Crimewatch* isimli programın diğer sunucusu Nick Ross ile birlikte.

Araştırma

Polis hızla olay yerine geldi fakat kalabalık sokaklarda silahlı adamı bulamadı. Dando'nun evinin bulunduğu sokağın her iki tarafında da sıra sıra evler olmasına rağmen, vurulma ânını gören kimse yoktu. Yan binadaki komşusu sadece elinde cep telefonuna benzeyen bir şeyle olay yerinden hızla uzaklaşan bir adamın genel bir tarifini yapabildi. Başkaları, yan caddede otobüs bekleyen, ter içinde bir adam gördüklerini söyledi.

Cinayet silahı bulunamamasına rağmen, olay yerinde rastlanan 9 mm'lik boş mermi kovanı, gerçek mühimmat kullanılacak şekilde modifiye edilmiş kurusıkı bir tabanca ile ateş edildiğini gösteriyordu.

Polis memurları ve adli tıp uzmanları, Londra'nın varlıklı semti Fulham'da Dando'nun yaşadığı Gowan Bulvarı'nda cinayet mahallini sıkı bir şekilde arayarak kanıt bulmaya çalışıyor.

Büyük Çaplı Araştırma. Cinayetten sonraki ilk saatlerde, polis önce cinayetin olası nedenleri üzerinde durdu. Renkli bir kişiliği olan popüler haber spikerini kim niye öldürmek isteyebilirdi? Hırsızlık ihtimali hemen elendi çünkü kurbanın mücevherleri ve saati de dahil hiçbir şey alınmamıştı. Bir yıldan uzun bir süre büyük çaplı bir araştırma yapıldı. Polis BBC'ye gönderilen yaklaşık 14 bin elektronik postaya ve Dando'nun Filofax hesabında bulunan yaklaşık 486 isme ait bilgi topladı. En sonunda, 2 bin şüpheli isme ulaşıldı, bunlardan 140 tanesinin kurbana karşı "sağlıksız bir ilgisi" vardı. Dedektifler 2.500'den fazla ifade aldı ve 3.700'den fazla delili değerlendirdi.

Şüpheliler

- **Bir sabıkalı.** Araştırmalar Dando'nun televizyon programına odaklandı. *Crimewatch* adlı televizyon programı, işlenen suçlarla ilgili ayrıntılara yer veriyor ve çözülmeleri için halktan yardım istiyordu. Aralarında çete üyelerinin de bulunduğu birçok suçlu bu program sayesinde mahkûm olmuştu, bu nedenle polis cinayetin intikam amacıyla işlenmiş olabileceği ihtimali üzerinde duruyordu. Cinayeti işleyen kişinin profesyonel biri olduğu düşünülüyordu çünkü kovan ağzı katilin üstüne kan sıçramayacak şekilde kıvrılmıştı.

- **Sırp destekçileri.** Dando eski Yugoslavya'daki savaşta yetim kalan Kosovalı çocuklara yardım amacıyla para toplamak için televizyon yayınında bir çağrıda bulunduktan sonra, öldürülmeden üç hafta önce Bosna Hersek destekçilerinden nefret mesajları almıştı. Bununla ilgili olarak, National Criminal Intelligence Service raporuna göre, Bosnalı-Sırp bir savaş ağası, NATO'nun cinayetten birkaç gün önce bombaladığı Belgrad televizyon istasyonunun intikamını almak amacıyla BBC kanalının bu önemli ismini öldürtmek için kiralık katil tutmuş olabilirdi.

Cinayet mahallinde bulunan memi kovanları Barry George'un duruşmasında sunuldu. Üzerlerinde Britanya'da ya da başka bir yerde bilinmeyen altı farklı çekiç izi vardı.

- **Takıntılı bir takipçi.** Polis, Dando'nun özel hayatını da kısaca araştırdı. Kurban birkaç gün önce nişanlanmıştı ve eski bir sevgili kıskançlık yüzünden Dando'yu öldürmüş olabilirdi fakat daha sonra bunun yanlış bir teori olduğu anlaşıldı. Eleme sürecinden sonra, Dando'nun televizyondaki imajından etkilenen takıntılı bir takipçinin, muhtemelen yalnız bir adamın kurbanı olduğu kesinleşti. Kurbanın erkek kardeşi, cinayetten birkaç gün önce Dando'nun takıntılı bir hayranı tarafından taciz edildiğini söyledi; cinayet günü de üzerinde bol bir takım elbise ve şapka olan bir adam, evin etrafında dolaşırken görülmüştü. Dedektifler kurbanın arabasının takip edilmediğine karar verdi.
- **Barry George.** Akıl hastası olan Barry George ünlü isimlere takıntılı olmasıyla meşhurdu. George, Dando'nun evine

Barry George, 2001'de Dando'yu öldürmekten suçlu bulundu ama 2008'de serbest bırakıldı. Karar cebinde bulunan barut kalıntısının suçla ilişkilendirilip ilişkilendirilemeyeceğine dayanıyordu.

sadece 800 metre uzaklıkta yaşıyordu. Polis şüphelinin evinde arama yaptığında, kurbanın gizlice çekilmiş 2.248 adet fotoğrafını, bir adet tabanca kılıfı ve George'un şüphelinin cinayette kullandığı düşünülen silaha benzeyen bir çıkış tabancası tutarken başında gaz maskesiyle çekilmiş bir fotoğrafını buldu. George'un, Prenses Diana'ya karşı da bir takıntısı vardı. George bir keresinde, Galler Prensesi Diana'yı görmek için elinde bıçak ve iple Kensington Sarayı'na girmeye çalışırken tutuklanmıştı. 1983 yılında tecavüz girişiminden yargılanmış ve 23 ay hapis yatmıştı. 15 Mayıs 2000 tarihinde, Dando'nun cinayetinden yaklaşık bir yıl sonra, polis George'u tutukladı ve cinayetle suçladı.

Yargılanma Süreci

Savcılığın elindeki en önemli delil, George'un paltosunda bulunan barut kalıntılarıydı fakat şüpheli bunun polis tarafından yerleştirildiğinde ısrar etti. Bu adli delilin yanı sıra bir tanık Dandon'un vurulduğu gün George'u yakınlardaki bir caddede gördüğünü söyledi ve dedektifler de George'un o gün nerede olduğuna dair çelişkili ifadeler verdiğini belirtti. Jüri George'u suçlu buldu ve 2 Temmuz 2001'de müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

Temyiz ve Yeniden Yargılanma. 2002 ve 2007 yıllarında görülen iki temyiz davasında, tespit edilen barut kalıntısının Dando'nun saçında ve kıyafetinde bulunan barutla aynı olduğu tespitine dayanarak hâkimler mahkûmiyeti kaldırmadı. Ne var ki 2008 yılında, George yüksek güvenlikli bir hapishanede sekiz yıl yattıktan sonra, yeniden yargılanma hakkı verildi. Barutlarla ilgili yeni deliller mahkemeye sunuldu ve "parçanın çok farklı bir yerden gelme ihtimali var," dendi. Zaten birçok kişi, bu kadar düzensiz bir hayatı olan birinin arkasında hiç delil bırakmadan cinayeti nasıl planladığını ve işlediğini merak etmişti.

Hâkim barutun artık geçerli bir delil olmadığına karar verdi ve jüri 1 Ağustos 2008'de George'un suçsuz olduğunu söyledi.

Cevapsız Sorular

- İlk jürinin George'u suçlu bulmasının en büyük sebebi, cebindeki barut iziyle Dando'nun üstünde bulunan barut kalıntısının eşleşmesiydi. Bu durum, Dando'nun ölümüyle ilişkisiz bir tesadüf olabilir mi? Şüphelinin de iddia ettiği gibi, barutu cebine polis mi koymuştu?
- Cinayet günü Dando'nun evinin etrafında dolaşan, bol takım elbiseli adam kimdi? Bu kişi daha sonra otobüs durağında ter içinde görülen adam mıydı?
- Dando önceden biri tarafından takip edildiğine göre, John Lennon'ın da başına geldiği gibi, kimliği bilinmeyen rahatsız olmuş bir hayranı ünlü olmak için Dando'yu öldürülmüş olabilir mi?
- İşlenen cinayet, kiralık bir katili mi işaret ediyor? Onu kiralayan kim olabilir? Yerel bir suç çetesi mi yoksa Sırp milliyetçileri mi?

NATALEE HOLLOWAY

2005 yılında, Alabama'da bir lisenin 120'yi aşkın son sınıf öğrencisi Karayipler'de bulunan Hollanda'ya bağlı Aruba Adası'na seyahate gittiğinde aralarından 18 yaşındaki Natalee Holloway ortadan kayboldu, muhtemelen öldürüldü. Grup Holloway'in kayıp olduğunu 30 Mayıs 2005 günü Alabama'nın Birmingham bölgesinde yer alan Mountain Brook şehrine uçarken fark etti. Holloway'in pasaportu, cep telefonu ve toplanmış valizi Holiday Inn otelindeki odasında bulundu.

Kayıp Natalee Holloway'in ailesinin avukatı Benvinda de Sous, Natalee'nin sağ salim geri dönmesi hâlinde verilecek ödülün 200.000 dolardan 1 milyon dolara çıkarıldığını duyururken.

Natalee son olarak bir önceki gece, sınıf arkadaşları tarafından, Oranjestad'daki Carlos'n Charlie's adlı popüler bir gece kulübünün dışında, üç yerli gençle birlikte bir arabayla oradan

ayrılırken görülmüştü. Amerikan medyası bir yıl boyunca hikâyeye çokça yer verdi. Şüpheliler ve Natalee'nin cesedinin arama çalışmalarıyla ile ilgili gelişmeleri kamuoyuna duyurmaya hâlâ devam ediyorlar.

Araştırma

Aruba polisi böyle sansasyonel bir uluslararası olayla daha önce hiç karşılaşmamıştı ve agresif gazetecilerin adayı istilası özgüvenlerini sarsıyor gibiydi. Kanıt toplamak için uygulanan birçok normal prosedür gözden kaçırıldı. Hâkim olmaya hazırlanan yerli bir avukatın Joran Van der Sloot adındaki 17 yaşındaki oğlu polisin elindeki önemli bir şüpheliydi. Şüpheli, o gün iki arkadaşıyla beraber Natalee'yi gece kulübünden alıp arabayla ıssız bir sahile götürdüklerini itiraf etti. Fakat polis şüphelinin ne arabasını inceledi ne de ailesiyle birlikte yaşadığı evde ve çevresinde arama yaptı.

Öğrenciler son gece yanlarında yedi yetişkin şaperon olmasına rağmen çok fazla alkol aldıklarını itiraf ettiler. Arubalı Başkomiser Gerold Dompig, o gece Natalee'nin çok fazla alkol veya uyuşturucu alıp sahilde hayatını kaybetmiş olabileceğini ve cesedi bulan bir kişinin de gömmüş olabileceğini ileri sürdü.

Kayıp Ceset. Anlaşılabilir bir şekilde, ilk görev, Natalee'nin cesedini bulmaktı. Adada ve adayı çevreleyen sularda, Arubalı yetkililerle yüzlerce gönüllünün katıldığı ve sonunda Hollandalı askerlerin, Teksas'tan gelen dalgıçların ve FBI ajanlarının da yardım ettiği yoğun arama çalışmaları başladı. Aruba iki yıl boyunca baştan aşağı tarandı ve bazı arama çalışmaları hâlâ devam ediyor fakat Natalee'nin cesedi henüz bulunamadı.

Yavaş İlerleyen Araştırma. Natelee'nin annesi Beth Twitty, yeni eşi George "Jug" Twitty ve boşandığı eşi David Holloway, araştırmalar yavaş ilerlediği için dedektifleri eleştirdi. Aruba polisi ise, ailenin bu baskısının onları kimi kişileri yeterli kanıt toplanmadan tutuklamak zorunda bıraktığından şikâyet etti. Beth Twitty sonunda Aruba'ya karşı bir boykot çağrısında bulundu ve Alabama Valisi'nden destek gördü.

Amerikalı gönüllüler Natalee'nin cesedini bulmak için Aruba sularını araştırırken. Aramaya FBI ajanlarına ve Hollandalı askerlere ek olarak yüzlerce insan katıldı.

CİNAYET Mİ YOKSA DOĞAL NEDEN Mİ?

Bir ölüm bünyeyi aşırı zayıflatan bir hastalık ya da kalp krizi gibi doğal bir nedenle olmuş gibi göründüğünde, adli tabipler bazen yanlış sonuca varabilmektedir. Otopsi bile, ölüme yol açan fiziksel bir travmaya neden olan ilk eylemi belirlemekte başarısız olabiliyor.

Bu durum, özellikle modern adli tıp biliminin henüz gelişmediği dönemde ciddi bir problemdi. Fransız İmparator Napoleon Bonaparte İngilizler tarafından esir tutulduğu Saint Helena adasında 1821 yılında hayatını kaybettiğinde, ölüm nedeni olarak mide kanseri gösterilmişti. Fakat Napoleon'un saçından alınan DNA örnekleri FBI ve diğer laboratuvarlar tarafından incelendikten sonra, Napoleon'un vücuduna dört ayı aşkın bir süredir yüzlerce kez normalin üstünde arsenik maddesi girdiği tespit edildi. 2000 yılında ortaya çıkan bu yeni bulgular, Napoleon'un öldürüldüğünü gösterdi.

Tıbbi tanıklar, genellikle ölüm nedeniyle ilgili fikir ayrılığı yaşar. Martha "Sunny" von Bülow 1980 yılında Rhode Island'daki evinde bitkisel hayata girdiğinde, eşi Claus karısını insülin iğneleriyle öldürmekten suçlu bulundu. Karısının insüline ihtiyacı olmadığı hâlde, kocasının çantalarından birinde küçük bir şişe insülin ve şırınga bulunmuştu. Von Bülow'un üvey çocukları ve karısının yardımcısı mahkemede Claus aleyhinde ifade verdi. Claus otuz yıl hapis cezasına çarptırıldı ama mahkeme prosedürleri düzgün uygulanmadığı için 1984'te karar iptal edildi. Daha sonra mahkeme kararları gereği bu ceza değiştirilmişti. 1985 yılında ikinci kez yargılandığında, uzmanlar karısının uyuşturucu ve alkolden dolayı hayatını kaybettiğini belirtince suçsuz olduğu ilan edildi. Martha Von Bülow, 2008 yılında 76 yaşında ölene kadar bitkisel hayatta kaldı.

Şüpheliler

Olayla ilgili olarak ilk tutuklananlar otelin iki eski güvenlik görevlisi olmasına rağmen, Joran Van der Sloot ve arkadaşları Deepak ve Satish Kalpoe kardeşler tek gerçek şüpheliler olmaya devam ediyor. Van der Sloot'un yalan ifade vererek Natalee'yi oteline geri getirdiğini ve güvenlik görevlilerinin ona yaklaştığını gördüğünü söylemesi, güvenlik görevlilerinin suçla ilişkilendirmelerine neden oldu. Daha sonra bu iddianın yalan olduğu ortaya çıktı ve güvenlik görevlileri bir hafta sonra serbest bırakıldı.

Tutuklamalar. Üç genç, 9 Haziran 2005'te adam kaçırma ve öldürme suçundan tutuklandı. Polis, onların ifadelerine dayanarak birkaç gün içerisinde Van der Sloot'un babası Paulus Van der Sloot'u ve gençlerin ifadelerini destekleyen diskjokeyi tutukladı fakat kısa bir süre sonra ikisini de serbest bıraktı.

Joran Van der Sloot gerçekleri çarptırmaya devam etti. Önce Natalee'yi Marriott Oteli'nin yanındaki sahile bıraktığını söyledi. Daha sonra, Kalpoe kardeşlerin kendisini eve bıraktığını ve Natalee ile beraber gittiklerini söyledi fakat bu iddia kardeşler tarafından reddedildi. Bu karmaşaya rağmen, Kalpoe kardeşler bir aylığına serbest bırakıldı ama sonra tekrar tutuklandı. Polisin bu üç gence karşı kullanabileceği herhangi bir delil veya ceset olmadığı için, 1 Eylül 2005'te üçü de serbest bırakıldı.

Natalee'nin kaybolmasında baş şüpheli olan Joran Van der Sloot, 1 Şubat 2008'de Hollanda televizyonunda bir programda. Bu program yedi milyon izleyiciyle bir rekor kırdı.

Değişen Hikayeler. Van der Sloot, serbest bırakıldıktan sonra, hikâyenin bir başka versiyonunu anlatmaya hevesli görünüyordu. Natalee'nin cinsel ilişkiye girmek istediğini fakat kendisinde prezervatif olmadığını söyledi. Natalee daha sonra Van der Sloot'a yanında kalmasını teklif etmiş fakat ertesi gün okula gitmesi gerektiğinden Van der Sloot bu teklifi reddetmişti. En sonunda Natalee sahilde yalnız kalmak istediğini söylemiş, Satish Kalpoe araba-

sıyla Van der Sloot'u alıp götürmüş, Natalee ise tek başına orada kalmıştı. Araştırma süresince, Van der Sloot ile ilgisi olduğu düşünülen başka birkaç genç daha tutuklandı fakat sonra hepsi serbest bırakıldı.

Eylül 2006'da Hollanda polisi olaya el koydu ve yirmi dedektif 27 Nisan 2007'de Van der Sloot'un evine baskın yapıp toprağı kazdı fakat cinayetle ilgili bir kanıt bulunamadı. Bir ay sonra da, Kalpoe ailesinin evi nihayet arandı. 21 Kasım 2007 tarihinde, bu üç şüpheli tekrar tutuklandı fakat kısa bir süre sonra yine serbest bırakıldı. Savcılık 18 Aralık 2007 tarihi itibarıyla davanın kapatıldığını ilan etti.

İtiraflar. Şubat 2008'de, Van der Sloot cinayette parmağı olduğunu itiraf etti. Onunla arkadaşlık kuran Hollandalı bir iş adamının aracında giderken, Van der Sloot araca yerleştirilmiş mikrofon ve kameralarla kayıt altına alındığından habersizdi. Söylediğine göre, sahildeyken Natalee önce kasılmış, sonra da nefes almamaya başlamıştı; daha sonra bir arkadaşı ona evine gitmesini, kendisinin cesetten kurtulacağını söylemişti. Ne var ki, Van der Sloot kayıtlarla yüzleştirildiğinde, o sırada esrar içtiğini, dolayısıyla adamın duymak istediklerini söylemek için yalan söylediğini ileri sürdü.

Kadın Ticareti. 24 Kasım 2008'de, Van der Sloot'un Fox Haber ile yaptığı televizyon röportajında, Natalee'yi fuhuş çetesine sattığını ve Venezuela'ya götürüldüğünü söyledi. Paranın bir kısmını Kalpoe kardeşlere sus payı olarak verdiğini, babasının da suçu bilen iki polis memuruna para ödediğini ekledi. Bu röportaj televizyonda yayınlandı fakat Van der Sloot verdiği ifadeyi yine geri çekti.

Cevapsız Sorular

- Van der Sloot'un garip itirafları ve verdiği ifadeleri sonradan yalanlaması onu baş zanlı yaptı. Amacı polisin kafasını karıştırmak mı yoksa medyanın dikkatini çekmek miydi?
- Yerel polis, babası Arubalı bir avukat olduğu için mi Van der Sloot'un üstüne pek gitmedi?
- Natalee küçük bir adada nasıl ortadan kayboldu? Van der Sloot'un ve arkadaşları deniz botlarını kullanabildiğine göre, cesedi açıkta bir yerde denize atmış olabilirler mi?
- Natalee'nin sınıf arkadaşlarını ve yanlarındaki yedi yetişkin şaperonu bilgilendirmeden üç yabancıyla gitmesinin nedeni neydi? Natalee tecavüz ve uyuşturucu kurbanı mı olmuştu? Natalee'nin ölümü cinsel saldırı esnasında ters giden bir nedenden dolayı mı meydana gelmişti?

SUİKASTE KURBAN GİDEN POLİTİKACILAR

Tarihin seyri politik cinayetler yüzünden birçok kere değişmiştir. Çoğu suikastçı açık bir şekilde bilinmektedir. Julius Caesar'ı kimin bıçakladığını, Abraham Lincoln'ü kimin vurduğunu ve bazı şüphelere rağmen John F. Kennedy'yi ve Martin Luther King'i kimin öldürdüğünü biliyoruz. Fakat bazıları gizli bombalar kullanmış, korumacı yönetimlere sığınmış ya da şans eseri ortadan kaybolmuştur.

FRANCISCO "PANCHO" VILLA

GEORGI MARKOV

BENIGNO AQUINO JR.

OLOF PALME

TOM WALES

REFİK HARİRİ

ANNA POLITKOVSKAYA

ALEXANDER LITVINENKO

BENAZIR BUTTO

İMAD MUĞNİYE

FRANCISCO "PANCHO" VILLA

Önceleri eşkıya olarak yaşayan Meksikalı devrimci general Francisco "Pancho" Villa (1873-1923), Venustiano Carranza'nın ordusunun Victoriano Huerto'yu yenmesine yardımcı olduğu için ulusal bir kahraman olmuştur. Villa daha sonra Carranza'ya karşı savaştı ve General Álvaro Obregón tarafından 1915 yılında yenilgiye uğratıldı. Amerika Birleşik Devletleri Carranza'nın yanında yer alınca, Villa 1916 yılında yaklaşık 500 kişilik bir orduyla New Mexico'ya girdi ve 18 Amerikalıyı öldürdü. Amerikan Ordusu 11 ay boyunca Meksika'da Villa'nın izini sürdü fakat bulamadı. Carranza'nın 1920 yılında öldürülmesi üzerine Obregón Başbakan olduğunda, Villa emekliye ayrıldı ve kalan ömrünü Meksika'nın Chihuahua eyaletinde yer alan Canutillo'da bir çiftlikte geçirdi.

Villa, 20 Temmuz 1923'te, bir arkadaşının çocuğunun vaftiz babası olduktan sonra arabasıyla evine dönüyordu. Aracıyla Parral kasabasından geçerken, bir adam elini havaya kaldırdı ve "Viva Villa" diye bağırdı. Bu ses aslında, yakındaki bir binada pusuda bekleyen suikastçılara araba yavaşladığında ateş etmeleri için bir işaretti. Villa hemen öldü; temas ettiğinde açılan oyuk uçlu çekirdek mermilerle dokuz kere vurulmuştu. Araca çarpan dört mermi üç yolcuyu olay yerinde öldürdü, diğer yolcu ise daha sonra hayatını kaybetti. Suikastçılar atlarıyla kaçtılar.

Pancho Villa (sağdan üçüncü) adamlarıyla birlikte gururla poz verirken. Çetesi, ABD'nin 56 süvarisi 1916'da onları New Mexico'dan sürdüğünde 500 kişiydi.

Şüpheliler

Suikasttan kısa bir süre sonrası, Başkan Obregón'a Villa'nın kendi adamı tarafından öldürüldüğü haberi iletildi. Obregón personeline ve generallerine bu bilgiye inanmadığını söyledi. Saldırıdan önce Parral dışındaki telgraf

telleri kesilmesine rağmen, Albay Felix Lara, Başkan'a birkaç saat içinde telgraf çekerek cinayeti "görünüşe göre hepsi rençper olan" yedi ila dokuz kişinin işlediğini bildirdi.

Pancho Villa'nın cesedi çiftliğine götürüldü ve bir gün sonra gömüldü. 6 Şubat 1926'da, mezar hırsızları mezarını açtı. Kafatası alındı ve bir daha bulunamadı.

- **Albay Felix Lara**. Villa'nın arkadaşı olmasına rağmen, tüm şüpheler Lara üstünde yoğunlaşıyordu. Lara, Parrol'da garnizona komuta ediyor ve Villa'nın ihtiyacı olduğunda ona güvenlik muhafızları tedarik etmesi bekleniyordu. Villa genellikle elli kişilik silahlı güvenlik görevlisiyle seyahat ediyordu fakat vurulduğu gün, tam Parrol'a girmeden önce sadece üç güvenlik görevlisinin kendisiyle buluşmasını istemişti. Ne var ki Lara adamlarını tahminen ulusal bayram kutlamaları için prova yapmak üzere yakınlardaki bir kasabaya götürmüştü, oysa bayrama daha iki ay vardı. Söylentilere göre, Obregón hareket sırasında birliklerini uzaklaştırması için Lara'ya 50 bin peso göndermişti. Lara ise suikastçı olarak geride keskin nişancılar bırakmış olabilirdi. Şüpheli davranışları, Başkan'ı cinayetle ilgili bilgilendirdikten ve katilleri bulması için emir aldıktan sonra da devam etmişti. Örneğin, bölgedeki insanlardan alabileceği bir sürü at olmasına rağmen, Lara yeterli atı olmadığını iddia etti.
- **Jesus Herrera**. Herrera ailesinin hayatta kalan son erkek üyesiydi. Aileden iki kişi daha önce Villa'nın emri altında çalışmış fakat daha sonra ihanet edip taraf değiştirmişti. İntikam almak isteyen Villa, Herrera ailesinin başka bir üyesini iki oğluyla birlikte kaçırıp infaz etmişti. Villa'nın "yabani bir canavar" olduğunu söyleyen Herrera, 1919 ve 1923 yılları arasında birkaç kez Villa'yı öldürmeye teşebbüs etmiş ve Villa da buna karşılık Herrera'yı öldürtmek için kiralık katil tutmuştu. Her ikisi de üst düzey güvenlik önlemleri almasına rağmen,

Villa ısrarcı düşmanından korkuyordu. Villa Obregón'a yazarak yardım istedi fakat Başkan'ın "acı dolu olayların" sona ermesi için ihtiyatlı bir yol bulacağına söz veren yanıtının gelmesi üç hafta sürdü. Üç ay sonrasında ise Villa öldürüldü.

- **Álvaro Obregón, 43 yaşında.** Villa ile Obregón'un arasında her an bozulabilecek bir ateşkes vardı ve Başkan Villa'nın aday olarak veya bir isyan çıkartarak 1924 seçimlerine burnunu sokmasından korkuyordu. Ülke Obregón'un zalimliğini iyi bildiği için, birçok kişi suikastı ya onun emrettiğini ya da komplodan haberi olduğunu ve görmezden gelmeyi tercih ettiğini düşünüyordu.

General Alvaro Obregón, Villa'yı Celaya muharebesinde yendikten iki yıl sonra ve Meksika'nın Başkanı olmadan üç yıl önce.

- **Jesus Salas Barraza, 35 yaşında.** Villa'ya karşı eskiden beri kin besleyen bu güçlü adam, suikastı düzenlediğini itiraf etti. Barraza eskiden Victoriano Huerta'ya karşı Villa ile beraber savaşmış fakat daha sonra Villa'ya karşı Obregón'un yanına geçmişti. Barraza 1922 yılında halk tarafından milletvekili seçildi. Suikasttan birkaç gün sonra, Obregón'un milletvekillerinin dokunulmazlığı olduğunu söylemesi üzerine, Barraza sorumluluğu üstlenerek başka yetkililerin paçayı sıyırmasına vesile oldu. Barraza Amerika Birleşik Devletleri'ne kaçarken yakalandı ve yirmi yıl hapis cezasına çarptırıldı. Üç ay sonra, Chihuahua Valisi Barraza'ya verilen cezayı hafifletti. Meksika ordusuna albay olarak atandı ki bu mükemmel bir örtbas etme şekli gibi görünüyordu.
- **Plutarco Elías Calles, 45 yaşında.** Dönemin Meksika İçişleri Bakanı Calles, ihtilal döneminde savaştığı Villa'ya karşı olan nefretini hâlâ koruyordu.
- **Jesus Agustín Castro, 35 yaşında.** Durango Valisi Castro, Villa'nın eski bir düşmanıydı. 1918 ile 1919 yılları arasında Villa'yı yakalamak için boş yere uğraşan Venustiano Carranza'yı desteklemişti.
- **İsimsiz Düşmanlar.** Villa'nın bir devrimci ve eşkıya olarak yaptığı saldırılar, binlerce kişinin öldürülmesine, kızları ve eşleri kaçırılan öf-

keli kocaların ve adamların ise intikam duygusu beslemelerine neden olmuştu. Villa aynı zamanda Chihuahua'daki zengin ailelerin çiftliklerine el koyup evlerini kendi amaçları için kullanıyordu.

- **José Sáenz Pardo.** 28 yaşındaki María Fernanda Carrillo Sáenz Pardo, 2008 yılında ortaya çıktı ve Villa'nın suikastçılarından birinin torunu olduğunu iddia etti. Pardo, Amerika Birleşik Devletleri'nin ölü veya diri olarak ele geçirilmesi için koyduğu 50 bin dolarlık ödülün kendisine verilmesini istiyordu. Villa'nın dedesinin ailesinden insanları öldürdüğünü ve bu yüzden dedesinin Villa'yı öldürmek için altı adamla işbirliği yaptığını öne sürdü. Dedesine daha sonra yıllarca askeri görev ve koruma verilmesi Başkan Obregón ile aralarında bir anlaşma olabileceğini akla getiriyordu. Torunun ricasını gözden geçiren Mexico City'deki Amerikan Elçiliği 50 bin dolarlık ödülün teklif olarak meclise sunulduğunu fakat meclisten geçmediğini söyledi.

Cevapsız Sorular

- Başkan Obregón yönetimi suikastta önemli bir oynadı mı? Villa'ya Herrera ile arasındaki anlaşmazlığı çözmesine yardım edeceğini söylediğinde amacı Villa'nın güvenliği boşlamasına neden olmak mıydı? Obregón, Herrera'yı bu suikasta dahil etmiş olabilir miydi?
- Eğer Obregón Barraza'nın katilin kendisi olduğunu itiraf etmesini sağlamak için dokunulmazlığı olduğunu söylediyse, Barraza neden Amerika Birleşik Devletleri'ne kaçmaya çalıştı? Hapis cezasına çarptırıldıktan sonra cezası neden hafifletildi?
- Villa'nın zengin düşmanları bölge halkını pusu kurmak için kullandı mı? Torun José Sáenz Pardo'nun torunun verdiği bilgiler ne kadar doğruydu?

GEORGI MARKOV

Londra'da BBC için çalışan 49 yaşındaki muhalif Bulgar gazeteci Georgi Markov, 7 Eylül 1978'de kanalın Dünya Servisi genel merkezine giderken yolda saldırıya uğradı. Waterloo köprüsü yakınlarındaki durakta başka insanlarla beraber otobüs beklerken, Markov sağ kalçasında şiddetli bir acı hissetti. Arkasını döndüğünde elinde şemsiyesi olan iri yapılı bir adam gördü. Adam aksanlı bir şekilde "Affedersiniz," dedikten sonra yolun karşısına geçerek taksiye binip uzaklaştı. Hissettiği acıya rağmen, Markov durumu pek önemsemedi ve ofise gitmeyi tercih etti.

Georgi Markov komünist sığınmacı ve roman yazarıydı. 1970'de Londra'ya yerleşti ve ertesi yıl BBC'nin Dünya Servisi'nin Bulgaristan birimine katıldı.

Akşama doğru, Markov'un ateşi çıktı. Hastaneye gittiğinde kan zehirlenmesi teşhisi koydular ve tedavi uyguladılar. Sağlığı gittikçe kötüleşen Markov, eşi Annabel'e komünist bir ajanın kendisine ucu zehirli bir şemsiyeyi batırdığına emin olduğunu söyledi. Markov 11 Eylül 1978'de hayatını kaybetti.

Araştırma

Otopside Markov'un kanında zehre rastlanmadı fakat kalçasında küçük bir platin-iridyum bilyesi bulundu. Büyüklüğü toplu iğne başı kadar olan bilyenin iki tarafında delik vardı. Dedektifler Markov'u bu deliklerin içine yerleştirilmiş zehrin öldürdüğünden emindi. Bir adli tıp doktorunun araştırması sonucunda, Ocak 1979'da Markov'un panzehri olmayan risin adlı bir madde ile "kanunsuzca öldürüldüğü" ortaya çıktı. Zehrin semptomları başka hastalıklarınkiyle benzerlik gösterdiğinden doktorlar Markov'un ölüm ve hastalık nedeni olarak zehirlenmeyi düşünebilirdi. Risin kaynaklı ölümler genellikle doğal nedenlere atfedilir.

Utanç Kaynağı. Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası, Markov'un geçmişini araştırmaya başladı. Bulgaristan'daki radyo ve televizyon kanallarında politik konularda yorumlar yapan, Komünist Parti Yönetim Kurulu'nda

bağlantıları olan ödüllü bir yazardı. 1969 yılında Batı'ya iltica etmesi ve BBC'nin Münih'teki Radio Free Europe'ta oyun yazarı olarak çalışmaya başlayıp 130'dan fazla program yapmasına öfkelenen Bulgar yetkililer onu "utanç kaynağı" olarak nitelendirdi.

Diğer Kurbanlar. İngiliz dedektifler, Markov'un kendisi gibi Bulgaristan'dan iltica eden ve Radio Free Europe'ta yorum yapan arkadaşı Vladimir Kostov'un da üç hafta önce Paris'teki Etoile metro istasyonundan ayrıldıktan sonra benzer bir saldırıya uğradığını biliyordu. Sırtında keskin bir acı hissetmiş ve günlerce hasta yattıktan sonra iyileşmişti. Doktorlar Kostov'un sırtında da aynı tipte bir bilye bulmuştu. Markov'un ölümünden bir ay sonra, bir başka arkadaşı Vladimir Simeonov evinin merdivenlerinde ölü bulundu. Simeonov da Bulgaristan'dan iltica etmişti ve Londra'da BBC'de çalışıyordu.

James Bond Aletleri. Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası, ancak KGB veya Bulgaristan'ın Darzhavna Sigurnost (DS) gibi istihbarat servislerinin ateş eden ya da zehirli bilyeler enjekte eden şemsiye gibi James Bond tarzı aletler geliştirebildiğini ve kullandığını düşünüyordu. Aletin Chamber olarak bilinen çok gizli bir KGB laboratuvarında geliştirildiği tahmin ediliyordu.

Georgi Markov'u öldürmek için kullanılan şemsiyenin bir kopyası Washington, D.C.'deki International Spy Museum'da Temmuz 2002'de sergilendi.

Bulgaristan'ın Sırları. KGB'nin teknik personeli suikastı büyük olasılıkla Bulgaristan'ın DS örgütünün gizli polis teşkilatının kıdemli üyelerini dahil edecek şekilde planlamıştı. Bulgaristan'ın eski İstihbarat Müdürü General Vladimir Todorov 1992 yılında, Markov'un ölümüyle ilgili on ciltlik resmi belgeyi yok etmekten 16 ay hapis cezasına çarptırıldı. Dokümanları yok etmekle suçlanan ikinci kişi ise intihar etti. En önemli kanıtlar 1998'de, yani olayın yirminci yıl dönümünde yok edilmiş olmasına rağmen, Bulgaristan

Başbakanı Petar Stoyanov ilgililerin olayı araştırmayı sürdüreceklerini söyledi.

Londra'daki Polis Adli Tıp Bilimi Hizmetleri Laboratuvarı, içinde Markov'u öldürmek için kullanılan az miktardaki risin zehri olan platin bilyeyi analiz etti.

Açılıp Kapanan Dava. İngiliz yetkililer 2006 yılında olayı yeniden araştırmaya başladılar. Mayıs 2006'da, İngiliz terörle mücadele dedektifleri, iki ay Sofya'da kalarak aralarında General Todorov'un da bulunduğu kırk kişiyi sorguladılar ve olayla ilgili arşivleri incelediler. Bulgaristan hükümeti yaptıkları araştırmanın bir sonuç vermediğini söyleyerek 11 Eylül 2008 tarihinde, olayın otuz yıllık zaman aşımına uğradığını belirterek davayı resmi olarak kapattığını duyurdu. İngiliz hükümeti ise Markov'un ölümünü araştırmaya devam ediyor.

Şüpheliler

Markov'un ölümünden sonraki ay, Bulgaristan Başbakanı Todor Zhivkov, Batılı istihbarat servislerinin ülkesinin ismini lekelemek için Markov'u öldürdüğünü iddia etti. Markov'un Radio Free Europe için hazırladığı yazılar Zhivkov'un dikta yönetimini eleştiriyordu ve bir teoriye göre, Başbakan Markov'u susturması için KGB'ye emir vermişti. Düzenlenen suikast Zhivkov'un doğum gününe denk geldiğinden, ona doğum günü hediyesi olabilirdi.

Danimarkalı İtalyan Tetikçi. Şüpheli bir tetikçinin ismi, 2005 yılında, Hristo Hristov'un *Kill the Wanderer* isimli kitabında ortaya çıktı. Bulgar bir araştırmacı gazeteci olan Hristov, kitabını yazarken Bulgaristan İstihbarat Servisi'nin 97 ciltlik istihbarat belgelerine ulaşmak için altı yıl boyunca hukuk mücadelesi vermişti. Bu kişi DS örgütünde "Ajan Piccadilly" olarak bilinen, Francesco Gullino adında, İtalyan kökenli bir Danimarkalıydı.

1971'de Bulgaristan polisi tarafından uyuşturucu ticareti yapmak suçundan tutuklandıktan sonra casus olarak görevlendirilmişti.

Dosyalardaki bilgilere göre, Gullino Markov'u "etkisiz hale getirmek" ve "yok etmek" için 1977 ve 1978 yıllarında üç kez Londra'ya gitmişti. Bu operasyon için yaklaşık 81 bin dolar para harcandığı ve Gullino'nun bu paranın yarısından azını aldığı belirtiliyordu.

Kayıp Şüpheli. İngiliz ve Danimarkalı dedektifler, Bulgaristan casusu olması ve eskiden komünist rejim tarafından korunması nedeniyle 1993 tarihine kadar Gullino ile görüşemedi. Gullino muhbirlik yaptığını itiraf etti fakat Markov'u öldürmediğini iddia etti. Dedektifler, devletin üst düzey güvenlik görevlilerinden biri olan ve 1990 yılında Dışişleri Bakanı Yardımcılığı'na getirilen Lyuben Gotsev'i de sorguladı. Gullino tutuklanmadı ve o günden sonra bir daha görülmedi. Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası, 2008 gibi yakın bir tarihte, Gullino'nun aleyhinde dava açmak istemesine rağmen Bulgaristan konuyla ilgili desteğini geri çekmişti.

Cevapsız Sorular

- Bulgaristan'ın elindeki dosyalar doğruysa, büyük ihtimalle tetikçi Gullino idi. Fakat bir yabancıyı tetikçi olarak gösteren komünist belgelere ne kadar güvenilebilir?
- Belgelere göre Markov'un öldürüldüğü dönemde Londra'daki tek ajan Gullino idi fakat Danimarkalı dedektifler ellerinde onu suçlayabilecekleri bir kanıt olmadığını ileri sürdüler. Peki şüpheli muhbirlik yaptığını itiraf ettiği hâlde neden serbest bırakıldı? Ayrıca 1993 yılından beri nerede saklanıyor?
- Suikast emri olayla ilgili dosyaları yok eden gizli servis şefi Vladimir Todorov tarafından mı verildi? İngiltere hükümeti Todorov'un ülkeye teslim edilmesini, hakkında soruşturma yapılmasını ve suikastla bağlantısı olabilecek kişilerin yargılanmasını neden talep etmedi?
- Markov'dan birkaç hafta önce Paris'te bir başka Bulgar muhalife aynı şekilde suikast düzenlendiğine göre, İngiliz ajanları Markov'un da hayatının tehlikede olabileceğine dair önceden uyarılmış mıydı?

BENIGNO AQUINO JR.

Filipin senatörü Benigno "Ninoy" Aquino, 1960'ların sonlarında, Başbakan Ferdinand Marcos'un baskıcı rejimine ve kötü bir şöhrete sahip olan karısı Imelda'ya karşı öne çıkan bir muhalefet lideriydi. Marcos 21 Eylül 1972'de ülkede sıkıyönetim ilan ettikten hemen sonra, Aquino cinayet, yasa dışı silah bulundurma ve hükümeti devirme gibi asılsız suçlamalarla tutuklanıp cezaevine gönderildi.

Benigno Aquino, ailesiyle yıllarca Massachusetts'te sürgünde kaldıktan sonra Filipinler'e tehlikeli geri dönüş yolculuğunu yapmadan önce California, San Francisco'da bir tartışmada.

Aquino hapisteyken, Nisan 1975'te, askeri mahkemeyi protesto etmek amacıyla kırk günlük açlık grevine başladı. Fiziksel durumuna rağmen, Aquino mahkemelere sürüklendi ama açlık grevini yine de kırk gün sürdürdü. 1977 yılında suçlu bulundu ve kurşuna dizilerek idam edilmesine karar verildi. İdam hemen infaz edilmedi ve 1980 yılında Aquino'nun iki kez kalp krizi geçirmesi üzerine, kalp ameliyatı olmak için Teksas, Dallas'a gitmesine izin verildi.

Aquino iyileşirken Boston'ın bir banliyösü olan Newton'da ailesiyle birlikte üç yıl sürgün hayatı yaşadı ve Harvard Üniversitesi ve Massachusetts Institute of Technology'de ders verdi. Bu süre zarfında ülkenin çeşitli bölgelerinde Marcos'u eleştiren konuşmalar yapmayı sürdürdü.

1983'te yapılan böbrek nakli sonrası Marcos'un sağlığı bozulunca, Aquino ülkesine dönmeye ve Başbakan'a emekliye ayrılması için çağrıda bulunmaya karar verdi. Aquino yalnız uçtu, ailesi iki hafta sonra peşinden gelecekti. Tehlike çok açıktı ve Aquino, "Kaderimde suikast mermisiyle ölmek varsa, ölürüm," dedi.

Aquino 21 Ağustos 1983'te Manila havalimanında uçaktan inerken, üzerinde çelek yelek vardı. Kendisine üç silahlı güvenlik görevlisi eşlik ediyordu. Marcos, uçak pistinde güvenliği sağlamak amacıyla 1.200 kişilik asker ve polisten oluşan bir güvenlik çemberi kurdurmuştu. Alınan yoğun

güvenlik önlemlerine rağmen, silahlı bir adam tarafından başından vurulan 51 yaşındaki Aquino olay yerinde öldürdü. Tetikçi olduğu düşünülen Rolando Gamlan uçak bakım teknisyeni kılığına girmiş ve jet uçağının motorlarından birinin altına saklanmıştı. Gamlan polis tarafından olay yerinde vurularak öldürüldü.

Araştırma

Otopsi sonucuna göre, Aquino yakın mesafeden atılan bir kurşunla başının arkasından vurulmuştu. Kurşun sol kulağının altından girmiş, çenesinden çıkmıştı. Bu da kurşunun yüksek bir yerden atıldığını gösteriyordu.

Marcos'un Yaptığı Araştırmalar. Marcos derhal bir soruşturma komisyonunu olayı araştırmakla görevlendirdi. Ne var ki bu durum eleştirildi çünkü komisyonun başına getirilen isim Anayasa Mahkemesi başyargıcıydı. Bu eleştirilere karşılık olarak Marcos, 3 Kasım 1983'te bağımsız bir araştırma komisyonu kurdu. 125 gün süren soruşturmalarda 196 tanık dinlendi ve yaklaşık 20.300 sayfalık ifade alındı. Hiç kimse tetikçiyi teşhis edememesine rağmen, bir yolcu silah sesi duyulmadan önce askeri üniforma giymiş bir adamın koşarak Aquino'nun arkasına geçtiğini ve başının arkasına silah doğrulttuğunu gördüğünü söyledi.

Bağımsız çalışan komisyonun bir karara varması bir yıl sürdü ancak fikir ayrılığı yaşadılar. 23 Ekim 1984'te yılında yayınlanan çoğunluğun raporunda birkaç asker suçlanırken, azınlığın raporu suikastın askeri bir komplo olduğunu kabul ediyordu ancak kimse suçlanmıyordu.

Şüpheliler ve Mahkeme

Aquino'nun ölümünden dokuz saat sonra, Marcos tetikçinin Rolando Gamlan olduğunu duyurdu. Bunun yanı sıra, cinayetin arkasında Filipinler Komünist Partisi'nin olduğunu ve kararın partinin genel sekreteri Rudolfo Salas tarafından verildiğini iddia etti. Marcos, Aquino'nun başlarda partiyle bağlantı kurduğunu ama sonra onlara ihanet ettiğini, bu nedenle de cinayetin intikam amacıyla işlendiğini ileri sürdü.

Benigno Aquino, Manila havaalanında uçaktan inerken ölümcül bir şekilde yaralandıktan saniyeler sonra bir asker tarafından askeri minibüse sürüklenirken.

JFK SUİKASTI: KANIT VAR MI YOKSA MUAMMA MI?

Üst düzey görevlilerin Aquino cinayetinde parmağı olduğuna dair şüpheler, Amerikan Başbakanı John F. Kennedy'ye 1963 yılında Dallas'ta düzenlenen suikasta dair ortaya atılan komplo teorileri yanında sönük kalıyor. Gallup tarafından yapılan kamuoyu araştırmasına göre, Amerikalıların yüzde 75'i bu suikastın içindeki tek ismin tetikçi Lee Harvey Oswald olmadığına inanıyor.

Warren komisyonunun 552 tanık ve 3.100 belgeye dayanan 888 sayfalık raporuna rağmen, bu şüpheler varlığını hâlâ sürdürüyor. Rapora göre Oswald tek başına hareket etmişti. Hükümet aynı yıl, bu bilgiyi destekleyen 26 ciltlik doküman yayınladı ve üç yıl sonra da ABD hükümeti tarafından yapılan araştırmalar, komisyonun ortaya koyduğu bu sonuçları kabul etti.

Tüm bu raporlara rağmen, komplo teorisyenleri Oswald'ın tutuklandıktan iki gün sonra Jack Ruby tarafından öldürülmesine işaret ediyor. Ruby'nin bir organize suç örgütü ile bağlantıları vardı ve bu da birçok kişinin Kennedy'ye düzenlenen suikastın ve suikastçının ortadan kaldırılmasının arkasında bu örgüt olduğunu düşünmesine neden oldu. Mafya üyeleri, Kennedy'nin ve kendilerini sıkı takip altında tutan Kennedy'nin erkek kardeşi Adalet Bakanı Robert Kennedy'nin elinden çok çekmişti. Ruby 1967 yılında bir sonraki duruşma tarihinden hemen önce hapishanede öldürüldü.

Amerikan Başkanı John F. Kennedy, First Lady Jacqueline Kennedy ve Texas Valisi John Connally, suikastçı Kennedy'yi vurmadan saniyeler önce Teksas, Dallas'ta arabayla ilerlerken.

ABD hükümeti ve özellikle CIA hakkında bir takım şüpheler vardı. Bu şüpheler, Oliver Stone'un 1991 yapımı, Başkan Yardımcısı Lyndon Johnson'ın suikastta parmağı olduğunu ileri süren *JFK* adlı filminin de temelini oluşturdu. Bu kurgusal anlatımın halkın yüzde 85'inin bir komplo olduğuna inanmasından sorumlu olduğu düşünülüyor.

Başka teorilere göre, Kennedy sürgün Kübalıların 1961 yılındaki başarısız Domuz Körfezi Çıkartması'nı onayladığı için Kübalılar ve başarısızlığın arkasından büyük Küba istilasına karşı JFK'nın aldığı karardan rahatsız oldukları için ABD'de yaşayan sürgün Kübalılar da şüpheliydi. CIA'in Başkanı öldürdüğü iddiası ise örgüte yönelik eleştirileri ve Domuz Körfezi Çıkarması sonrasında üst düzey çalışanların kovulmasıyla ilgiliydi.

Örtbas Etme. Kurulun çoğunluk raporunda suçlanan 26 kişi arasında, Marcos'un Personel Müdürü General Fabian Ver ve iki üst düzey yetkili

(General Prospero Olivas ve General Luther Custodio) de vardı. Bu kişiler suikastla suçlanan 25 askeri personel ve bir sivil arasında yer alıyordu. Kısa bir yargılama sürecinden sonra, tüm şüpheliler 2 Aralık 1985'te suçsuz bulundu ve bu karar olayın örtbas edildiğinin düşünülmesine ve tepkilerin yükselmesine neden oldu.

Yeni Hükümet, Yeniden Yargılama. Marcos 1986 yılında görevinden alındığında, Aquino'nun eşi Corazon "Cory" Aquino Devlet Başkanı seçildi. Kurduğu yeni hükümet yeni bir araştırma başlattı ve 16 askeri personel suçlu bulundu. 1990 yılında hepsi müebbet hapis cezasına çarptırıldı fakat tetiği çekme suçu sivil kıyafetli uçak bakım teknisyeni Rolando Galman'a yüklendi. Galman'ın bu iş için askeri görevliler tarafından görevlendirildiği düşünülüyordu.

Özel Bir Ordu. Tutuklanan sanıklar, öldürme emrini Filipinler'deki en büyük özel orduyu idare eden, Marcos'un zengin iş adamı ortağı Eduardo "Dandling" Cojuangco Jr.'dan aldıklarını iddia ettiler. İleriki yıllarda papaz olan eski astsubay Pablo Martinez, 2003 yılında yaptığı açıklamada, suikastı planlayan "görünmez bir grup" tarafından verilen yasa dışı bir emirle üç kişiyle beraber havalimanına gittiğini söyledi. Adamlardan ikisinin Cojuangco ile bağlantısı olduğunu iddia etti fakat daha sonra Aquino ailesi Cojuangco'nun suçsuz olduğunu ilan etti.

Komployu Planlayanlar Hâlâ Bulunmadı. Olay günü Aquino'ya düzenlenen komploda yer alan ordu mensupları adalet tarafından tespit edilmesine rağmen, suikast emrini veren kişinin kimliği şimdiye dek açıklanmadı. Birçok insan hep Marcos'tan şüphelendi, çünkü suikast onun başkanlığı ve yönetim şekli için tehlike arz eden karizmatik bir lideri ortadan kaldırmıştı.

Bazıları ise bunu yapan kişinin ölmekte olan Başkan'ın arkasından yönetime geçmeyi planlayan biri olduğunu düşünüyor. Filipinler'in Başkan Vekili Raul Gonzales, suikastı düzenleyen kişi veya grubun bulunma ihtimalinin çok düşük olduğunu söyledi. Konuyla ilgili olarak "Sanırım ülkedeki herkes hâlâ bu işi planlayanı arıyor," dedi ve gerçek katil Gamlan olsa bile, bunu neden yaptığını kimsenin bilmediğini ekledi.

Suikastla ilgili olarak tutuklanan sanıkların müebbet hapis cezaları azaltıldı ve kalan on kişi Mart 2009'da serbest bırakıldı.

Cevapsız Sorular

- Yapılan araştırmalara, mahkemelere ve Corazon Aquino altı yıl boyunca Başbakanlık görevini yürütmesine rağmen, suikastı kimlerin planladığı hâlâ bilinmiyor. Eğer olay bu kadar karışıksa, Marcos'un Galman'ı hemen katil ilan etmesinin nedeni neydi?
- Galman politik veya kişisel bir kinle tek başına hareket etmiş olabilir miydi?
- Tanıklardan biri vuran kişinin üniformalı olduğunu söylemesine ve otopsi sonucu da silahın yüksek bir yerden ateşlendiğini göstermesine rağmen, neden hâlâ katilin Galman olduğu düşünülüyor?
- Suikastı gerçekleştirenlerin Aquino'nun korumaları olduğu teorisi, Marcos'u töhmet altında bırakmak için uygun bir neden. Peki emir Başkan'dan ya da onun memurlarından gelmediyse, ordu muhalif bir politikacıyı ortadan kaldırmak ister miydi?
- Marcos'un ajanları Aquino'yu öldürmek için zehirlemek gibi gizli yöntemler kullanma becerisine sahip olduğuna göre, suikastı neden bu kadar açık bir şekilde, televizyon kameralarının ve potansiyel tanıkların önünde yapsın ki?

OLOF PALME

59 yaşındaki İsveç Başbakanı Olof Palme ve eşi Lisbet, 28 Şubat 1986 akşamı Stockholm şehir merkezindeki Grand Theatre'a film izlemeye gitmişti. Daha sonra yaklaşık 1,6 km uzaklıktaki evlerine gitmek için metro istasyonuna doğru yürümeye başladılar. Palme o gün de her zaman yaptığı gibi korumalarını erkenden göndermişti çünkü Palme halkla karışmayı ve sıradan şeyler yapmayı seven popüler bir Başbakan'dı. Çift akşam 23:21'de Tunnelgatan caddesine döndü ve resim malzemeleri satan bir dükkânın önünden geçerken bir adam aniden arkalarından yaklaştı ve yakın mesafeden iki el ateş etti. Kurşunlardan biri Palme'nin sırtına isabet etti, diğeri ise eşini sıyırıp geçti. Katil hızla caddeden uzaklaşarak karanlıkta kayboldu. Palme ise olay yerinde hayatını kaybetti.

İsveç Babakanı Olof Palme, öldürüldüğü 1986 yılında bir konuşma yaparken.

Araştırma

Palme çifti sinemaya gitmeye akşam saat sekizde karar verdiği için, dedektifler Palme'nin evinde ve ofisinde dinleme cihazları aradılar fakat bulamadılar. Vurulma ânını gören kimse yoktu ve polis silah ve mermi bulamadı. İki gün sonra, yoldan geçen bir kişi olay mahallinin yakınlarında karın üstünde .357 mm'lik bakır uçlu birkaç kovan buldu. Kurşunların zırhı bile delebilen magnum tabancayla atıldığı tespit edildi. Yüzlerce dedektif olayı araştırmakla görevlendirildi ve ilk on yılda 18 bin ipucuna ulaşıldı. Fakat ne suikastçıyı ne de başka bir kanıt bulabildiler. Ortaya atılan birçok komplo teorisine rağmen, dedektifler cinayetin nedenini belirleyemedi.

Şüpheliler

Polislere ulaşan birçok ipucunun ışığında, baş şüpheliler aşağıdaki isimlerle sınırlandı:

- **Victor Gunnarsson, 32 yaşında.** Avrupa İşçi Partisi üyelerinden olan bu sağcı öğretmen, radikal kimliğiyle tanınıyordu. Dedektiflerin Gunnarsson'un evinde yaptığı aramada, liberal Başbakan hakkında propaganda içeren parti broşürleri bulundu. Gunnarsson Palme vurulduktan sonra tutuklandı fakat suikast ile bir bağlantısı ortaya çıkarılamayınca serbest bırakıldı. Gunnarsson daha sonra ABD'ye taşındı ve 1993'te bir kadını Gunnarsson'dan kıskanan eski bir polis memuru tarafından öldürüldü.
- **Kürtler.** 1987 yılında, İsveç'te yaşayan yirmi Kürt tutuklandı. Polis, terör örgütü Kürt İşçi Partisi'nin (PKK) suikastten sorumlu olduğu

şeklinde gelen ihbarı değerlendirdi, çünkü Palma liderlerinin sığınma talebini reddetmişti. İçlerinden üç kişi, suikasta "ikinci derece suç ortaklığı yapma şüphesi" ile tutuklandı fakat daha sonra serbest bırakıldı. Ancak, evlerinin çoğuna dinleme cihazı yerleştirildi ve bu, araştırmadan sorumlu polis memuru Hans Holmer'in görevden alınmasına yol açtı.

- **Craig Williamson, 36 yaşında.** 1996'da, eski polis memuru Güney Afrikalı Eugene de Kock, yine eski bir polis memuru olan Güney Afikalı Williamson'ın Palme'yi Güney Afrika'daki ırk ayrımına şiddetle karşı çıktığı için öldürdüğünü iddia etti. Williamson'ın amiri bu iddiaları reddetti ve katilin Güney Afrika güvenlik birimleriyle çalışan Zimbabveli Anthony White olduğunu ileri sürdü. İsveçli dedektifler Güney Afrika'ya gitti fakat bu iddiaları destekleyen herhangi bir kanıt bulamadılar.
- **Christer Pettersson, 42 yaşında.** Uyuşturucu ve alkol bağımlısı olan bu İsveçli serserinin kabarık bir suç geçmişi vardı. Birinci dereceden şüpheliydi ve 1988 yılında tutuklandı. Lisbet Palme, Pettersson'u zanlılar arasından teşhis ederek onu eşi vurulduktan hemen sonra birkaç metre ileride gördüğünü söyledi. Pettersson, biri genç bir adamı katletmek suçundan olmak üzere üç ayrı suçtan üç kez cezaevinde yatmıştı. Son zamanlarda ufak tefek suçlar işlemişti ve cinayetten iki hafta önce bir şişe makarna sosu çalmak suçundan tutuklanmıştı.
- **CIA.** Vietnam savaşı ile ilgili yaptığı eleştirilerden dolayı Palme'nin CIA tarafından öldürüldüğünden şüphelenildi.
- **MOSSAD.** Palme Filistinlilerin davasını desteklediği için İsrail istihbarat birimi MOSSAD da şüpheliler arasındaydı.
- **Marksist Terörist.** Palme İran ve Irak'a yapılan silah satışlarını durdurmaya çalışmıştı.

Yargılama Süreci

Christer Pettersson'un yargılanmasına Aralık 1988'de, suikasttan yaklaşık üç yıl sonra başlandı. Ona karşı kullanılabilen tek kanıt, Lisbet'in katilin "şüphesiz" Pettersson olduğunu söylemesiydi. Pettersson ise cinayetin işlendiği gece bir kumarhanede olduğunu iddia etti fakat bunu destekleyecek bir tanık bulunamadı. Mahkeme, Bayan Palme'nin ifadesinin bu durumda güçlendiğini ve sanığın "hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde iki el ateş ettiğini" kanıtladığını söyledi.

İki hâkim ve altı jüri üyesinden oluşan kurul sanığın suçlu olduğuna karar verdi fakat iki hâkim, Lisbet Palme'nin şüpheliyi teşhis etmesi iki yıl sürdüğü için suçsuz olduğu şeklinde oy kullandı.

Ancak dört yıl sonra temyizde karar bozuldu. Nedeni ise Lisbet Palme'nin teşhis etme konusunda gösterdiği uzun süreli kararsızlık, cinayet silahının bulunamaması ve Petterson'un cinayeti işlemek için bir nedeni olmamasıydı.

KORUMASIZ GEZEN LİDERLER

Olof Palme, Stockholm'ün güvenli bir yer olduğunu düşündüğünden boş zamanlarında koruma eşliğinde gezmek istemiyordu. Zaman zaman sıradan bir vatandaş gibi özgür olma isteğini başka devlet adamları da paylaşmakla birlikte çok azı Palme gibi korumaları olmadan halkın arasına karışmaya yeltenir. Bunun ilk örneklerinden biri, M.Ö. 44'te korumalarını gönderdikten sonra suikasta kurban giden Jül Sezar'dı.

Başkan Truman'ı öldürmeye teşebbüs eden Porto Riko'lu Oscar Collazo, hastaneye götürülürken.

Amerikan Başbakanı Harry Truman, güvenlik görevlilerinden kesinlikle hoşlanmıyordu. Truman, Washington, D.C. kaldırımlarında günlük sabah yürüyüşlerini yapmaktan ve Güvenlik Servisi fark etmeden Beyaz Saray'dan kaçmaktan büyük bir zevk alıyordu. Her zaman "Güvenlik Servisi'ndeki çocuklarla problem yaşadığını" söylerdi ve bir keresinde elinde kağıt dolu üç evrak çantasıyla toplantıya gitmek için yürürken yanındaki tüm korumaları kovmuştu. Ne var ki Truman 1950'de ırkçı iki Porto Riko'lunun başarısız bir suikast girişimine uğradı ve olayda bir saldırgan ve Beyaz Saray'da görevli bir polis memuru öldü. Truman şehir caddelerde yalnız başına yaptığı bu yürüyüşlere son verdi ve yürüyüşlerini yapması için Güvenlik Servisi'nin şehir dışında belirlediği daha güvenli yerlere götürüldü.

Güvenliği bırakmaya karar veren bir diğer Amerikalı politikacısı ise

Alaska Valisi Sarah Palin'di. 2006 yılında eyaletin en üst idari makamına seçildiğinde aldığı ilk kararlardan biri, kendini koruyabileceğini söyleyerek korumalarını kovmak oldu. Fakat bu durum, 2008 yılında Başkan Yardımcısı adayı olduğunda değişti.

Özgür olma adına korumasız dolaşmak isteyen birçok politikacı saldırıya uğramanın kader olduğunu düşünüyor. Başkan Truman "Eğer bunun gibi bir görevdeysen ve birileri seni vurmak istiyorsa, bunu muhtemelen yaparlar ve sana pek bir şeyin yardımı olmaz," demişti. Pakistanlı politikacı Imran Khan ise daha basit bir dille "Korumalarım olsun ya da olmasın, düşmanlarım beni bir şekilde vurabilirlerdi," demişti.

Yeniden Yargılama Talebi Reddedildi. Pettersson'u olay günü gördüğünü iddia eden dört tanığın ortaya çıkmasından dolayı savcılık 1997 yılında yeniden yargılama talep etti. Yüksek Mahkeme ise cinayet silahı hâlâ bulunamadığı için talebi reddetti. Başsavcı bile Pettersson cinayeti işlediğini itiraf etse dahi tutuklanmasının mümkün olmadığını belirtti. Şüpheli 1999 tarihinde bir televizyon kanalına verdiği röportajda o gece ne yaptığını hatırlamadığını söyledi ve "Cinayeti işlediğimi sanmıyorum ama yapmış da olabilirim," diye ekledi. İsveçli bir psikiyatr, beyin yaralanması sonucu Petterson'un hafızasının etkilendiği teşhisini koydu.

Cevapsız Sorular

- Başbakanın eşi ve dört ayrı tanık Petterson'u cinayet mahallinde gördüğünü söylemesine rağmen, şüpheli talep üzerine neden serbest bırakıldı? Yetkililer, şüpheli Palme'ye karşı kin beslemediğinden onu öldürmek için bir nedeni olmadığını belirtti. Fakat Pettersson daha önce de bir kişiyi öldürmüştü ve aynı zamanda uyuşturucu ve alkol geçmişi vardı. Yetkililer bu cinayetin nedensiz işlenmiş olma ihtimalini neden kabul etmedi?
- Katil cinayeti sokak ortasında işleyip yakalanmadan kaçmayı nasıl başardı? Kendisine yardım eden birileri mi vardı?
- Katil, olay günü Palme'nin nerede olacağını biliyordu ve çelik yeleği delen mermilerin kullanılması pek de ufak çaplı bir planın parçası gibi durmuyordu. Suikastı politik nedenleri olan bir örgüt ya da bir hükümet mi düzenledi?

TOM WALES

ABD Temsilcisi asistanı olarak çalışan savcı Tom Wales, 11 Ekim 2001'de tüm gün Washington, Seattle'daki ofisinde çalıştı. 49 yaşındaki Wales 18 yıldır bu görevdeydi ve beyaz yakalı suçlar konusunda mükemmel bir savcı olarak tanınıyordu. Akşam 22:40 sularında evinin zemin katındaki bilgisayarından elektronik postalarını gönderirken, silahlı bir adam küçük arka bahçeye açılan büyük pencereden birkaç kez ateş etti. Silah sesini duyan bir komşusu hemen 911'i aradı. Vücudundan ve boynundan vurulan Wales, ertesi gün hastanede hayatını kaybetti. Geride eski eşi Elizabeth ile Tom ve Amy adlarında iki yetişkin çocuğu kaldı.

Araştırma

FBI insangücünün önemli bir kısmını, Wales'in öldürülmesinden bir ay önce yaşanan İkiz Kuleler saldırısına vakfetmiş olmasına rağmen, cinayeti vakit kaybetmeden SEPROM (Seattle Savcısının Ölümü) kod adıyla araştırmaya başladı. ABD tarihinde daha önce hiçbir savcı işi yüzünden katledilmemişti. Ajanlar cinayet nedeninin Wales'in savcı kimliği veya silah denetimleri konusundaki desteği olabileceğini düşünüyordu.

"Kusursuz Cinayet." Seattle polisi cinayet mahalline derhal intikal etti ve titiz bir araştırma yaptı. Birkaç mermi ve boş mermi kovanları buldular fakat cinayet silahını bulamadılar. Balistik uzmanlarına göre cinayet silahı, 1960'ların sonlarına kadar Doğu Bloğu ülkelerinde üretilen yarı otomatik .380 kalibre Makarov marka bir tabancaydı. Merminin üzerindeki oyuklar, uzun ömürlü özel bir gümüş namlunun takıldığını ortaya çıkardı. Wales'in ölümünden önce ABD'de bu silahlardan 3.600 tane satın alınmıştı ve ajanlar bu silahların izini sürmeye hâlâ devam ediyor. Olay yerinde başka bir delile rastlanmadı ve bir dedektif konuyla ilgili olarak "Bu neredeyse kusursuz bir cinayet," dedi.

Yalnız Adam. Wales'in yaşadığı sessiz Queen Anne mahallesinin sakinleri, ateş edildikten sonra olay yerinden tek başına hızla uzaklaşan bir adam gördüklerini söylediler fakat adamı tarif edemediler. 2004 yılında polis dosyalarını inceleyen FBI ajanları, cinayetten iki hafta önce Wales'in evinin yakınlarında yabancı bir adam görüldüğüne dair kayıtlara rastladı. Tanıklar bu kişiyi saçını atkuyruğu yapmış, sol ön dişi kırık, diğer dişleri de sigaradan

leke olmuş beyaz bir adam olarak tarif etmişti. Tuhaf bir şekilde, adam tekerlekli siyah bir bavulu arkasından çekerek götürüyordu. FBI çizilen robot resmi 2006'da yayınladı fakat bir sonuç elde edilemedi.

SİLAH DENETİMİ?

Tom Wales, silah denetimini savunan Washington CeaseFire örgütünün Başkanı'ydı. On yılı aşkın bir süredir bu grubu bir örgüt haline getirmek için uğraşan Wales, büyük bir gururla "Her zaman NRA'in karşısında" diyordu. The National Rifle Association (NRA) ise ABD anayasasının ikinci değişiklik maddesi uyarınca Amerikalılara tanınan silah bulundurma hakkına getirilecek her türlü ciddi kısıtlamaya karşı duran bir başka örgüttür. Silah denetimini savunanlar, silahların özgürce elde edilebildiği ve hatta bazı eyaletlerde açık bir şekilde taşınabildiği ABD'de büyük bir mücadele veriyor. 2008 yılında, toplam cinayetlerin yüzde 67'sinde ateşli silahlar kullanıldı; silahlar aynı yıl 11.672'si cinayet olmak üzere toplam 29.625 kişinin ölümüne neden oldu. Yaşları 15-24 arasında olan gençlerin ölüm nedenleri sıralamasında silahlar her yıl ilk üçe giriyor.

Bu nedenle ateşli silahlar suç vakalarında önemli bir kanıttır. Olay mahallinde bulunan silahın üzerinde genellikle DNA ve parmak izi bulunur ve seri numarası aracılığıyla sahibine ulaşılabilir. Ateşli silahın bulunamadığı durumlarda, polis çevrede veya şüphelilerin evlerinde geniş çaplı arama yapar. Wales cinayetinde olduğu gibi, katilin mermi kovanlarını olay yerinde bırakmadan ayrılması pek mümkün olmadığından bunlar da önemli bir kanıt olarak değerlendirilir. Saldırganın kıyafetlerinde, elinde, saçında veya yüzünde barut kalıntıları bulunması mahkûmiyet kararına yol açabilir.

Hollywood aktörü Charlton Heston, 1998-2003 arasında NRA'nın başkanlığını yaptı.

Ateşli silahların kullanımının artması, adli laboratuvarlarda yapılan işleri genişletmiştir. Balistik uzmanları atılan mermileri onları silahla eşleştirebilecek işaretler bulmak ve belki başka vurulma olaylarında kullanılan

mermilerle karşılaştırmak için mikroskobik inceleme yöntemleri kullanırlar. Bir silahla test amaçlı ateş edilmesi yoluyla çıkan mermideki işaretler olay yerindeki izlerle karşılaştırılabilmektedir.

"Gidget"tan Gelen Mektup. Suikastın ardından yaklaşık 4 bin kişinin sorgulandığı, 10 binden fazla ipucunun araştırıldığı beş yılın sonunda, Seattle'daki FBI ajanları katil olduğunu iddia eden birinden bir mektup aldı. Mektupta imza yoktu ve iade adresi olarak da "Gidget" ve cinayetle bir bağlantısı olmadığı düşünülen Las Vegas'ta bir işletmenin adresi yazıyordu. Mektupta ve zarfta DNA bulunamadı. Bu kişi mektubunda, Las Vegas'ta işsiz ve parasız yaşarken "güzel konuşan bir kadın"ın kendisiyle cinayeti işlemesi için bağlantı kurduğunu yazmıştı. Mektubunda kadının adını bilmediğini fakat Seattle'a gidip Wales'in arka bahçesine onun bilgisayarının başına oturmasını beklediğini söylüyordu. "Dikkatli bir şekilde nişan aldım. İki veya daha fazla kez ateş ettikten sonra yere yığılmasını izledim. Saçma bir şekilde birkaç dakika bekledikten sonra oradan ayrıldım. Öldüğüne emindim," diye yazmıştı.

Bu detaylara rağmen, ajanlar katilin bu kişi olduğundan emin değildi. FBI için davranış analizi yapan Shawn Van Slyke hiçbir kiralık katilin tanımadığı bir kişiden, avans ödemesi talep etmeden bir cinayet işleyeceğine ve sonra da FBI'a bir itiraf mektubu göndereceğine inanmıyordu.

Kovulan Savcı. 2002 yılında, Seattle temsilcisi savcı John McKay, yeterince çaba gösterilmediğinden ve davaya çok az kaynak ayrıldığından şikâyet etti. Bundan kısa bir süre sonra kovuldu ama FBI bölgedeki çalışmasını genişletti. FBI ve Seattle polis teşkilatından on dedektif bu faili meçhul cinayeti araştırmaya devam ediyor ve ABD Adalet Bakanlığı da tutuklama ya da mahkûmiyete yol açacak bilgi için bir milyon dolar ödül koydu.

FBI, Wales'in evinin yakınlarında bir bavulu çekerek götürürken görülen adamın robot resmini yayınladı. Wales'in ölümünün beşinci ölüm yıl dönümünde yayınlanan robot resim, baş şüpheli James Anderson'a benzemiyordu.

Baş Şüpheli

FBI soruşturması, Wales'in daha önce yolsuzluk suçlamasıyla hakkında dava açtığı ticari pilot James Anderson üzerinde yoğunlaştı. Şüphelinin ayrıca askeri helikopterleri sivil kullanıma uygun hâle getiren bir şirketi vardı fakat federal havacılık kurallarını ihlal etmekle suçlanmıştı. Hakkındaki tüm suçlamalardan aklanmasına rağmen, 40 yaşındaki Anderson, Wales'e ve çalıştığı birime kötü niyetle adli soruşturma yaptıklarını iddia ederek dava açtı.

2004 yılında ajanlar, Wales'ın evine yirmi dakikalık mesafedeki Anderson'ın evinde arama yaptı ve 27 kutu dolusu kanıt topladı. 2006 yılında ajanlar evi tekrar aradı ve şüpheliden el yazısı örnekleri aldı. FBI tarafından toplanan ikinci dereceden kanıtlara göre, "Gidget" isimli mektubun gönderildiği sıralarda şüpheli Las Vegas'a uçmuştu. Anderson aynı zamanda bir silah meraklısıydı ve Wales'in aksine pilotların kokpitte silah taşımaları gerektiğini savunuyordu.

Delil Yetersizliği. Araştırmalar olay günü Anderson'ın Wales'in evine on dakika mesafedeki sinema salonunda film izlediğini gösteriyordu. Wales öldürüldükten hemen sonra, Anderson'ın evinden telefon açılmıştı. Şüpheli, ajanlar tarafından sorgulanmak istemedi ve FBI da elinde Anderson'ı suçlamaya yetecek gerçek bir kanıt olmadığını söyledi. Soruşturmadan olumsuz yönde etkilenen Anderson, Amerikan Havayolu şirketindeki işinden ayrılıp uçuş eğitmenliği yapmaya başladı.

Cevapsız Sorular

- FBI ajanlarının komşuların civarda yabancı birini gördüklerini öğrenmesi neden üç yıl sürdü? Böyle ayrıntılı olarak verilen eşkale uygun biri neden bulunamadı? Adamın bavulunda ne vardı?
- "Gidget"tan gelen mektup aldatmaca mıydı? Amaç polisi yanlış yöne saptırmak mıydı? Mektubu yazan kişi iade adresi olarak neden Las Vegas'taki bir işletmeyi göstermişti?
- Savcı John McKay'in kovulmasının nedeni, olayla ilgilenecek daha fazla ajana ihtiyacı olduğu için şikâyet etmesi miydi? McKay görevden alındıktan sonra neden daha fazla ajan görevlendirildi?
- James Anderson'a karşı kullanılabilecek ikinci dereceden yeterli delil var mıydı? Cinayeti yirmi dakika mesafedeki evinde yapılan aramadan hemen önce işlemiş olabilir mi?

REFİK HARİRİ

14 Şubat 2005'te, Eski Lübnan Başbakanı altmış yaşındaki Refik Hariri, Beyrut'ta St. George Oteli yakınlarındaki kavşaktan konvoyuyla geçerken yüklü miktarda bombanın patlatılması sonucu öldürüldü. Onun dışında ölen 22 kişi arasında korumaları da vardı. Yirmi dört araç yandı ve patlama nedeniyle derin bir çukur oluştu. Savaşta hasar gören Beyrut'un merkezini yeniden inşa etmek için uğraşan milyarder Hariri, olay günü meclis toplantısından dönüyordu. Konvoyundaki iki eski Bakan da olayda yaralandı.

Refik Hariri yoksulluk içinde büyümüştü. Yirmi yıl boyunca Lübnan'ın siyasi arenasında önemli bir figür oldu ve on yıl ülkesinin Başbakanı olarak hizmet verdi.

Araştırma

Adli tıp uzmanları patlamada hayatını kaybeden canlı bombaya ait 33 ceset parçası buldu. Kalıntılar üzerinde yapılan DNA testleri bu kişinin Lübnanlı olmadığını gösteriyordu. Dedektifler cesedinde ağır kurşun maddesine rastlanan bu kişinin anavatanını araştırmaya hâlâ devam ediyor. Dedektifler, kurşun seviyesi eşleşen bir bölge bulmak için Suriye'den ve Ortadoğu'nun başka bölgelerinden coğrafi örnekler aldı.

Şüpheliler

Hariri'nin ölümünden hemen sonra, tanınmayan bir İslami örgüt bombalama olayını üstlendi ve "kafirlere" yönelik saldırıların devam edeceğine yemin etti. Şam Diyarında Zafer ve Cihad adlı bu örgütün iddialarını içeren video görüntüleri El Cezire televizyon kanalında yayınlandı ve örgüt suikastın nedeni olarak Hariri'nin Suudi Arabistan rejimini desteklemesini gösterdi. Lübnanlı yetkililer ise bunun sadece karalama kampanyası olduğunu ileri sürdü.

Suriye'nin Müdahalesi. Patlamadan hemen sonra, Birleşmiş Milletler araştırmacıları suikastın Suriyeli ve Lübnanlı yetkililerle bir bağlantısı olduğunu söylediler. Lübnan halkının büyük çoğunluğu Suriyelileri suçladı çünkü Hariri Suriye'nin işgaline karşı bir tutum sergilemişti. Suriye'ye destek veren

Lübnan Cumhurbaşkanı Emile Lahoud'un görev süresini uzatmak isteyen Suriye'nin kendisine tehdit ve hakaretler yağdırması üzerine Hariri, 2004 yılında Başbakanlık görevinden istifa etmişti. Lübnan'daki aşırı İslamcılar da Suriye'ye karşıydı çünkü 1980'lerde, politik bir grup olan Müslüman Kardeşler'i baskı altında tutmuştu.

Birleşmiş Milletler'in Müdahalesi. Hariri'ye düzenlenen suikast sonrası başlayan büyük çaplı gösteriler, Suriyelilerin saf dışı bırakılmasına katkıda bulundu. Birleşmiş Milletler de Suriye yanlısı dört Lübnanlı generalin tutuklanmasına nezaret etti. Bu kişiler cezaları kesinleşmeden dört yıl hapiste yattı fakat Birleşmiş Milletler uluslararası mahkemesinin emrinden iki ay sonra, Mayıs 2009'da delil yetersizliğinden serbest bırakıldılar. Bu karar Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad'ı da suikast konusunda akladı fakat Esad hükümetiyle bağlantılar hâlâ araştırılıyor. Suikastın Suriye'ye kadar uzanması halinde, bu durumun hem Cumhurbaşkanı Beşar Esad'a hem de ülkenin ününe zarar getireceği aşikâr.

Sünni-Şii Çatışması. Suriye ve İran tarafından desteklendiği konuşulan Şii kökenli Hizbullah terör örgütünün saldırgan bir askeri birimi vardı ve şüphesiz Hariri'den hoşlanmıyordu. Hariri, Hasan Nasrallah'ın lideri olduğu Hizbullah'a karşı olan Sünni Müslümanların lideriydi. Bu iki lider, suikasttan birkaç hafta önce aradaki anlaşmazlıkları gidermek niyetiyle buluşmuştu fakat Hizbullah Hariri'nin güç kazanması halinde kendilerini baskı altında tutmak için silahsızlandıracağından endişe ediyordu.

Hizbullah Özel Kuvvetleri. Alman gazetesi *Der Spiegel*, Mayıs 2006'da, Birleşmiş Milletler mahkemesinin elinde bu suikastı Hizbullah'ın "özel kuvvetler biriminin" düzenlediğine dair kanıtlar olduğunu iddia etti. Bu kanıtlar Hariri'nin ölümü sırasında birbirleriyle iletişim kurmak için suikastçılar tarafından kullanıldığı düşünülen cep telefonlarına dayanıyordu. Çağrılardan biri Hizbullah ajanlarından birinin kız arkadaşına yapılmıştı.

Hizbullah haberi yalanladı. Nasrallah bu durumu Haziran ayında yapılacak ve kazanmayı umdukları parlamenter seçimleri öncesinde Amerika ve İsrail işbirliğiyle yapılan bir komplo olarak nitelendirdi. Seçimlerde halk, terör örgütü yerine mevcut Sünni yönetimin devam etmesini seçti. Bu gruba Sünni Gelecek Hareketi Partisi'nin başında bulunan, Refik Hariri'nin oğlu Saad da dahildi. Lübnan'daki mezhepsel hükümette cumhurbaşkanı Hıristiyan, başbakan Sünni ve meclis başkanı da Şii olmak zorundadır.

Acil durum personeli, araç bombasının Refik Hariri ve 22 kişiyi öldürdüğü Beyrut'un sahil bölgesinde yıkıntıların arasında ilerliyor.

UZUN MENZİLLİ SUİKASTLAR

Suikastların yıllarca daha kişisel bir yapısı oldu. Romalı Senatörler Jül Sezar'ı katletmek için hançerlerle etrafını sardı, John Wilkes Booth silahını Başkan Abraham Lincoln'ün başına doğrulttu ve Gavrilo Princip Avusturya Arşidükü Franz Ferdinand'ın aracına hızla yaklaşarak Birinci Dünya Savaşı'nın fitilini ateşleyecek ölüm kurşunlarını yağdırdı.

Teröristler ve özellikle intihar bombacıları sivilleri öldürmek için hâlâ yakın mesafeyi tercih ederken, birçok politik lidere düzenlenen suikast uzak mesafeden öldürmek şeklinde olmuştur. Refik Hariri'yi Beyrut'ta öldüren araç bombası, güvenlik önlemlerini bertaraf etmek için kullanılan basit bir araçtır. IRA, bunun bir diğer çeşidi olan tekne bombasını uzaktan patlatarak İngiliz devlet adamı Lord Mountbatten ve yanındaki iki kişinin 1979 yılında ölümüne sebep oldu.

Roketler de daha uzak mesafeden aynı sonucu doğurabilir; örneğin 1 Ocak 2009 tarihinde düzenlenen İsrail hava saldırısında kullanılan roketler Hamas'ın üst düzey lideri Nizar Rayyan'ı evini hedef alarak Gazze şeridinde öldürdü. Ruanda Başbakanı Juvénal Habyarimana ve Burundi Başbakanı Cyprien Ntaryamira'nın yanlarındaki sekiz kişiyle beraber içinde bulundukları uçağın 1984'te suikastçılar tarafından roketle vurularak öldürülmesi çok daha çarpıcıydı.

ABD ile İsrail'in Gizli Anlaşması. Amerika ve İsrail suikastla ilgili olarak gayri resmi olarak suçlandı. Gazeteci ve eski suç dedektifi Alman Jürgen Cain Külbel, olayla ilgili yazdığı kitabında olayı iki istihbarat servisinin (ABD'nin

CIA ve İsrail'in MOSSAD örgütü) planladığını iddia etti. Bu iki ülkenin suçu Suriye'nin üzerine yıkarak Süriye hükümetini devirmeyi amaçladığını düşünüyordu. Hatta Birleşmiş Milletler'de çalışan ilk savcının CIA ile bağlantısı olduğunu da iddia etti. Külbel, patlamadan bir saat önce birinin bombanın uzaktan patlatılabilmesi için Hariri'nin aracındaki alıcıları devre dışı bıraktığını söyledi. Külbel'e göre İsrail'in üretip sattığı bu ürün ancak İsrail tarafından devre dışı bırakılabilirdi.

Lübnan'daki birçok radikal, olayda İsrail'in parmağı olduğundan şüpheleniyor. İsrail'in Ortadoğu'da "hedefe yönelik suikastlar" gerçekleştirdiğinin bilindiğini ve Hizbullah'ın gerillaları İsraillileri 22 yıl süren işgalden sonra Güney Lübnan'dan çıkardıkları için İsrail'in Hizbullah'ı bitirmeyi amaçladığını söylüyorlar.

Yeni Bir İç Savaş. Başka bir teoriye göre, Lübnan'daki siyasi bir grup suikastın yeni bir iç savaşa yola açarak davalarını destekleyeceğine inanıyordu. Lübnan'daki iç savaş 1975'ten 1990'a kadar 15 yıl sürdü ve en az 100 bin kişinin ölümüne neden oldu. Savaş boyunca, siyasi partiler önce işbirliği yaptı fakat daha sonra birbirlerine ihanet ettiler. Suriye ve İsrail birlikleri ise bu esnada ülkede yer edindi ve 1983 yılında gerçekleşen intihar saldırısı sonucu çokuluslu birlikte yer alan 241 Amerikan denizcisi ve 58 Fransız bölüğündeki askerler hayatını kaybetti.

Cevapsız Sorular

- Suriye hâlâ asıl şüpheli olarak görülüyor fakat Cumhurbaşkanı Beşar Esad, Lübnan rejimi Suriye kontrolü altındayken neden rejimi bozmak istesin ki? İntihar bombacısını başka birtakım Suriyeli yetkililer veya asker göndermiş olabilir mi?
- Hizbullah 2005 genel seçimlerini kazanmayı ümit ederken, neden Hariri'yi öldürerek halkın tepkisini çekme riskini alsın?
- Suikast, Lübnan iç savaşından kalan uzlaşmazlığın ve nefretin devamı olabilir mi? Hariri, hükümeti devirip ülkeyi istikrarsızlığa sürüklemek isteyen Lübnanlı suikastçıların kurbanı mıydı?
- Harari'nin aracındaki elektronik güvenlik cihazını kim devre dışı bıraktı?
- Önceden adı duyulmamış Şam Diyarında Zafer ve Cihad adlı İslami terör grubunun suikastı kendilerinin gerçekleştirdiklerine yönelik ortaya attığı iddiaları yetkililer ciddiye almamalı mı?
- Alman gazeteci Jürgen Cain Külbel'in bombalama olayını CIA ve MOSSAD'ın planladığı şeklindeki iddiaları ne kadar güvenilir?

ANNA POLITKOVSKAYA

48 yaşındaki ödüllü Rus araştırmacı gazeteci Anna Politkovskaya, Başbakan Vladimir Putin hükümetini özellikle de Kremlin'in Çeçenistan'daki acımasız askeri saldırılarından dolayı sert bir dille eleştiriyordu. *Novaya Gazeta* adlı gazetede yazılar yazan Politkovskaya, Rus ordularının ülkeden kopan bu bölgede yaşattığı zulmü sürekli gözler önüne seriyordu. 2002 yılında Moskova'daki bir tiyatroda insanları rehin alan Çeçen isyancıları ikna etmek için arabuluculuk yaptı. 2004 yılında Beslan okul kuşatması hakkında haber yapmak üzere çıktığı seyahatte hastalandı ve zehirlendiğinden şüphe edildi.

Anna Politkovskaya, o dönemin Rusya Başbakanı Vladimir Putin'i keskin bir dille eleştiriyordu. Çeçenistan'daki savaşı konu alan kitabı *Putin'in Rusyası* 2006'da yayınlandı.

5 Ekim 2006 tarihinde, Radio Liberty adlı radyo kanalında röportaj veren Anna Politkovskaya, Kremlin tarafından Başbakanlık görevine getirilen Ramazan Kadirov hakkında yaptığı araştırmaları açıkladı ve insan haklarını ihlal ettiği için yargılanmasını ümit ettiğini söyledi. Politkovskaya, bundan iki gün sonra saat 16:30'da alışverişten Moskova'daki evine dönerken, asansörden koridora çıktığı anda kafasına ve göğsüne isabet eden dört kurşunla hayatını kaybetti.

Politkovskaya'nın cinayeti bir kiralık katil tarafından ve siyasi nedenlerle işlenmiş gibi görünüyordu. Üç gün sonra Putin, Politkovskaya'nın sadece Batı'da tanınan önemsiz bir gazeteci olduğunu söyledi.

Araştırma

Polis, cesedin yanında susturucu takılmış Makarov marka bir tabanca ve dört kurşun buldu ve apartmandaki güvenlik kameralarının video kayıtlarını aldı fakat bu kanıt kayboldu. Kayıtta beyzbol kasketi giymiş dar omuzlu bir adamın arkası görünüyordu. Çok miktarda delil toplandı ama bilgisayar diskleri, cep telefonu SIM kartları ve hatta baş şüpheli 34 yaşındaki Çeçen

Rustam Mahmudov'un fotoğrafı da dahil olmak üzere birçoğu gizemli bir şekilde kayboldu.

Tehditler. Neredeyse herkes, Politkovskaya'nın ölüm nedeninin gazetede yaptığı cüretkâr açıklamalar olduğunu düşünüyordu. Politkovskaya sık sık tehditler alıyordu, hatta 2001 yılında Rus bir polis memurunu zulüm yapmakla suçladığı için polisin kendisinden intikamını almak için plan yaptığını söyleyen uyarı amaçlı e-postalar alınca Avusturya'nın Viyana kentine kaçmıştı. Gazetenin editör yardımcısı Vitaly Yaroshevsky konuyla ilgili olarak, "Anna, mesleki faaliyetleri yüzünden öldürüldü. Bu korkunç cinayetin arkasında başka bir neden olamaz," dedi.

Tutuklamalar ve Yargılama Süreçleri

Dedektifler, Politkovskaya'nın suikast emrini verenin kim olduğunu tespit edemediklerini söyledi. Kendi araştırmasını yapan *Navoya Gazeta*, üst makamlar tarafından planlanan bir komplonun söz konusu olduğunu ima etti. En çok şüphelenilen kişi ise, dönemin Çeçenistan Başbakanı Ramazan Kadirov'du. Kadirov bu iddiaları reddetti fakat aralarında insan hakları savunucusu Natalia Estemirova'nın da bulunduğu Kadirov'un birçok düşmanı korkunç şekillerde öldürüldü.

Polisin ve İstihbaratın Olayla İlgisi Var mı? Ağustos 2007'de, Rus polisi suikastla bağlantısı olduğunu düşündüğü bir suç çetesinin on üyesini tutukladı. Kiralık katil Rustam Mahmudov'un sahte pasaportla Batı Avrupa'ya kaçtığını ama iki kardeşini, Dzhabrail ve Ibragim Mahmudov'u, Sergei Khadzhikurbanov adlı Moskova polisini ve Rusya Federal güvenlik Servisi'nden (FSB) yarbay Pavel Ryaguzov'u tutuklayabildiklerini söylediler. Rusya Başsavcısı Yuri Chaika başka polislerin ve gizli servisin operasyona destek verdiğini açıkladı. Bir sonraki ay, soruşturma yeni bir savcıya, Alexander Bastrykin'e devredildi.

Kusurlu Yargılama. 19 Kasım 2008'de başlayan davalarda, tutuklananlardan altı kişi sessizce serbest bırakıldı, geride Mahmudov kardeşler, bir polis memuru ve bir casus kaldı. Mahkemeye çıkarılan bu şüpheliler sarı metal bir kafes içinde tutuluyordu. Hâkim, jüri üyelerinin davanın kapalı oturumda görülmesini istediğini söyledi fakat bir jüri üyesi bunu yalanladıktan sonra dava halka açık olarak görüldü. Avukatlar üç ay süren yargılama sürecinin sahte delillere dayanan bir fiyasko olduğunu belirtti ve başka insanlar da hü-

kümet yetkililerinin davayı kasten engellediğini söylediler. Politkovskaya'nın oğlu Ilya ve kızı Vera mahkemeye geldiler ve avukatları suikast emrini sanıkların üstünde birinin verdiğini söyledi. Savcılık, Mahmudov kardeşlerin Politkovskaya'nın evini izlediğini ve cinayeti işlemesi için de Rustam'ı yanlarında getirdiklerini söyledi. Savunma şüphelinin yüzerken çekilmiş bir fotoğrafını mahkemeye delil olarak sundu ve katil olduğundan şüphelenilen dar omuzlu adamın aksine Rustam'ın geniş omuzları olduğunu savundu.

19 Şubat 2009'da, iki saatlik görüşme sonrasında 12 kişilik jüri dört şüphelinin beraatına karar verdi. Ilya ve Vera Politkovskaya şüphelilerin hüküm giymesi için yeterli delil toplanmadığını kabul etmekle birlikte, bu kişilerin suikastı gerçekleştirdiğine inandıklarını söylediler.

TEHLİKELİ MESLEK

Gazeteciler sürekli tehlike altındadır. Küresel veya yerel savaşlar hakkında haber yaparken çoğu zaman hayatlarını tehlikeye atarlar. Washington, D.C.'deki The Freedom Forum'un hesaplamalarına göre, Birinci Dünya Savaşı'nda 2, İkinci Dünya Savaşı'nda 68, Kore Savaşı'nda 17, Vietnam Savaşı'nda ise 66 muhabir hayatını kaybetmişti. New York'ta bulunan Gazetecileri Koruma Derneği (CPJ), 1992 ile 2009 yılları arasında Irak'ta çatışma ya da çapraz ateş nedeniyle 52 ve yine aynı dönemde başka nedenlerle 89 muhabirin hayatını kaybettiğini açıkladı.

Ölümlerin tek nedeninin savaşlar olmaması da aynı derecede tedirgin edicidir. CPJ raporlarına göre, son 17 yılda hayatını kaybeden 792 gazetecinin yüzde 73'ü cinayet kurbanıydı. ABD'de beş, Kanada'da iki ve İngiltere'de bir kişi öldürüldü. Buna karşın Rusya'da 52 gazeteci suikasta kurban gitti. 2000 yılından beri meydana gelen 17 cinayetten sonra sadece bir kişi cezalandırılabildi. 2009 yılında üç gazeteci öldürüldü: Çeçenistan'dan Natalia Estemirova (bkz. s.199), Moskova'dan Anastasiya Baburova, ve Mahaçkale'den Abdulmalik Ahmedilov. CPJ, "Gazetecilerin suikastına göz yuman –ya da daha kötüsünü yapan– hiçbir devlet, demokrat olduğunu söyleyemez. Gazeteciler tehdit altındaysa, demokrasi de tehdit altındadır," dedi.

Oakland Post ve dört ayrı haftalık gazetenin yazı işleri müdürü olan 58 yaşındaki Afrikalı-Amerikalı Chauncey Bailey, kısa bir süre önce Amerika'da

vurularak öldürüldü. 2 Ağustos 2007'de saat 07:30'da yürüyerek işine giderken maskeli bir adam Bailey'i sırtından ve başından vurdu. Bailey yaptığı yolsuzluk ve çete suçları araştırmalarıyla ünlüydü. Your Black Muslim Bakery adlı dükkânda yapılan kanunsuz işleri araştırırken, orada çalışan 19 yaşındaki Afrikalı-Amerikalı Davaughndre Broussard tarafından öldürüldü. Broussard işlediği cinayeti hemen itiraf etti ve 25 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Yeni Bir Araştırma. Gazeteciler, beraat kararlarının Rusya hukuk sistemine gölge düşürdüğünü söyledi. 25 Haziran 2009'da, Rusya'daki Yüksek Mahkeme dört sanığın beraat kararını bozdu ve dava usullerini ihlal edildiği gerekçesiyle yeniden yargılanmalarına karar verdi. Fakat Politkovskaya'nın çocukları ve arkadaşları, yeniden yargılanmanın çok önemli biri olduğunu düşündükleri suikast emrini veren kişinin ve katilin bulunmasını sağlamayacağından endişe ediyorlardı. Aynı fikirde olan Yüksek Mahkeme, 3 Eylül günü, yeniden yargılanma kararını iptal etti ve savcıların yeni bir soruşturmaya başlaması için emir verdi.

Politkovskaya'nın öldürülmesinden sonraki gün, 3.000'den fazla insan Moskova'nın ortasında bir protesto gösterisi yapmak için toplandı.

Gelişme Yok. *Novoya Gazeta* kararı takdirle karşıladı ve "Rusya'da hâlâ kanunları tanıyan birilerinin olması bizi çok memnun etti. Bu sayede olayın ayrıntılı bir şekilde inceleneceğini umut ediyoruz," diye yazdı. Politkovskaya ailesinin avukatı Karina Moskalenko daha ihtiyatlıydı ve "Başsavcının bu fırsatı kullanıp kullanmayacağını bilmiyoruz. Şimdiye kadar öyle olmadı. Bu acı olayın üstünden üç yıl geçmesine rağmen, gerçekler hâlâ ortaya çıka-

rılamadı," dedi. Artık daha az sayıda gazeteci, araştırmacı gazetecilik yapma riski göze alabildiğinden bazı insanlar Politkovskaya'nın ölümünün Rus gazeteciliğini etkileyeceğinden korkuyor.

Cevapsız Sorular

- Suikast daha önce Politkovskaya'yı tehdit eden Moskova polis memuru tarafından intikam amaçlı mı düzenlendi yoksa siyasi bir emirle mi işlendi? Polis ve istihbarat servisinin işbirliği içinde olduğunu söyleyen savcı neden görevinden alındı? Hâkimin davayı kapalı kapılar arkasında görmek istemesinin nedeni neydi? Çeçenistan Başbakanı Ramazan Kadirov olayla ilgili olarak neden hiç sorgulanmadı?
- Katil cinayet silahını neden olay yerinde bırakmış olabilir? Polis silahın üstünde DNA veya parmak izi bulmadı mı? Ve diğer önemli kanıtlar gizemli bir şekilde nasıl ortadan kayboldu?
- Baş şüpheli Rus güvenlik kuvvetlerinin sıkı gözetiminden kaçıp izini kaybettirmeyi nasıl başardı?
- Rus Yüksek Mahkemesi gerçekten bağımsız mı? Beraat kararını iptal edip, yeni yargılama talep ettikten sonra bu kararı da bozarak kendisiyle çelişmesinin nedeni neydi?

ALEXANDER LITVINENKO

Eski Rus KGB ajanı Alexander Litvinenko, 2000 yılında İngiltere'ye iltica etmişti. 1 Kasım 2006'da, Londra'nın merkezinde iki toplantı yaptı; önce iki Rus adamla Millennium Hotel'deki Pine Bar'da çay içti, daha sonra Itsu isimli suşi lokantasında nükleer atık uzmanı akademisyen Mario Scaramella ile birlikte öğlen yemeği yedi. Bu görüşmelerden saatler sonra, Litvinenko rahatsızlandı ve gece boyunca birkaç kez kustu. Karın ağrısıyla başlayan bu rahatsızlık üç gün sürdü ve 4 Kasım'da Londra'nın kuzeyindeki bir hastaneye kaldırıldı. Bir hafta sonra BBC Rus Servisi'ne rahatsızlığının "ciddi bir zehirlenme" olduğunu söyledi.

Eski KGB koruma görevlisi Andrei Lugovoi, Moskova'da bir basın toplantısında konuşurken.

Litvinenko, 17 Kasım'da Londra'nın merkezindeki üniversite hastanesine nakledildi ve buradaki doktorlar Litvinenko'nun zehirlendiği maddenin ne olduğunun belki hiçbir zaman öğrenilemeyeceğini belirtti. Litvinenko, geçirdiği kalp krizi sonrası 23 Kasım'da öldü. Doktorlar ertesi gün, zehrin polonyum-210 olduğunu ve Litvinenko'nun planlı bir şekilde zehirlendiğini düşündüklerini söylediler.

Litvinenko ölümünden birkaç saat önce bir arkadaşına, "Serseriler beni yendiler ama herkesi yenemeyecekler," demişti.

Araştırma

Dedektifler, Litvinenko'nun Rusya'da geçirdiği yılları araştırdı. Litvinenko bazen Rus mafyalarının da karıştığı yolsuzlukları araştıran KGB iç soruşturmalar şubesini yönetmişti. Eski KGB'nin çalışanları bazen suç unsurlarıyla bağlantılar kurardı ve bu ölümcül bir kombinasyon olabilirdi.

Çeçen Saldırılarının Meşrulaştırılması. Litvinenko, 1999 yılında bir apartmanın bombalanması sonucu 300 kişinin ölümüne neden olan saldırının, KGB'nin yerine geçen Federal Güvenlik Servisi (FSB) tarafından gerçekleştirildiğini iddia eden bir kitap yazdı. Rusya hükümeti ise, ülkeden kopan Çeçen Cumhuriyeti'nin Ruslar tarafından işgali için halkın desteğini kazanmak amacıyla bombalama olayından Çeçen teröristlerin sorumlu olduğunu iddia etti.

GİZEMLİ ZEHİR MADDESİ POLONYUM-210

Alexander Litvinenko'yu öldüren zehir, aynı zamanda arsenik ve antimon de içeren altı metaloidden birisidir. Doğal olarak toprakta, atmosferde ve insan vücudunda oluşan polonyum, 1800'lü yıllarda Marie ve Pierre Curie çifti tarafından bulundu ve bu iki bilim insanına bu buluşları nedeniyle Nobel Ödülü verildi. Elementin adı, Marie Curie'nin

Sentetik polonyum-210'un örnekleri araştırma yapmak amacıyla mühürlü diskler içinde saklanır.

anavatanı Polonya ve radyum kelimelerinin bileşimidir.

Polonyum-210, bu elementin nükleer reaktörlerle üretilen aşırı derecede zehirli sentetik versiyonudur. Çok küçük bir miktarı bile insanı öldürmeye yeterlidir ama bunun için gerçekten vücuda girmesi gerekir. Polonyum-210 deriden geçemediğinden, Litvinenko'nun onu yuttuğu tahmin ediliyor. Vücuda nefes yoluyla da girebilen zehir vücuda girdiğinde alfa radyasyonu elektronlarını iyonize edip moleküllerin dışına çıkartarak organlara ve dokulara zarar verir. Zehir, DNA sarmalının kopmasına veya zarar görmesine de neden olmaktadır. Sonuç, radyasyon hastalığı, kanser ya da Litvinenko'nun da başına geldiği gibi hızlı ölümdür.

Polonyum-210 insan dokusu tarafından emildiği takdirde zor tespit edildiğinden, İngiliz sağlık ekibi çok yetenekli olmasına rağmen Litvinenko'nun vücudunda bu zehirden olduğunu hızlı bir şekilde belirleyemedi. Vücudun yanına konan Geiger sayacı bile varlığını kaydedemedi. Litvinenko'nun cesedindeki radyoaktif maddenin ilk göstergesi idrar örneğinde bulundu.

Putin'e İftira Etmek. Litvinenko Londra'ya geldiğinde, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin hakkında suçlamalarda bulundu. Bu iki adam Putin'in başında olduğu FSB'nin 1990'larda karıştığı yolsuzluklar yüzünden anlaşmazlığa düşmüştü. Rusya, İngiltere hükümetinden Litvinenko'nun ve diğer sürgünlerin "iftira söylemlerinde" bulunmalarını engellemesini ve Rusya'ya iade edilmelerini talep etti fakat bu hiçbir zaman yapılmadı. Litvinenko ölmeden bir ay önce, Rusya'nın Çeçenistan'da yaptığı insan hakları ihlallerini araştırdıktan sonra Moskova'da vurulan gazeteci arkadaşı Anna Politkovskaya'nın ölümünü araştırıyordu.

Görüşmeler. İngiltere'nin yaptığı araştırmalar sonucu, Litvinenko'nun ölmeden önce otelde görüştüğü adamların eski KGB koruması Andrei Lugovoi ve eskiden Rusya güvenlik hizmetlerinde çalışan Dmitry Kovtun olduğu anlaşıldı. Dedektifler, daha sonra şusi barda yapılan toplantının Scaramella'nın Politkovskaya'nın ölümüyle ilgili belgeleri Litvinenko'ya vermesi için düzenlendiğini de öğrendiler. O gün bu iki adam aldıkları ölüm tehdidi mesajları konusunda da konuşmuşlardı.

Polonyum-210'un İzleri. Adli tıp uzmanları otel barındaki bardakta, çaydanlıkta ve bar çalışanlarının giydiği kıyafetlerde radyoaktif polonyum-210

maddesine rastladı. Bu nedenle dedektifler, zehrin Litvinenko'nun çayına konduğunu düşündü. Bunun yanı sıra, suşi lokantasında, Litvinenko'nun evinde, dokuz ayrı adreste ve iki İngiliz uçağında da polonyum-210 bulundu. Scaramella ve Litvinenko'nun eşi Marina'ya yapılan testler pozitif çıktı fakat ikisi de hastalanmadı. Alman polisi de oteldeki görüşmeye katılan Kovtun'un kullanıldığı iki evde polonyum-210 tespit etti.

İngiltere Sağlık Koruma Ajansı, 120 kişinin radyoaktif madde taşıdığına dair belirtiler gösterdiğini ve dünya çapında yaklaşık 450 kişinin bu maddeden etkilenmiş olabileceğini bildirdi. Bu kişiler arasında daha önce İngiltere'ye iltica etmiş, Litvinenko'nun arkadaşı Rus milyoneri Boris Berezovsky de vardı. Berezovsky, suikastta Lugovoi'nin parmağı olduğuna inandığını söyledi.

Şüpheliler

Dokuz İngiliz polisi 4 Aralık 2006'da araştırma yapmak için Moskova'ya gitti ancak Rusya şüphelileri İngiltere'ye vermeyi reddetti. Ancak, İngilizlerin baş şüpheli olduğunu düşündükleri eski KGB güvenlik görevlisi Andrei Lugovoi ile görüşmesine izin verildi.

Hükümetin Komplosu. Boris Berezovsky, Rus hükümetinden üst düzey yetkililerin bu suikastı düzenlediğine inandığını söyledi ve "Lugovoi'nin sözleri ve sergilediği tutum, Kremlin'in emirlerine göre hareket ettiğini açıkça gösteriyor," diye iddia etti. Litvinenko'nun eşi bu iddiaya katılarak, suikastın Vladimir Putin'in emriyle gerçekleştirildiğini söyledi.

Litvinenko'nun ölümünde Rus yetkililerinin parmağı olduğuna dair güçlü bir şüphe olmasına rağmen, İngiliz hükümeti tek şüphelinin Lugovoi olduğuna inanıyordu. Lugovoi ve ailesinin vücudunda polonyum-210 maddesine rastlandıktan sonra tıbbi kontrolden geçirildiler fakat Lugovoi, İngiliz hükümetinin kendisini günah keçisi seçtiğini iddia etti: "[İngiltere] nükleer tesislere giren ve soğukkanlılıkla arkadaşını ve aynı zamanda kendisini, karısını ve çocuklarını zehirleyen Rus bir James Bond bulduğunu düşünüyor."

Lugovoi Cinayetle Suçlanıyor. 22 Mayıs 2007'de, İngiliz başsavcı Lugovoi'nin cinayetle suçlanması gerektiğini belirtti. O sırada Rusya'daki özel bir güvenlik firmasının başında olan Lugovoi, suikastın İngiltere'nin MI6 istihbarat servisi, Berezovsky veya Rus mafyası tarafından gerçekleştirildiğini söyledi. Ayrıca İngiltere hükümetinin Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin hakkında "gizli bilgiler" öğrenmek amacıyla kendisini görev-

lendirmeye çalıştığını ekledi ve Litvinenko ile Berezovsky'nin birer İngiliz casusu olduğunu ileri sürdü.

Rusya Şüphelilerin İade Talebini Reddediyor. İngiltere'nin Rusya'ya yaptığı Lugovoi'yi iade talebi 5 Temmuz 2007'de resmi olarak reddedildi. İngiltere bu yüzden dört Rus diplomatı Londra'daki Rus elçiliğinden kovdu ve Rusya da buna karşılık Moskova'daki elçilikte çalışan dört İngiliz'i kovdu. Rusya'nın Lugovoi'yi iade etme ihtimali Lugovoi'nin Rusya Federal Meclisi'nin aşağı kanadı olan Duma yasama meclisine seçilmesiyle iyice zayıfladı.

Devletin Parmağı. İngiltere Lugovoi'nin iadesini istemiş olsa da onu hiçbir zaman resmi olarak şüpheli ilan etmedi. Temmuz 2008'de, üst düzey bir İngiliz istihbarat memuru, suikastın arkasında Rus hükümetinin olduğunu genel ifadeler kullanarak söyledi. BBC kanalında ise "Litvinenko olayında bir devletin parmağı olduğuna neredeyse eminiz. Bunun bir devletin işi olduğuna dair çok güçlü kanıtlar var," dedi.

Cevapsız Sorular

- Polonyum-210'nun bu kadar çok yerde ve Litvinenko ile doğrudan temasta bulunmayan kişilerde bulunmasının nedeni neydi?
- Bu cinayet, Litvinenko FSB'de çalıştığı dönemde organize suçların üzerine gittiği için Rus mafyasının intikam alma girişimi miydi? Bir suç örgütü polonyum-210 gibi karmaşık bir madde kullanır mı yoksa bu durum doğrudan Rusya güvenlik servisini mi işaret ediyor?
- Vladimir Putin'in bu suikastta parmağı var mıydı? Rus hükümeti Lugovoi'yi iade etmeyi neden kabul etmedi?

BENAZİR BUTTO

Ülkenin en büyük siyasi partisi olan Pakistan Halk Partisi'nin (PPP) lideri Benazir Butto, 1988-1990 ve 1993-1996 yılları arasında Başbakan'dı. Yolsuzluk suçlamalarından dolayı iki kez görevinden alındı fakat hiçbir zaman hüküm giymedi. Buna rağmen, iktidardaki askeri yönetim onu beş yıl hapiste tuttu ve bu sürenin büyük bir bölümünü tek kişilik hücrede geçirdi. 1999 yılında kocası ve üç çocuğuyla beraber Dubai'ye gitti ve sürgün hayatı yaşadı.

Ülkenin Cumhurbaşkanı General Pervez Müşerref'in 2007 yılında af ilan etmesi üzerine, Butto yeniden güç kazanmak umuduyla 18 Ekim'de ülkesine döndü. Aynı gün, ülkeye dönüşünü kutlamak için Karaçi'de düzenlenen törende, iki intihar bombacısı konvoyun yakınlarında kendilerini havaya uçurdu; 140 kişi yaşamını yitirdi, yüzlerce kişi yaralandı ve Butto yara almadan kurtuldu. Müşerref ülkede olağanüstü hâl ilan etti, anayasayı askıya aldı ve Butto'nun olağanüstü hâl uygulamasına karşı İslamabad'da düzenlenecek protesto yürüyüşüne önderlik etmesini önlemek için onu ev hapsine aldı.

Benazir Butto, Harvard Üniversitesi'nde ve Oxford Üniversitesi'nde eğitim gördü. İstikrarsız politik kariyeri boyunca tüm dünyada en çok tanınan kadın liderlerden biri oldu.

8 Ocak 2008 seçimlerinde başbakanlık koltuğu için favori gösterilen Benazir Butto, Müşerref'in istifa etmesini istedi çünkü seçilmesi durumunda onun cumhurbaşkanlığında asla Başbakan olmayacağını açıkladı. 29 Kasım 2007 tarihinde Müşerref ikinci dönem cumhurbaşkanlığı için yemin etti, askıya alınan anayasayı 15 Aralık'ta tekrar yürürlüğe soktu ve olağanüstü hâli kaldırdı.

Butto, parlamento seçimlerinden iki hafta önce, 27 Aralık'ta, Pakistan Halk Partisi'nin (PPP) Ravalpindi'de bir parkta düzenlediği çok büyük seçim mitingine katıldı. Aracıyla mitingden ayrılırken arabasının açılır tavanından çıkıp destekçilerini selamlamakta olan Butto, kalabalıktan birisi tarafından silahla vuruldu. Birkaç saniye sonra konvoydaki suikast bombacısı kendisini patlatıp yirmiden fazla kişinin ölümüne ve elli kişinin de yaralanmasına neden oldu. 54 yaşındaki Butto acilen yakındaki bir hastaneye götürüldü ama doktorlar ölmüş olduğunu bildirdi.

Benazir Butto'nun ölümüyle Butto ailesinin politika hanedanlığı sona erdi. Babası Başbakan Zülfikar Ali Butto askeri darbeden iki yıl sonra 1979 yılında idam edilmişti; askeri yönetime karşı mücadele etmek için sürgünden dönen erkek kardeşi Murtaza Butto 1996 yılında vurularak öldürülmüştü ve siyasi olarak aktif olan diğer erkek kardeşi Şahnavaz Butto da 1985 tarihinde ölü bulunmuştu. Cumhurbaşkanı Müşerref'in 2008'de istifa etmesi üzerine

yerine Butto'nun kocası Asıf Ali Zardari geçti. Zardari göreve başladığında, karısının ölümüne karıştıklarını söylediği Afganistan sınırındaki kabile bölgelerindeki teröristleri alt etmeye yemin etti.

Şüpheliler

Suikastın tanıkları, kurşunu atan kişinin daha sonra kendisini patlatan keskin nişancı olduğunu söyledi. Bazı kişiler, bunun hükümet sempatizanlarının olaya karıştığını gösterdiğine inanıyor, çünkü istihbarat servisinin ve ordunun genel merkezi olan Ravalpindi kentinde yaşanan bu olayda sıkı güvenlik önlemleri alınmamış gibi görünüyordu. Park polis kordonu ile çevrelenmişti fakat suikastçı kordonu geçmeyi başarmıştı.

Suç mahallinin Benazir Butto vurulduktan hemen sonraki durumu, onun konvoyunu takip eden yirmi kişiyi daha öldüren intihar bombacısının neden olduğu yıkımı gösteriyor.

- **Müşerref'in Olayla Bağlantısı.** Çoğu analist, Müşerref'in olayla bir bağlantısı olmadığını düşünüyor. Butto, Ekim ayında kendisine düzenlenen saldırıda Taliban ve El-Kaide'yi suçlamış, ayrıca yeterli güvenlik önlemlerini almadığı için Müşerref yönetiminin sempatizanlarının bu olayın suç ortağı olduğunu söylemişti. Butto'nun camları film kaplanmış araba ve arabalarının çevresini her zaman saracak dört aracın temin edilmesi talebi hiçbir zaman karşılanmadı. Suikastçıların onun hareketlerinden haber olmasını engellemek için cep telefonu sinyallerini kesecek cihaz talebi de karşılanmadı. Ekim ayında düzenlenen suikast sonrasında Butto'ya hükümetin sinyal bozucu cihazları tahsis edildi ama çalışmadılar. Ülkenin istihbarat servisinin (ISI) bünyesinde yıllardır aşırı İslamcılar vardı. Butto'nun seçilmesi hâlinde istihbarat servisinin ve ordunun gücü azalacaktı.

- **Öfkeli İslamcı Militanlar.** Suikastçı ölünce, yetkililer Butto'nun ölüm emrini veren ve koordine eden grubu tespit etmek gibi çok zor bir görevle baş başa kaldı. Radikaller Butto'nun laikliği ve demokrasiyi destekleyen Batı yanlısı bir Amerikan kuklası olduğunu söylüyordu. Aynı zamanda bir kadının ülkeyi yönetmesi fikrine de karşıydılar. Dolayısıyla şüpheler ilk olarak Pakistan'da El-Kaide ile bağlantısı olan İslamcı militanlar üzerinde toplandı. Bir tahmine göre, Pakistan-Afganistan sınırındaki elli El-Kaide kampında 500'den fazla kişi suikast bombacısı olmak üzere eğitiliyordu. Butto, bu militanları ve suikast bombacılarını kınayarak ve hükümetin İslami militanlara karşı mücadeleyi iki katma çıkarmasını isteyerek bu kişileri kızdırmıştı.
- **Taliban'ın Savaş Ağaları.** Butto, ölümünden birkaç hafta önce, Pakistan'ın kuzeybatısındaki iki militan savaş ağasından, Taliban'ın lideri olan Beytullah Mehsud ve Hacı Ömer'den ölüm tehditleri almıştı. Pakistan istihbarat servisinin eski çalışanlarından Khalid Khawaja, Butto'nun Afganistan sınırındaki kabile halkına karşı büyük bir tehdit olduğunu söyledi. "Amerikan terörünün mağduru o unsurlar, bazı nedenlerden dolayı Butto'dan nefret ediyordu," diyen Khawaja, bunların Usame Bin Ladin'in arkadaşı olduğunu iddia etti. Batılı arkadaşları ve fikirlerinden dolayı Butto'yla ters düşen Suudi Arabistan gibi başka ülkeler de şüpheliler arasındaydı.
- **Olayı El-Kaide Üstleniyor.** El-Kaide internet siteleri üzerinden Butto'yu öldürdüklerini ve suikastın El-Kaide'nin en önemli ikinci adamı olan Ayman El Zevahiri tarafından planlandığını iddia etti. El-Kaide, suikasttan önce Butto'nun ülkeye dönüşünü eleştiren ve tüm adaylara saldırı düzenlenmesini emreden bir video yayınlamıştı.

ABD GİZLİ SERVİSİ

Görünüşe göre bölgede yeterli polis gücü olmasına rağmen, Benazir Butto suikastının gerçekleştirilmiş olması, hükümetin güvenlik servisinde de ihmallerin yaşanabileceğini kanıtlıyor.

ABD Gizli Servisi'nin kendine özgü güneş gözlüklerini takmış güvenlik görevlileri, halkın önüne çıktığında Barack Obama'ya eşlik ederken.

Çoğu Batılı ülke hükümetin önde gelen adamları için sıkı ama münferit koruma yöntemleri uygular; Britanya'da Special Branch ve Kanada Kraliyet Atlı Polisleri buna örnektir ve her ikisi de fazla dikkat çekmeden çalışır. Ancak çok açık çalışan ve göz önünde olan ABD Gizli Servisi bunun tersine bir tutum sergiler. ABD Başkanı Beyaz Saray'dan ayrıldığı anda kendisine düzinelerce Gizli Servis ajanı eşlik eder. Bu ajanlar, halka açık etkinliklerde siyah takım elbiseleri, yakalarındaki rozetler ve Başkanlık forslarıyla kalabalığın arasında hemen fark edilirler. Silahlı ajanlar, kalabalığı incelemek için daima güneş gözlüğü ve kulaklık takarlar. Özel bir etkinlik olduğunda, ABD Gizli Servisi en küçük detaya vakıftır. Örneğin Başkan Barack Obama 2009'da resmi olarak görevine başlarken, ajanlar Washington, D.C. çevresinde uçaklar için hava sahası kısıtlamalarının ve su güvenliğinin kontrolünü aldılar. Ayrıca binaların çatılarında güvenlik önlemleri aldılar, şehir merkezinde yolları kapattılar ve geçit töreninin yapıldığı yol boyunca halkı güvenlik taramasından geçirdiler ve sırt çantası gibi bazı eşyaların taşınmasına izin vermediler.

1901 yılından beri Devlet Başkanlarını koruyan birim, üst düzey bir yeterlilik sergilemesine rağmen birkaç başarısızlık da yaşadı. Bu başarısızlıklardan en önemlileri Başkan John F. Kennedy'nin 1963 yılında uğradığı suikast ve Başkan Ronald Reagan'ın 1981 yılında Washington, D.C.'de yaralanması olayıydı.

Tutuklamalar. Dönemin ABD Başbakanı George Bush, "Pakistan demokrasisini sarsmaya çalışan ve ölüm saçan radikalleri" genel ifadelerle kınadı ve Müşerref katilleri bulmaya ant içti. 2009 yılında Pakistan'ın Birleşik

Soruşturma Ekibi (JIT), ülkenin Taliban lideri Beytullah Mesud ile bağlantıları nedeniyle Butto'nun öldürülmesinde rol aldığını düşündüğü beş kişiyi tutukladı. Aynı yıl, Birleşmiş Milletler suikastın araştırılması için özel bir araştırma komisyonu kurdu.

Cevapsız Sorular

- Terör gruplarının sık sık sahte bir şekilde saldırıları üstlendiği göz önünde bulundurulursa, El-Kaide'nin suikastı kendilerinin gerçekleştirdiğine dair yaptığı açıklamaya inanmalı mı? Bu suikastı El-Kaide'nin desteği veya emri doğrultusunda küçük bir grubun yapmış olma ihtimali daha mı yüksek?
- Müşerref'in düzenlenecek suikasttan haberi var mıydı? Varsa neden daha yüksek düzeyde güvenlik önlemleri alınması için uyarıda bulunmadı? Butto'nun filmli araba camı ve güvenlik konvoyu talebini neden karşılamadı?
- Radikal İslamcıların çok kalabalık olduğu bir ülkede, ordu veya güvenlik timleri nasıl bir rol oynamış olabilir? Güvenlikteki aksaklık sinsi bir plan mıydı yoksa becerisizlikten mi ibaretti?

İMAD MUĞNİYE

Dünyanın en çok aranan teröristlerinden 46 yaşındaki İmad Muğniye'ye 12 Şubat 2008 tarihinde saat 23:00 sularında Suriye'nin Şam şehrinde bomba yüklü bir araçla suikast düzenlendi. Patlama, İran'da bir okulda yapılan törenden ayrılıp aracına yaklaştığında gerçekleşti. Lüks bir bölge olan Kafar Sosa'da gerçekleşen bu olayda, yoldan geçen bir kişi de hayatını kaybetti. Çok sayıda polis memuru ve istihbarat servisi çalışanı acilen olay yerine gelip cesedi ortadan kaldırdı ve bölgeyi girişlere kapattı.

Kurban

Yandaşları tarafından "karanlık adam" olarak adlandırılan Muğniye, Lübnan'da bulunan Şii terör örgütü Hizbullah'ın eski güvenlik amiriydi. Başta Amerika ve İsrail olmak üzere Batılı ülkelerin onun izini süremeye çalıştığı on beş yıl boyunca Muğniye saklandı. Kırk iki ülke tarafından ara-

nıyordu ve FBI ölüsünü ya da dirisini getirene 5 milyon dolar ödül vermeyi vaat etmişti. Bazıları Muğniye'nin tanınmamak için estetik ameliyat geçirdiğini ve son yıllarında kullandığı 47 farklı sahte pasaportla Lübnan, İran, Türkiye ve Suriye arasında gidip geldiğini düşünüyordu.

Terör Saldırıları. Muğniye, Lübnan'ın güneyinde yer alan Sur kentinde, çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş ve Beyrut'taki Amerikan Üniversitesi'nde bir yıl eğitim görmüştü. 1980'lerden beri FBI'ın en çok arananlar listesindeydi. Lübnan'ın Beyrut kentinde 1983 yılında gerçekleşen iki bombalı saldırının arkasında Muğniye'nin olduğu düşünülüyordu. Bombalı saldırıların ilki, Amerikan Konsolosluğu'na bomba yüklü bir araçla düzenlenmiş, 17'si Amerikalı olmak üzere toplam 63 kişi hayatını kaybetmişti. İkinci saldırıda ise kamyonlar kullanılarak bölgedeki barış gücü kuvvetleri kışlası hedef alınmış, 241 Amerikalı denizci ve 59 Fransız paraşütçü ölmüştü. Beyrut'taki CIA şefi William Buckley'in bir yıl sonra kaçırılıp öldürülmesinin arkasındaki ismin de yine Muğniye olduğu düşünülüyordu. Amerika Birleşik Devletleri, 1985 yılında Amerikan ordusu dalgıcının öldürülüp cesedinin Beyrut havalimanı uçak pistine atıldığı ve TWA havayolu şirketine ait yolcu uçağının kaçırıldığı olayda da Muğniye'yi suçladı. İsrailli araştırmacılar, 1992 yılında Buenos Aires'teki İsrail konsolosluğuna Hizbullah tarafından düzenlenen ve 29 kişinin ölümüyle sonuçlanan ve iki yıl sonra bir Yahudi merkezinde gerçekleştirilen ve 85 kişinin ölümüyle sonuçlanan bombalı saldırıların arkasında da Muğniye olduğunu düşünüyordu. Buna ek olarak, 1996 yılında Suudi Arabistan'daki Hobar Kulesi'ne düzenlenen ve 19 Amerikalının ölümüne yol açan bombalı saldırıyla yine Muğniye'nin bir bağlantısı olduğu düşünülüyordu.

11 Eylül mü? İsrail ordusunun askeri istihbarat birimi Aman, 11 Eylül 2001'de Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a düzenlenen saldırılarda Muğniye'nin parmağı olduğundan şüpheleniyordu. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın bir sözcüsü, Muğniye'yi "sayısız masum insanın ölümüne yol açan soğukkanlı bir katil, toplu katliam yapan bir terörist" olarak tarif etti ve "Bu adamın olmadığı bir dünya daha iyi bir yerdir," dedi.

Cenaze Töreni. Muğniye'nin cenaze töreni iki gün sonra Hizbullah'ın Beyrut'taki sığınağında yapıldı. Kent o gün zaten oldukça gergindi çünkü eski Lübnan Başbakanı Refik Hariri suikastının (bkz. s. ****) üçüncü yıl dönümü nedeniyle yüksek katılımlı bir tören düzenlenecekti. Muğniye'nin

erkek kardeşi de 1994 yılında Beyrut'ta gerçekleşen ve hedefin Muğniye olduğu tahmin edilen saldırıda hayatını kaybetmişti.

Öğrenciler, Temmuz 2008'de Beyrut'ta Hizbullah tarafından İmad Muğniye'nin anısına açılan savaş müzesini ziyaret ederken. Müzede Muğniye'nin öldürülürken üzerinde olan kıyafetlerini de içeren kişisel eşyaları var.

Araştırma

Suikasttan üç gün sonra, farklı haber metinlerine göre, Suriye hükümeti yetkilileri CIA gibi Batılı istihbarat teşkilatlarının bu saldırıda payı olduğuna inanıyordu ve başka gazeteler de Suriye güvenlik güçlerinin, birkaç Filistinli gibi Arap olmayan yabancıları tutukladığını yazdı. Bu isimler hiç açıklanmadı ve kimse mahkûm olmadı. Suriye hükümeti suikastçıları bulmak için araştırma yaptıklarını söyledi fakat şüpheliler konusunda sessiz kaldı. İran, birleşik soruşturma ekibine destek vereceğini söyledi.

Suriye'nin Sıkıntısı. Suriye, 2006 yılında üç terörist ve bir Suriyeli'nin ölümüyle sonuçlanan Amerikan Konsolosluğu'na saldırı girişimi de dahil olmak üzere, yakın bir geçmişte bazı radikal İslamcıların hedefi haline gelmişti. Muğniye'nin öldürülmesi, ülkesini uluslararası tecritten kurtarmaya çalışan Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad'ın laik yönetimi açısından bir sıkıntı yarattı. Esad hükümeti Suriye'deki aşırı İslamcılardan pek hoşnut değildi ve birinin Muğniye'yi sözde güvenli olan başkentte kendi korumaları altındayken öldürebilmesi şok etkisi yarattı. Bazıları da Suriye'nin güvenlik servisinin suikastta suç ortağı olduğunu iddia etti.

Şüpheliler

- **MOSSAD.** 2006 yılındaki Lübnan savaşında İsrail ile çatışan Hizbullah, suikastın İsrail gizli servisi MOSSAD tarafından gerçekleş-

tirildiğine emindi. Konuyla ilgili olarak, "Muğniye, Siyonistlerin elinde can vermiş bir şehittir," yazan bir bildiri yayınladı. İran da Muğniye'yi şehit ilan etti ve ölümünü "Siyonist rejimin organize devlet terörünün bir başka küstah örneği" olarak nitelendirdi. Hizbullah'ın lideri Hasan Nasrallah, dünyanın her yerinde İsrail'in çıkarlarına karşı misilleme yapacaklarına ant içti. İsrail hükümeti ise konuyla ilgili olarak terör örgütünün bu suçlamalarını reddettiğini açıkladı. Ne var ki bir ay önce Nasrallah'ın örgütün elinde İsrailli askerlerin ceset parçaları olduğunu söyleyerek övünmesi üzerine İsrail sert bir şekilde tepki göstermişti.

- **Lübnan Hükümeti.** Bir diğer şüpheli ise, Hizbullah ve onun Suriyeli destekçilerine karşı olan Batı yanlısı Beyrut hükümetiydi. Muğniye ilk olarak, 1975-1990 yılları arasında yaşanan Lübnan İç Savaşı sırasında ortaya çıkmıştı ve Hizbullah Amerikan destekli bu hükümetle iktidar savaşını hâlâ sürdürmekteydi.
- **Suriye veya İran.** Bir başka görüşü benimseyen *Time* dergisi ise Muğniye'nin Suriyeli veya İranlı arkadaşlarının, onun artık işleri zorlaştırdığına karar vermiş olabileceğini ileri sürdü. Bu iddiaya göre, "ABD, Şam ve Tahran'daki yönetimlerin peşinde koşmadığı müddetçe" Ortadoğu'daki teröristleri kendilerinin kontrol edebileceğini göstermek istemiş olabilirdi.

Cevapsız Sorular

- Muğniye 11 Eylül saldırılarının planlanmasına yardım etmiş olabilir mi? Daha önce hiç Usame Bin Ladin ve El-Kaide ile yakın bir çalışma içine girmiş miydi?
- Suriye eğer gerçekten birkaç kişiyi tutukladıysa, bu kişilerin ismini neden açıklamadı ve akıbetleri ne oldu? Suriye ve İran şüphelileri bulabilmek için işbirliği içinde aktif olarak araştırma yapmaya devam ediyor mu?
- Muğniye öldürüldüğünde arkasında Suriye'nin desteği var mıydı? Suriye'nin güvenlik servisi o dönemde onu koruyor muydu? Suikastın Suriye veya İran tarafından düzenlendiği iddiasının doğruluk payı olabilir mi?
- Geçmişte suikastlar sonucu öldürdüğü teröristler göz önünde bulundurulduğunda, baş şüpheli İsrail'in MOSSAD gizli servisi miydi? Eğer öyleyse, CIA bomba yüklü araçla yapılan saldırıyı planlamak için MOSSAD ile işbirliği yaptı mı? Batı yanlısı Beyrut hükümetinin de cinayette parmağı var mıydı?

ADAM KAÇIRMA OLAYLARI

Her çocuk kaçırma olayı, ebeveynlerin ve yöre halkının korkuya kapılmasına neden olur. İster fidye, ister seks, isterse kölelik için olsun, genellikle kurbanın ölümüyle sonlanır. Bu tip nedenlerle veya politik nedenlerle kaçırılmış yetişkinler de aynı kaderi paylaşabilir.

JUNE ROBLES

Bernabe Robles tarafından 1885 yılında Arizona, Tucson'da kurulan Robles Çiftliği, ABD'nin güneybatısındaki ilk çiftliklerden biriydi. Robles'ın sığır yetiştiricisi olarak elde ettiği kayda değer miktardaki serveti bölgede herkes tarafından biliniyordu ve bu durum daha sonraları gazetelerin "Batı'da yaşanan gelmiş geçmiş en büyük insan avı" olarak adlandıracağı olaya yol açtı. Bahsi geçen av, Bernabe'nin altı yaşındaki torunu, June Robles için yapıldı.

June Robles (birinci sıra, en sağda) kurtarıldıktan sonra ailesiyle birlikte basının önüne çıktığında. Bir kutunun içinde 19 gün kaldıktan sonra, zarar görmeden kurtarıldı ama annesi ve babası onu kaçıranların geri döneceğinden endişe duyuyordu.

25 Nisan 1934 tarihinde, öğleden sonra saat üç sularında, June okuldan evine doğru yürürken Ford marka eski bir sedan araç yanına yanaştı ve sürücü June'a arka koltuğa oturmasını söyledi. Bir görgü tanığı bu kişiyi zayıf, kir içinde ve güneş gözlüğü takan bir adam olarak tarif etti. Küçük kız gönülsüzce söyleneni yaptı ve araç uzaklaştı.

Aynı gün ilerleyen saatlerde, bir adam June'un o sırada yolun karşısındaki Robles Elektrik Şirketi'nde olan babası Fernando Robles'a bir not götürmesi için küçük bir çocuğa para verdi. Notta 15 bin dolar fidye istendiği ve paranın nasıl getirileceği konusunda talimatlar vardı. Ayrıca, notun içeriğinin başkalarıyla paylaşılması durumunda, June'un hayatının tehlikeye gireceği de yazıyordu. Robles nota hemen bir cevap yazıp beklemekte olan çocuğa verdi fakat adam çoktan ortadan kaybolmuştu.

Ertesi gün June'un büyükbabasına bir başka not gönderildi. Notta June'un sağ olduğu ve 10 bin dolara düşürülen fidye parasını ödemesi halinde teslim

edileceği yazıyordu. Not, "Talimatlara uy," diyerek bitirilmiş ve "Z" olarak imzalanmıştı.

Araştırma

Tucson polisi, o dönemde çölde küçük bir yerleşim yeri olan kasabanın çevresindeki yolları kapatarak harekete geçti. Aralarında 300 silahlı paralı askerin de bulunduğu yüzlerce kişi, başka fidye mektuplarının bırakılmış olabileceği ihtimalinden yola çıkarak kentteki tüm evleri ve posta kutularını araştırmak için federal, eyalete bağlı ve yerel güçlere katıldı. Bir uçak çölü araştırırken, polis de içerisinde bir zamanlar eşkıyaların barındığı terk edilmiş maden kuyularını ve mağaraları inceledi.

Sahte İpuçları. Kaçıran kişinin çocukla birlikte görüldüğüne dair yanıltıcı ifadeler, araştırmayı olumsuz etkiledi. İlk beş gün içinde, yaklaşık yüz kişi telefon edip birtakım ipuçları verdi. Bazıları June'un Meksika'ya götürüldüğünü iddia edince polisler Apache keşif uçaklarıyla sınırdaki kanyonlarda ve dağlarda arama yaptı. Tucson'ın kızgın polis şefi Gus Wollard, "Sonu bizi bir yere götürmeyen yüzlerce ipucunun peşinden gittik," diyerek yakındı.

Bu arada June'un babası, nottaki talimatlara uyarak fidye parasını alıp söylenen yere tek başına gitti. Üzerine beyaz şerit çekilmiş yere geldiğinde parayı yolun üzerine bırakması söylenmişti fakat o yola geldiğinde herhangi bir iz bulamadı. 20 Nisan'da baba, kızını kaçıran kişilere polisin araştırmayı sonlandırdığını aleni bir şekilde söyledi. Daha sonra yerel gazetede sadece kızının cevap verebileceği birtakım sorular yayınlatarak, kızı June'un sağ olduğuna dair bir ipucu istedi. Bu sorulardan biri, "Sabahları tavşanlarınla ne yaparsın?" idi.

Üçüncü Fidye Mektubu. 7 Mayıs'ta ilçe savcısının ofisine getireni kimsenin görmediği üçüncü fidye notu gelince, polis yeniden işe koyuldu. Notta, gazetede yayınlanan sorulara June'un verdiği doğru cevaplar yer alıyordu ve para gönderildikten 48 saat sonra kızın teslim edileceği yazıyordu. Mektup şöyle imzalanmıştı: "Şimdi veya hiçbir zaman. XYZ. DENİLENİ YAP."

ÇOK FAZLA BİLGİ

Olayın basında geniş yer bulması, kaçırılan kişinin güvenli bir şekilde geri dönmesine destek mi yoksa köstek mi oluyor? Medya, kızının hayatta olduğunu öğrenmek için sadece kızının cevap verebileceği soruları gazetede yayınlatan June Robles gibi kurbanlar tarafından sıkça kullanılır. 1932 yılında, havacı Charles Lindbergh'in bebeği kaçırıldığında, arabulucu John Condon kaçıran kişilerle *Home News* adlı gazete aracılığıyla iletişim kurdu. Kaçıran kişiler gazeteye mektup gönderdi, Condon da gazeteye ilan verdi. Birinde, "Para hazır. Polis yok. Gizli Servis yok. Geçen seferki gibi yine yalnız geleceğim," yazıyordu. Gazete editörlerinin kaçıran kişilerle doğrudan iletişime geçtiği de biliniyor; tıpkı *The Las Vegas Sun* gazetesinin yayıncısından Cary Sayegh'in (bkz. s. 171) serbest kalmasını sağlayacak anlaşmayı yapması istendiğinde olduğu gibi.

Maalesef basının ilgisi, araştırmayı olumsuz olarak da etkileyebilmektedir. Kaçırılan kurbanı kurtarmak için yapılan araştırmayla ilgili çok fazla bilginin yayınlanması, kaçıran kişinin kaçmasına yardımcı olabilmekte ve yüksek tondaki manşetler rahatsız sorumlunun bir katile dönüşmesine neden olabilmektedir. Asılsız dedikoduların veya editörlerin spekülasyonlarının basında yer almasıyla, araştırmanın seyri ciddi anlamda başka yöne çevrilebilmektedir. Böyle bir durum, 2007'de Madeleine McCann'i (bkz. s. 194) kaçıran kişiyi yakalamak için çalışmalar yapılırken, İngiliz ve Portekiz gazetelerinde anne-babayı ve bir başka şüpheliyi ima eden kulaktan dolma hikâyeler yayınlanınca yaşandı.

Arama yapan kişiler, June Robles'un tutulduğu demir kafesin etrafında toplanmış. June'un zincirleri, kutuyu fark eden, onu kurtaran savcı Clarence Houston tarafından sergilendi.

Çölde Bulundu. 14 Mayıs'ta, Arizona Valisi Benjamin B. Moeur'e Chicago posta mührü taşıyan bir not gönderildi. Tucson'un 14 km. doğusunda bir çölü tarif ediyor ve not soğukkanlı bir ifadeyle "Cesedi kaktüs yapraklarıyla kaplanmış hâlde bulacaksınız," diyordu. İlçe savcısı Clarence Houston ile yardımcısı ve aynı zamanda June'un amcası olan Carlos Robles derhal o bölgeye gitti ve iki saat boyunca arama yaptılar. Notun bir oyun olduğunu düşünüp tam geri dönmek üzereyken, Houston bir toprak yığını üzerinde dengesini kaybedip çalıları kenara ittiğinde içerisinde June'un olduğu demir bir kutu buldu.

Canlı Mezarı. Bu canlı mezarı o kadar küçüktü ki, kız ayakta duramıyordu ve bir bileği demir kazığa zincirlenmişti. Bağlı olduğu zincirdeki asma kilidin anahtarı ise kutunun üstünde duruyordu. Kızı kaçıran kişiler, içeriye hava girebilsin diye metal kutunun üstüne çivi ile delikler açmış ve bir yatay kapaktan içeri yiyecek atmıştı. İki pis teneke kutuya da su koymuşlardı.

Kilit açıldı, üstü böcek ve haşarat kaplı, kir içindeki June dışarı çıkarıldı. İnanılması güç bir şekilde, bu metal hapishane hücresinde 19 gün geçirdikten sonra, June hâlâ hayattaydı fakat oldukça şaşkın ve güçsüz bir hâldeydi. Bill ile Will adlı iki kişinin kendisini kaçırdıktan sonra orada bıraktıklarını ve yalnızca dört kez yanına geldiklerini söyledi. Bir keresinde June ağladığında, eğer susmazsa onu sırtından bıçaklayıp öldürmekle tehdit etmişlerdi.

Şüpheliler

FBI başkanı Edgar Hoover, bu kişilerin bulunması için en iyi asistanını görevlendirdi. Sadece tek bir kişi tutuklandı; Tucson'da bir dans salonu işleten 31 yaşındaki Oscar H. "Buster" Robson, ABD Adalet Bakanlığı ajanları tarafından Phoenix'te yakalandı. Şüpheliye karşı olan tek kanıt, uzmanların Robson'ın el yazısının fidye mektuplarından birindeki yazıyla benzerlik gösterdiğini düşünmesiydi. Buna rağmen, Hoover olayın çözüldüğünü ilan etti.

"Sözde Kaçırma Olayı." Federal büyük jüri, 11 Ocak 1935'te Robson'ı suçlayamadı fakat

Daily Mirror

BARONESS SENTENCED TO DEATH AS SPY

MOST DARING KIDNAPPING OF ALL

Millionaire Carried Off in Sight of Guests

CHILD'S RANSOM

Daily Mirror gazetesi, kaçırma olayına tam sayfa yer verdi. Okurlar şoke edici suç hakkında daha çok şey bilmek istiyordu.

derhal yeni bir dava açıldı. Kızın çölde tutulduğu yere giden jüri üyeleri, otuz memuru ve diğer tanıkları dinledikten sonra, 18 Aralık 1936'da dava açmak için yeterli delil olmadığına karar verdi. Ayrıca June'un kayboluşunu "sözde kaçırma olayı" olarak nitelediler. Basında çıkan haberlerde, bu durumun jüri üyelerinin kızın hikâyesinden şüphelendiği anlamına geldiğini yazdı, çünkü sıcak çölde metal bir kutunun içinde 19 gün boyunca sağ kalamazdı. Polis olay hakkındaki dosyaların açıklanacağına söz vermesine rağmen, daha sonra bunu yapmayı reddetti. Büyük jüriye sunulan her bir kanıt mühürlendi çünkü kimsenin aleyhine dava açılamamıştı.

John Dillinger Çetesi. Halkın ise küçük kızın kim tarafından kaçırıldığıyla ilgili başka fikirleri vardı. Bir teoriye göre küçük kız John Dillinger çetesi tarafından kaçırılmıştı. Kötü şöhretli banka soyguncusu 30 yaşındaki Dillinger, kaçırılma olayından üç ay önce Tucson'da çete üyeleriyle birlikte polis tarafından yakalanmış fakat daha sonra Indiana'ya kaçmışlardı. Bölge halkı, Dillinger'ın polislerden intikam almak için küçük kızı kaçırmış olabileceğine inanıyordu. Bir başka dedikoduya göre ise, bunu yapan kişi küçük kızın dedesinden bir bahaneden dolayı intikam almak isteyen Meksika'da yaşayan uzaktan bir akrabaydı.

Cevapsız Sorular

- Bill ve Will kimdi? Sadece iki kişiler miydi yoksa işin içinde başkaları da var mıydı? Vali'ye Chicago'dan mektup gönderen kimdi?
- Kaçıranlar June'u fidye parasını vermeye gönüllü olan babadan parayı almadan önce neden serbest bıraktı?
- Kaçırılma olayı sahte miydi? Bir çocuk Arizona çölünün altına konmuş demir bir kutu içinde 19 gün boyunca hayatta kalabilir miydi?

MEHDİ BEN BARKA

Faslı politikacı Mehdi Ben Barka, ülkesinin 1956 yılında Fransa'dan bağımsızlığını kazanmasına yardımcı olan liderlerden biriydi. Daha sonra, 1959 yılında, sol eğilimli partisi Halk Kuvvetleri Ulusal Birliği'ni kurdu. Fas'ın veliaht prensine özel dersler vermiş olmasına rağmen, 1961 yılında Kral II. Hasan olarak tahta geçen bu eski öğrencisine muhalefet oldu. Ben Barka, krala komplo düzenlemekle suçlanınca, 1963 yılında Cezayir'e sürgüne gitti ve orada aralarında Che Guevara ve Malcolm X'in de bulunduğu insanlarla tanıştı. Yokluğunda Fas mahkemesi tarafından idam cezasına çarptırıldı. "Dinamo" lakabıyla Üçüncü Dünya devrimlerini destekleyerek Kahire, Roma, Havana, Moskova ve Cenevre'ye gitti.

Mehdi Ben Barka, 1959'da Fas, Kazablanka'da bir basın toplantısında. Bu, ortadan kaybolmasından önce hükümete saldırdığı birçok basın toplantısından biridir.

Ben Barka, ulusal ayaklanmaları tartışmak ve planlamak için Ocak 1966'da Havana'da yapılması kararlaştırılan Asya, Afrika ve Latin Amerika Halkları Konferansı'na başkanlık yaptı. Bu sırada Kral Hasan, aralarında Mart 1965'te gerçekleşen ve yüzlerce kişinin ölümüne neden olan Kazablanka olayının da yer aldığı monarşi karşıtı yerel isyanların sorumlusu olarak Ben Barka'yı suçluyordu.

29 Ekim 1965'te iki Fransız hükümeti ajanı, 45 yaşındaki Ben Barka'yı Paris'teki St. Germain bulvarında Brasserie Lipp adlı mekânının dışında durdurdu. Ajanlardan biri "Birkaç politikacıyla randevunuz var," dedi. Ben Barka ajanların üzerinde markası bulunmayan Peugeot 403 marka aracına bindi ve götürüldü. Ben Barka'yı bir daha gören olmadı. Ortadan kaybolması, Fransa ile Fas arasındaki diplomatik ilişkilerin dört yıl boyunca bozulmasına neden oldu.

Araştırma

Birçok kişi, ülkenin istihbarat servisi Service de Documentation Extérieure et de Contre-Espionnage'ın (SDECE) bu olaya karıştığını düşündüğü için, dönemin Fransa Başbakanı Charles de Gaulle, Ben Barka'nın kayboluşunun

titizlikle araştırılması için talimat verdi. Ben Barka'nın 25 yaşındaki oğlu Bachir, "kimliği belirsiz kişilere" karşı cinayet ve cinayete yardım suçlarından yasal işlem başlatmak için Fransa mahkemesine başvurdu fakat bu kişiler hiçbir zaman bulunamadı.

Şüpheliler

Araştırmanın sonunda, 13 kişi adam kaçırmayla bağlantılı suçlardan sorumlu tutuldu fakat bu kişilerin büyük bir kısmı hiç yargılanmadı. İki Fransız polis memuru, Ben Barka'yı "yasa dışı gözaltına alma" suçundan kısa dönem hapis cezasına çarptırıldı. Bir tanık, güvenliği sağlayan Fas İçişleri Bakanı General Muhammed Ufkir'in politikacıyı bıçaklayarak öldürdüğünü söyledi. Bu tanık daha sonra öldü ve ölüm nedeni kayıtlara intihar olarak geçti. Ufkir Fransa'ya dönmeyi kabul etmedi ve yasa dışı tutuklama ve hapsetme suçlarından çarptırıldığı müebbet cezası yerine getirilemedi.

Başka Bir "İntihar". Kral Hasan, 1971 yılında sarayına düzenlenen ve yüzden fazla kişinin ölümüne neden olan başarısız bir darbe girişiminden sonra Ufkir'i Savunma Bakanı yaptı. Bir yıl sonra Fas savaş uçakları Fransa'dan dönmekte olan Kral'ın uçağına saldırdı fakat Kral sağ kurtuldu. Ufkir bu suikastı planlamakla suçlandı ve daha önce saraya düzenlenen saldırıda da parmağı olduğu düşünülmeye başlandı. Ufkir 1972 yılında, "intihar" kurbanı olarak ölü bulundu. Fakat Ufkir'in kızı, yazdığı kitapta (*Stolen Lives*, Malika Ufkir) bunun imkânsız olduğunu çünkü babasının vücudunda beş kurşun deliği gördüğü söyledi. Bir başka iddiaya göre ise Ufkir'i Kral şahsen öldürmüştü. Ufkir'in ölümünden sonra, Kral Hasan Ben Barka'nın kayboluşundan Ufkir'i suçlayarak kendisine yönelik şüpheleri yok etmeye çalıştı.

HÜKÜMETLER ADAM KAÇIRDIĞINDA

Mehdi Ben Barka yıllardır hükümet yetkilileri tarafından kaçırıldığı söylenen birçok üst düzey insandan biridir fakat manşetlerde sıradan ailelerden kaçırılan sıradan kurbanların adına nadiren rastlanır. Bu durumun en uç örneği, 1976 ila 1983 yılları arasında hüküm süren askeri cunta rejimi sırasında üç binden fazla insanın kaçırılıp öldürüldüğü tahmin edilen Arjantin'de yaşandı. Kurbanların çoğu işaretsiz mezarlara gömüldü. Bir

mezarlıkta, araştırmacılar "kim olduğu bilinmeyen" yaklaşık 600 kişinin cesedini buldu ve 2007 yılında yetkililer akrabalardan kan alarak DNA'larının isimsiz cesetlerle eşleştirilmesi umuduyla ABD'ye gönderdi.

Adolf Eichmann İsrail'de yargılandığı duruşmada, gardiyanların çevresini sardığı cam bir kafesin içinde tutuldu.

Demokrasiler de adam kaçırma olaylarına karışmıştır. 1960 yılında İsrail, İkinci Dünya Savaşı sırasında milyonlarca insanı Doğu Avrupa'da kurduğu Nazi kamplarına gönderip öldüren Adolf Eichmann'ın kaçırılması için Arjantin'e istihbarat ajanları gönderdi. Eichmann Arjantin'e kaçmıştı ve orada Richard Klement ismini kullanarak çalışıyordu. 11 Mayıs 1960'ta işten eve dönerken, İsrailli gizli ajanlar Eichmann'ı bayıltıp güvenli bir eve götürdü ve yüksek dozda yatıştırıcı verildikten sonra bir Yahudi sendikası üyesi kılığına sokarak gizlice ülkeden kaçırdı. Daha sonra Eichmann İsrail'de yargılandı, suçlu bulundu ve 1962 yılında idam edildi. Arjantin önce egemenlik haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle bu durumu protesto etti fakat meselenin üstünde uzun süre durmadı.

Hükümetlerin kaçırılma olaylarında ödül avcısı kişilerle de çalıştığı bilinmektedir. 1983 yılında Kanadalı ünlü arazi geliştirme uzmanı Sidney Jaffe'in, sahtekârlık suçundan yargılandığı Florida mahkemesine gelmemesi üzerine, Amerikalı iki ödül avcısı onu Toronto'daki evinden kaçırıp Florida'ya geri getirdi. Jaffe Florida'da başarılı bir şekilde yargılandı ve 35 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Kanada hükümetinin Florida'da yaşananlar yüzünden Washington, D.C.'yi protesto etmesi üzerine Jaffe serbest bırakıldı ve Kanada bu kaçırma olayından dolayı ödül avcılarından biri aleyhinde dava açtı.

Paris'te Gömüldü. 1975'te, kaçırılma olayından on yıl sonra, kaynaklar *Time* gazetesine Ufkir'in Ben Barka'yı koloni karşıtı bir belgesel film hazırlamak için Cenevre'den Paris'e çağırdığını söyledi. İddia edildiğine göre, buluşma Brasserie Lipp'te gerçekleşecekti fakat iki Fas ajanı Ben Barka'yı kaçırmış ve Paris'in Fontenay-le-Vicomte semtinde otuz kişi tarafından korunan

villaya getirmiş, iki gece sonra da vurmuştu. Bir kaynaktan alınan bilgiye göre, ajanlar cesedi aceleyle önce villanın bahçesine, 16 gün sonra da Paris'in Neuilly-sur-Seine banliyösüne gömmüşlerdi.

Asitte Eritildi. 2001'de Fransız *Le Monde* gazetesinde, isimsiz kaynaklar ve kulaktan dolma bilgiler kullanılarak biraz daha farklı bir hikâye yayınlandı. Yazıldığına göre, Kral Hasan Ben Barka'nın kaçırılıp Fas'a getirilmesi emrini vermişti fakat Ufkir villada ona işkence ederken yanlışlıkla öldürmüştü. Fransız yetkililerin yardımıyla ceset Rabat'a getirilmiş ve asitte eritilmişti. Bu haberde CIA'in Ben Barka'nın kaçırılmasını onayladığı iddia ediliyordu.

CIA elinde Ben Barka olayıyla ilgili yaklaşık üç bin belge olduğunu ama bunları açıklayamayacağını kabul etti.

Fas gizli servisinin eski çalışanlarından Ahmed Boukhari, grubunun Ben Barka'yı villada sorguladığını ve maruz kaldığı şiddet yüzünden hayatını kaybettiğini, ayrıca cesedin Fas'a getirildiğini ve orada bir CIA ajanının denetiminde asit tankında eritildiğini de doğruladı.

Başsız Ceset. Faslı-Fransız muhalif Ali Bourequat, Faslı bir gizli ajanın Ufkir'in önderliğinde kendisinin ve başka ajanların Ben Barka'yı Paris'te öldürdüklerini itiraf ettiğini iddia etti. Cesedi şehrin dışında bir yerde çimentoya gömmüşlerdi, Ufkir de başını hapishane zeminine gömmek üzere bir bavulun içinde Fas'a getirmişti.

Güvenlik Servisleri Olayı Örtbas Ediyor. Fransa'nın SDECE birimi ve CIA'in yanı sıra Fas gizli servisi ve Faslı ajanları yetiştiren ve bazı iddialara göre Ufkir için Ben Barka'nın izini süren MOSSAD da suçlandı. Fransa hükümeti 2001 ve 2004 yıllarında birtakım belgeler yayınlamasına rağmen, Ben Barka'nın oğlu, Kral Hasan ve üç güvenlik servisinin olaya karıştığını gösteren asıl önemli bilginin açıklanmadığını söyledi. Bazı kaynaklara göre, Ben Berka SDECE için çalışıyor ve onlara Kuzey Afrika ile ilgili istihbarat raporları veriyordu.

Olayla bağlantısı olan toplam 37 kişi ortadan kayboldu; bazıları feci şekilde öldü. Bu kişilerin arasında güvenlik servisi koruması altında yaşamak üzere Fas'a gönderilmiş üç Fransız suçlu da vardı ama 1970'li yılların sonunda gizemli bir şekilde ortadan kayboldular.

Cevapsız Sorular

- Çeşitli kaynaklar Ben Barka'nın Ufkir tarafından Paris'in bir banliyösünde öldürüldüğü konusunda hemfikirken cesede ne olduğu konusunda aralarında neden bir fikir birliği yok?
- O dönem Fransa kendini ABD'den uzak tutarken, ülkenin istihbarat teşkilatı SDECE neden CIA ile yakın çalışıyor olsun?
- Kaçırılma olayıyla ilgili CIA'in elindeki büyük dosyada hangi bilgiler vardı? Bunların hiçbiri neden açıklanamaz?
- Bazılarının da iddia ettiği gibi, Ben Barka SDECE için mi çalışıyordu? Eğer öyleyse, bu kaçırılma olayına neden katılmış olsunlar?

VIRGINIA PIPER

Sosyetik zengin Virginia Piper, Minnesota, Minneapolis'te önde gelen bir reklamcının kızıydı. Minneapolis'te bir yatırım şirketinin yönetim kurulu başkanlığına geçen Harry C. Piper ile evliydi. Virginia, Northwestern Hastanesi ve Minneapolis Tıp Merkezi'nin yönetim kurullarına başkanlık yapmıştı. Çiftin üç çocuğu vardı.

Kaçırılma Olayı

27 Temmuz 1972'de öğleden sonra saat bir gibi, iki iri yarı adam Piper'ın Minneapolis'te bir banliyö kasabası olan Orono'daki iki katlı lüks evine sessizce girdi. İkisinin de elinde silah vardı ve kazak, başlık, siyah naylon maske ve eldiven giymişlerdi. Hizmetçiyi bağladıktan sonra, Virginia'nın kafasına yastıkla bastırarak gözlerini kapattılar ve 1976 model Buick marka araçlarına zorla bindirdiler. 49 yaşındaki kadını arka koltuğa yatırdılar ve 225 km kuzeye, Duluth yakınlarındaki Jay Cooke eyalet parkının ormanlık bölgesine gö-

Virginia Piper, kurtarıldıktan sonraki gün Minneapolis'te basının karşısına çıktı. Sosyetik Piper, kapalı tutulduğu süre boyunca hiç uyumadığını ve yemek yemediğini söyledi.

türdüler. Yol boyunca Virginia'yı fidye talimatlarını teybe kaydetmeye zorladılar.

Ormanda Terk Edilmiş. Virginia daha sonra elleri kelepçeli bir hâlde uzaktaki bir ağaca götürüldü ve bu ağacın gövdesine zincirlendi. Ona zarar vermediler ya da tehdit etmediler. Yanında bir adam kaldı ve adının "Alabama" olduğunu ve inşaatta çalıştığını söyledi. Bir sonraki gün, Virginia'yı karanlık ormanda biraz peynir, ıslak ekmek ve meşrubatla bir başına bıraktı.

Fidye ve Kurtarma

Kaçıran adamlar evde kaçırılma olayını doğrulayan ve 20 dolarlık banknotlar halinde bir milyon dolar istediklerini yazan bir not bırakmıştı. 54 yaşındaki Harry Piper, bu kişiler iletişime geçme çağrısında bulundu ve tam bir işbirliği içinde olacağına söz verdi. 28 Temmuz günü saat 21:20'de gelen telefonda karısının sesiyle kaydedilmiş teslimat talimatları Harry Piper'a iletildi.

Teslimat. Piper parayı tedarik edebildi ve aynı gece geç saatlerde verilen talimatlara uydu. Kendisine bir yön levhasına yerleştirilmiş radyo vericisini bulması, talimatlara uyması, parayı Monte Carlo marka araca koyması ve araçla birlikte kuzey Minneapolis'teki Sportsman's Bar adlı mekâna gitmesi emredildi. Orada biri aracın bagajından parayı alırken, kendisinin de bir telefon kulübesinden telefon etmesi gerekiyordu.

Paralar çok ağır olduğu için Piper taşımakta zorlanmıştı. Fidye parası, o zaman dek ABD'de ödenmiş en yüksek miktardı, dünyada da üçüncü sıradaydı.

Halka Çağrı. Kaçıran kişiler Virginia'yı Cumartesi günü serbest bırakacaklarına söz vermişlerdi. Verdikleri sözü tutmayınca, kocası Virginia'nın bulunmasına yardım etmesi için halka çağrıda bulundu. Görevlendirilen yüz FBI ajanı, Minnesota, Illinois, Wisconsin, Iowa, Güney Dakota ve Kuzey Dakota'da polislerin yaptığı aramaları koordine etti.

FBI ayrıca kaçıran kişilerin tahmini (doğruluğu kesin olmayan verilere dayanan) eşkallerini yayınladı ve kaçtıkları araçta çalıntı Minnesota plakası olduğunu ve aracın daha küçük "kirli sarı" bir araç tarafından da takip edildiğini duyurdu.

İsimsiz Telefon. Bir Lüteriyen papazının sabah saat dokuzda, numarayı rastgele çevirdiğini söyleyen, kimliği belirsiz bir kişi tarafından aranması dönüm noktası oldu.

Talimatlara uyan FBI ajanları, Virginia'yı zarar görmemiş ve hâlâ ağaca bağlı bir şekilde buldu. Ellerindeki kelepçeyi açabildiler fakat ağaca bağlanmış zincirden Virginia'yı kurtarmayı başaramadılar. Zincir her iki elini de bağlıyordu fakat birkaç adım atabilecek hareket alanı vardı. En sonunda dört ajan ağacın gövdesini topraktan söküp yere yatırdı ve zincir ağaçtan çıkartılarak Virginia kurtarıldı.

"Beni Kasım Ayında Bulacaklar." Pazar günü düzenlenen basın toplantısında Virginia, kendisini kaçıran kişiler Cuma gecesi yanından ayrılana dek hayatından hiç endişe etmediğini söyledi. "Burada bir ağaca zincirliyim ve beni Kasım ayında bulacaklar," diye düşünmüştü.

Virginia, 15 cm kalınlığındaki ağacı devirme umuduyla çıplak elleriyle toprağı kazdığını söyledi. "Aklıma gelen tek şey ağacı kökünden söküp devirmek ve sonra anayola kadar sürüklemekti. Hiç değilse bu şekilde oyalandım." Fidye parasının 4 bin dolarının kurtarılmasıyla, bu olay tarihin en başarılı kaçırılma olaylarından biri oldu.

UĞURSUZ FİDYE PARASI

Tıpkı kimsenin yakalanamadığı çoğu fidye parasında olduğu gibi, Virginia Piper'ın kurtarılması için ödenen bir milyon doların da büyük kısmı yok oldu. Fakat polisler kaçıran kişilerin izini sürerse, para hemen yakınlarda bulunabilir. 19 yaşındaki Frank Sinatra Jr. 1963 yılında kaçırıldıktan sonra, ünlü babası işaretlenmemiş banknotlar hâlinde 240 bin dolar ödedi ve bu parayı bir FBI ajanı aracılığıyla Los Angeles'a gönderdi. Birkaç gün içinde ajanlar kaçıran kişileri bulup, paranın nerdeyse tamamını kurtardı.

Polis, fidye parasının üzerindeki seri numaralarını takip ederek de kaçıran kişilere ulaşabilmektedir.

Bununla birlikte, adam kaçıranlar dikkatsizlik yaptığında fidye parası uğursuz olabilir. 1932 yılında Charles Lindbergh aslında çoktan öldürülmüş küçük oğlunun geri getirilmesi için 50 bin dolar fidye parası ödedi. İki yıl

sonra bu paradan, üstünde Bruno Hauptmann'ın araç plakasını yazmak için kullanılan altın sertifikası bulundu. Hauptmann bir sonraki gün tutuklandı ve garajında 14 bin dolar bulunması üzerinde suçu kesinleşti ve cezaya çarptırıldı.

Paranın izini sürmek, 1930'lu yıllarda gerçekleşen bir başka ünlü kaçırılma olayını çözdü. Dokuz yaşındaki George Weyerhaeuser 1935 yılında kaçırıldı. Kerestecilik yapan zengin babası J. P. Weyerhaeuser 200 bin dolar ödedi ve oğlu serbest bırakıldı. Kaçıran kişi Harmon Waley, işaretli banknotlardan biriyle tren bileti alırken FBI tarafından yakaladı. Waley paranın 3.700 dolarını ocakta yakmıştı fakat FBI yine de bunların fidye parasının bir kısmı olduğunu tespit edebildi. Bir miktar para da gömülü bir şekilde bulundu ve Waley ile eşi Margaret Waley uzun bir hapis cezası aldı.

Benzer bir uğursuzluğu, Ocak 2009'da Aden Körfezi'nde Suudi Arabistan bandrollü bir tanker gemisini kaçıran ve üç ay sonra karşılığında üç milyon dolar isteyen Somalili korsanlar yaşadı. Sekiz korsan parayı küçük bir botla karaya taşırken, fırtına botu devirdi. Beş kişi öldü, kalan üç kişi ise kıyıya ulaşmak için elleri boş bir şekilde saatlerce yüzdü.

Şüpheliler ve Yargılama Süreçleri

FBI, ipuçlarını incelemek ve özellikle Minnesota'da daha önce sabıkası olan kişileri araştırmak için 250 ajanını görevlendirdi. 11 Temmuz 1977'de, 50 yaşındaki Kenneth Callahan'ı ve Donald Larson'ı (yaşı bilinmiyor) tutukladı. Şaşırtıcı bir şekilde, kefaletle serbest bırakılmalarına izin verildi. Avukatları Ron Meshbesher, polisin kefalete FBI'ı fidye parasına götürmesi umuduyla izin verdiğini düşündü.

Yargılama Süreçleri. İlk yargılama süreci 11 Ekim 1977'de başladı ve Callahan'la bağlantısı olan Monte Carlo araçta bulunan parmak izi ve kaçırma işlemi için kullanılan araçta bulunan saç örneği gibi ikinci dereceden deliller mahkemeye sunuldu. Bu kanıtlar 2 Kasım'da jüri üyelerinin şüphelilerin suçlu olduklarına karar vermesine yetti.

Temyiz başvurusu kabul edildi çünkü hâkim savunmanın şahidi Lynda Lee Billstrom'un ifadesini uygunsuz bir şekilde reddetmişti. Savunma, FBI'ın tanığın daha önce inkar etmiş olmasına rağmen resmi nikahsız eşi

Bob Billstrom'un Virginia'nın kaçırılma olayında parmağı olduğunu söylediğini bildirmesini dikkate almadı.

İkinci duruşmada, New York'tan bir parmak izi uzmanı savunma için birilerinin parmak izlerini değiştirdiğine dair tanıklık yaptı. Avukat Meshbesher bunu yapanın FBI olduğunu ileri sürdü. Uzmanlar grafikler, fotoğraflar ve simülasyonlar kullanarak olayı canlandırdı ve savcılık kanıtın aksini ispat etmesi için bir başka uzman çağırmadı. Her iki şüpheli de jüri tarafından suçsuz bulundu.

En Yaşlı Müebbet Mahkûmu. Callahan Aralık 2004'te kar kürerken geçirdiği kalp krizi sonrası öldü. Larson ise 1976 yılında beş kişiyi (oğlunu, boşandığı eşini, onun sevgilisini, sevgilisinin oğlunu ve eski eşinin ilk evliliğinden olan oğlunu) öldürdü. Larson suçunu itiraf etti ve Minnesota'da otuz yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldı.

Cevapsız Sorular

- Donald Larson işlediği cinayetleri itiraf etmesi üzerine müebbet hapis cezasına çarptırıldığına göre kaçırma olayında suçlu olsa bunu da itiraf etmez miydi?
- Fidye parasına ne oldu? FBI'ın devam etmekte olan ilgisine rağmen, Larson hapisten çıkıp parayı yeniden ele geçirmeyi mi umut ediyor?
- Kaçıran kişilerin Chevrolet marka aracını takip eden "kirli sarı" aracın içinde kim vardı? Olaya üç ya da daha fazla kişi mi dahil olmuştu?

CARY SAYEGH

Altı yaşındaki Cary Sayegh, kahverengi saçlı, kahverengi gözlü, ön dişleri hafif ayrık bir çocuktu. 25 Ekim 1978 Çarşamba günü öğle yemeği arasında, Las Vegas'taki Albert Einstein Yahudi Okulu'nun oyun alanından kaçırıldı. Okul arkadaşları onu en son, okulun East Oakey bulvarındaki otoparkında bir araca binerken görmüştü. Üstünde kahverengi pantolon ve "Las Vegas Quicksilvers" yazılı beyaz bir tişört vardı.

Üç saat sonra bir adam, çocuğun zengin babası Sol ve annesi Marilyn Sayegh'e telefon ederek 500 bin dolar istedi. İki gün sonra, Cuma günü öğle tatilinde paranın nasıl ödeneceği konusunda bilgi vermek için kendilerini

tekrar arayacağını söyledi fakat bir daha hiç aramadı. Cary'den başka 13 yaşında bir oğulları ve dokuz yaşında bir kızları olan aile, Las Vegas'a 1,6 km uzaklıktaki iki katlı malikânelerinin önünde, kaçırılan çocuklarının sağ salim getirilmesi hâlinde 50 bin dolar vereceklerini gözleri yaşlı bir şekilde halka duyurdu. Fakat Cary ve onu kaçıran kişi hiçbir zaman bulunamadı.

Araştırma

Kaçırılma olayından hemen sonra, polis Las Vegas'taki en kapsamlı insan avını başlattı. Bölge polislerine yardım etmek için ülkenin değişik yerlerinden 23 FBI ajanı da onlara katıldı. Araştırmayı yürüten ajan Ed Gallagher, "Uçak, helikopter, kızıl ötesi süpersonik uçaklar, hipnotizmacılar ve yalan makineleri kullanıyoruz. Tanrı da dahil umarım biri çıkıp bize ne yapılması gerektiğini söyler," dedi.

The Las Vegas Sun. *The Las Vegas Sun* gazetesinin yayıncısı Hank Greenspun, yapılan geniş çaplı araştırmaya rağmen, FBI'ı vakayı yüzüne gözüne bulaştırmakla suçladı. Kendi muhabirlerinin bile daha başarılı bir araştırma yürütebileceğini söyleyen Greenspun, Cary'yi kaçıran kişiye çocuğun geri verilmesi için aracı olmak istediğini yazdı ve onun kimliğini asla açıklamayacağına söz verdi. Greenspun, "İletişim hattımız tamamen gizli kalacak ve küçük Cary'nin ailesine teslim edilmesi aşamasında hiçbir koşulda herhangi bir emniyet birimi dahil olmayacak ve haberdar edilmeyecek," dedi. Greenspun'un bu çağrısı yanıtsız kaldı ve söylentiye göre bir sahtekârdan olayla ilgili bilgi almak isterken 154 bin dolar dolandırıldı.

Non-Family Abduction

CARY SAYEGH

DOB: Nov 12, 1971
Missing: Oct 25, 1978
Age Now: 37
Sex: Male
Race: White
Hair: Brown
Eyes: Brown
Height: 4'2" (127 cm)
Weight: 65 lbs (29 kg)
Missing From:
LAS VEGAS
NV
United States

Age Progressed

Cary's photo is shown age-progressed to 33 years. He was abducted from the grounds of his day school during lunch time. He has a small scar on the right side of his forehead, near his hairline. He has surgical scars on both feet near the little toes. He has a prominent space between his front teeth.

ANYONE HAVING INFORMATION SHOULD CONTACT
National Center for Missing & Exploited Children
1-800-843-5678 (1-800-THE-LOST)

Las Vegas Metropolitan Police Department (Nevada) - Missing Persons Unit 1-

NCMEC Cary'nin bu resimlerini ilk olarak 2004'te yayınladı ve şimdiki yaşını güncelleyerek yayınlamaya devam ediyor.

AMBER UYARI PROGRAMI

Dokuz yaşındaki Teksaslı küçük kız Amber Hagerman, 1996 yılında kaçırılarak vahşice katledildi. Bu olay ülkeyi o kadar derinden sarstı ki, aralarında Amber'in annesi ve National Center for Missing and Exploited Children (NCMEC) de olan bir grup tarafından 2001 yılında AMBER Uyarı Programı (America's Missing: Broadcast Emergency Response) başlatıldı.

Uluslararası AMBER Uyarı Programı Kanada'nın büyük bir bölümünde, Avustralya, Britanya, Fransa, Almanya, Yunanistan ve Hollanda'da da uygulanmaktadır.

Bu plan, ciddi çocuk kaçırma olaylarında acilen bülten yayınlanması için emniyet teşkilatları ve yayıncılar arasında bir işbirliği kuruyor. Bu yayınlarda kaçırılan çocuğun ve eğer kim olduğu biliniyorsa kaçırdığından şüphe edilen kişinin eşkali yer alıyor. Tüm halk kaçırılan çocuğun aranmasına ve şüphelinin yakalanmasına yardım etmek için kolayca alarma geçirilebiliyor. NCMEC örgütünün başkanı ve CEO'su Ernie Allen, "Çocuk kaçırma suçlarının yüzde 75'inde, en ciddi vakalarda, çocuk ilk üç saat içerisinde ölüyor. Ertesi güne kadar bekleyemeyiz; çocuğun kaybolduğu ihbar edildiği an halkı harekete geçirmek zorundayız," diye kaydediyor.

Temmuz 2009 itibarıyla, AMBER Uyarı bültenleri 467 çocuğun başarıyla kurtarılması sağladı.

Şüpheli

Dedektifler anne babadan ya da başka aile üyelerinden hiç şüphelenmedi. Cary'nin 33 yaşındaki babası Sol Sayegh, Carpet Barn adında başarılı bir yerel şirketin sahibiydi; şirketi 1971'de kurmuştu. Kaçırılma olayının yaşandığı dönemde Sayegh, eyaletteki yeni kumarhaneler için yeni model bir oyun makinesine onay almak amacıyla Nevada Kumar Komisyonu başkanına rüşvet vermek suçundan yargılanıyordu. Dava, yaşanan bu kaçırılma olayından sonra gösterilen merhamet nedeniyle düştü.

Eski Bir Çalışan. Dedektifler, Sayegh'in iş yeriyle bağlantısı olan kişileri dikkatli bir şekilde gözden geçirdi ve Henderson yakınlarından gelen eski çalışanı Jerald "Jerry" Burgess adlı kişiyi hedef aldı. Kaçırılma olayını gören çocuklar, aracın hiçbir zaman kimliği belirlenemeyen sürücüsünün o oldu-

ğunu söylediler. Başkaları ise fidye istemek için telefon eden kişinin onun sesiyle aynı olduğunu belirtti. Burgess, polisi Cary'nin ayakkabısının tekinin Las Vegas'taki Mohave yolunun kenarında durduğu yere götürdü fakat bu bilgiyi Cary'nin ailesi ile onu kaçıranlar arasında arabuluculuk yapmaya çalışırken onu kaçıran kişilerden aldığını söyledi.

Fiziksel Kanıt Yetersizliği. Burgess tutuklandı ve Clark Eyaleti Bölge Mahkemesi'nde çocuk kaçırma suçundan yargılandı. İfadesinde o gün Cary'nin de arkadaşı olan, kız arkadaşının oğluna öğle yemeği götürdüğünden okulda olduğunu söyledi. Ortada ikinci dereceden güçlü kanıtlar olmasına rağmen, jüri üyeleri fiziksel kanıt yetersizliğinden dolayı Burgess'in suçsuz olduğuna karar verdi. Serbest bırakılmasının ardından, Burgess garip bir şekilde kurbanın hayatta olduğunu ve İsrail'de yaşadığını söyledi.

Daha Başka Suçlar. Kaçırılma olayından bir hafta önce, Burgess Cary'nin kaçırıldığı yerde bir kadına cinsel saldırıda bulunmuştu. 1978 yılında tutuklanan Burgess, bir önceki saldırısından dolayı 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı ve buna ek olarak Teksas'ta bir çifti 200 bin dolar dolandırmak için entrika çevirmekten bir 15 yıl daha cezaevinde yattı. Burgess 2001 yılında gizli bir ajana susturuculu silah, kurşun ve lastik eldiven satmaktan da suçlandı ve 11 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Tutuklanmasına neden olan 18 aylık araştırma süresince, anlatıldığına göre, çelik varil içerisinde eriterek bir cesetten nasıl kurtulabilineceğini bildiğini söylemişti. Ayrıca Cary kaçırılmadan günler önce Burgess'in kaynak ekipmanı kiraladığı da öğrenildi.

Dosya Yeniden Açılıyor

Yetkililerin Cary'nin 1990'lı yıllarda Massachusetts, Boston'da yaşadığına dair bir ipucu ele geçirmesi üzerine, FBI ajanları 1999 yılında dosyayı yeniden açtı fakat bu da başarısız oldu. Dedektifler Cary'nin öldürüldüğünü düşünüyor ve cesedi aramaya devam ediyor. Bazıları da Cary'nin hâlâ yaşadığını ve artık kendi adını bile bilmediğini söylüyor.

2008'de, kaçırılma günü Cary'nin gittiği özel ilkokulda çalışmakta olan biri, Burgess'in suçlu olduğuna inandığını ve başkalarının da bu işte parmağı olduğunu söyledi: "Bence Burgess bir kamuflaj, bu işi gerçekten yapanları gizlemek için bir duman perdesiydi." Daha önceden dedektiflere bilgi verdikten sonra hayatının tehlikeye girdiğini iddia ettiği için bu çalışanın ismi açıklanmadı.

Cevapsız Sorular

- Okul çalışanının kaçırılma olayında başka insanlar da olduğuna inanmasının nedeni bir bilgi mi yoksa bir his miydi?
- Tanıklar Burgess'i aracı kullanan ve telefonu açan kişi olarak teşhis etmesine rağmen, jüri üyeleri neden Jerald Burgess'e karşı delil yetersizliği olduğuna karar verdi?
- Cary'yi kaçıranlar onu hemen öldürdü mü yoksa cesedin bulunamaması Cary'nin yaşadığını ve asıl kimliğini bilmediğini mi gösteriyor?
- Cary fidye için kaçırıldıysa, kaçıran kişi paranın teslimat detayları için neden tekrar aramadı? Eğer fidye parasından vazgeçtiyse, neden yayıncının çağrısını yanıtsız bıraktı?

SHERGAR

Çoğu kişi tarafından dünyanın gelmiş geçmiş en iyi yarış atı olarak görülen Shergar, kısa süren ama inanılmaz derecede başarılı bir kariyere sahipti. Takma adı "Harika At" olan bu İrlanda atı, bir yılda sadece sekiz kez yarışmış, altı kez kazanmış ve yaklaşık bir milyon dolar ödül almıştı. Şampiyon jokey Lester Piggott, Irish Derby'de Shergar'ı zafere koşturdu. Shergar en meşhur zaferini 1981 yılında Epsom Derby'yi (İngiltere'deki en önemli yarışlardan biri) tarihin en uzun mesafesi olan on boy farkla tamamlayarak kazandı. Shergar 1981 yılında "Yılın Avrupalı Atı" unvanını aldı ve aynı yıl damızlığa ayrıldı. Shergar'ın sahibi olan ve Aga Khan'ın başında olduğu birlik, bir kerelik damızlık ücreti olarak 160 bin dolar istedi ve sigorta şirketi Lloyds of London, damızlığı süresince atın değerini 20 milyon dolar olarak belirledi. Daha sonra, sisli 8 Şubat 1983 gecesi, acı bir olay yaşandı.

İngiliz jokey Walter Swinburn, Shergar'ı Temmuz 1981'de İngiltere'deki Ascot hipodromunda ünlü zaferine doğru koşarken.

İrlanda'da türünün ilk örneği olan bu kaçırma olayında, saat 20:30'da kar maskesi giymiş üç silahlı adam Shergar'ın 53 yaşındaki seyisi James Fitzgerald'ın Newbridge, County Kildare'de bulunan Ballymany Damızlık Çiftliği'ndeki evine zorla girdi. İçlerinden biri, "Shergar için geldik. Ve onun için 4 milyon dolar istiyoruz. Polisi ararsan Shergar ölür," dedi.

Fitzgerald'ın ailesini odaya kilitlediler ve silah zoruyla Fitzgerald'a Shergar'ı bulunduğu yüksek güvenlikli yerden çıkarttırdılar. Beş adam daha geldi ve Fitzgerald ile birlikte Shergar'ı Granada marka bir araca taktıkları çalıntı bir römorka bindirdiler; oradan uzaklaşırken ailenin başında nöbet tutması için iki kişi bıraktılar. 64 km uzaklaştıktan sonra, çete Fitzgerald'ı serbest bıraktı ve eve döndüğünde ailesi yalnız ve hayattaydı.

İki gün sonra, 10 Şubat 1983'te, bir adam ahırı arayarak dört milyon dolar fidye parası istediğini söyledi. Kaçıran kişi ikinci kez düşündükten sonra, günün ilerleyen saatlerinde tekrar aradı ve fiyatı 80 bin dolara düşürdüklerini söyledi ancak atın 34 hissedarı yine de parayı ödemeyi reddetti. Hissedarlar, kaçıranların isteğini yerine getirirlerse, ileride haraç tehditlerine maruz kalacaklarını ve daha fazla yarış atının kaçırılmasına neden olacaklarını biliyorlardı.

Üzerinde beyaz bir leke olan ve bacakları beyaz "çorap" giymiş gibi görünen Shergar hiçbir zaman bulunamadı ve polis onu kaçıran kişilerin kimliğini tespit edemedi.

Araştırma

İlk başta sadece harayla bağlantısı olan kişiler arasında telefon görüşmeleri yapıldığı için, Gardai (İrlanda polisi) ilk dört saat boyunca alarma geçirilmedi. Gardai'nin karşılaştığı bir diğer sorun, Shergar'ın kaçırıldığı gün İrlanda'nın en büyük yarış atı satışları yapıldığı için yollarda at taşıyan birçok römorkör olmasıydı, tabii bu aynı zamanda Shergar'ı kaçıranların bir kurnazlığıydı. Yetkililer Fitzgerald'ı birkaç saat sorguladılar ve kaçıran kişilerden gelebilecek çağrıları yakalayabilmek için telefonunu dinlemeye aldılar.

Rakip Güçler. Dublin ve County Kildare polislerinin bu vakada görevlendirilmesi ve birbirleriyle rekabet etmeye başlamasıyla soruşturmada problemler yaşandı. Aralarındaki bu rekabet, birbirlerinden bilgi saklama noktasına kadar vardı. Buna rağmen, geniş çaplı bir çalışma yürütüldü, hatta medyumlara ve psişik insanlara bile danışıldı.

Soruşturma sırasında, polislerin atın görüldüğüne dair yanıltıcı ihbarlar ve birçok sahte aramayla da uğraşması gerekti ve bunlar soruşturmayı daha da karmaşık bir hâle soktu. Fakat Shergar'ı kaçıran kişilerin İrlandalıların at sevgisini hesaba katmaması Gardai'ye yardım etti; ayrıca Safkan İrlanda Atı Yetiştiricileri Derneği atın sağ salim geri dönmesini sağlayacak bilgiyi veren kişiyi 200 bin dolarla ödüllendireceğini duyurdu.

Şüpheliler

Çoğu spekülasyonun merkezinde, silah satın almak amacıyla fidye için daha önceden zengin iş adamlarını kaçırmış olan paramiliter birlik, İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) vardı. Soruşturma sırasında, Gardai bilinen IRA evlerine operasyon düzenledi ve gizlenmiş silahlarına el kondu.

IRA Üyeleri. Önceden IRA üyesi olan, sonra örgüt hakkında muhbirlik yapan Sean O'Callaghan, 1999 yılında yazdığı *The Informer* adlı kitabında, örgütün Aga Khan'ın yüklü miktarda fidye parası ödeyeceğini umut ederek Shergar'ı kaçırdığını belirtti. Kaçıran kişiler, bu parayı vermek için 34 hissedarın hepsinin fikir birliğinde olması gerektiğini hesaplayamamıştı.

İki güvenlik memurunu öldürdüğünü ve bir dizi terörist faaliyete katıldığını itiraf eden O'Callaghan, Shergar'ı kaçıran yedi kişinin ismini verdi. Bu kişilerin arasında O'Callagan'ın kaçırma planını yaptığını iddia ettiği IRA terör örgütü lideri 44 yaşındaki Kevin Mallon ve bu işle bağlantısı olmadığını söyleyen ve O'Callaghan her iki taraf için de çalıştığından kimsenin ona inanmayacağını düşünerek dava açmadığını söyleyen 26 yaşındaki Nicky Kehoe da vardı. Bir başka kaynağa göre, bu kaçırma olayının onayını IRA Askeri Birimi vermişti. IRA hakkındaki iddialara ve güçlü şüphelere rağmen, Gardai doğrudan hiçbir kanıta ulaşamadı ve kimseyi suçlayamadı.

O'Callaghan, başa çıkması zor olduğundan ve bacağı incindiğinden, Shergar'ın kaçırıldıktan sonraki birkaç saat içinde vurulduğunu söyledi. Kaçıran kişiler, bölgede gezinmekte olan Gardai yüzünden atı hareket ettirmenin imkânsız olduğunu hissetmişti. Dedikodulara göre Shergar Ballymany harasına 160 km uzaklıkta County Leitrim'deki Ballinamore dağ yamacına gömülmüştü ama gömüldüğü yer hiçbir zaman bulunamadı. Atın kalıntıları bulunamadığından, sigorta parası ödenmedi.

Libya'nın Bağlantısı. Halkın ve medyanın olası şüpheliler hakkında daha çok teorisi vardı. Londra'da bir radyoda at yarışı spikeri olan Colin Turner,

Libya lideri Albay Kaddafi'nin nefret ettiği Aga Khan'a zarar vermek amacıyla Shergar'ın kaçırılmasına karşılık IRA'ya silah gönderdiğini iddia etti.

Mafya. Bir başka ilginç dedikodu ise Aga Khan'dan şampiyon atı almak için mafyadan para aldığı tahmin edilen safkan at ajanı Fransız Jean Michel Gambet'yi hedef aldı. Anlaşma bozulmuş fakat Gambet parayı çoktan harcamıştı. Daha sonra Gambet'nin cesedi, Kentucky'de yanan bir aracın içinde başından vurulmuş hâlde bulundu. Bu teoriye göre, mafya Shergar'ı maddi kayıplarını telafi etmek için kaçırmıştı. Tüm teorilere rağmen, Shergar'ın kaçırılması çözülememiş bir suç olarak kaldı.

Bir söylentiye göre, Shergar, IRA teröristlerine silah tedarik etmesi karşılığında Libya lideri Kaddafi için kaçırılmıştı.

Cevapsız Sorular

- Cinayet işlediğini itiraf etmiş bir terör örgütü üyesi olan Sean O'Callaghan'ın suçlamaları ne kadar güvenilebilir olabilir? Kaçırma olayının bir parçası olmadığına göre, kaynakları ne kadar güvenilir olabilir?
- İngiliz istihbaratı yıllardır IRA'nın içine sızmasına rağmen, Shergar'ın kaçırılması hakkında daha fazla ayrıntı neden gün ışığına çıkmadı?
- Shergar nereye gömüldü ve bir yarış atı nasıl olur da kimse görmeden taşınıp gömülebilir?

SUZY LAMPLUGH

25 yaşındaki İngiliz emlakçı Suzy Lamplugh, 28 Temmuz 1986'da, telefon edip Londra'daki evlerden birini görmek istediğini söyleyen bir kişiyle buluşmaya gittikten sonra kayboldu. Randevu defterinde saat 12:45'te, sosyetik Fulham bölgesinde Shorrolds yolu üzerindeki Viktoryan tarzda inşa edilmiş boş evin önünde "Mr. Kipper" ile buluşacağı yazıyordu. Ofisine geri dönmemesi üzerine çalışanlar polise haber verdi. Polis geniş çaplı bir araştırma başlattı fakat başarısız oldu ve Lamplugh hiçbir zaman bulunamadı.

Suzy Lamplugh'ın ismi, anne-babası tarafından kişisel güvenlik konusunda tavsiyede bulunmak için 1986'da Londra'da kurulan Suzy Lamplugh Trust ile yaşatılıyor.

Araştırma

Dedektifler bölgeyi iyi bilen bir sapığın, Lamplugh'ın çalışma, alışveriş yapma, sosyalleşme gibi günlük hareketlerinin hepsini takip ettiğine inanıyordu. Bu kişi Lamplugh'ın programını öğrenmek için ofisini birkaç kez aramış ve en savunmasız olacağı zamanları not etmiş olabilirdi. Kaçırılmasından birkaç gün önce, gizemli bir adam Sturgis Estate Agents'taki ofisine bir buket gül göndermişti.

Görgü Tanıkları. Görgü tanıkları polise Lamplugh'ı gördüklerini, üzerinde gri etek ve koyu renk bir ceket olduğunu ve arabasına binmeden önce evin önünde bir adamla tartıştığını söylediler. Lamplugh'ın Ford Fiesta marka aracı o gece 2,4 km uzaklıkta ve yine Fulham'da, Stevenage yolu üzerindeki bir başka satılık evin önünde bulundu. Cüzdanı aracın içindeydi fakat kontak anahtarı yoktu. Koşu yapan bir kişi, ikinci adreste soldan direksiyonlu (İngiliz aracı olmayan) BMW marka siyah bir aracın içinde, imdat çığlıkları atıyormuş gibi görünen sarışın bir kadın gördüğünü söyledi. Lamplugh'ın saçlarının doğal rengi kahverengiydi fakat bir hafta önce saçının rengini açtırmıştı. Ancak polis bu ifadenin Lamplugh'ın kaçırıldığı zamanla uyuşup

uyuşmadığından emin olamadı. Bununla birlikte, adamın verdiği ismin, Hollandaca Kuiper adının telaffuz edilme şekli olabileceğini düşündüler. Adı Kipper veya Kuiper olan kişilerin izini sürdüler fakat Lamplugh ile bağlantısı olabilecek herhangi bir kişi bulamadılar.

Yeni İpuçları. 1987 yılında polisin Lamplugh'ı ve katilini arama çalışmaları azaldı ve 1994 yılında Lamplugh'ın öldüğü resmi olarak ilan edildi ve dosya kapandı. Yeni ipuçlarının bulunması üzerine 2000 yılında dosya yeniden açıldı. 1999 yılında bir tanık, Lamplugh olduğunu düşündüğü kişinin Shorrolds yolu üzerindeki evde yaptığı görüşmeden hemen sonra arabasıyla götürüldüğünü gördüğünü söyledi. Polis başlangıçta Lamplugh'ın oradan doğruca Stevenage yoluna götürüldüğünü ve aracının seksen dakika içerisinde terk edildiğini düşünmüştü. Bu yeni bilgi, başka bir güzergâhın takip edildiğine işaret ediyordu. Dedektifler bunun genç kadının yol üzerindeki bir adrese bırakıldığı ve kaçırma olayında birden fazla insanın rol aldığı anlamına gelebileceğini hissetti.

Asıl Şüpheliler

32 yaşındaki John Cannan olaydaki baş şüpheliydi ve daha önce tecavüz suçundan beş yıl hapis yatmıştı. Lamplugh'ın kaybolmasından birkaç gün önce hapisten çıkmıştı ve evden sadece birkaç kilometre mesafede yaşıyordu. Cannan 1989 yılında bir kadına tecavüz etmek ve öldürmek suçundan bir kez daha hapse girdi ve bu sefer üç kez müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Cannan, tanıkların ifadesinden yola çıkılarak hazırlanan robot resme de çok benziyordu. Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası Cannan'ı birkaç kez sorguladı fakat Lamplugh'ın kaybolmasıyla ilgili bir bağlantısı olduğuna dair herhangi bir kanıt bulamadı. Cannan, polise inkar etmesine rağmen, başkalarına kendisinin kaçırdığı izlenimini vermekten hoşlanıyordu, hatta hapishanedeki arkadaşlarına takma adının "Kipper" olduğunu söylüyordu.

Polis, Lamplugh'ın kaybolduğu gün onunla birlikte görülen bir adamın robot resmini yayınladı. Şüpheli John Cannan'a çok benziyordu.

Bir kişiye de Lamplugh'ı o dönemde yaşadığı Bristol'den bir iş adamının öldürdüğünü söylemişti.

Muhtemel Mezarlıklar. Cannan hapishane arkadaşlarına, Lamplugh'ı annesinin West Midland'daki evinin bahçesine gömdüğünü söyleyerek mezarla ilgili yalan bilgiler veriyordu. Kız arkadaşına da Lamplugh'ı tecavüz ettikten sonra öldürdüğünü ve sonra da Norton'daki kışlada cesetten kurtulduğunu söyledi. Kız arkadaşı bu bilgiyi polise iletti fakat daha sonra inkar etti.

Yıllar sonra kurbanın annesi Diana Lamplugh'ın özel araştırmalardan aynı bilgiyi alması üzerine dedektifler 2000 yılında dosyayı yeniden açtı ve dedektifler şimdi yerinde yeni evler olan ama eskiden İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri bölgesi olan Worcestershire'de araştırmalara başladı. Polis, adli tıp arkeologları, dalgıçlar ve hatta ceset arama köpekleri ile birlikte çalıştı. Bir sonraki yıl, Somerset'teki Kraliyet Deniz Kuvvetleri kışlasında da araştırma yaptılar. Hiçbir yerde ne ceset ne de bir ipucu bulunabildi.

Diğer Şüpheliler

2008 yılında bir başka muhtemel şüpheli ortaya çıktı. Dedektifler geçmişini araştırırken, Lamplugh'ın 1982 yılında *QE2* adlı bir transatlantikte güzellik uzmanı olarak çalıştığı bilgisine ulaştılar. 2008 yılında İngiltere'nin Ipswich kentinde beş hayat kadınını öldürmekten ceza alan Steve Wright, o dönemde gemide garson olarak çalışıyordu. Wright müebbet hapis cezasına çarptırıldıktan sonra, dedektifler hayat kadınlarının dosyalarını inceledi fakat onun Lamplugh ile herhangi bir bağlantısı olduğuna dair hiçbir kanıt bulamadı.

Christopher Berry-Dee tarafından yazılan ve 1995 yılında yayınlanan *Unmasking Mr. Kipper: Who Really Killed Suzy Lamplugh?* adlı kitapta başka bir şüpheliden daha bahsediliyordu. Yazar, 1991

METROPOLITAN POLICE

Appeal for Assistance

ABDUCTION

Susannah LAMPLUGH, aged 25,
was last seen outside
37 Shorrold's Road, Fulham, SW6,
at about 1pm on Monday July 28.

Her car, a white Ford Fiesta
Reg No. B396 CAN, was later found
unlocked in Stevenage Road, Fulham.

Police wish to trace this man,
who was seen with Susannah
that day. He is white, aged 25-30,
5'7" - 9" tall, with dark,
swept back hair.

DID YOU SEE SUSANNAH,
THIS MAN, OR THE CAR ON
MONDAY AFTERNOON, JULY 28?

Please contact the Incident Room at

KENSINGTON POLICE STATION

Tel: 741 6357

All information treated as strictly confidential

Polisin Lamplugh'ın yerini bulmak için yardım çağrısı. Ortadan kaybolmasına BBC'nin *Crimewatch* isimli televizyon programında yer verildi ama bir sonuç alınamadı.

yılında hayat kadını Julie Dart'ı öldüren Michael Sams'in kendisi ve eşiyle yaptığı röportajlara dayanarak onun Lamplugh'ı da öldürdüğünü iddia ediyordu. Polisler Sams'in Cambridgeshire, Peterborough'daki eski evinin bahçesinde kazılar yapıp hiçbir şey bulamayınca bu teoriyi de rafa kaldırdı.

KAÇIRILDI MI YOKSA KAYIP MI?

Bir çocuk ortadan kaybolduğunda, kaçırılmış mıdır yoksa kendi başına dolaşmaya mı gitmiştir? Ergen bir çocuğun aniden yok oluşu kaçırıldığına mı yoksa evden kaçtığına mı işaret eder? Kayıp bir yetişkinin birileri tarafından alıkonduğu mu yoksa tek başına bir macera yaşadığı mı düşünülmelidir? Kayıp çocuklar için çalışan Amerikan örgütleri, birçoğunun sahte alarm olduğu anlaşıldığından, halkın AMBER Uyarıları'na karşı giderek daha az duyarlı hâle gelmesinden tedirgin olmaya başlıyor.

Kanada'nın Kayıp Çocuklar Komisyonu'nun 2007 yılı raporuna göre, toplam 60.582 kayıp vakasının 46.189'u evden kaçmış, 576'sı da evden çıkmış fakat bir daha geri dönmemiş. California'da kayıp olduğu bildirilen çocuklar, 18 yaşını geçtiklerinde hâlâ kayıplarsa "özgür bırakılmış gençler" olarak gruplandırılmaktadır.

New York, Schenectady'de, kayıp çocukların fotoğraflarının yer aldığı bir bülten panosu.

Kimi zaman ciddi suçlar meydana gelse de, kayıp kişilerin çoğu kısa bir süre içinde bulunmaktadır. Avustralya'da her yıl 20 bini 18 yaşının altında olmak üzere yaklaşık 35 bin kişinin kayolduğu bildirilmektedir. Bunların yüzde 95'i bir haftadan daha kısa bir sürede bulunurken, çoğu kayıp çocuk ilk 24 saat içinde sağ salim bulunmaktadır.

DNA Kanıtı Umudu

Araştırma boyunca polisler yüzlerce kişiden binlerce ifade aldı ve uzunluğu bir milyon kelimeyi geçen dokümanlar oluşturdu. Polisler adli tıp uzmanlarının Lamplugh'ın arabasında buldukları DNA izlerinin kendilerini bir gün katile ulaştıracağını umut ediyor.

Polisler 2000 yılında, Lamplugh'ın kaybolduğu gün Cannan'ın kiraladığı aracın izini sürdü. Araba yıllarca bir ikinci el dükkânında park edilmiş olarak durmasına rağmen, adli tıp uzmanları aracı mikroskobik büyüklükte saç, deri ve vücut sıvısı izleri bulmak için inceledikten sonra birtakım DNA örnekleri elde edebildi.

Cevapsız Sorular

- Kaçıran kişi neden Kipper ismini tercih etmişti ve Lamplugh'ın ofisine çiçek gönderen de aynı kişi miydi?
- Gündüz vakti, işlek bir caddede Lamplugh'ı kaçırmak için ne çeşit bir silah veya güç kullanılmıştı?
- Lamplugh'ın annesi ve babası, John Cannan'ın kızlarının katili olduğuna inanıyor. Cannan kız arkadaşı ile hapishane arkadaşlarına suçu itiraf ettiğine ve kanıtlar da onu işaret ettiğine göre, polis neden onu cinayetle suçlamadı?

"BAY ZALİM" ("MR. CRUEL")

Avustralya'nın Melbourne kentinde kimliği belirlenemeyen bir cinsel suçlu, 1987 ve 1991 yılları arasında dört küçük kıza tecavüz etti. Biri evinde saldırıya uğradı, diğer üçü kaçırıldı. Saldırgan ilk üç kurbanı serbest bıraktı fakat sonuncusunu öldürdü. Saldırgana başlarda "Hampton sapığı" deniyordu fakat daha sonra gazeteler ona "Bay Zalim" adını taktı.

Kurbanlar

- **11 yaşında bir kız çocuğu (isimsiz).** Saldırgan 22 Ağustos 1987 günü saat 04:00 sularında kurbanın Lower Plenty semtindeki evine zorla girdi. Elindeki silah ve bıçakla kurbanın annesini ve babasını yüz üstü yatmaya zorladı ve ellerini bağlayıp gardıroba kilitledi. Kurbanın yedi

yaşındaki erkek kardeşini de yatağa bağladı. Adam daha sonra küçük kıza tecavüz etti ve evden ayrılmadan önce telefon kablolarını kesti.

- **Sharon Wills, 11 yaşında.** Bay Zalim ikinci kurbanını bir yıl sonra 27 Aralık 1988'de kaçırdı. Yüzünde maske, elinde yine silah ve bıçakla saat 05:30'da Ringwood semtindeki bir eve arka kapıdan girdi. Kızın annesini ve babasını bağlayabilmek ve susturabilmek için yine yüz üstü yatırdı ve telefon kablolarını kesti. Bu sefer para da istedi. Saldırgan Sharon'ı bilinmeyen bir eve götürmeden önce, gözlerini bağladı ve ağzına top yerleştirdi. 18 saat sonra küçük kızı mahalledeki bir lisenin önüne bıraktı.

Bay Zalim Sharon Wills'i 18 saat sonra serbest bıraktığında üzerinde bir erkek tişörtü vardı ve plastik çöp torbalarına sarılmıştı.

- **Nicola Lynas, 13 yaşında.** Tecavüzcü aynı suçu 3 Temmuz 1990 tarihinde, Cantenbury semtinde tekrar işledi. Önceki saldırılarına benzer bir tarzda, sabah on bir buçukta kurbanın evine pencereden girdi ve kızı bağlayıp susturmak için yüz üstü yatmaya zorladı. Gözlerini bağladı ve elli saat hapsedeceği eve götürmeden önce, evde para aradı ve telefon kablolarını kesti. Küçük kızı Kew semtindeki trafo istasyonunda bıraktı.
- **Karmein Chan, 13 yaşında.** Son ve en trajik saldırısını 13 Nisan 1991 günü Templestowe'da gerçekleştirdi. Maskeliydi ve elindeki bıçakla pencerenin çerçevesini kestikten sonra camdan içeri girdi. Anne ve babası kendi Çin restoranlarında çalıştığından, Karmein ve iki küçük kız kardeşi evde yalnızdı. Küçük kızları bir gardırobun içine soktu ve kapaklarının önüne bir yatak dayadı.

Karmein Chan, Bay Zalim tarafından öldürülen tek kurbandı. Annesi Phyllis Chan, kızının geri dönmesi için televizyonda duygusal bir çağrıda bulunmuştu.

Karmein'i saat 21:15'te kaçırdı fakat bu sefer serbest bırakmadı. Kızın cesedi bir yıl sonra Thomastown'da bulundu, başında üç kurşun deliği vardı.

Araştırma

Dedektifler Spektrum Operasyonu kod adlı bir tim kurdu. Kırk kişilik bu ekip, Bay Zalim'in kurbanlarını götürdüğü evi bulmak için yaklaşık 30 bin evi araştırdı. Tim faal olduğu 29 ay boyunca, yaklaşık 27 bin şüpheliyi soruşturdu ve şüpheli sayısını altısı güçlü şüpheli olan yirmi kişiye indirdi. Spektrum posta adresiyle çocuk pornosuna abone olan 150 adamı sorguladı ve konuyla ilgili on bin ihbarı araştırdı.

Bay Zalim'in işlediği suçlar yüzünden kimse tutuklanmamakla birlikte, yapılan araştırmalar 73 kişinin pedofili, tecavüz ve şantaj gibi suçlardan tutuklanmasına vesile oldu. Yapılan bu uzun süreli araştırma toplamda dört milyon Avustralya dolarına mal oldu. Bilinen dört tecavüz olayının yanı sıra polis Bay Zalim'in en az sekiz saldırı daha yapmış olabileceğini düşünüyor.

Kaybolan Delil. Araştırma sonucunda önemli adli kanıtların olay yerinde bulunamadığı çünkü olay mahallinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmadığı ortaya çıktı. Karmein Chan'ın evine ilk gelen polis memuru evin içerisine geçici bir karargâh kurmuştu. Sabıka kaydı veya kurbanları bağlarken kullandığı ip gibi saldırganın DNA örneğini açığa çıkarabilecek deliller de daha sonra kayboldu veya atıldı.

Fanatik Alışkanlıklar. Spektrum'un çalışmaları Bay Zalim'in gizli evinde gerçekleştirdiği saldırılarını kaydetmek için bir kamera kullandığını tespit etti. Kurbanlardan biri, kızların sert bir boyunlukla bağlandığı yatağın ucunda bir tripod ve kamera olduğunu hatırladı. İki kurban evle ilgili ayrıntılar vermiş olmasına rağmen evin yeri hiçbir zaman öğrenilemedi. Kurbanlardan bir tanesinin uçakların indiğini duyduğunu söylemesi üzerine, polisler Melbourne'deki havaalanına yakın evleri araştırdı.

Victoria Polis Şefi ve Spektrum Operasyonu'nun başı David Sprague, Bay Zalim'in kurbanlarından üçünün (Sharon Wills, Nicola Lynas ve Karmein Chan) fotoğraflarının yer aldığı bir afiş tutuyor.

Kurbanlar dedektiflere, Bay Zalim'in ipuçlarını yok etme konusunda bir fanatik gibi davrandığını da söylediler. Parmak izi bırakmamak için lavaboları ve diğer yüzeyleri silmiş, ayak izi bırakmamak için de zemini bir çarşafla kaplamıştı. Hatta iki kurbanını serbest bırakmadan önce yıkamıştı. Kurbanların kıyafetlerinde kanıt olabilecek izler bırakmamak için, Sharon Wills'i plastik çöp poşeti içerisinde bırakmıştı; diğer kurbanı ise önceden küçük kızın elbise dolabından aldığı başka kıyafetleri giydirip öyle serbest bırakmıştı.

Şüpheliler

FBI, Bay Zalim'in elinde kendi çektiği veya satın aldığı porno görüntüler olacağını söyleyerek, zanlının profilini çıkartmak için araştırma timine katıldı. Ortaya koydukları profile göre bu kişi tipik bir çocuk tacizcisi profiline uymuyordu fakat büyük olasılıkla "iyi bir komşuydu; nazik, sessiz, biraz içe dönük ama toplum yararını gözeten projelere katılabilen biri"ydi. Muhtemelen zamanının çoğunu çocuklarla geçiren ve hatta okulda çalışan biri de olabilirdi.

İkinci Dereceden Güçlü Deliller. Polis, ilk on yıl içinde Victoria'da on şüpheli tespit etti fakat daha somut kanıtlar elde edebilmek için bu kişilerin kimliklerini gizli tuttu. Victoria Polis Amiri Dave Sprague "Bir kısmıyla görüştükten sonra, size bu kişilerin oldukça korkutucu olduğunu söyleyebilirim," dedi.

2003 yılında dedektifler ismi verilmeyen en önemli şüphelinin hâlâ Victoria'da yaşadığını söyledi. Bu kişiye karşı kullanılabilecek yeterli delil yoktu fakat dedektifler hareketlerini izlemeye devam ettiler. Amir Sprague baş şüpheliye karşı ellerinde ikinci dereceden güçlü bir delil olduğunu fakat bunun onu suçlamaya yetmediğini söyledi. Memurlar şüpheliyi 14 saat boyunca sorgulamıştı ve görünüşe göre bu yakın ilgi onun saldırılarını durdurmuştu.

Polis şüphelinin tüm hareketlerini gözlemlemeye devam etti. 2003 yılında Cinsel Suçlar Departmanı Müdürü, kıdemli komiser muavini Dedektif Chris O'Connor, Bay Zalim'in küçük çocukları taciz edebilmek için başka bir ülkeye taşındığından şüphelendiğini söyledi.

Olay hâlâ çözülemedi ve dedektifler şüphelinin kaçmasına yardım edebilecekleri düşüncesiyle birtakım bilgileri halktan gizlemeye devam ediyor. Bu durum yanıltıcı bir şekilde suçu üstüne alan kişilerin ve şüphelilerin elenmesine de yardımcı oluyor.

Cevapsız Sorular

- Bay Zalim son kurbanını neden öldürdü? Tipik bir pedofilin infaz yöntemi olmayan başından silahla vurarak infaz etme işlemini neden gerçekleştirdi?
- Polisin elinde bir şüpheliyi işaret eden ikinci dereceden güçlü bir delil varsa, neden o şüpheliyi suçlamadılar?
- Dedektifler halktan hangi bilgileri saklıyor?

MICHAELA JOY GARECHT

California, Hayward'da, 19 Kasım 1988'de, güneşli Cumartesi sabahı saat 10:20'de, Michaela Joy Garecht arkadaşıyla birlikte evinin üç blok ilerisinde Mission bulvarı üzerindeki Rainbow adlı markete gidiyordu. Dokuz yaşındaki kızlar, scooter'larını dükkânın önünde bıraktılar fakat geri döndüklerinde Michaela'nın arkadaşının scooter'ı park alanına götürülmüştü. Michaela park alanına gitti ve tam bir arabanın yanında duran scooter'ı almak için eğilmişti ki bir adam araçtan indi. Adam, kız çığlıklar atarken onu arkasından tutup zorla araca bindirdi, bu sırada Michaela'nın arkadaşı da yardım istemek için dükkâna koştu.

Bölge polisi hemen olay yerine geldi fakat Michaela hiçbir zaman bulunamadı ve onu kaçıran kişinin kimliği de saptanamadı.

National Center for Missing and Exploited Children tarafından yayınlanan Joy Garecht'in yaşlandırılmış resmi, sarışın, mavi gözlü kızın 2008'de 29 yaşında nasıl görünebileceğini gösteriyor.

Araştırma

Michaela gündüz vakti kaçırıldığından birçok görgü tanığı vardı. Tanıklar adamın şarap rengi, tamponu ezilmiş sedan model eski bir Amerikan arabası kullandığını söyledi. Araç en son Mission bulvarında yoğun trafikte Union City'e doğru hızla giderken görülmüştü.

Polis kaçırılma olayını gören Michaela'nın arkadaşını hemen sorgulamak yerine, günün daha erken saatlerinde aracın geçtiğini gören bir market çalışanını sorgulamayı tercih etti. Bu durum, market çalışanı adamın bıyıklı olduğunu söylerken Michaela'nın aksini söylemesi ve arabanın rengi gibi fikir ayrılıklarına yol açtı.

Tanıklar. Diğer tanıklar ise kaçıran kişiyi ince uzun, omzuna kadar uzanan kirli sarı saçlı, 18 ila 25 yaşlarında, yüzü çiçek bozuğu veya sivilceli gibi görünen biri şeklinde tarif etti. Adamın üstünde beyaz bir tişört vardı. Tanıklar, robot resmin çizilmesi için polise yardım etti.

Bir kadın, kaza yapmış olma ihtimaline karşı yanından hızla geçen aracın plakasını ezberlemeye çalışmıştı. Daha sonra haberleri izlediğinde bu kişinin küçük kızı kaçıran adam olduğunu anladı fakat o an için kimseye bilgi vermedi. Üç ay sonra, bir markette çizilen robot resme çok benzeyen bir adam gördü. Kendisini tanıyıp takip edeceğinden korkan kadın sonunda polise haber verdi. Hipnoterapi uygulanmasına rağmen kadın plakayı hatırlayamadı.

Açık Dosya. FBI kısa bir süre içinde araştırmalara dahil oldu ve polis ilk yıl beş dolap dolusu delil topladı. Kaçırılma olayının yirminci yıl dönümüne yani 2008 yılına kadar, ellerinde yaklaşık 15 bin ipucu vardı fakat kimseyi tutuklamamışlardı. Olay henüz çözülemedi ve araştırmalar aktif bir biçimde devam ediyor. Hayward Polis Komiseri Mark Mosier, "Olayı çözebilecek her türlü yeni bilgi için dünyanın neresine olursa olsun gideceğiz," dedi.

Şüpheliler

- **Timothy Bindner, 42 yaşında.** Evli ve bir arıtma tesisinde işçi olarak çalışan Bindner, bir keresinde iki küçük kızı kandırarak kamyonetine bindirmekten tutuklanmış fakat daha sonra dava düşmüştü. Bindner aynı zamanda küçük kızlara doğum günü kartlarıyla mektuplar gönderiyor ve kendini tüm kayıp çocukların babası, "merhametli insan" olarak tanıtarak kızları kaybolan ailelere yardım etmeyi teklif ediyordu. 1983 yılında bir muhabirin kendisiyle kaçırıldıktan sonra öldürülen beş

yaşındaki küçük kızın gömülü olduğu Oakmont Mezarlığı'nda sabaha karşı saat 04:30'da röportaj yapmasını istedi. Muhabire kaçırılan kız çocuklarının o anki tepkilerini tahmin edebildiğini, bazılarının teslimiyetçi olduğunu söyledi fakat "Michaela en zoruydu. O bir savaşçıydı," dedi. Dokuz yaşındaki Michaela kaybolmadan kısa bir zaman önce Bindner, polise bir mektup yazarak, bir sonraki kurbanın dokuz yaşında olacağını haber vermişti. Dedektifler Bindner'a karşı güçlü bir delil bulamadığından hakkında dava açamadılar fakat yetkililer Bindner'ın sarışın, mavi gözlü ve simaları birbirine benzeyen diğer kayıp üç kızla bir bağlantısı olabileceğini düşündü. Bindner tüm iddiaları reddetti ve 1999 yılında California'da Fairfield şehrine açtığı hakaret davasını kazandı.

- **49 yaşındaki cinsel suçlu.** 1995 yılında iki Hayward dedektifi, cinsel istismardan hüküm giyen bir adamı ikinci kez sorgulamak için Oklahoma'ya gitti. Adam ağır bir suç olan tecavüze teşebbüsten tutuklanmadan bir yıl önce, Michaela'nın kaçırıldığı yere iki blok uzaklıkta oturuyordu. Polis daha sonra şüphelinin olayla bir bağlantısı olmadığına kanaat getirdi ve adını hiçbir zaman vermedi.
- **James Daveggio, 22 yaşında.** 1997 yılında 22 yaşındaki Californialı bir kadını kaçırmak, tecavüz etmek ve öldürmek suçundan hüküm giyen şüpheli ve kız arkadaşı Michelle Lyn Michaud şu sıralar idam edilmeyi bekliyor. Polisin şüphelerine rağmen, Michaela ile ilgili bir bağlantısı bulunamadı.
- **Curtis Dean Anderson, 27 yaşında.** Olası şüpheliler arasında yer alan Anderson, 2000 yılında küçük bir kızı kaçırıp taciz etmek suçundan hüküm giydi fakat yine hiçbir kanıt Michaela'yı işaret etmiyordu.
- **Steven Shane, 21 yaşında.** Daha önce cinayetten hüküm giymiş olan Shane, çizilen robot resme benziyordu fakat onu Michaela ile ilişkilendirecek herhangi bir delil bulunamadı.
- **Brian David Mitchell, 35 yaşında.** 2002 yılında Elizabeth Smart'ı kaçıran Mitchell, Michaela ile diğer üç kızın kaybolduğu dönemde California'da yaşıyordu. Yara almadan kurtarılan sarışın Elizabeth diğer kayıp kurbanlara benziyordu fakat Mitchell'in Michaela ile bir bağlantısı bulunamadı.

STOCKHOLM SENDROMU

Natasha Kampush, esir tutulduğu evi kısa bir süre önce satın aldı.

Polis 2003 yılında Elizabeth Smart'ı aşırı dinci Brian David Mitchell'in elinden Utah'ta kurtardığında, Elizabeth onun yanından ayrılmak istemedi. Polis daha önce Mitchell'i ve bir kadını yanlarında Elizabeth varken durdurmuş fakat 14 yaşındaki kız kim olduğunu söyleyememişti. Polisler sonunda onu kurtardığında, kız peruk, baş örtüsü ve güneş gözlüğü takıyordu ve ilk başta Elizabeth Smart olduğunu bile reddetti. Mitchell vaaz vermek için dokuz ay boyunca dolaşırken ona eşlik eden Elizabeth, görünüşe göre Stockholm sendromuna yakalanmıştı ve kendisini onu kaçıran kişiyle özdeşleştiriyordu.

Bu sendrom adını, 1973 yılında İsveç'in Stockholm kentinde gerçekleşen bir banka soygununda soyguncuların rehineleri altı gün alıkoymasından aldı. Kendilerini rehine alan kişilere sempati duymaya başlayan birkaç kurban kurtarılmamak için direndi ve daha sonra onların aleyhinde ifade vermeyi reddetti.

ABD'de yaşanan en meşhur Stockholm sendromu olayı, zengin bir ailenin varisi olan 19 yaşındaki Patty Hearst, radikal Simbiyonez Özgürlük Ordusu tarafından 1974 yılında California'da kaçırıldığında yaşandı. Kısa süre içinde örgütün suç ortağı oldu ve silahlı banka soygunlarına yardım etti, hatta bir keresinde bir mağaza vitrinine 27 kez ateş etti. Hearst eylemlerine devam etti ve 1975 yılında San Francisco'da yakalandı. Mesleği sorulduğunda ise, "şehir gerillası" olduğunu söyledi.

Yakın bir geçmişte, on yaşındaki Natascha Kampusch 1998 yılında Avusturya'da Wolfgang Priklopil tarafından kaçırıldı ve sekiz yılı aşkın bir süre küçük bir hücrede tutuldu. Daha sonra Priklopil Natascha'nın dışarıya çıkmasına izin verdi fakat Natascha kurtarılmak için kimseden yardım istemedi. Natascha, sonunda 2006'da kaçtı, bunun üzerine Priklopil intihar etti. Natascha bu haberi aldığında ağladı ve onun için üzüldüğünü, kaçırıldığı dönem boyunca hiçbir şeyi özlemediğini çünkü Priklopil'in kendisini kötü alışkanlıklardan ve kötü arkadaşlardan koruduğunu söyledi.

Cevapsız Sorular

- Çığlık atan küçük bir kız umuma açık bir parkta, aracı takip eden veya plaka numarasını alan tek bir tanık olmaksızın nasıl olur da kaçırılabilir? Aracı gören tanık, polislere bildirmek için neden üç ay bekledi?
- Timothy Bindner'ın kaçırılan küçük kızlara karşı hastalıklı bir ilgi gösterdiği, bir sonraki kurbanın dokuz yaşında olacağını tahmin ettiği ve daha sonra Michaela'nın savaşçı olduğunu söylediği göz önüne alındığında, polis bunu neden Bindner'ın suçlanması için yeterli bir kanıt olarak görmedi?

SABRINA AISENBERG

Dört aylık Sabrina Aisenberg, 24 Kasım 1997'de Florida eyaletinin Valrico kentinde, ailesinin evinden kayboldu. 38 yaşındaki annesi Marlene Aisenberg, küçük bebeğini gece yarısı gibi kontrol ettiğini, sabah saat 06:42'de ise yatağında olmadığını fark ettiğini söyledi. Derhal 911'i aramıştı. Üstünde çiçek desenli eflatun renkte bir uyku tulumu olan Sabrina, üzerine hayvan desenleri olan mavi ve sarı renkli el yapımı bir battaniye örtülmüş bir şekilde uyurken beşiğinden alınıp götürülmüştü.

Kapsamlı bir araştırma başladı ve dedektiflere gelen iki bin ipucuna rağmen, şimdiye dek Sabrina'ya ait hiçbir iz bulunamadı.

Marlene ve Steven Aisenberg, 15 Aralık 2000'de kayıp kızlarıyla ilgili duruşmaların yapıldığı, Florida, Tampa'daki mahkeme salonuna giderken.

Araştırma

Aisenberg ailesi o gece garajın kapısını kilitlememişti ve dedektifler garajın eve açılan kapısının da kilitli olmadığını fark etti. Çift, eve sessizce giren birinin çocuğu kaçırdığını söyledi fakat dedektifler kısa bir süre sonra ailenin bebeği öldürdüğünden veya sattığından şüphelendi. Polisler, Marlene'in kaçırılma olayının ertesi

günü yapılan yalan testini geçemediğini söyledi. Kaçırılmanın yaşandığı dönemde Marlene, yeni yürümeye başlayan çocuklar ve anneleri için düzenlenen Oyun Arkadaşları adlı bir program yürütüyordu. 37 yaşındaki eşi Steven ise emlakçıydı.

Araştırma ve Gözetim. Şerife bağlı departman yakınlardaki ormanlık alanlarda köpeklerle arama yaptı ve alttaki kısmın gerisindeki gölü incelemesi için dalgıçlar gönderdi. Bir sonraki gün, FBI ajanları ve Florida dedektifleri bu ekibin çalışmalarına katılmak için geldiler. Dedektifler Aisenberg çiftinin evinde kimliği belirlenemeyen bir kişiye ait sarı saç ve beşikle zemin arasını kapatan karyola etekliğinin üstünde ayakkabı izi buldu. Adli tıp uzmanları da kime ait olduğunu bilmedikleri yedi farklı kişinin parmak izine rastladı; bunlardan beşi sürgülü cam kapının iç tarafında, biri tel kapıda, bir diğeri de çamaşır makinesinin üzerindeydi. Kaybolma olayından yaklaşık üç hafta sonra, dedektifler yatak odasına ve mutfağa dinleme cihazı yerleştirdiler.

Büyük Jüri

Mayıs 1999'da, Aisenberg ailesi Maryland eyaletinin Bethesda kentine taşındı. Dokuz Eylül'de görülen duruşmada, federal büyük jüri dinleme cihazlarındaki kayıtları kullanarak çiftin komplo kurduğuna ve bebeğin kaçırıldığına dair yalan söylediğine kanaat getirdi. FBI ajanları aynı gün, Marlene'nin kapıyı açmayı reddetmesi üzerine ön kapıyı zorla açarak çifti tutukladı.

Ses Kayıtları. Federal savcılar, 2.600'den fazla konuşmanın kayıt altına alındığını ve bunların bazılarında çiftin küçük bebeğin ölümünden bahsettiğini, bazılarında da çiftin şiddet ve kokain kullanımına atıfta bulunan sözleri olduğunu iddia ettiler. İddianamede, Steven Aisenberg'in "Keşke ona zarar vermeseydim. Kokain yüzünden oldu," dediği yer alıyordu. Bir diğer konuşmada ise Marlene eşini suçlayarak, "Bebek öldü ve gömüldü! Ölü bulundu çünkü bunu sen yaptın! Her ne söylersen söyle, o bebeği sen öldürdün!" demişti. Buna cevap olarak ise eşi, "Bu suçu üstümüzden atmak için ne yapmamız gerektiğini konuşmalıyız," diyordu. Fakat tüm bu konuşmalar, cinayetten sorumlu tutulmaları için yeterli olmadı.

Muhtemelen Eve Zorla Giren Kişi. Büyük jüri ifadeleri dinlerken, komşuların ifadeleri birinin eve zorla girdiği ihtimalini destekledi. Bebeği olan bir başka çift, Sabrina kaçırılmadan birkaç gün önce sabah vakti alarm çaldığını ve pencerenin açık olduğunu gördüklerini söyledi. Bir başka çift ise oğulla-

rının uyuduğu odanın pencere telini bükülmüş olarak bulmuştu. Aisenberg çiftinin evlerine yakın bir evin sahibi ise, o sabah köpeğinin havladığını ve saat 01:00 gibi dışarı çıktığında bebek ağlama sesine benzeyen bir ses duyduğunu söyledi.

Garip Davranışlar. Bununla birlikte başka komşular kaçırılma olayından sonra ailenin çok garip davrandığını söyledi. Yan komşu Martha Jones, bebeğin kaybolduğu sabah Marlene'in kapısına geldiğini, "Bebeğim kayıp, bebeğim kayıp," dediğini ama ağlamadığını, bunun üzerine kolunu Marlene'in omzuna koyduğunda onun geriye doğru çekildiğini söyledi. Jones ayrıca, polis şefinin yaptığı denetimlerin sona ermesi üzerine Aisenberg çiftinin arka bahçede parti vermeye başladığını söyledi.

Reddedilen İddialar. Savcılar eve birinin girmiş olma ihtimaliyle ilgili olan kanıtı pek önemsemedi. Muhitte rahatsız edici olaylar olduğuna dair ifadelere rağmen, savcılar Aisenberg çiftinin ne diğer iki çocuğunun ne de köpeğinin rahatsız edildiğini belirtti. Kaçırılma olayından dört gün sonra alman parmak izlerini önemsiz buldular ve akrabalara, arkadaşlara veya muhabirlere ait olabileceğini söylediler. Kime ait olduğu bilinmeyen sarı saçın oyuncak tavşana ait olduğunu ve ayakkabı izinin ise bebeğin kaybolduğu geceden kalma olamayacağını çünkü yerden yüksekte olduğunu iddia ettiler.

Savcılık Davayı Düşürüyor. Dedektifler Ekim 1999'da, Aisenberg çiftinin evine 56 km uzaklıktaki Steven'ın daha önce çalıştığı yerde arama köpekleri, zemin sensörleri ve sondaj aletleriyle Sabrina'nın cansız bedenini aradılar. Fakat çabaları başarısızlıkla sonuçlandı. Bununla birlikte, bir sonraki ay hâkim ses kaydının düşük kalitede olduğuna ve konuşulanların "büyük ölçüde duyulamadığına", dinlediklerindeyse suç oluşturabilecek bir şeyin net bir şekilde duyulmadığına kanaat getirdi. Ayrıca eve dinleme cihazı koymak için izin alabilmek amacıyla şerifin dedektiflerinin birtakım sahte bilgiler ürettiğini söyledi. Şubat 2001'de federal savcılık, ses kayıtlarının delil niteliği taşımaması hâlinde suçlamanın neredeyse imkânsız olduğunu öne sürerek davayı düşürdü. 2004 yılında bir temyiz mahkemesi, avukat masrafları için hükümetin Aisenberg çiftine 1,3 milyon dolar ödenmesi gerektiğine karar verdi.

Yeni Bir Gelişme

2008 yılında hükümlü Dennis Byron, 44 yaşındaki hücre arkadaşı Scott Overbeck'in ona Marlene'in küçük bebeğini Overbeck'in botunda öldürdü-

ğünü, sonra da cesedi doğrayıp yengeç kapanlarına koyduğunu itiraf ettiğini söyleyince, yeni bir şüphe ortaya çıktı. Byron çarptırıldığı cezadan indirim almak için Overbeck'in sesini gizlice kaydetti. Dedektifler Overbeck'in fotoğraflarını Aisenberg çiftinin komşularına gösterdi fakat kimse onu tanıyamadı. ABD Başsavcılığı, artık kaçırılma olayını araştırmadıklarını ve dosyanın bir daha açılacağına ihtimal vermediklerini söyledi.

Cevapsız Sorular

- Dedektifler neden Aisenberg çiftini hemen hedef almadı? Yalan makinesi testi sonucu ve çiftin davranışı suçlamada bulunmak için yeterli miydi?
- Parmak izleri ve diğer deliller önemsizse, neden eve giren birisine dair gerçek bir kanıt bulunamadı? Komşuların etrafta dolanan biri olduğuna dair ihbarları ne kadar önemliydi?
- Hâkimin anlaşılamayacak kadar belirsiz olduğuna karar verdiği dinleme kayıtlarını, savcı nasıl o kadar ayrıntılı biçimde rapor edebildi?
- Marlene'in kızını öldürdüğünü söyleyen Scott Overbeck yalan mı söylüyordu? Federal savcı olayı araştırmaya devam etmek yerine neden düşürdü?

MADELEINE McCANN

İngiltere'nin Leicester şehrinde yaşayan ve her ikisi de doktor olan Gerry ve Kate McCann çifti, dört yaşına girmek üzere olan Madeleine ve iki yaşındaki ikiz çocuklarıyla birlikte 2007 yılında Portekiz'in Algarve bölgesine bahar tatiline çıktı. McCann çifti 3 Mayıs'ta, çocuklarını Praia da Luz'da yer alan Ocean Club adlı tatil köyünde kaldıkları odada bırakarak aynı tesis içinde yaklaşık 119 m. mesafedeki tapas bar ve restoranında yedi arkadaşlarıyla beraber yemeğe gitti. Arkadaşları sırayla çocukları kontrol ediyordu ve bu yüzden McCann çifti odanın arka kapısını kilitlememişti. Gerry saat dokuzda çocuklara bakmaya gittiğinde her şey yolunda gözüküyordu. Fakat Kate saat on civarında odaya çıktığında Madeleine yoktu ve yatak odasının penceresi açıktı. Hemen polis çağırıldı. On dakika içerisinde gelen polisler gece boyunca tesisi aradılar; otel çalışanları ve müşteriler de onlara katıldı.

Araştırma

Araştırmanın baş sorumlusu dedektif Olegario de Sousa'ydı. Ona bağlı bölgesel emniyet teşkilatının çalışmalarına daha sonra Portekiz istihbarat servisi Serviço de Informações de Segurança (SIS) ve Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektiflik Masası da katıldı.

Portekiz polisi, Madeleine kaybolduktan sonra bölgenin haritasını incelerken. Daha sonra kızın annesinin ve babasının şüpheli olduğunu söyleyecek ve plansız bir soruşturma yürüttükleri için eleştirileceklerdi.

Arama Çalışmaları Başlıyor. Kaçırılma olayından hemen sonra çiftin arkadaşları ve tatil köyü çalışanları daireye girdikleri için adli deliller yok olmuştu. Portekiz polisi turistler tarafından çekilen fotoğrafları inceledi fakat şüpheli herhangi bir şeye ulaşamadı. Polis alınan ifadelerden yola çıkarak, 1,70 boylarında kahverengi saçlı, üzerinde mavi mont olan bir adamı aramaya başladı.

Görülen Muhtemel Şüpheli. Madeleine'nin kaybolduğu gece McCann çiftiyle birlikte restoranda olan arkadaşlarından Jane Tanner, kaçırılma olayından sonraki sabah polise, Kate Madeleine'in kaybolduğunu fark etmeden 45 dakika önce bir adamı kucağında uyuyan bir çocukla uzaklaşırken gördüğünü söyledi. Kızın pijamasının Madeleine'ninkiyle aynı olduğunu belirtti fakat bu gördüğü şeyin ne kadar önemli olduğunun farkına varmamıştı. Polis, kadının gördüğünü iddia ettiği kişinin eşkali hakkında bilgi yayınlamadı ve onu detayları halkla paylaşmaması konusunda uyarması-

Madeleine kaçırıldığında McCann'ler Portekiz, Praia da Luz'daki Ocean Club tatil köyündeki bu dairede kalıyordu.

na rağmen, Tanner Kasım 2007'de o gece gördüklerini haber yayın organlarına anlattı.

Araştırma Genişliyor. Polis, arama köpekleri getirdi ve aramayı 11 Mayıs'a kadar çevre bölgelere genişletti. İlk izlenimlere göre Madeleine'i kaçıranlar ya bir pedofil çetesi ya da yasa dışı bir evlat edinme örgütüydü. Çocuğun çoktan öldürülmüş olabileceğini de düşünüyorlardı. 1 Haziran'da adli tıp uzmanları çiftin yatak odasında aileyle veya yakın çevresindeki kişilerle uyuşmayan bir DNA örneği buldu. Araştırma süresi boyunca polis, Madeleine'in görüldüğüne dair çeşitli ihbarların yanı sıra Madeleine'nin yerine, sağ veya ölü olduğuna dair mektuplar ve telefonlar da aldı. Bunların birçoğu genellikle falcılardan geliyordu.

Basının Eleştirisi

İngiliz basını, olay mahallinde gerekli önlemleri daha önce almadığı, adli delilleri toplamakta çok yavaş davrandığı, yollarda ve sınırlarda gerekli güvenlik önlemleri almadığı ve İngiliz yardımını kabul etmek için üç ay beklediği gerekçesiyle Portekiz polisini sert bir biçimde eleştirdi.

Toplumsal Farkındalık Sağlamak. McCann çifti, İspanyol bir dedektiflik bürosuyla anlaşarak kendi araştırmasını yürüttü. İlanlar dağıtarak, röportaj ve toplantılar yapmak için birçok ülkeye giderek, Oprah Winfrey şova ve Papa XVI Benedictus'un konuğu olduğu bir programa çıkarak Madeleine'in durumunu gündemde tutmak için çok çaba gösteriyor. Gerry McCann, televizyonda yayınlanmak üzere olayın yeniden canlandırılması için 2009 yılında Ocean Club'a gitti. Madeleine Fonu: Altına Bakılmayan Taş Kalmasın (Madeleine's Fund: Leaving No stone Unturned) adlı bağış toplama örgütü, "Madeleine'i Bulalım" (Find Madeleine) internet sitesini (www.findmadeleine.com) sürekli güncelliyor.

Kate ve Gerry McCann, Vatikan'da Papa Benedict XVI ile görüştükten sonra, 30 Mayıs 2007'de Roma'da düzenlenen bir basın toplantısında kızlarının bir fotoğrafını gösterirken.

AİLE BİREYLERİ TARAFINDAN KAÇIRILANLAR

Portekiz polisi McCann çiftinin kendi kızlarını kaçırdığına pek ihtimal vermezken, istatistikler aile bireylerinin kaçırma olayına çoğunlukla dahil olduğunu gösteriyor. Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl 354 bin çocuk kendi ailesi tarafından kaçırılıyor. İngiltere'de ise bu rakam yaklaşık 150 bin. Çocuklarını kaçıranların çoğu velayet anlaşmazlığı yaşayan ebeveynler. Aile üyelerinin eyalet veya ABD dışına çıkması hâlinde FBI tutuklama emri yayınlayabiliyor. Kanada Kraliyet Atlı Polisi Kayıp Çocuk Bürosu, 2007 yılında 60.582 çocuğun kayıp olduğunu ancak bunların sadece 56'sının ebeveyn veya koruyucular dışındaki bireyler tarafından kaçırıldığını kaydetti.

2009 yılında Britanya'da yaşanan sıra dışı bir olayda, bir anne dokuz yaşındaki kızı Shannon Matthews'u kaçırdıktan sonra uyuşturucu vermekten sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldı. 33 yaşındaki Karen Matthews, kızı "kurtarmak" için bir plan yapmış ve *The Sun* gazetesinin verilecek bilgi için koyduğu 80 bin dolar ödülü almıştı. Kız, üvey babasının amcası kırk yaşındaki Michael Donovan tarafından kaçırılmıştı, Donovan da sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Polis akrabalarla görüştükten sonra Donovan'ı ziyaret edip korkmuş Shannon'u 24 gün sonra yataktaki bir çekmecede bulunca kızın çilesi sona erdi. Shannon'u arama çalışmaları son on yılda Britanya'da yapılmış en kapsamlı araştırmalardan biriydi. Yüzlerce memurun ve birkaç bin gönüllünün altmış dedektife yardım ettiği araştırma, yaklaşık 5,2 milyon dolara mal oldu.

Erkek arkadaşı Craig Meehan ile görülen Karen Matthews, kendi kızını kaçırtmıştı.

Şüpheliler

- **Robert Murat, 33 yaşında.** İlk resmi şüpheli olay mahallinin yakınında, annesinin villasında yaşayan İngiliz bir göçmendi. Murat, dedektiflerin yakınında dolanması, sorular sorması ve çevirmenlik rolü yapmaya çalışmasıyla polislerin dikkatini çekti. Bir adli tıp ekibi Murat'ın villasında arama yaptı; bilgisayarlara, cep telefonlarına ve birkaç parça

eşyasına el koydu ve daha sonra havuzu boşalttı. Herhangi bir delil bulunamaması üzerine polis 21 Temmuz 2007'de Murat'ın artık şüpheli olmadığını söyledi.

- **Gerry ve Kate McCann (her ikisi de 39 yaşında).** Şaşırtıcı bir şekilde, polis şüphelerini Madeleine'in annesine ve babasına yöneltti. Yedi Eylül'de dedektifler, resmi şüpheli olduklarını söylemeden çiftle bütün gün görüşme yaptı. Bu şüphenin ortaya çıkış nedeni, küçük kız kaybolduktan 25 gün sonra çiftin kiraladığı aracın bagajında Madeleine'e ait DNA izlerinin bulunmasıydı. Ne var ki, adli tıp uzmanları bulunan DNA'nın Madeleine'in oyuncaklarından veya kıyafetlerinden bulaşmış olabileceğini söyledi. Dedektifler, bir önceki gece odada bırakılmaktan şikâyetçi olan Madeleine'e Kate'in sakinleştirici verdiğini veya döverek yanlışlıkla öldürdüğünü tahmin ediyordu. Kate ve Gerry daha sonra cesedi saklamış ve cesetten kurtulmuş olabilirdi. Memurlar Kate'in günlüğüne ve Gerry'nin dizüstü bilgisayarına el koydu. Kanıt bulunamaması ve Portekiz ve İngiltere basınının bu suçlamayı manşetlere taşıması üzerine, 21 Temmuz 2008'de McCann çifti resmi olarak şüpheli olmaktan çıktı.
- **Sergey Malinka, 22 yaşında.** Kayda değer bir şüpheli olmayan Rus asıllı Malinka, Murat'a sık sık telefon açmış ve hem Murat hem de iki pedofil (bkz. aşağıda) için internet sitesi kurmuştu. Daha sonra olayla bir ilgisi olmadığı anlaşıldı.
- **Urs Hans Von Aesch, 67 yaşında.** İsviçre asıllı Aesch, Madeleine kaybolduğu sırada o bölgede tatil yapıyordu. Başka bir çocuk kaçırma olayında İsviçre polisi tarafından sorguya alındıktan sonra intihar ederek yaşamına son verdi.
- **Raymond Hewlett, 64 yaşında.** Çizilen robot resimle benzerlik gösteren ve önceden hüküm giymiş bir İngiliz çocuk tacizcisi olan Hewlett, o dönemde Almanya'da yaşıyordu. Alman polisine DNA örneği verdi fakat 2009 yılında dedektiflerle görüşmeyi reddetti. Madeleine'in kaçırıldığı gün Algarve'de olduğunu itiraf etmesine rağmen bunu kanıtlayamadı.

Cevapsız Sorular

- Kaçıran kişi odaya girip kimseye fark ettirmeden Madeleine'i alıp götürmeyi nasıl başarmıştı? Yaşanan bu olay fırsat bulunduğu anda işlenmiş bir suç muydu yoksa dikkatli planlanmış profesyonel bir kaçırma olayı mıydı?
- Ortada ikinci dereceden bir delil olmadığı halde, Portekiz polisi McCann çiftini neden resmi şüpheli olarak göstermişti?
- Raymond Hewlett polise DNA örneği vermesine karşın, İngiliz dedektiflerle görüşmeyi veya olay günü nerede olduğunu kanıtlamayı neden reddetti?

NATALYA ESTEMIROVA

Natalia Estemirova, ölüm tehditleri aldı ve aylarca İngiltere'de kaldı ama kendisini insan haklarına adadığı için tehlikeli bir bölge olan Çeçenistan'a geri döndü.

İnsan hakları aktivisti elli yaşındaki Rus Natalya Estemirova, 2000 yılında Rus ordularının saldırısına uğrayınca Rusya'dan ayrılan Müslüman cumhuriyeti Çeçenistan'daki insan hakları ihlallerine ilişkin yüzlerce olayı 2009 yılına dek belgelemişti. Estemirova Uluslararası Af Örgütü ve İnsan Hakları İzleme Örgütü ile çalıştı. Rus ve Çeçen asıllı Estemirova, gazeteci olmadan önce başkent Grozni'de tarih öğretmenliği yapıyordu. 2006 yılında suikasta kurban giden Moskovalı gazeteci Anna Politkovskaya'nın yakın arkadaşıydı. Estemirova 2007 yılında, Savaştaki Bütün Kadınlara Elini Uzat örgütü tarafından verilen Anna Politkovskaya ödülünü Londra'da aldı. Yaptığı çalışmalar 2005 yılında da Avrupa Parlamentosu üyeleri tarafındanda ödüllendirilmişti.

Kaçırılma Olayı

Arkadaşları arasında Natasha olarak bilinen Estemirova, 15 Temmuz 2009'de saat 08:30 sularında, Grozni'deki evine yirmi dakika mesafedeki Memorial

adlı Rus insan hakları örgütündeki ofisine gitmek üzere evinden çıktı; otobüs durağına kadar yürüyecekti. Ancak dört silahlı adam Estemirova'yı bekliyordu. Rus üretimi beyaz Zhiguli marka araca zorla bindirilirken Estemirova kaçırıldığını söyleyerek bağırıyordu. Araç komşu İnguşetya Cumhuriyeti'ne doğru giderken, yol üstünde birkaç kez polis çevirmesinden kaçtı.

Yakın Mesafeden İnfaz. Sınırı geçtikten sonra, adamlar aracı Nazran kenti yakınlarında durdurdular, ellerini bağladıkları Estemirova'yı yolun kenarına götürdüler ve yakın mesafeden kafasına iki kez ateş ederek öldürdüler. Estemirova'nın cesedi akşama doğru 17:20 civarında yolun kenarındaki ağaçlık alanda bulundu. Estemirova'nın eşi Birinci Çeçen Savaşı (1994-1996) sırasında öldürülmüştü. Annesi öldürüldüğünde 15 yaşında olan kızı Lana, Estemirova'dan yadigâr kaldı.

Düzinelerce gösterici, Ağustos 2009'da Moskova'da Estemirova'nın anısına düzenlenen bir gösteride Estemirova'nın resminin yer aldığı pankartlar tutarken.

Araştırma

Saf değiştirip isyancılara karşı cephe almasının ardından Kremlin tarafından göreve getirilen Çeçenistan Başbakanı Ramazan Kadirov, cinayeti araştıran biri resmi, diğeri "Çeçen geleneklerine uygun" gayri resmi iki ayrı araştırmanın sorumluluğunu aldığını duyurdu. Kaçırma ve cinayet emrini verdiğinden şüphelenilen Kadirov, Estemirova'nın "zalim" katillerini yargı önüne çıkaracağına söz verdi.

Rusya'nın Tepkisi. Rusya Başbakanı Dmitri Medvedev, bu cinayeti işleyenlere ateş püskürerek Rusya başsavcısının Moskova'dan üst düzeyde bir araştırma yürüteceğini söyledi. Karışıklıkları dindirmesi için 2004 yılında Kadirov'u Çeçenistan'ın Başbakan Yardımcısı yapan Başbakan Vladimir Putin sessizliğini koruyordu. Bölgede işlenen insan hakları çalışanları cina-

yetleri hakkında yapılan resmi araştırmalar sonucunda nadiren tutuklamalar olmakta ya da bazen hiçbir önemli bilgiye ulaşılamamaktadır.

Şüpheliler

Estemirova'yı tanıyan kişiler, onun insan hakları ihlallerini haber yaptığı için öldürüldüğü konusunda hemfikir. Estemirova'nın çalıştığı Memorial örgütü ise Çeçen hükümetinin güvenlik servislerinin bu işte parmağı olduğuna inanıyor çünkü Estemirova onların finanse ettiği milisler tarafından işlenen suçları ifşa etmişti. Estemirova, son aylarda Kadirov hükümeti aleyhinde konuşan kişilerin evlerinin maskeli ve üniformalı milis kuvvetleri tarafından basıldığını ortaya çıkarmıştı.

NOVAYA GAZETESİ

Natalia Estemirova, Anna Politkovskaya ile beraber Rusya'nın önde gelen muhalefet gazetesi *Novaya Gazetesi* için Çeçenistan'da gerçekleşen insan hakları ihlallerini araştırıyordu. 2003 yılından beri üç gazete çalışanı öldürüldü. Gazetenin sahiplerinden Alexander Lebedev, *Novaya Gazetesi*'ni kapanmaya zorlamak için muhabirlerinin hedef alındığını ve öldürüldüğünü söyledi. Lebedev, Kremlin'in bu ölümleri "hiç umursamadığını" ve başsağlığı bile dilemediğini ekledi. Gazete artık muhabirlerine koruma tahsis ediyor ve makaleleri muhabirlerin isimlerini vermeden ya da takma isimlerle yayınlıyor. Novaya Gazetesi 1993 yılında kuruldu ve finansmanının bir kısmını eski Sovyetler Birliği Başkanı Mihail Gorbaçov'un 1990 yılında aldığı Nobel Barış Ödülü ile

Sınır Tanımayan Gazeteciler örgütü, Anna Politkovskaya'nın öldürülmesinin birinci yıl dönümünde, 2007'de Paris'te, Eski Başkan Putin göreve geldikten sonra öldürülen 18 gazeteciyi anarken.

karşıladı. Gazetenin yüzde 10'luk hissesi Gorbaçov'a, yüzde 39'u Lebedev'e, kalan yüzde 51'i de çalışanlara ait. Ne gariptir ki, eski KGB ajanlarından olan Lebedev, Londra'nın *Evening Standard* gazetesini de 2009 yılında satın aldı.

Çeçenistan tarafından yapılan araştırmaların yanı sıra, *Novaya Gazetesi*'nin çalışanları da Rusya içindeki yolsuzlukları ve Rusya'nın Uluslararası Endüstri Bankası gibi kurumlarının karıştığı skandalları ortaya çıkardı. Köşe yazarlarından Yulia Latynina, "Birileri çıkıp dobra dobra konuşmak zorunda. Bu olmazsa Rusya'da yaşamak çok daha tehlikeli hâle gelecek," dedi.

Novaya Gazetesi, gösterdiği üstün gazetecilik hizmetleri nedeniyle 2007 yılında ünlü Henri Nannen ödülünü aldı. Temmuz 2009'da Başkan Barack Obama'nın Moskova'ya gelmeden önce gazeteye verdiği özel röportajla gazetenin önemi anlaşıldı.

Milislerin Zulmü. Estemirova, uzun bir dönem boyunca, milisler ve Rus ordularının gerçekleştirdiği işkence, adam kaçırma ve cinayet olayları hakkında bilgi toplamıştı. Kremlin Nisan 2009'da güvenlik sınırlamalarını kaldırdı ve milislere daha fazla yetki verdi. Milisler, halkın içindeki İslami savaşçılar için bir insan avı başlatıp kurbanlarını genellikle geceleri evlerinden alarak korkunun artmasına neden oldu. Memorial örgütü 2009 yılının ilk dokuz ayında en az 86 kişinin kaçırıldığını tahmin ediyor, bunların dokuzu ölü bulundu fakat çoğu öylece ortadan kayboldu.

Tehditler. Muhtemelen milis kuvvetlerin üyelerinden gelen bireysel tehditler, Estemirova'yı ve kızını zora sokuyordu. Estemirova, "Korktuğum zamanlar oluyor," diyerek bu durumu itiraf etmişti. Fakat işinin yarıda bırakılamayacak kadar önemli olduğunu düşünerek yanında koruma olmadan veya kendi güvenliğine pek fazla önem vermeden seyahat ediyordu. Fakat 2008 yılında Çeçenistan'dan bir süreliğine ayrılmanın, yazı kızıyla birlikte İngiltere'nin Oxford şehrinde geçirmenin iyi bir fikir olduğunu hissetti ve o yaz İngilizce öğrendi, yoga ve uzun yürüyüşler yaptığı. Kızı ve arkadaşları o günlerin Estemirova'nın hayatının en güzel günleri olduğunu söylüyor.

"Sorumlu Ramazan Kadirov'dur." Estemirova kısa bir süre önce, Kadirov hükümetinin intikam cinayetleri işlediğine dair bir rapor yayınlamıştı. Kanıtlaması neredeyse imkânsız olsa da, insan hakları gazetecileri ve bu yolda mücadele verenler, Estemirova'nın ölüm emrinin yukarıdan gelmiş olması

gerektiğine inanıyor. Memorial örgütünün başkanı Oleg Orlov, "Sorumlu Ramazan Kadirov'dur," dedi. Estemirova son dönemlerde Kadirov'un üst düzey yardımcılarından ölüm tehditleri alıyordu. Mart 2008'de Kadirov, kadınları başörtüsü takmaya zorlayan hükmüne Estemirova'nın karşı çıkmasından hoşlanmadı ve onu görüşmeye çağırdı. Bu görüşmede Kadirov'un, "Evet ellerim dirseklerime kadar kan içinde. Ve ben bundan utanmıyorum. Kötü insanları öldürmeye devam edeceğim," dediği iddia ediliyor.

On Ay İçinde Yedinci Kurban. Estemirova, Kadirov'un kontrolü altındaki Çeçen emniyet birimlerinin ve istihbarat teşkilatlarının diğer istismar faaliyetlerini belgeleyip halka duyurmuştu. Estemirova aslında Kadirov'a karşı geldiği için on ay içinde öldürülen yedinci kurbandı. Öldürülmesine ateş püsküren Çeçenistan lideri ise dikkatli davranarak, Estemirova'yı öldüren kişilerin teröristlerden bile daha büyük bir tehlike teşkil ettiğini söyledi. Estemirova'ya saygı duyduğunu, onu asla doğrudan tehdit etmediğini ve bir kadını asla öldüremeyeceğini de ekledi.

Putin Suçlanıyor. Şüpheler Vladimir Putin'i de gösteriyordu. Gazetecinin ölümünden birkaç saat önce, insan hakları savunucuları Putin'in, Rusya'nın Başkanı olduğu dönemde Çeçenistan'da gerçekleştirdiği iddia edilen zulümler yüzünden yargılanmasını istemişti. Moskova'da düzenlenen bir basın toplantısında, Rusya'daki en eski insan hakları örgütü olan Moskova Helsinki Grubu'nun başkanı Lyudmila Alekseyeva, Estemirova'nın öldürülmesinden Kadirov ve Putin'in sorumlu olduğunu söyledi. Putin'in sözcüsü ise bu iddiayı reddederek, Putin'in on yılı geçkin bir süredir "sıkıntılı bir bölge olan Çeçenistan'a barış, istikrar ve düzen getirmeye çalıştığını," söyledi.

Cevapsız Sorular

- Eğer Çeçen hükümeti Estemirova'nın ölüm emrini verdiyse, bu durumdan Kremlin'in de haberi var mıydı? Eğer araştırmalar Kadirov'u işaret ediyorsa, Kremlin onu görevinden alır mı? Rusya 2009 yılında Kadirov'a neden daha fazla yetki verdi?
- Batılı hükümetler bu cinayeti kınadı fakat bölgedeki insan hakları savunucularını koruması için Rusya'ya baskı yapabilirler mi?
- Kadirov "Çeçen geleneklerine göre" yürüteceğini söylediği gayri resmi araştırmayla ne kastediyordu?
- Vladimir Putin, tıpkı Anna Politkovskaya vurulduğunda yaptığı gibi, Estemirova'nın ölümü karşısında neden kayıtsız kaldı?

SOYGUN

Soygunlar cüzdan, araba veya ev eşyaları gibi kişisel eşyalardan milyon dolarlık banka ve sanat müzeleri soygunlarına kadar uzanır. En kötüsü de, hırsızların istediklerini elde etmek için öldürmeyi bile göze almasıdır. Polis, zeki soyguncuların ve profesyonel çetelerin belki de yıllardır planlayıp provasını yaptıkları bu büyük işler karşısında şaşkına dönebilir.

İRLANDA'NIN "KRALİYET MÜCEVHERLERİ"

Kral VII. Edward'ın İrlanda'ya yapması planlanan resmi ziyaretinden dört gün önce, 6 Temmuz 1907'de, ülkenin kraliyet mücevherlerinin kayıp olduğu anlaşıldı. Sinirlenen Kral, Saint Patrick Nişanı'nın yeni bir şövalyeye verileceği töreni derhal erteledi.

Bu nişanla ilgili mücevherler, nadir bulunan değerli taşlarla işlenmiş parçalar içeriyordu. Koleksiyonun göze çarpan parçası ise St. Patrick Nişanı'nın yıldızı ve rozetiydi. Brezilya elmaslarıyla işlemiş yıldızın ortasında zümrütten bir yonca ve yakuttan bir haç vardı; rozet de elmas, zümrüt ve yakuttan oluşuyordu. Bu mücevherlerin günümüzdeki değerinin yaklaşık 1,4 milyon dolar olduğu tahmin ediliyor. Fakat daha önce Kraliçe Charlotte, Kral IV. George ve King IV. William'a ait oldukları için taşıdıkları tarihi değer, bu mücevherleri paha biçilemez yapıyor.

Kral Edward VII ve Kraliçe Alexandra, bir sergi için 10 Temmuz 1907'de Dublin'i ziyaret ettiler ama Kral töreni erteledi.

Şaşırtıcı bir şekilde, mücevherler İrlanda'daki en güvenli bina sayılan Dublin Kalesi'nden çalındı. Polis ve askerler tüm gün boyunca nöbetteydi ve polisler binayı ve çevresini baştan aşağıya denetliyordu. Soygun, Ulster Cephaneliği'nin en üst düzey yetkilisi ve mücevherlerden sorumlu kişi olan Sir Arthur Vicars tarafından fark edildi. Vicars, bir haberciye altın bir gerdanlığı kütüphanedeki kasaya kaldırılmasını emretti fakat haberci kasayı açık buldu. Hırsız oldukça titizdi, yıldızın takılı olduğu ipek kurdele dikkatli bir şekilde çıkarılmış ve kutunun içine geri konmuştu.

Hırsız veya hırsızların yakalanmasını ve mücevherlerin kurtarılmasını sağlayacak bilgi için bin dolar ödül kondu. Değerli mücevherler bir daha hiç görülmedi ve genel olarak, tören objelerinin parçalara ayrılmasından ve mücevherlerin karaborsada ayrı ayrı satılmasından korkuluyor. Kasa, 1908

yılında daha detaylı incelenmek üzere yerel polis karakoluna götürüldü ve Gardai (İrlanda Polisi) Müzesi'nde sergilenmek için 2007 yılında Dublin Kalesi'ne geri getirildi.

Araştırma

Dublin Metropolitan Polisi kalede geniş çaplı bir arama yaptı fakat soygunun nasıl gerçekleştirildiğini tespit edemedi. Dedektifler, anahtarın kopyalanıp kopyalanmadığından emin olmak için Dublin'deki bütün çilingirlerle görüştü. Polis, kasanın üreticileri olan Radcliffe ve Horner'a kasayı başka türlü açmanın bir yolu olup olmadığını sordu, çünkü kasa zorlanmamıştı. Fakat bu araştırmalardan hiçbir ipucu elde edilemedi.

İrlanda'nın "Kraliyet Mücevherleri", İrlanda'daki en güvenli yer olduğu düşünülen Dublin Kalesi içinde Upper Court Yard'daki 18. yüzyılda inşa edilen Belford Kulesi'nde tutuluyordu.

Polis, Londra Emniyet Müdürlüğü'nden yardım istedi ve çalınan parçalar hakkındaki bilgileri dünyadaki emniyet teşkilatlarına dağıttı. Londra Emniyet Müdürlüğü şefi dedektif John Kane, araştırmaya dahil olan İrlanda Krallığı Polis Teşkilatı'nın ricası üzerine 12 Temmuz'da Dublin'e geldi. Kane, araştırması sonucunda muhtemel bir şüpheli saptadı fakat Dublin Başkent Polisi şefinin bu tespiti kabul etmemesi üzerine ülkesine geri döndü. Kane'in sunduğu bilgiler sonradan kayboldu.

Şüpheliler

Kasa anahtarla kolaylıkla açıldığından ve kasanın kapıları zorlanmadığından, polis ilk olarak hırsızlığın içeriden biri tarafından yapıldığından şüphelendi. Kasa kapıdan geçirilemeyecek kadar büyük olduğu için yüksek güvenlikli oda yerine kütüphaneye konmuştu.

- **Sir Arthur Vicars, 43 yaşında.** Kasanın iki anahtarı da Vicars'taydı ve kasanın içerisinde sakladığı annesine ait birkaç mücevher de diğerle-

riyle birlikte çalındı. Kral bu olayın üzerine Vicars'ın görevden uzaklaştırılmasını istedi ve yetkililer görevine son verildiğini 23 Ekim'de Vicars'a bildirdi. Kraliyet Komisyonu (kamu kurumu) 10 Ocak 1908'de yeminli sorgulama başlattı fakat diğer 22 çalışanın katılıp ifade verdiği bu sorguya Vicars katılmak istemedi çünkü sorgu halka açık yapılmıyordu. Vicars hiçbir zaman hırsızlıkla suçlanmadı fakat soruşturma "Regalia [krallık sembolleri] sorumlusu tarafından gerekli dikkat ve özenin gösterilmediğine," karar verdi. Aleyhinde herhangi bir delil bulunamamasına rağmen, 30 Ocak 1908 tarihinde Vicars kovuldu. İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) kuruluşun önemli bir üyesi olarak gördüğü Vicars'ı 1921 yılında vurup öldürene dek, Vicars hayatını lekelenmiş ve şüphe altında geçirdi.

- **Francis Shackleton, 31 yaşında.** Vicars'ın vasiyetinde soygunu yapan kişinin o dönem kendisinin komutan muavini olan Shackleton olduğu yazıyordu. Vicars, "Olaydan sorumlu olan diğer departmanları kurtarmak için kendisinin günah keçisi seçildiğini" yazmış ve suçlular korunurken onun hayatının "İrlanda hükümetinin kötü ve alçak eylemleri" yüzünden mahvolduğunu eklemişti. Sansasyon niteliğindeki bu suçlamalar 1922 yılında vasiyetin resmen onaylanmasının engellenmesiyle 1976 yılına kadar halka duyurulmadı. Fakat Shackleton olay günü İngiltere'deki arkadaşlarını ziyarete gittiğinden bu soygunun ancak planlayıcısı olabilirdi. Bazı kişiler ise soygunun o sırada Dublin'de olan, Vicars'ın arkadaşı ve eski asker Kaptan Richard Gorges tarafından gerçekleştirildiğine inanıyor. Gorges daha sonra kasıtsız adam öldürmek suçundan cezaevinde yattı. Sherlock Holmes'un yaratıcısı Sir Arthur Conan Doyle 1907'de bu olayı araştırdı ve Sheckleton ile Gorges'ın suçlu olduğu sonucuna vardı. Conan Doyle'ın Vicars'ın

St. Patrick Nişanı'nın krallık sembolleri, toplumun prestijinin bir sembolüydü. 1783'te kuruldu ve 1922'de Özgür İrlanda Devleti kurulduğunda sona erdi.

ikinci dereceden kuzeni olması, gerçek niyetleri konusunda kuşku uyandırdı.

Bununla birlikte Shackleton'ın olaya dahil olduğuyla ilgili birtakım kanıtlar var. Soygundan önce Shackleton ve Vicars aynı evi paylaşıyordu. Vicars'ın ofisindeki bir partide biri şaka olsun diye anahtarları almış, mücevherleri götürmüş ve birkaç gün sonra da postayla geri göndermişti. Bu olay sayesinde Shackleton mücevherleri gerçekten çalmanın aslında ne kadar kolay olabileceğini görmüştü. Eğer soygunu yapan Shackleton olsaydı, polis ve hükümet ikinci bir kişiden şüphelenirdi: ünlü bir Antarktika kaşifi olan ağabeyi Ernest Shackleton. Ayrıca şüpheli kaledeki İngiliz koloni üyeleriyle eşcinsel ilişkiler yaşıyordu.

KİMLİĞİ BELİRLENEMEYEN SOYGUNCULARA FBI TARAFINDAN TAKILAN İSİMLER

Suçlulara Karındeşen Jack veya Zodyak Katili gibi isimler takıldığında halkın bu kişiyi hatırlama olasılığı artar. FBI bu varsayımdan yola çıkarak, halkın aklında kalmalarını sağlamak için, kim olduğu bilinmeyen suçlulara esprili isimler takar. Los Angeles bürosu bu konuda en yaratıcı olanlardan biridir. 2007 yılında banka soymak için sahte keçi sakalı takan ve yanlarda favori bırakan "Koyun Pirzolası Haydutu" ve Hispanik kadın banka soyguncusu "Manikürlü Haydut"a karşı tetikte olmaları konusunda halkı uyardı. Önceki yıllarda FBI, yüzünü tülbent ile örten "Anne Haydut"un; güzel olduğunu düşündükleri "Miss Amerika Haydutu"nun; gözlerini sık sık kırpan "Mikro Optik Haydut"un ve sol eline eldiven takan "Haydut Michael Jackson"ın peşine düştü.

Hollywood'da yaptığı bir soygunda film yıldızlarının taktığı güneş gözlüklerinden takan "Yıldız Adayı Haydut"'u gösteren bir FBI posteri.

California polisi de "Ağzı Kokan Haydut" ve "Boyunluklu Haydut" isimlerinin yanı sıra, Amerika deniz kuvvetleri şapkası giyene "Donanma Haydutu", sürekli az miktarda para isteyen adamaysa "İki Dolarlık Haydut" adlarını takmıştı.

Chicago polisi de altta kalmamak için kafasındaki eşarpla 13 banka soyan adama "Sargılı Haydut"; öğle yemeği saatlerinde soygun yapmayı tercih edene "Öğle Vakti Haydutu"; kendileri de öyle oldukları için "Hızlı ve Sessiz Haydut" ve "Küfürbaz Haydut"; güneş şapkası ve siyah cüzdanının yanı sıra siyah ve pembe karışımı kıyafet giyip bankaları soyan hırsıza ise "Zıt Giyimli Haydut" gibi akılda kalıcı isimler taktı.

Kanıtlara Modern Bir Bakış. İrlandalı tarihçi Sean J. Murphy kanıtları tekrar gözden geçirdi ve vardığı sonucu 2008 yılında yayınlayarak, "Shackleton, kendisini sorgulayan kişileri maruz bıraktığı skandalla sallayabildi," dedi. Shackleton, soruşturmada "kusursuz bir şekilde dürüst ve samimi bir tanık" diye tanımlanarak adı temize çıkartılan tek kişi oldu. Fakat 1913'te, zengin dul bir bayanı dolandırmak suçundan İngiltere'de hüküm giydi ve birkaç yıl hapis yattı.

Murphy, mücevherler kaybolmadan beş ay önce işe başlayan 32 yaşındaki Francis Bennett Goldney'nin güçlü bir ikinci şüpheli olduğuna da inanıyor. Goldney'nin sorgudaki ifadesi, Vicars'ın karakteri hakkında kötü bir izlenime sahip olduğunu gösteriyordu. Goldney 1918 yılında öldükten sonra eşyaları arasında çalınmış birtakım eşyalar bulundu. Goldney de, Shackleton gibi soygun sırasında Dublin dışındaydı fakat soygunu planlamış olabilirdi.

Cumhuriyetçiler ve Kraliyet Yanlıları Karşı Karşıya. İrlanda politikasının bu iki ayrı grubu da politik şüphelerden kaçamadı. Britanya'nın daimi yönetimini destekleyen bazı kraliyet yanlıları, eşcinsel ilişki skandalı koloni yapılaşmalarına büyük zarar vereceğinden Cumhuriyetçiler (İrlanda Cumhuriyeti) için savaşanları suçladı. Cumhuriyetçiler ise mücevherleri İrlanda'nın özerklik şansını mahvetmek isteyen kraliyet yanlılarının çaldığını iddia etti.

Cevapsız Sorular

- Vicars'ın soruşturmaya katılmak istememesinin başka bir nedeni var mıydı? Olaydaki en önemli tanık olduğuna göre, komisyon Vicars'ın halka açık sorgu talebini neden kabul etmedi?
- Kaç kişi Vicars'ın kasanın anahtarlarını nerede sakladığını biliyordu? Shackleton'ın hırsız olduğundan neden bu kadar emindi? Vasiyetindeki suçlama neden yıllar boyunca sır olarak saklandı?
- Araştırmacılar Shackleton'ın sürdürdüğü kötü hayatı eleştirmek yerine neden onu övdü? Bu durum hükümet içerisindeki yetkililerin eşcinsel ilişkiden hüküm giymesini engellemek için yapılan bir örtbas mıydı?
- Mücevherlere ne oldu? Varlıklı bir koleksiyoncuya mı satıldı, parçalara ayrılıp karaborsada mı satıldı yoksa hâlâ İngiltere veya İrlanda'da mı saklanıyor?

D. B. COOPER

The Pursuit of D. B. Cooper isimli filmden bu kare, hırsızın boşluğa yaptığı cesur atlayışı betimliyor. Filmde Cooper sağ salim yere iniyor ve karısıyla buluşuyordu.

Amerika'nın en kahramansı ve en gizemli hırsızlık olaylarından biri, 24 Kasım 1971'de siyah takım elbise, siyah kravat ve koyu renkli yağmurluk giyen sade görünümlü bir adam Oregon, Portland'daki Northwest Orient Havayolu gişesine yaklaştığında yaşandı. Kendisini Dan Cooper olarak tanıttı ve Washington, Seattle'a giden 305 numaralı uçuş için nakit ödeme yaparak tek yön bilet satın aldı. Yolcu, Boeing 727 uçağının en arka sırasında yer alan 18C numaralı koltuğuna oturdu ve otuz dakika sürecek yolculuğunun başlamasını bekledi. Bu esnada viski-soda istedi ve bir sigara içti. Uçak havalandıktan sonra, saat öğleden sonra üçü biraz geçe, bir hostesi yanına çağırdı ve çantasında bomba olduğu yazılı kağıdı hostesin eline verip yanına oturmasını istedi. Hostes yanına oturduktan sonra, ucuz görünümlü evrak

çantasını açtı ve çantanın teller, pil ve altı adet kırmızı çubukla dolu olduğunu hostese gösterdi. Kibar bir sesle, saat beşe kadar kendisine dört adet paraşütün yanı sıra 20 dolarlık banknotlar halinde 200 bin dolar verilmesini istedi. Son olarak da uçak Seattle kentine indiğinde yakıt ikmali için bir yakıt tankerinin hazırda beklemesini söyledi.

Hostes bu istekleri bir kağıda yazdı ve Seattle havalimanıyla iletişim halinde olan pilota iletti. FBI ajanları talep edildiği şekilde 20 dolarlık banknotlar halinde hazırladıkları fidye parası ve paraşütlerle uçağı karşıladı. Hava korsanı 36 yolcu ve iki hostesi para karşılığında teslim ettikten sonra pilota uçağı Mexico City'ye götürmesini emretti. Uçak Oregon, Portland'ın kuzeyinde Washington'ın güneybatısının üstünden geçerken, saat sekizden hemen sonra, hava korsanı iki paraşütü bağladı, alçalttığı arka merdivenden indi ve para çantasını tutarak dondurucu rüzgâr ve yağmurda karanlığın içine atlayıp engebeli ormanlık alana indi.

Halk arasında D. B. Cooper olarak bilinen, filmlere, kitaplara ve şarkılara konu olan bu adam, Amerika tarihinin en ünlü suçlarından birini işledi. Karanlık gecede sonsuza dek kayıplara karıştı ve akıbeti hâlâ bilinmiyor.

Araştırma

Federal yetkililer ve Batı Washington'daki ordu garnizonu Fort Lewis'ten gelen görevliler, günlerce umutsuz bir şekilde Cooper'ı veya ondan geriye kalanları, paraşütleri ve parayı aradılar. FBI, Norjack (Kuzeybatı Uçak Kaçırma) kod adı verilen soruşturmaya derhal ajanlar atadı. Kısa bir süre sonra, Dan Cooper'ın sahte bir isim olduğunu öğrendiler. Efsanevi isim D. B. Cooper, polis ve basın arasındaki yanlış anlaşılma sonucu ortaya çıkmıştı.
Mevcut Kanıtlar. FBI, iki hostes ve başka tanıklardan hava korsanının eşkalini ayrıntılı bir şekilde öğrendi. Suçlu 40'lı yaşların ortasında, kahverengi gözlü, yaklaşık 1,80 boyunda veya biraz daha kısaydı, 77 ile 82 kg arasındaydı. 1980 yılında sekiz yaşındaki bir çocuk Washington, Vancouver yakınlarındaki Columbia Nehri kıyısında gezerken, içinde seri numaraları fidye paralarıyla eşleşen 20 dolarlık banknotlar halinde 5.800 dolar bulunan çürümeye yüz tutmuş bir çanta buldu. FBI Cooper'ın cesedini veya kalan parayı bulabilmek için civarda araştırma yaptı fakat başka hiçbir şey bulunamadı.
Deneyimsiz Paraşütçü. DNA teknolojisindeki ilerlemeler sayesinde, Cooper'ın uçakta bıraktığı kravattaki DNA izlerini araştırmak için FBI

2007 yılında dosyayı yeniden açtı. Bu yeni delil, Seattle bürosundaki özel ajan Larry Carr tarafından incelendi. FBI, ilk başta Cooper'ın deneyimli bir paraşütçü, hatta bir paraşütçü asker olabileceğini düşünmesine rağmen, Cooper makosen ayakkabı ve trençkot giydiği için Carr onun deneyimsiz olduğuna emindi.

Ayrıca Cooper, isteklerinin arasına yedek paraşütün otomatik olmasını eklememişti ve seçtiği paraşütün yönlendirilme özelliği yoktu. Buna ek olarak, rüzgârın saatte 322 km hızla estiği karanlık bir gecede paraşütle atlamak, deneyimli bir paraşütçünün yapacağı iş değildi.

Gizem Devam Ediyor. Yıllar boyunca halk FBI'a yaklaşık 10 bin muhtemel şüpheli ismi verdi. Ajanlar Amerika'nın çeşitli yerlerinde binlerce ipucunun peşinden gitti ve yüzlerce kaynakla görüştü. Olayla ilgili dosyalar, FBI'ın Seattle ofisinin zemin katındaki birkaç büyük rafı dolduruyor ve dosyalar artmaya devam ediyor.

Şüpheliler

Cooper'ın uçaktan atlamasından sonraki ilk beş yıl içerisinde, FBI 800'den fazla şüpheliyi değerlendirdi.

- **Richard Floyd McCoy, 28 yaşında.** Baş şüphelilerden biri olan bu eski Vietnam helikopter pilotu, Cooper kaybolduktan sonra beş aydan daha kısa bir süre içinde, benzer bir uçak kaçırma olayı gerçekleştirdi.

  McCoy 500 bin dolar ve dört paraşüt isteyip, Utah, Provo üzerinde uçaktan atladı. FBI ajanları McCoy'un ve bu paranın izini sürdü; en sonunda onu tutukladı fakat McCoy, tariflere uymuyordu ve olay günü başka bir yerde olduğuna dair sağlam kanıtları vardı. Utah uçağını kaçırmaktan 45 yıl hapis cezasına çarptırıldı fakat McCoy kaçtı ve silahlı çatışmada öldürüldü. 1991 yılında yayınlanan *D. B. Cooper: The Real McCoy* adlı kitap, McCoy'un Cooper

D. B. Cooper'ın FBI tarafından çizilen bu robot resmi, birimin hazırladığı ve yaygın bir şekilde dağıttığı birçok robot resimden biridir. Bazı şüpheliler, resimdeki özelliklerin bazılarıyla benzer özellikler taşımaktadır.

olduğunu iddia ediyordu çünkü McCoy yaşanan bu uçak kaçırma olayıyla ilgili gazetede çıkan haberleri toplayıp biriktirmişti, ayrıca ailesi de Northwest Orient uçağında bırakılan sedef işlemeli kravatın McCoy'a ait olduğunu ileri sürdü.

- **Duane L. Weber, 47 yaşında.** Weber'ın karısının 2000 yılında halkla paylaştığı bilgiye göre Weber 1995 yılında ölüm döşeğindeyken Cooper'ın kendisi olduğunu itiraf etmişti. Karısı bu iddiayı destekleyebilecek kanıtları hatırlayabildiğini ileri sürdü. FBI Weber'in DNA'sını ve parmak izlerini inceledi ve örnekler Cooper'ınkiyle uyuşmayınca Weber'i şüpheli listesinden çıkardı.
- **Kenneth Christiansen.** Lyle Christiansen, 2004 yılında FBI'a, erkek kardeşi Kenneth'in "şüphesiz" Cooper olduğunu söyledi. Kenneth 2004 yılında ölüm döşeğindeyken kardeşine "Bilmen gereken bir şey var ama sana söyleyemem," demişti. Kenneth eski bir paraşütçüydü ve Northest Orient havayollarında önce kabin memuru sonra da kabin amiri olarak çalışmıştı. Ajanlar robot resme olan benzerliğiyle heyecanlansalar da şüphelinin gözleri kahverengi değildi ve daha kısa boyluydu.

D. B. COOPER KÜLTÜ

Çaldığı nakit parayla gece karanlığında ticari bir uçaktan atlamak için gereken çelikten sinirler, sıradan Amerikalıların hayal gücünü hemen ele geçirdi. Bu yüzden D. B. Cooper, gözüpek Evel Knievel ve kanun kaçağı Jesse James arasında bir yerde yer alan zalim bir hava korsanından kült bir kahramana dönüştü.

Cooper'ın bu büyük macerası ticari girişimcilerin de gözünden kaçmadı. En az beş kitap bu hikâyeyi yeniden anlattı. J. D. Reed'in 1980 yılında yayınlanan *Free Fall* isimli romanı bir yıl sonra filme çekildi. *The Pursuit of D. B. Cooper*, Cooper'ın paraşütle nasıl sağ salim yere indiğini, karısıyla buluştuğunu, Meksika sınırına gittiğini ve Robert Duvall'ın canlandırdığı bir sigortacı tarafından izlendiğini anlatıyor. 2004 yılında da, üç adamın Columbia Nehri'nde kano kullanarak Cooper'ı arayışını anlatan *Without a Paddle* isimli bir komedi filmi çekildi.

Bestekârlar da Cooper için çok sayıda şarkı sözü kaleme aldı. Todd Snider, 2000 yılında yazdığı "D. B. Cooper" adlı şarkıda, Oregon, Portland'a yer-

leştiğini hayal ettiği bu hava korsanı için güzel bir son düşünmüştü:

Güller şehrinin yakınlarında
Yağmurların arasında bir evden ışık geliyor
Bu D. B. Cooper
Şampanyasını yudumluyor

Hiç şüphesiz en acayip övgü, Washington eyaletinin güneyindeki Ariel isimli küçük kasabada Cooper anısına her sene anma töreni düzenlenmesidir. D. B. Cooper Günü her yıl Kasım ayında 503 numaralı devlet karayolundaki Ariel Store and Tavern adlı mekânda gerçekleştiriliyor. Ariel'in uçuş yolu üzerinde bulunduğu için Cooper'ın paraşütle buraya atladığına emin olan kasaba halkı, Cooper'ın sağlığına içip, yarışmalar düzenliyor ve özel tişörtler giyiyor.

Cevapsız Sorular

- Uçak kaçırmak için detayları titizlikle planladıktan sonra, Cooper atlayacağı yeri de daha önceden belirlemez miydi? Belirlenen bölgede kendisini bekleyen bir suç ortağı var mıydı?
- FBI'ın elinde eksiksiz bir robot resmi, DNA ve parmak izleri olmasına rağmen Cooper'ın asıl kimliğini ortaya çıkarmak neden bu kadar zordu?
- Kenneth Christiansen boy ve göz rengi hariç Cooper ile birçok benzerlik taşıyordu. Tanıklar bu detaylar konusunda yanılmış olabilir miydi?
- Paraşüt veya ceset neden hiçbir zaman bulunamadı? Neden paranın sadece bir miktarı ele geçirildi? Paranın geri kalanına ne oldu?

BEYRUT'TAKİ BRITISH BANK

Tarihin en büyük banka soygunlarından biri 20 Ocak 1976'da gerçekleşti. Bir komando timi Lübnan'ın Beyrut kentindeki British Bank of Middle East'in genel merkezini havaya uçurdu. O dönemde Beyrut, Müslüman ve Hıristiyan militanlar arasında yaşanan iç savaşla mücadele ediyordu ve silahlı adamlar şehrin finans merkezinin savaştan tahrip olmuş karanlık sokaklarında kol geziyordu. Komandolar, kentin içinde bulunduğu karışıklığı bitirmek için Suriye'nin arabuluculuk yaptığını biliyordu, bu yüzden hızlı hareket etmek zorundaydılar. Genelde Bankalar Caddesi olarak bilinen Rue Riad al-Sohl'daki bir bankaya saldırdılar.

Banka, patlamadan ve sonrasında çıkan yangından dolayı çok zarar gördü. Hırsızlar, soygun başladıktan dört saat sonra büyük bir patlamayla kasanın duvarında delik açtılar.

Üzerinde rütbe veya derece belirten bir işaret bulunmayan askeri üniforma giymiş sekiz asker, bankanın Katolik Fransisken Kilisesi ile paylaştığı ortak duvarı patlattılar. Askerlerin hepsinde çok güçlü Browning tabanca ve Amerikan yapımı bomba atar takılı M16 suikast tüfeği vardı.

Saldırıda havan topu ve el bombası kullanıldı. Soyguncular içeri girdiklerinde, plastik patlayıcılar kullanarak duvarın bitişiğinde bulunan banka kasasının kalın metal kapısını deldiler. Bazılarının dediğine göre, Korsikalı kasa hırsızları ve çilingirler de soygunculara yardım etmişti. Soyguncular saldırının dördüncü saatinde, içerisinde kuyumcuların ve varlıklı Lübnanlıların mücevherleri, altınları ve yüklü miktarda nakitleri bulunan güvenlikli çelik kutuları açmak için levye kullandılar. Çelik kasaların birinde 8 milyon dolar değerinde mücevher ve nakit para, soygun-

cuların gözlerinden kaçırdıkları bir diğer kutudaysa Lübnan parasıyla 400 bin dolar bulunduğu söyleniyordu.

O dönemde caddelerde yaşanan kaos sayesinde soyguncular iki gün içinde bankada bulunan altın külçeleri, nakit paraları, mücevherleri ve menkul kıymetleri üç kamyona yüklediler. Soygunun miktarı hakkında birçok tahminde bulunuldu fakat Lübnan'ın eski Maliye Bakanı Lucien Dahdah, toplam değerin 50 milyon dolar civarında (günümüzde 100 milyon dolardan fazla) olduğunu tahmin ediyor. Çalınanlardan hiçbiri bulunamadı ve hiç kimse tutuklanmadı.

Şüpheliler

Savaş halinde olan gruplar derhal birbirlerini suçladı. Müslüman kuvvetleri Hıristiyan Falanjist milisleri suçlarken, Hıristiyanlar da Müslüman örgüt Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'ni suçladı. Bu karşılıklı suçlamalara rağmen, bazı Lübnanlılar bu hırsızlığı yapabilmek için Hıristiyan ve Müslüman tarafların aralarındaki farklılıkları bir tarafa bıraktıklarına inanıyordu.

- **Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ):** Genel kanı soyguncuların Yaser Arafat'ın lideri olduğu FKÖ'den olduğu yönündeydi. Çalınan miktarın yaklaşık 850 milyon dolar olduğunu düşünen Neil Livingstone ve David Halevy, bu iddiayı 1990 yılında yayınlanan *Inside the PLO* adlı kitapta ortaya attılar. Bir Hıristiyan örgütü olan Lübnan Güçleri de FKÖ'yü şüpheli olarak gördü. Kanıtlanmamış olmasına rağmen bu teoriye göre, Arafat'ın korumalarından oluşan ve Force 17 olarak da bilinen bu grup, Korsikalı kasa hırsızları kiralayıp, soygunu gerçekleştirmeleri için onları Beyrut'a getirmişti. Mal varlığının üçte ikisini FKÖ'nün, üçte birini de Korsikalıların aldığı söylendi. Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi tahminen bu varlıkları kontrol altına almak için bir çaba göstermişti fakat kitap Mart 1976'da FKÖ'nün Arafat ve birkaç yetkili isimle birlikte çalınanları kiraladıkları uçağa yükleyip İsviçre'nin Cenevre kentine götürdüklerini öne sürüyor. Bu noktada, FKÖ çaldıklarını muhtemelen gizli banka hesaplarına yatırmıştı. Bu hesapların bazılarının Kıbrıs Lefkoşa, Yunanistan Atina, Batı Almanya Düsseldorf ve hatta Beyrut'ta olduğu tahmin ediliyordu. Soygundan sonraki aylarda FKÖ'nün hisse senetlerinin birçoğunu

20 ila 30 sent karşılığında gerçek sahiplerine geri sattığı iddia edildi. Lübnan Güçleri, Arap hükümetleri ve yetkililerinin bunları satın almaya hevesli olduğunu çünkü ilk sahiplerinin bu hisselere zaten en başta yasa dışı yollardan sahip olduklarını iddia etti. Bu hükümetlerle bağlantısı olan şirketlerin ve bu büyük meblağların ortaya çıkması büyük bir sıkıntı kaynağı olacaktı.

FKÖ'nün lideri Yaser Arafat (şapkalı olan) Filistinli mültecilerle ve kurucusu olduğu Fetih partisinin üyeleriyle buluştuğunda. Bazıları banka soygununa "Arafat'ın banka soygunu" diyordu.

BANKA SOYGUNCULARININ KİMLİĞİNİ SAPTAMAK

Banka soyguncularının kimliğini saptamaktaki en hızlı yol güvenlik kameralarıdır. Kapalı devre televizyon kameraları tarafından çekilmiş buğulu bir görüntü bile kimliklerin saptanmasına yardımcı olur. Çok az sayıda soyguncu bu kameraları devre dışı bırakmayı ya da kapatmayı başarabiliyor. Ekim 2004'te, Londra'daki bir Japon bankasında güvenlik şefi olarak çalışan 33 yaşındaki Kevin O'Donoghue, kapalı devre televizyon kameralarını bozmak için içeriden edindiği bilgi birikimini kullandı. Bunu 343,5 milyon dolar para çalmak için içeriye soktuğu bilgisayar hacker'larına yardım etmek için yaptı fakat bütün resimleri silmeyi başaramadı. Çetenin yedi üyesi de tutuklandı ve tüm çabalara rağmen hırsızların bilgisayarla yasa dışı veri aktarımı girişimi başarısız oldu.

İşaretlenmiş paralar çoğu hırsızın sonu olmuştur. Paraların kayıt altına alınmış seri numaraları, polisin parayı harcayan soyguncuları yakalamasına yardımcı olmaktadır. Paranın üstüne gözle görülemeyen işaretler de koyulabilir fakat boya kullanmak çok daha etkilidir. Mart 2000'de iki adam,

Kanada'nın Montreal kentinde soydukları bankanın kendilerine içinde patlayıcı boya olan bir deste para vermesiyle polis tarafından tutuklandı. Soyguncular iki saat sonra bir motelde üzerinde mürekkep lekesi olan banknotlarla ödeme yapmaya kalkışınca, resepsiyondaki görevli derhal polisi aradı.

Günümüzde banka soyguncuları navigasyon uyduları kullanan Küresel Konum Belirleme Sistemi (GPS) gibi modern teknolojilere hazırlıklı olmalıdır. Ohio eyaletinin Cincinnati kentinde Mayıs 2005'te, veznedar bir soyguncunun para çantasına GPS aleti koydu ve polis soyguncuyu 42 dakika içerisinde buldu. Yakalandığında soyguncu test sürüşü bahanesiyle alıp kaçmak için kullandığı aracı galeriye teslim ediyordu. Polis, adam tutuklandığında paraların ceplerinden taşmaya başladığını söyledi.

- **İngiliz Özel Hava Servisi.** Sıra dışı bir diğer şüpheli ise savaş, özel keşif ve terörle mücadelede devreye giren küçük, seçkin ve gizli bir örgüt olan İngiliz Özel Hava Servisi'ydi (SAS). Gazeteci, belgesel yapımcısı ve yazar Damien Lewis, British Bank of Middle East'i soyanın SAS olduğunu anlattığı *Cobra Gold* adlı bir roman yazdı. Lewis'e göre, Birleşik Krallık Özel Kuvvetleri'nden (UKSF) bir kaynak kendisiyle iletişime geçmiş ve dokuz kişilik SAS biriminin Kıbrıs'taki üssünden bankayı soymak üzere Beyrut'a gönderildiğini iddia etmişti. Bu kişiye göre banka, İngiliz hükümeti için önemli olan terör belgelerini saklıyordu çünkü bu bilgiler FKÖ ve Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (PFLP) gibi terörist grupların finansmanlarına ilişkin detaylar içeriyordu.

  Aldıkları belgelerin yanı sıra askerlerin kasayı da boşalttığı ve ganimeti beklemekte olan gemiye götürmek üzere çıkartma gemisine yükledikleri söylendi. Kitaba göre, çalınanlar üsse gönderildiği hâlde, SAS üyeleri kendilerine az miktarda altın ayırmıştı. Fakat böylesine zor ve tehlikeli bir operasyonu gerçekleştirdikten sonra, adamlar önemli bir disiplin cezası almamıştı. Lewis, daha sonra iki kişinin bu hikâyeyi doğruladığını iddia etti. Lewis, 50 milyon dolarlık tahminin on katı büyüklükte olabilecek dünyanın en büyük soygunu hakkında çok az haber yayınlanmasının sebebinin bu olduğunu düşünüyor.
- **Çeşitli Sabıkalı ve Politik Gruplar.** Soygunda parmağı olduğu düşünülen başka gruplar arasında Rusya Mafyası, İrlanda Cumhuriyet

Ordusu (IRA), Sicilya Mafyası, Korsika Mafyası ve İsrail İstihbarat Örgütü MOSSAD yer alıyor.

Cevapsız Sorular

- Soyguncuların üniformalarında herhangi bir rütbe ya da birlik işareti olmadığı hâlde, hangi askeri örgütten gelmiş olabilirler?
- Çalınanların akıbeti ne oldu ve neden hiçbiri bulunamadı?
- Eğer FKÖ çalınanları gemiyle Cenevre'ye götürdüyse, gümrükten geçirmeyi nasıl başardı? İsviçre bankaları böylesine şüpheli bir miktarın bankaya yatırılmasını neden kabul etsin? Bu hesaplar hâlâ mevcut mu, izleri sürülebilir mi?
- Hisse senetleri ve tahviller asıl sahiplerine geri satıldıysa, kurbanlar satıcıları neden hiçbir zaman açıklamadı?
- Gelmiş geçmiş bu en geniş çaplı soygun hakkında neden çok az şey yazıldı? Bu gizem, soygunda SAS'ın parmağı olduğuna mu işaret ediyor?

ISABELLA STEWART GARDNER MÜZESİ

Massachusetts'teki eğlence düşkünleri 18 Mart 1990'da sabaha karşı saat birde Aziz Patrick Günü'nü kutlamaya devam ederken, Isabella Stewart Gardner Müzesi'nde tarihin en büyük sanat eseri soygununun gerçekleşmekte olduğundan habersizdiler. Deneyimsiz iki bekçi o gün nöbetteydi; biri etrafta dolaşıyor, diğeri ise müzenin girişindeki ofiste oturuyordu. Saat 01:24'te Boston polisi üniforması giymiş iki adam zili çaldı ve ofisteki bekçiye şikâyet üzerine geldiklerini söyledi. Müze kurallarına uygun olmadığı hâlde, bekçi kapıyı açtı ve "polislerin" ricası üzerine diğer bekçiyi de çağırdı. Silahlarını göstermeyen soyguncular müzeyi soyma planlarını açığa çıkarmadan önce bekçilere tutuklandıklarını söyleyerek onları kelepçelediler. Kurbanları bodrum katma götürdüler ve borulara bağlamadan önce ağızlarını ve gözlerini bantla kapattılar.

Soyguncular 81 dakika boyunca üç katlı müzenin iki katında acele etmeden dolaştılar ve on bir sanat eseri ile iki süs eşyasını seçtiler. Çalınan bu eserlerin günümüzde değerinin 500 milyon dolar olduğu düşünülüyor. Çalınanlar arasında Degas'nın beş tablosu, Rembrandt'ın üç tablosu (tek deniz manzarası tablosu dahil), Vermeer, Govaert Flinck ve Manet'nin de

birer tablosu vardı. Çalınan süs eşyalarıysa büyük bardak görünümünde bir Çin vazosu ile Napolyon flamasındaki altın yaldızlı kartaldı.

Hırsızlar tuvalleri kaba bir şekilde aldılar, çerçeveleri ve camlarını etrafa çarptılar ve arkalarında tuval kalıntıları bıraktılar. Rembrandt tablosunu götürürlerken alarmın ötmesi üzerine alarmı parçaladılar. Alarmın amacı resimlere yaklaşan ziyaretçileri uyarmaktı fakat sanat eserlerinin alındığını bildiren herhangi bir alarm yoktu. Tek yardım düğmesi bekçilerin ofisteki masasının altındaydı ve bu da devre dışı bırakılmıştı.

Müzeden ayrılmadan önce, güvenlik kameralarının içeride ve dışarıda çektiği görüntü kayıtlarını aldılar. Hareket detektörünün bilgisayar çıktılarını da yırtmalarına rağmen hareketleri bilgisayarın sabit diskine kaydedilmişti ve bu görüntülerden tabloları götürürken iki kez müzeye girip çıktıkları ve saat 02:45 civarında müzeden ayrıldıkları anlaşıldı. Ertesi sabah bir güvenlik görevlisi ve bir işçi müzeye geldiklerinde bekçileri buldular ve saat 08:15'te polise haber verdiler.

Çalınan Rembrandt eserlerinde geriye tek kalan boş bir çerçeveydi. Hırsızlar çerçevelerin çoğunu kırmış, değerli resimlerin parçalarına zarar vermişti.

Araştırma

FBI araştırmalarına Boston veya Massachusetts polisinden yardım almadan başladı. Fakat bu durum kısa süre içinde değişti, özel dedektifler geldi, hatta Interpol bile birkaç yıl boyunca Avrupa konusundaki uzmanlığıyla katkı

sağladı. Müzenin ve sigorta şirketlerinin eserlerin sağlam bir şekilde geri getirilmesini sağlamak amacıyla her bir parça için farklı miktarlarda olmak üzere toplam 5 milyon dolar ödül koyması bu çabaları destekledi.

FBI ajanları hem şüphelileri hem de sanat eserlerini aramaya devam ettiler ama hiçbir sonuç alamadılar. İstihbarat servisi, "Olumlu hiçbir sonuca ulaşamayana dek tüm izlerin peşinden gidildi," dedi. Ajanlar, çalınan sanat eserlerinin sergilenmesi ihtimaline karşı müzelere, galerilere ve hatta bazı evlere ziyaretlerde bulunmaya devam ediyorlar. İrlanda ve Fransa'ya da giden FBI ajanı Geoffrey J. Kelly "Ülkenin her bir noktasında bulundum," dedi. Bir başka ajan ise Japonya'ya gönderildi.

Muhtemel Bir İpucu. Araştırmacılar yüzden fazla ipucunun peşinden gitti ve sanat eserlerinin nerede saklandığını bildiğini söyleyen onlarca sahte ihbarla uğraştı. Belki de en iyi ipucu, Nisan 1994'te müzeye gönderilen isimsiz mektuptu; yargı önüne çıkmamak için tam dokunulmazlık ve 2,6 milyon dolar karşılığında sanat eserlerinin teslim edileceği yazılmıştı. Mektupta uluslararası sanat dünyası ve resimlerle ilgili doğru ayrıntılar yer alıyordu. Mektubun sahibi, yaptığı teklifle ilgilenmeleri halinde müze yetkililerinin *Boston Sunday Globe* adlı gazetede şifreyi yayınlamalarını yazmıştı ve şifre yayınlandı. İsimsiz şahıs daha sonra gönderdiği ikinci mektupta, ilk mektubuna polisin gösterdiği tepkiye ateş püskürüyordu. Kendisinden bir daha haber alınamadı.

Çıkmaz Sokak. Ajanlar ve dedektifler müzenin eski ve yeni çalışanları da dahil birçok kişiyi sorguladı. Çoğuna yalan testi uygulandı fakat hiçbir sonuç alınamadı. Boston Emniyet Müdürlüğü'nün toz ve kırık çerçeveler üzerine parmak izi tozu ve başka yöntemler uygulayarak ortaya çıkardığı parmak izleri dahil birtakım adli deliller FBI laboratuvarlarında tutuluyor. Bu izler ulusal veritabanındaki örneklerin hiçbiriyle eşleşmedi ve bekçiler soyguncuların eldiven taktıklarını söyledi.

Hırsızlar hakkında yapılan soruşturma 1990'lı yılların ortası itibarı ile zaman aşımına uğradığından Boston savcısı sanat eserlerinin geri getirilmesi halinde kimsenin yargılanmayacağını söyledi.

FBI'IN SANAT HIRSIZLIĞI PROGRAMI

FBI'ın tahminlerine göre, çalıntı sanat eserlerinin karaborsa değeri yılda 50 bin soygunla 6 milyon dolardır. Washington, D.C.'deki merkezlerinde Sanat Hırsızlığı Programı çerçevesinde çalınan parçaları bulmakla görevli bir ekip çalışıyor. Irak'taki Bağdat Müzesi'nden 14 bin eserin çalınması olayına kadar operasyon iki kişi ile yürütülmekteydi. FBI, uluslararası sanat hırsızlığının çok daha fazla dikkat gerektirdiğini fark etti ve 2004 yılında Sanat Hırsızlığı Ekibi'ni (ACT) kurdu ve şimdi Amerika'nın çeşitli bölgelerine atanmış 13 üyesi var.

Bonnie Magness-Gardiner, çalınan ama daha sonra bulunan pişmiş kilden heykelciklere bakıyor.

Bu özel ajanlar, oyma resim ile asitle oyulmuş resim arasındaki fark ve hırsızların çalıntı eserleri uluslararası sanat piyasasına nasıl soktukları gibi hususlar da dahil olmak üzere sanat ve sanat eserlerinin kurtarılması gibi konularda eğitim alıyorlar. Sanat Hırsızlığı Programı'nın yöneticisi Bonnie Magness-Gardiner konuyla ilgili olarak, "Sanatın eyalet sınırlarını ve uluslararası sınırları kolayca geçiyor. Böyle bir ajan ağma sahip olmak çok etkili oluyor," dedi.

2009 yılı itibarıyla bu program sayesinde değeri 222 milyon doları bulan binden fazla sanat eseri kurtarıldı. Çalınan bu eserler arasında İspanyol sanatçı Goya'dan Kolomb öncesi yaklaşık 700 sanat eserine kadar pek çok eser bulunmaktadır. Sanat Hırsızlığı Ekibi'nin çözdüğü etkileyici faili meçhul hırsızlıklardan biri de, 1865 yılında iç savaşın son günlerinde Birlik askerleri tarafından çalman Kuzey Carolina İnsan Hakları Beyannamesi'dir. İki antika satıcısının bu değerli belgeyi filantrop bir milyoner kılığına giren FBI ajanına 2003 yılında 4 milyon dolara satmaya çalışmasıyla 138 yıllık olay çözüldü.

Program aynı zamanda ABD'de ve dünya genelinde çalınmış sanat eserlerinin ve kültürel varlıkların bilgisayar ortamında listesini tutan Çalınmış Ulusal Sanat Eserleri Dosyası'nı (NSAF) da yürütmektedir. Bu kayıtlarda resimler, eşkaller ve araştırma geçmişi ile ilgili bilgiler tutulmaktadır. ABD'nin ve diğer ülkelerin emniyet teşkilatları NSAF dosyalarında arama yapabiliyorlar.

Şüpheliler

Soygunun yaşandığı gece yoldan geçen bir kişi, müzenin önünde bir arabanın beklediğini gördü ve polis üniforması giymiş iki adamın eşkallerini tarif etti. Verilen bilgilere göre, biri 20'li yaşların sonunda ya da 30'lu yaşların başında, boyu 1,70 ile 1,78 arasında, kısa siyah saçlı, bıyıklı (sahte görünümlü) ve gözlüklü; diğeri ise 30'lu yaşlarında, yaklaşık 1,80 boyunda, siyah saçlı ve takma bıyıklı biriydi.

- **Myles Connor, 47 yaşında.** Boston'lu bu hırsız önemli bir şüpheliydi. Soygun günü hapishanede olmasına rağmen, 1997 yılında soygun fikrini kendisinin düşündüğünü ve yine bir suçlu olan Bobby Donati'ye söylediğini ve onun da bu iş için soyguncular kiraladığını iddia etti. Donati 1991 yılında öldürülmüştü.
- **William Youngworth, 33 yaşında.** Connor ile işbirliği içinde olduğu tahmin edilen Youngworth, 1997 yılında çalınan eserlerin kendisinde olduğunu söyledi ve kanıt olarak *Boston Herald* gazetesi muhabirine sarılı bir tuval gösterdi. Çalınan tablolardan birine ait olduğunu iddia ettiği boya kırıntılarını da gösterdi fakat FBI'ın yaptığı araştırmalar neticesinde bunların asılsız olduğu anlaşıldı.
- **İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA).** Boston kentindeki yoğun İrlandalı nüfusu nedeniyle kentin İrlanda Cumhuriyet Ordusu ile güçlü bir bağı vardır ve bu terör örgütü 1974 yılında Dublin'in dışındaki bir evden değerli resimler çalmıştı. FBI bu bağı araştırsa da bir sonuca ulaşamadı.

Cevapsız Sorular

- Müze soygunu içeriden bağlantılı bir eylem miydi? Bekçiler panik düğmesine niye basmadı veya bu silahsız soygunculara karşı direnmedi?
- Çalınan sanat eserlerine ne oldu? Satıldılar mı yoksa yok mu edildiler? Mektup yazarının müzeyle bağlantısını koparması bu eserlerin yok edildiğine mi işaret ediyor?
- Müze neden deneyimsiz bekçileri işe aldı? Sanat eserlerini hırsızlığa karşı koruyacak alarmlar neden yoktu?
- Hırsızların sanat eserlerini kaba bir şekilde taşıması, onların sanat eserlerinden anlamadıklarını mı gösteriyor?

SECURICOR'UN ZIRHLI ARACI

3 Temmuz 1995'te mavi zırhlı aracın içindeki iki işçi, Midland Bankası'nın İngiltere'de Greater Manchester'da yer alan Salford'daki çek takas merkezine teslimat yapıyordu. Araç, para ve başka kıymetli şeyleri taşıyan Securicor şirketine aitti. Güvenlik görevlisi saat 08:05'te binaya girerken, siyah kayak maskesi takmış silahlı üç soyguncu araca baskın yaptı, cama vurdu ve sürücünün başına silah dayayarak kapıyı açmaya zorladı. Soyguncular sürücüye yakınlardaki bir çıkmaz sokağa gitmesini söylediler, ardından gözünü kapatıp vücudunu bantladıktan sonra ellerini sokak feneri direğine kelepçelediler. Daha sonra 29 çanta ve birkaç kutu nakit parayı dördüncü soyguncunun kullandığı Ford Transit Connect marka beyaz araca yüklediler. Soyguncular 6,6 milyon dolar nakit, 3,3 milyon dolar değerindeki çekleri çalarak Avrupa'da o güne dek yapılmış en büyük soygunu gerçekleştirdi.

Silahlı çete resimdekine benzeyen bir minibüsü hedef aldı. Minibüsün yüklü miktarda para taşıdığı bir sabah, son derece profesyonel bir baskın düzenlendi.

Aynı gün Securicor şirketi, çete üyelerinin yakalanıp ceza almasını sağlayabilecek bilgi için 375 bin dolar ödül koydu.

Araştırma

Güvenlik görevlisinin kelepçelendiğini gören bir işçi polisi alarma geçirdi ve polisler çok geçmeden plakası çıkartılmış minibüsü terk edilmiş hâlde buldu. Tanık hırsızlardan birinin 1,70 boyunda olduğunu, İrlanda aksanıyla konuştuğunu ve mavi bir parka giydiğini; diğerinin ise yaklaşık 1,78 boyunda olduğunu, siyah pantolon ve parka giydiğini; üçüncüsünün ise melez, yaklaşık 1,80 boyunda olduğunu, Kuzey İngiltere aksanıyla konuştuğunu söyledi.

ÇALINTI PARAYI AKLAMAK

Xu Guojun, Bank of China'nın 2009 yılında para aklama suçundan ceza alan müdürlerinden biriydi.

Para aklamak, çalınmış veya yasa dışı yollardan elde edilmiş parayı yasalmış gibi göstermek için kullanılan klasik bir yöntemdir. Birkaçını saymak gerekirse, banka soyguncularının, dolandırıcıların, uyuşturucu çetelerinin ve mafyanın para akladığı bilinir. Para elektronik ortamda aklandığı takdirde gerçek nakit paraya asla dokunulmaz. Bunun yerine yasa dışı para paravan şirketler veya denizaşırı banka hesapları üzerinden yapılan birden fazla elektronik işlemle aktarılır.

Bu faaliyetin uluslararası bir örneği, Mayıs 2009'da Las Vegas, Nevada'daki federal mahkeme, Bank of China'nın eski iki müdürünü ve eşlerini para aklama ve pasaport sahteciliği gibi başka suçlar nedeniyle mahkûm ettiğinde yaşandı. Çinli adamlar çalıştıkları bankayı 485 milyon dolar dolandırmak ve sonra bu parayı Hong Kong'daki sahte bir şirket ve Kanada, ABD (Las Vegas gazinoları da dahil) ve başka ülkelerdeki banka hesapları aracılığıyla aklamak için bir plan yaptı. Daha sonra sahte pasaportlarla ABD'ye göç ettiler.

Suçlular para aklamak için artık interneti de kullanarak, başka ülkedeki vatandaşlardan yabancı uyruklu oldukları için gerçekleştiremedikleri "para transferi" veya "ödeme işlemleri"ni yapmalarını istiyorlar. Bu ricalarda kurbanın banka hesap numarasını istiyor ve ödemeye söz veriyorlar ama bunu hiçbir zaman yapmıyorlar.

Volga Operasyonu. Greater Manchester Polisi'nin Volga Operasyonu olarak da bilinen soruşturması yaklaşık dört yıl sürdü. Yetkililer soygunun iyi planlandığını ve sabahın işlek saatlerinde gerçekleştirildiğinden cesaret istediğini söyledi. Ancak soyguncular kaçmak için acele ederken arkalarında 1,5 milyon dolar bırakmıştı.

Şüpheliler

- **Graham Huckerby, 42 yaşında.** Soygunun gerçekleştirildiği dönemde Securicor'un şöforü asıl şüpheli olarak görüldü. Dedektifler, Greater

Manchester, Prestbury'den eski bir polis memuru olan Huckerby'ın, çete üyelerine 3.600 dolar karşılığında bilgi veren içerideki adam olduğunu düşünüyordu. Bir gizli polis Securicor şirketine katıldı ve Huckerby'ın normal acil durum prosedürlerini uygulamadığını ve soyguncuların içeri girmesine izin verdiğini ortaya çıkardı. Huckerby polise soyguncuların arkadaşını rehin aldıklarını ve eğer onları araca almazsa arkadaşının "kafasını uçuracaklarını" söylediklerini belirtti ve soyguncuların iş arkadaşını da bağlayıp aracın arkasına koyduklarını düşündüğünü söyledi. Huckerby korkmuş bir kurban olduğunu iddia etmesine rağmen, dedektifler soygundan sonra onun çeşitli banka hesaplarına para yatırdığını ve tatil için üç hafta ABD'ye gittiğini ortaya çıkardı.

- **James Power, 60 yaşında.** Bury yakınlarında yaşayan diğer şüpheli Power'ın, Huckerby'ın "menajeri" olduğu ve baskında işbirliği yaptığı düşünüldü.

Yargılama Süreci

Soygundan dört yıl sonra polis, Greater Manchester ve Londra'nın doğu yakasında yaşayan 12 kişiyi tutukladı. Bu kişilerin yaşları 30 ila 50'lerin ortası arasında değişiyordu. Yedisi soygunla bağlantısı olmakla suçlandı. Üç kişi serbest bırakılırken dördü 2001 yılında yargılandı. İkisinin suçsuz olduğuna karar verildi, Huckerby ve Power ise delil yetersizliğinden serbest bırakıldı.

Huckerby ve Power'ın Yeniden Yargılanması. Huckerby 2002 yılında Power ile birlikte tekrar yargılandı. Savcılık sürücünün soyguncuları araca alması ve güvenlik sistemini harekete geçirmemesi üzerinde durdu. Huckerby ise kendisinin ve arkadaşının hayatından endişe ettiği için bu şekilde hareket ettiğini iddia etti. Beş ay önce bir iş arkadaşının kafasına balyoz vurulup göğsünden bıçaklanması nedeniyle hâlâ psikolojik sıkıntılar yaşadığını söyledi. Savcılık Huckerby'ın sık sık Power'a telefon ettiğini söyledi. Görüşme kayıtları yoktu ve her ikisi de aramaların bir barda buluşup içki içmek gibi sosyal etkinlik planları yapmak için olduğunu söyledi.

"Sosyetik" Yaşam Tarzı. Greater Manchester polisi Huckerby'ın soygun öncesi maddi problemler yaşadığını ve hırsızların ona yardım için para verdiğini öne sürdü. 2002 yılında yapılan duruşmada savcılık Huckerby'ın borçlarını ödemek için bankaya 3.600 dolar para yatırdığını ve tatilini yurt dışında geçirerek "sosyetik" bir yaşam sürdüğünü ifade etti. Paranın kayna-

ğı belirlenemedi ve Huckerby annesinin mobilya alması için kendisine 900 dolar verdiğini, 2.250 doların da daha önce borç verdiği bir arkadaşından geldiğini iddia etti. Arkadaşı tanık olarak dinlendi ve parayı geri ödediğine dair belgeleri delil olarak sundu. Huckerby "sosyetik yaşam tarzının" biri Los Angeles'ta kuzeninde kalmak, diğeri de Korfu'da bir hafta geçirmek şeklinde iki tatilden ibaret olduğunu kanıtladı.

Suçlu Bulundu. Suçun işlenmesinden yedi yıl sonra, Mart 2002'de, Huckerby ve Power'ın suçlu olduğuna hükmedildi ve 14 yıl hapis cezasına çarptırıldılar. Ayrıca 75 bin dolar ödemelerine ya da bu süreye 15 ay daha eklenmesine karar verildi. Hâkim Power'ın işlenen suçla bir bağlantısı olduğuna ve Huckerby'ı de maniple edecek beceriye sahip olduğuna kanaat getirdi ve "şüphesiz bu soygun siz ikinizden suç konusunda daha tecrübeli insanlar tarafından planlanmış olmalı," dedi.

Adalet Yerini Buluyor. Huckerby ve Power 2004 yılında temyiz mahkemesine çıkarıldı. Hapiste geçirdikleri iki yılı aşkın süre boyunca Huckerby depresyondaydı ve ilaç kullanmak zorunda kaldı. Duruşmadan sonra Huckerby'ın ilk saldırıdan dolayı Travma Sonrası Stres Bozukluğu (PTSD) yaşadığı teşhisi kondu ve temyiz davasında üç hâkim, uzman tanıkların Huckerby ve Power'ın soygun sırasındaki akıl sağlıklarının durumuna ilişkin yeni tıbbi kanıtlarını değerlendirdi. Hem Huckerby hem de Power'a karşı yapılan suçlamalar geri çekildi ve ödemeleri gereken 75 bin dolar para cezası da iptal edildi.

Bir daha kimse soygundan dolayı suçlanmadı ve paralar ele geçirilemedi.

Cevapsız Sorular

- Polis ve savcılık davanın büyük kısmını neden Huckerby'ın silahlı çetenin taleplerini yerine getirmezse onu öldüreceklerinden duyduğu anlaşılabilir korkuya dayandırdı?
- Polis Huckerby'ın bankaya yatırdığı para ve Power ile yaptığı telefon konuşmaları hakkındaki geçerli açıklamalarını neden araştırmadı?
- Huckerby ilk saldırıdan dolayı yaşadığı stresi açıklamasına rağmen uzmanlar Travma Sonrası Stres Bozukluğu teşhisini neden Huckerby hapse gönderildikten sonra koydu?

BELFAST NORTHERN BANK

19 Aralık 2004 Pazar günü saat 10:00'da, üç maskeli adam Kuzey İrlanda'da Belfast'ın kenar mahallesindeki Poleglass sosyal konutlarında yer alan bir eve geldi. Bu ev, Belfast Northern Bank'in Donegall Square West şubesinde çalışan 24 yaşındaki Chris Ward'un eviydi. Maskeli adamlardan biri silah zoruyla Ward'u götürürken, diğer ikisi Ward'un anne babası, erkek kardeşi ve kız arkadaşıyla kalıp onları 24 saat boyunca rehin tuttu.

Polis, soygundan sonraki sabah, Northern Bank'in Belfast'ta Wellington Caddesi'ndeki cephesini bantla kapattı. Baskından gece yarısına 15 dakika kala haberdar oldular.

Ward, County Down'da yer alan Downpatrick'te 28 yaşındaki amiri Kevin McMullan'ın evine götürüldü; polis memuru kılığındaki iki kişi eşi Karen ile Kevin'i önceden bağlamıştı. Saat 11:30'da Karen götürüldü ve yakınlardaki Drumkeeragh Orman Parkı'nda 24 saatten fazla gözleri kapalı bir şekilde tutuldu.

Maskeli adamlar bir sonraki gün saat 06:30'da, iki banka çalışanına sevdiklerine bir zarar gelmemesi için yapmaları gerekenleri söyledikten sonra evden ayrıldılar; McMullan'ı emirlere uymadığı takdirde eşine "onarılamayacak" zararlar vermekle tehdit ettiler. İki çalışan hiçbir şey olmamış gibi bankaya gitti ve Ward saat 18:00'de içerisinde 1,8 milyon dolar bulunan spor çantasını dışarı çıkardı ve durakta

Güvenlik kaydı, Chris Ward'un para dolu bir spor çantasıyla bankadan çıkarken çekilmiş görüntüsünü ortaya çıkardı. Ward çantayı deneme turunda bir çete üyesine verdi.

beklemekte olan çete üyesine teslim etti. Görünüşe göre bu bir deneme turuydu.

Daha sonra çete üyelerini bankaya ve kasa dairesine soktular. McMullan milyonlarca doların tutulduğu bankanın yükleme bölümünde bekledi; hatta orada yanına gelen güvenlik görevlilerinden biriyle tartıştı. Bir saat sonra parayı almak için beyaz bir kamyon yanaştı ve sonra bir ikinci tur için geri döndü. Çöp torbalarına konarak alınan para çoğunlukla Nothern Bank'in tedavülde olmayan tahvilleri ile pound, dolar ve avrodan oluşuyordu. 39,75 milyon dolarlık bu soygun, Britanya tarihinin en büyük soygunu olarak tarihe geçti.

Akşam saat 20:10 civarında alışveriş için dışarı çıkan bir çift, bankanın önündeki aracın yanında şüpheli bir şekilde dolanan, peruk takmış gibi görünen iki kişi gördü. Bu durumu bir park görevlisine bildirdiler, o da polise haber verdi. İki polis memuru akşam saat 20:18'de bankaya geldiklerinde çete üyeleri oradan ayrılmıştı; bu yüzden onlar da her şeyin normal olduğunu düşündüler. Ancak yolun kenarındaki kapalı devre televizyon kameraları Belfast'tan ayrılan aracın görüntüsünü kaydetmişti.

Karşı karşıya kaldığı durumdan ve yaşadığı şoktan etkilenen Karen McMullan, o gece saat 23:00 civarında serbest bırakıldıktan sonra orman parkından çıkarak yakınlarda bulunan bir evden yardım istedi. Arabası daha sonra parkta yanmış hâlde bulundu. Banka soygunundan 45 dakika sonra alarma geçen polis, soyguncuları aramaya başladı. Ne var ki soygun yapılalı altı saat olmuştu ve çete ortadan kaybolmuştu.

"İÇERİDEN DESTEKLİ İŞ"

Polis, soyguncular için bir binaya girmenin en kolay yolunun içeriden bir kişiyi kullanmak olduğunu bilir. Soyguncular Belfast Northern Bank'e rahat bir şekilde girip paraları acele etmeden yüklemedikleri için, dedektifler soyguncuların içeriden bir bağlantısı olduğunu anladı ve masum bir kaçırılma kurbanı olan Chris Ward'u hedef aldı. Yanlış bir şekilde tutuklanan bir başka "içeriden adam" da, 1995 yılında İngiltere, Greater Manchester'da soyulan Securicor'a ait aracın şoförü, 42 yaşındaki Graham Huckerby'dı. Huckerby cezası iptal edilene dek üç yıl hapiste yattı.

CCTV kaydı, Londra'da Heathrow Havaalanı'ndaki Brinks Mat soygununu yakalıyor.

Buna rağmen polis, birçok soyguncuyu yakalamak için içeriden destekli iş teorisini kullanmaktadır ve İngiltere'de yaşanan üç ünlü silahlı soygun da buna dahildir. Kasım 1983'te altı soyguncu, güvenlik görevlisinden kapının anahtarını ve güvenlik sistemiyle ilgili bilgileri aldıktan sonra, Londra Heathrow Havaalanı'nda Brinks Mat adlı mağazadan değeri 39 milyon doları aşan külçe altın ve mücevher çaldı. Soygunculardan ikisi hüküm giydi. Çalıntı mallar üzerine çıkan kavga sonucunda soygunla bağlantısı olan altı kişi öldürüldü, iki kişi de intihar etti. Başka sekiz soyguncu da Mayıs 2004'te, yine içeriden bir kişinin yardımıyla Heathrow Havaalanı'nda bir başka mağazadan 50 milyon dolar değerinde mal çalmaya çalıştı fakat bu sefer polise ihbarda bulunulmuştu ve yüzden fazla polis memuru hazırda bekliyordu. Temmuz 1987'de, borç batağındaki şirket müdürünün yardımıyla Londra'nın lüks bir semtinde yer alan Knightsbridge Safe Deposit Center'daki emanet kasalarından 40 milyon dolar çalındı.

İçeriden destekli eylemler bazen daha fazla cesaret gerektirir. California, San Jacinto'daki Soboba Kumarhanesi'nden, Ağustos 2007'de silahlı kumarhane çalışanı 25 yaşındaki Rolando Ramos yardımıyla 1,5 milyon dolar çalındı; Ramos kumarhanenin beş çalışanını bantlayarak etkisiz hâle getirmişti. Ramos kaçmasına rağmen çok geçmeden yakalandı.

Araştırma

Kuzey İrlanda Emniyet Müdürü Hugh Orde, Ocak 2005'te düzenlediği basın toplantısında, İngiltere ve İrlanda hükümetlerinin ortak düşüncesinden hareketle, suçlunun İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) olduğunu ilan etti.

Orde, polisin IRA teorisini göz önünde bulundurmasının tek nedeninin bunun "operasyonu anlamlı" kılması olduğunu söyledi. Terörist örgüt Mayıs 2004'te 8 milyon doların çalındığı ve rehinelerin olduğu benzer bir soygunda suçlanmış ama suçlamaları reddetmişti.

Polis Baskınları. Şubat 2005'te IRA'nın İrlanda Cumhuriyeti'ndeki para aklama operasyonlarına baskınlar düzenleyen polis, işaretlenmemiş banknotlar hâlinde 3 milyon dolardan fazla para buldu ve bunların Northern Bank'ten çalınan paralar olduğunu düşündü ama ispatlayamadı. Yapılan baskınlarda yedi kişi tutuklandı. Aynı ay, polis atletizm birliği tarafından işletilen Newforge County kulübündeki banyoda 100 bin dolar ele geçirildi. Paranın soygundan geldiği kanıtlandı ve dedektifler bunun büyük olasılıkla araştırmanın seyrini değiştirmek için gömüldüğünü düşündü.

Northern Bank Mart 2005'te, soyguncuların bankadan çaldıkları şeyleri harcamasını önlemek için tahvillerinin biçimini ve rengini değiştirdi.

Şüpheliler

Araştırma süresi boyunca polis on kişiyi tutukladı fakat içlerinden sadece bir kişi hırsızlık yapmakla suçlandı: Poleglass'tan kaçırılan banka çalışanı Chris Ward. Polis Kasım 2005'te McMullan'ları rehin almakla suçlanan 23 yaşındaki Dominic McEvoy'u ve aynı ay araç soygunu yapmakla suçlanan 40 yaşındaki Martin McAliskey'yi serbest bıraktı. Savcılık her iki adama karşı suçlamaları delil yetersizliği nedeniyle geri çekti.

İkinci Dereceden Deliller. Ward'un yargılanmasına 9 Eylül 2008'de başlandı ve IRA ile ilgili herhangi bir bağlantısından bahsedilmedi. Soygunun içeriden bağlantılı bir iş olduğu iddiası ikinci dereceden delil sayıldı ve Ward'un soygun günü akşam vardiyasına geçmiş olması şüphe uyandırdı. CCTV kameraları Ward'un spor çantasını soygunculardan birine verişini kayda almıştı. Amiri McMullan ifadesinde, maskeli adamların ona cinayetten ya da adam kaçırmadan otuz yıl hapis cezası almanın onlar için bir önemi olmadığını söylediğini belirtti. "Soygun plana göre işlemezse ve kaçamazlarsa, Karen'ı öldüreceklerini açıkça söylediler," dedi.

Beraat. Mahkeme bir ay sürdü ve 9 Ekim'de Ward beraat etti. Avukatı Ward'un suçlanmak yerine tanık olarak dinlenmesi gerektiğini söyledi. Sinn Féin'in (IRA ile bağlantılı politik parti) üyeleri ve avukatı, Ward'un Katolik olduğu için günah keçisi seçildiğini ileri sürdü.

Şüphelilere Genel Bir Bakış. Ward'un beraat etmesinin ardından polis başka şüphelilere yöneldi. 12 Mayıs 2009'da, 42 yaşındaki Tom Hanlon'ı ve 62 yaşındaki George Hegarty'yi "yasa dışı örgüt [IRA] üyesi olma şüphesi"ne dayanarak soygunla bağlantılı suçlardan tutukladı.

Cevapsız Sorular

- Güvenlik görevlisi dahil olmak üzere banka çalışanları milyonlar değerindeki paranın soygun için hazırlanmasından neden şüphelenmedi?
- Devriye gezen polis memuru neden çiftin şüphelerini dikkate almadı ve polisin soygundan haberdar edilmesi neden o kadar uzun sürdü?
- Polis şefi neden teşkilatının sadece IRA şüphelileriyle ilgilendiğini söyledi? Eğer öyleyse neden bir IRA üyesi yerine Ward'u tutukladılar ve yargılanması sırasında örgütten neden hiç bahsetmediler?
- Bir miktar çalıntı para neden polislerin kulübüne yerleştirilmişti? Soyguncular bunun dedektiflerin dikkatini dağıtacağını mı düşünmüştü?

WADDESDON MALİKÂNESİ

İngiltere, Buckinghamshire'da Aylesbury yakınlarında bulunan ve İngiltere'nin en görkemli evlerinden biri olan Waddesdon malikânesi, 19. yüzyılın sonlarında Baron Ferdinand de Rothschild tarafından inşa edildi. Rothschild etkileyici Fransız mobilyalarını, İngiliz portrelerini ve başka güzel sanat eserlerini yerleştirmek için malikânesini 16. yüzyıl Fransız şatolarına benzetmeye çalıştı. Malikânenin ünlü ziyaretçileri arasında Kraliçe Victoria ve Winston Churchill de bulunuyor. Malikâne 1957 yılında vasiyet gereği tarihi binaları koruyan ve bunların kapılarını halka açan National Trust'a devroldu. Waddesdon malikânesi her yıl 400 bin kişi tarafından ziyaret ediliyor. Malikânenin bir bölümünde ailesiyle birlikte yaşayamaya devam eden şimdiki Lord Rothschild, 1990 yılında malikânenin gösterişli bahçesini restore etti.

İngiltere, Buckinghamshire'daki Waddesdon malikânesi, Oxford'dan 32 kilometre mesafededir. Giriş ücretlerinden elde edilen gelirin tamamı evin, koleksiyonların ve bahçenin bakım ve muhafazası için harcanmaktadır.

Soygun

10 Haziran 2003 gece saat iki civarında iş tulumu ve kar maskesi giymiş beş adam, batı kanadındaki bir pencereyi kırmak için arabalarına taktıkları bir iskele direğini kullanarak muhteşem bir soygun gerçekleştirdi. Dört dakikadan az bir süre içinde bir dolabın camını kırdılar ve çantalarını bazıları Fransız Kraliçe Marie Antoinette'e ait olan 100 adet Fransız minyatür altın kutu ve Fransız minyatür tablolar, altın şişeler ve elmaslarla işlenmiş altın bir saat gibi başka değerli eşyalarla doldurdular. Kutu koleksiyonunun eşsiz olduğu kabul ediliyor ve soygunda toplam 13,1 milyon dolar değerinde eşya çalındığı tahmin ediliyor. Soyguncular malikânenin alarmının devreye girmesine neden oldular fakat o kadar hızlı kaçtılar ki yakalanamadılar. Soygundan sonra, yeni alarmlar ve mülkün kapılarına da CCTV kameraları kuruldu.

Bu Fransız minyatür enfiye kutusu, Waddesdon malikânesinden çalınanlara benziyor. Dünyada az sayıda bulunan altın kutular eşsiz kabul ediliyor.

Araştırma

Polis, soygunun titizlikle planlandığını anladı; çete üyelerinin soygundan haftalar önce evi rehber eşliğinde gezdiklerinden emindi. Bu, doğruca kuledeki konuk odasındaki paha biçilmez altın kutulara gitmelerinden belli oluyordu. Yetkililer bu eşyaların belirli müşterilere satmak üzere çalınmış olduğunu tahmin ediyordu. Soyguncular çalıntı iki araçla olay yerinden kaçmıştı; araçlardan mavi renkli Toyota marka olanı civardaki bir köyde yanmış olarak bulundu.

Ödül. Çok üzgün olan Lord Rothschild, çalman eşyaların geri getirilmesi ve soyguncuların tutuklanmasını sağlayacak bilgi için 82 bin dolar ödül koydu. Bu eşsiz kutuların hiçbiri bulunamadı ve dedektifler çalınan kutuların karaborsada ortadan kaybolduğunu ya da altın değerleri için eritildiklerini düşünüyor.

Kilit İsimler

Polis, 2003 ile 2006 yılları arasında zenginlerin malikânelerinde yaptıkları soygunlarla adı kötüye çıkmış olan bir aileyi tutukladığında Waddesdon çetesini tespit ettiğinden neredeyse emindi. İrlanda doğumlu "gezgin" Johnson ailesi, evlerden, antika dükkânlarından ve başka yerlerden yaklaşık 131 milyon dolar çalmıştı. 2006 yılında Wiltshire'daki Ramsbury Malikânesi'nden aralarında porselen büstlerin, tabloların, saatlerin de olduğu 48 milyon dolar değerinde müze ayarında obje çalarak Britanya'nın gelmiş geçmiş en büyük soygununu gerçekleştirdiler. İşledikleri suçlar o kadar büyük bir cesaret istiyordu ki "Yük Operasyonu"nda onları takip etmek için beş ayrı polis kuvveti gerekti.

Waddesdon Soygunundan Aklananlar. Aralık 2007'de Bristol'de görülen mahkemede, 15 güçlü çetenin 12 üyesi suçlu bulundu. Yüzden fazla ayrı suçu kapsayan kanıtlara rağmen, savcılık Waddesdon Malikânesi soygununa karıştıklarını kanıtlayamadı. Ailenin haklarında suçlamada bulunulan üç üyesi (54 yaşındaki Ricky Johnson, 33 yaşındaki Chad Johnson ve 32 yaşındaki yeğeni Danny O'Loughlin), hâkimin bazı kanıtların dahil edilemeyeceğine karar vermesi üzerine suçsuz bulundu. Ağustos 2008'de görülen ikinci duruşmada, aralarında bu üç kişinin de yer aldığı çetenin beş üyesi başka hırsızlık suçlarından hapse gönderildi.

"Jimmy" Johnson. Ailenin 56 yaşındaki reisi "Jimmy" Johnson, Ocak 2009'da grubun Waddesdon malikânesi soygununda yer aldığını inkâr etmeye devam

etti. Yıllar boyu sık sık hapse girip çıkan Johnson, cinayet ve silahlı soygundan karavan çalmaya kadar her türlü suçtan dolayı tutuklanmıştı. Polis onu Waddesdon soygununu yapmakla suçladı ve Lord Rothschild'a da soygunun arkasındaki ismin büyük olasılıkla o olduğunu söyledi. Johnson soygunun yapıldığı gün hapiste olmasına rağmen, dedektifler onu hapisteyken ailesinin soygunda yer alması konusunda birkaç kez sorguladı ve 200 polis memuru, İngiltere'nin güneyindeki güzel Cotswold bölgesinde Johnson klanından altmış kişinin yaşadığı karavan kampına baskın düzenledi.

İnkâr. Johnson postane soymak suçundan yaklaşık iki yıl hapiste yattıktan sonra Ağustos 2008'de serbest bırakıldı. Değerli eşyalar için büyük evleri hedef alan bir "antika uzmanı" olduğunu itiraf etmesine rağmen, Waddesdon'u ailesinin asla dokunmadığı bir yer olarak ayrı tuttu ve ailesinin "alçak ve yüreksiz insanlar" tarafından suçlandığını söyledi.

Şüpheli Dedektife Dönüşüyor

Johnson adını temizlemek için Lord Rothschild'ın çalınan altın kutularını unutmadığını söyledi ve "onlar için geliyorum," dedi. Ayrıca kutuların yerini bildiğini iddia etti ve şaşırtıcı bir şekilde Waddesdon malikânesine giderek Lord Rothschild ile görüşmek istedi. *The Guardian* gazetesine göre üzerinde hâlâ şartlı tahliye rozeti olan Johnson suçsuz olduğunu söyleyip antikaları geri bulma sözü verirken bir çalışan ona porselen fincanlarda çay servisi yaptı.

Johnson'ın Aramaları. Lord Rothschild kötü ün sahibi hırsızla güçlerini birleştirmeye karar verdi ve sanat hırsızlığı alanında önde gelen özel dedektiflerden Charlie Hill aracılığıyla Johnson ile çalıştı. Johnson, "Karşı koymam gerektiğine karar verdim. Yapabileceğim tek şey bu hırsızlığı aslında kimin yaptığını bulmak, çalınan eşyaları geri alıp Lord Rothschild'a vermekti," dedi. Yanında polisin ve Rothschild'ın destek mektup-

Ricky Johnson, Johnson çetesinin lideriydi. O ve çetenin diğer üyeleri Waddesdon malikânesi soygununu yapmakla suçlandı ama suçsuz bulundular. Hepsi daha sonra başka hırsızlık suçlarından hapse girdi.

larını taşıyan Johnson, Londra, Liverpool, Birmingham ve Manchester da dahil olmak üzere İngitere'de çeşitli şehirlerin köhne semtlerini kapsayan bir araştırmaya başladı, hatta İspanya'da Alicante'ye bile gitti. Suçsuzluğunu ispat etmek istemesinin yanı sıra hâlâ geçerli olan ödülü de almak istiyordu.

Johnson'ın ve polisin tüm çabaları boşa çıktı ve yetkililer çalınan eşyaların hiçbir zaman bulunamayabileceğini itiraf etti. Lord Rothschild'ın elindeki çalınan eşyaların resimleri ve tarifleri Waddesdon'un web sitesinde (www.waddesdon.org.uk) yer alıyor.

Cevapsız Sorular

- Çetenin Waddesdon malikânesini daha önce rehberli turlarla gezdiği konusunda polis doğru mu düşünüyordu yoksa hırsızlar içeriden birinin yardımını mı aldı? Odada veya çalıntı araçta herhangi bir adli delil var mıydı?
- Üç çete üyesinin aklandığı duruşmada, hâkim hangi kanıtı dikkate almadı ve bu kanıt neden gizli tutuldu?
- "Jimmy" Johnson soygun sırasında hapishanede olmasına rağmen, polisin de düşündüğü gibi soygunda parmağı var mıydı? Başka görkemli evleri soyduğunu itiraf etmesine rağmen, Waddesdon malikânesini soyduğunu inkar etmesi için herhangi bir neden var mıydı? Altın kutuların yerini biliyorsa, bu bilgiyi polislerle paylaştı mı?

CHACARA DO CEU MÜZESİ

24 Şubat 2006'da Rio de Janeiro'nun ünlü karnavalının ilk gününde, maskeli ve süslü kıyafetler giymiş kalabalıklar samba eşliğinde dans ediyordu. Bu durum Brezilya'nın en çok cesaret isteyen sanat eseri hırsızlıklarından biri için mükemmel bir ortam yarattı. Hedefte Santa Teresa bölgesinde bulunan ve bir zamanlar malikâne olan küçük Chacara Do Ceu Müzesi vardı. O öğleden sonra dört silahlı adam 50 milyon dolarlık soygun gerçekleştirdi.

Rio'nun çılgın ve eğlenceli karnavalı, ünlü müzeyi soyanlar için iyi bir gizlenme yöntemi oldu. Yaklaşık 100 bin kişi o sırada şehrin sokaklarındaydı.

Soyguncular müze kapanmak üzereyken bekçileri etkisiz hâle getirdi. Çalışanları ve müze ziyaretçilerini el bombası ile tehdit ettiler ve birkaç turisti de rehin aldılar. Daha sonra müze çalışanlarını güvenlik kameralarını ve alarm sistemini devre dışı bırakmaya zorladılar. Bu basit hareket, hükümet bir yıl önce ülkedeki sanat eserlerini korumak için 44,4 milyon dolar harcadığında kurulan güvenlik sistemlerini etkisiz hâle getirdi.

"Gökyüzündeki malikâne" denen Chacara do Ceu Müzesi, birçok sanatçının stüdyosunun da yer aldığı sessiz bir semt olan Santa Teresa bölgesinde bir tepededir.

Soyguncular Brezilya'nın en değerli dört tablosunu aldı: Salvador Dali'nin *İki Balkon*, Pablo Picasso'nun *Dans*, Henri Matisse'in *Lüksemburg Bahçeleri*, Claude Monet'nin *Deniz* isimli tabloları. Dali'nin ve Matisse'nin eserleri Mayıs 1989'da aynı müzeden çalman on tablo arasındaydı fakat bir ipucu sayesinde polisin suç dosyası kabarık bir antika satıcısının izini sürmesiyle iki hafta sonra tablolar geri alınmıştı. Bu olaydan sonra müze bir kez daha soyuldu. Dali'nin tablosu sanatçının Latin Amerika'da sergilenen tek eseriydi ve Matisse'in tablosu da en iyi ilk dönem çalışmalarından biriydi. Çete, Picasso'nun eskiz kitabı *Toros* adlı eserini de çalmıştı.

Müzenin hırsızları durdurmak isteyen bir güvenlik görevlisi başından darbe aldı. Picasso'nun eserini hırsızın elinden almaya çalışan bir diğer güvenlik görevlisinin başına da silahla vuruldu. Hırsızlar verdikleri zarara bir de travma katmak için rehin tuttukları beş turistin cüzdanını, cep telefonunu ve dijital kameralarını çaldı. Yeni Zelandalı David Gee konuyla ilgili olarak, "Bizimle konuşan soyguncu oldukça sakindi. Soygunun gerçekleştirilme hızı beni çok şaşırttı," dedi.

Soygun esnasında kimse ciddi olarak yaralanmadı ve hırsızlar sakin bir şekilde sokağa çıktılar, samba yapan bir grubu izleyerek eğlenen insanların arasına karışıp gözden kayboldular. Müzenin polisleri alarma geçirmesi üzerine tabloları taşıyan hırsızları kalabalığın içinde araması için emniyetten iki araç gönderildi. Soygun esnasında çekilen kamera görüntülerini de incelediler fakat hırsızların kimliğini tespit edemediler.

Araştırma

Polis ve müze yetkilileri bunun büyük olasılıkla uluslararası bir suç çetesinden uzmanların planladığı, neyi çaldığını ve sanat eserlerini zarar vermeden nasıl taşıyacaklarını bilen profesyonellerin gerçekleştirdiği "sipariş üzerine yapılmış" sözleşmeli bir iş olduğunu düşünüyordu.

Alarma Geçen Yetkililer. Brezilyalı yetkililer, çalınan tabloların ülke dışına kaçırılmasını engellemek için alarma geçti çünkü polis tabloların hava ya da kara yoluyla Arjantin, Paraguay veya Uruguay'a –Rio'ya en yakın üç ülke– kaçırılmasından korkuyordu. Brezilyalı galerici Jean Boghici, "Tabloları Brezilya'da satmaları çok zor çünkü çok iyi tanınıyorlar," dedi. Polis kurbanların verdiği tariflere göre hırsızların bilgisayar ortamında resimlerini oluşturuldu. Çalınan sanat eserleri hakkındaki bilgiler hemen Interpol'e de

gönderildi ve 182 ülkede yayınlandı. FBI bünyesindeki Sanat Hırsızlığı Ekibi bu soygunu en büyük on sanat hırsızlığı listesine aldı. Bu esnada Brezilya'nın Tarihi ve Kültürel Mirasları Koruma Enstitüsü ve müzenin destekçileri, çalınan eserlerin güvenli bir şekilde geri getirilmesi için 5 bin dolar ödül koydu.

MONA LİSA'NIN BULUNMASI

21 Ağustos 1911'de, dünyadaki en ünlü tablolardan biri olan Leonardo da Vinci'nin *Mona Lisa* tablosu Paris'teki Louvre müzesinden çalındı. Hırsız Vincenzo Peruggia, daha önce bu müzede çalışmış, sanat eserinin asıl ülkesine dönmesine isteyen İtalyan bir vatanseverdi. Bunu başarmak için gece müzede saklandı ve sabah olunca da tabloyu duvardan aldı. Ahşap üzerine yapılmış resmi çerçevesinden çıkardı. İş önlüğünün içine sakladığı tabloyla hiç kimsenin olmadığı güvenlik kulübesinin yanından geçerek dışarı çıktı.

Paris'e geri döndüğü gün *Mona Lisa*'nın etrafında insanlar toplandı.

Müze çalışanları geldiğinde *Mona Lisa* tablosunun beş yıldan beri asılı bulunduğu duvarda sadece dört çivi gördüler ve tablonun temizlenmek için veya fotoğraflanmak için götürüldüğünü düşündüler. Ne var ki bölüm şefi

geldiğinde tablonun kaybolduğunu görünce dehşete kapıldı ve yapılan aramalar sonunda tablonun çerçevesi ve camı merdivende bulundu. Polis çağrıldı ve uzun aramalardan sonra tablonun yok olduğu anlaşıldı. Çerçevenin üstünde bulunan tek parmak izi, dosyalardaki parmak izleriyle eşleşmedi.

Peruggia ganimetini Paris'teki evinde bir sandığın içinde iki yıl boyunca sakladı. Bu sırada polis İspanyol ressam Pablo Picasso da dahil olmak üzere hiçbir işe yaramayan şüpheli listesini araştırdı. Hırsız sonunda tabloyu İtalya'nın Floransa kentindeki bir otele götürdü ve lokal bir sanat galerisine teklif etti. Galerinin sahibi şehrin ünlü sanat galerisi Uffizi Galerisi'nin yöneticisini durumdan haberdar etti ve o da tablonun gerçek olduğunu doğrulayıp polisin hırsızı tutuklamasını sağladı. *Mona Lisa* 4 Ocak 1914'te Louvre'a gönderilmeden önce İtalya'da sergilendi. Peruggia nedenini açıkladıktan sonra kısa bir hapis cezası aldı: "Bir İtalyan tablosu neden bir Fransız müzesinde sergilensin?"

Uyuşturucu Kaçakçılarıyla Bağlantı. 6 Mart 2006'da soygunun canlandırmasını yaparken, polis üç çerçevenin yanmış parçalarını Morro dos Prazeres gecekondu mahallesindeki müzeye yakın bir barın civarında bulduğunu duyurdu. Ayrıca soygundan tam bir hafta sonra, Mart 2006'da, Matisse'in çalınmış tablosu MaStak.com adlı bir Rus internet sitesinde dört saat boyunca 13 milyon dolara açık artırmayla satışa çıkarıldıktan sonra Interpol bir soruşturma yürüttü ama başarısız oldu. Brezilya polisi bunun Brezilyalı uyuşturucu satıcıları ile yurt dışındaki alıcılar arasında işbirliği yapıldığından şüphelendi. Soruşturmayı yöneten polis şefi Isabelle Vasconcellos, çalınan eserlerin hâlâ Rio'da olduğunu düşündüğünü söyledi.

Şüpheliler

Dedektifler şüphelilerin isimlerini hiçbir zaman açıklamadı ve halkın isimsiz bir şekilde bilgi vermesi için kurduğu özel telefon hattını da kullanarak ipucu arayışına devam ediyor. Brezilya basını soygunun zengin bir semt olan Ipanema'da deniz kenarında bir evde oturan ismi verilmeyen bir Fransız tarafından gerçekleştirilmiş olabileceğine dair spekülasyonlarda bulundu.

Cevapsız Sorular

- Bu kadar değerli olan tablolar için neden sadece 5 bin dolar ödül kondu?
- Çalınan eserler, polisin de şüphelendiği gibi, hâlâ Rio de Janeiro'da mı? Soygun sonrası havalimanları ve karayolları alarma geçirildiğine göre, eserler yurt dışına nasıl kaçırılmış olabilir?
- Müze, en değerli varlıkları olan bu resimleri korumak için gücü dahilinde her şeyi yaptı mı? Polis karakoluna bağlı bir alarm düğmesi var mıydı? Hırsızların çalışanları alarmı kapatmaya zorlaması durumunda başka bir güvenlik önlemi çalışabilir mi?
- Soygunu kim planladı ve koordine etti? Şüphelilerin isimleri neden gizli tutuldu ve neden kimse yargılanmadı? Basının şüphelendiği gizemli Fransız adam kim?
- Interpol, Matisse'in çalınan tablosunu satışa çıkaran Rus internet sitesi üzerinden suçluların izini neden süremedi?

DOLANDIRICILIK

Zaman ilerledikçe insanları dolandırma yöntemleri de daha karmaşık bir hâl aldı. Yasa dışı para transferi yapmak için yüksek teknolojili tekniklerle kimlik bilgilerini çalmaktan sahte e-posta virüslerine kadar, dolandırıcılık ağı dünya çapında bir boyut kazandı. Buna ek olarak modern zamanlarda sahte ürün veya sahte para gibi eski yöntemleri de hâlâ görmekteyiz.

VATİKAN BANKASI SKANDALI

1982 yılında İtalya'nın en büyük özel bankası olan Banco Ambrosiano'nun batmasıyla, yaygın olarak Vatikan Bankası olarak bilinen Din İşleri Enstitüsü'nün içerisindeki şaibeli işler ortaya çıktı. Vatikan Bankası, 15 ülkede faaliyet gösteren ve merkezi Milano'da bulunan Ambrosiano'nun en büyük dördüncü hissedarıydı. Bankanın batmasıyla 1,3 milyon doların kayıp olduğu anlaşıldı. Para, Latin Amerika'da Vatikan Bankası tarafından denetlenen on şüpheli sahte şirkete borç olarak verilmişti.

Roberto Calvi Londra'da öldüğünde, orada sahte bir isimle ve düzmece bir pasaportla yaşıyordu. Kimliğini gizlemek için bıyıklarını da kesmişti.

1942 yılında kurulan Vatikan Bankası Papa'nın yatırımlarını yönetir ve kilisenin yardım çağrısıyla toplanan bağışların takas merkezidir. Para yatıran herkesin Vatikan ile bir bağlantısı olmak zorundadır ve Papa'nın da bankada kendine ait bir hesabı vardır. Vatikan'daki yetkililer, kanuna aykırı herhangi bir durum olmadığını ısrarla dile getirse de, olaya "maneviyatın karıştırıldığını" kabul ettiler ve en sonunda Ambrosiano'nun alacaklılarına "iyi niyet gösterisi" olarak 244 milyon dolar ödediler.

Ambrosiano'nun ağzı sıkı başkanı ve "Tanrı'nın bankeri" olarak da bilinen 62 yaşındaki Roberto Calvi, İtalyan yetkililer tarafından dolandırıcılıktan suçlu bulundu ve dört yıl tecil edilmiş cezaya ve ülkeden yasa dışı yollarla 28 milyon dolar çıkarmaktan dolayı 19,8 milyon dolar para cezasına çarptırıldı. Hapiste kaldığı kısa süre içinde intihara teşebbüs etti. Kefaletle serbest bırakılıp temyizi beklediği sırada Roma'dan önce Venedik'e, sonra özel bir jetle Londra'ya kaçtı. Bank of Italy tarafından Banco Ambrosiano'daki görevinden alınmasından bir gün sonra, 18 Temmuz 1982'de yoldan geçen bir postacı tarafından Blackfriars köprüsünde asılı olarak bulundu. Cepleri tuğlalarla ve üç farklı para biriminde 14 bin dolar değerinde parayla doluydu.

İntihar

Bir gün öncesinde yani 17 Temmuz'da, 55 yaşındaki sekreteri Graziella Corrocher bankanın Milano'daki genel merkezinin dördüncü katından atlayarak yaşamına son vermişti. Calvi'yi bankayı ve çalışanları batırmakla suçlayan öfkeli bir mektup bırakmıştı. Calvi'nin ölümünün ilk başta intihar olduğuna karar verildi fakat cinayetten de şüphelenildi. Ekim 2005'te üçü mafya üyesi olan beş kişi Calvi'yi öldürmekten yargılandı ve Temmuz 2007'de suçsuz bulundu. 2002 yılında gösterime giren *God's Banker* adlı İtalyan filmi, Calvi'nin Vatikan Bankası ile bağlantısını konu alıyordu.

Kaybolan para bulunamadı ve Vatikan Bankası'ndaki hiçbir yetkili yargılanmadı.

Araştırma

Dedektifler, karmaşık bir uluslararası dolandırıcılık ve entrika ağıyla karşıyaydı. Calvi'nin Banco Ambrosiano'nun Genel Müdürü (şirketin en kıdemli pozisyonu) olduktan sonra, İtalya'nın bankacılık düzenlemelerinden kurtulmak için bankaya Lüksemburg'da bir holding şirketi kurdurduğunu buldular. Daha sonra bu holdingi İsviçre, Peru, Nikaragua ve Bahama'da bankalar kurmak için kullanmıştı. Calvi aynı zamanda Panama, Lüksemburg ve Lihtenştayn'da da sahte şirketler kurmuştu. Küçük olmalarına rağmen, bu şirketlere yüklü miktarda para gönderilmişti; 1982 yılına kadar sahte şirketlerin Ambrosiano'ya yaklaşık 1,2 milyar dolar borcu birikmişti.

Calvi'nin cesedini Londra'daki Blackfriars köprüsünün altından çıkarmak için iskele kullanıldı. Orada asılı olduğunu ilk olarak 18 Haziran 1982'de saat 07:30'da bir postacı gördü.

"Destek Mektupları." Dedektifler, Vatikan Bankası'nın Banco Ambrosiano'dan kredi çeken sahte şirketleri kendisinin kontrol ettiğini belirten ve Calvi'ye kredisinin yüksek olduğunu teyit eden destek mektupları verdiğini

ortaya çıkardı. Bu mektuplar krediyi garantilemenin bir yoluydu ve Calvi bunları Banco Ambrosiano'nun Peru'daki bankasının şirketlerin mali durumu hakkında endişelenen yöneticilerinin güvenini kazanmak için kullanmıştı.

Calvi Vatikan Bankası'na onu her türlü sorumluluktan azat eden bir mektup da yazmıştı. Bu mektup Banco Ambrosiano'nun Latin Amerika'daki bankalarından gizlenmişti, aslında bunlar kredi veren kuruluşlardı. Olayı araştıran dedektifler Vatikan Bankası'nın gerçekte bu sahte şirketlerin sahibi olduğunu ve dolandırıcılığa karıştığını kanıtlayamadı.

Mason Bağlantısı? Araştırma sürecinde polisler, bankaların da dahil olduğu İtalyan kuruluşlarını kontrol altına almaya çalışan *Propaganda Due* veya P2 olarak bilinen Mason locasının büyük üstadı Licio Gelli'nin evini bastı. Polis, gizli üyeler listesinde Calvi'nin adını buldu ve ölümünde P2'nin parmağı olabileceğinden şüphendi ama bunları doğrulayamadı. P2, *Frati Neri* (Black Friars) olarak bilindiğinden, Calvi'nin cesedinin bulunduğu Blackfriars Köprüsü ile P2'nin arasında sembolik bir ilişki olabileceği düşünüldü. David Yallop'un "Papa I. John Paul'ün cinayetinin bir araştırması" olan ve 1997'de yayınlanan *In God's Name* adlı kitapta da Masonlar ön plana çıkıyordu. Başpiskopos, seçildikten tam 33 gün sonra 1978 yılında hayatını kaybetmişti. Yallop'un çok satan bu kitabında Papa'nın Mason olan yüz üst düzey Vatikan yetkilisini aforoz etmesi nedeniyle öldürüldüğünden bahsediliyordu. Bunların arasında P2'nin Vatikan Bankası skandalının planlayıcılarından olduğu düşünülen bazı üyeleri de vardı.

Özel Heyet. Papa II. John Paul, skandalı ve başka ekonomik problemleri araştırması için 15 kişilik bir heyet kurdu; heyetin Vatikan'ın Örgütsel ve Finansal Problemlerini Araştırmaktan Sorumlu Kardinaller Konseyi gibi etkileyici bir ismi vardı. Papa'nın kurduğu bu heyet, skandalla ilgili yaptığı araştırmaların sonucunu hiçbir zaman açıklamadığı halde, Vatikan'ın ve Vatikan Şehri Valiliği'nin Konsolide Finansal Tablosu'nu her yıl yayınlamaya devam ediyor.

Mafyayı Örtbas. 2003'te İtalyan dedektifler, Ambrosiano'nun kayıp 70 milyon dolarının Bahamalar'daki bankalara aktarıldığını ortaya çıkardı. Ertesi yıl, Calvi'nin ölümünü yeniden araştıran Londra adli tabibi Paul Matthews'un elindeki belgeler çalındı. Matthews çalınan bilgilerin içinde tanık ifadeleri ya da soruşturma raporları olmadığını iddia etmesine rağmen, mafya karşıtı İtalya polisi mafyanın Matthews'u hedef almış olabileceğini ve onun hırsızlığı örtbas ettiğini düşündü.

Katil olmakla suçlanan beş kişiden biri olan İtalyan iş adamı Flavio Carboni (soldan ikinci), 2005'te Roma'da görülen duruşmada avukatlarıyla birlikte ayakta duruyor. Bütün zanlıların suçsuz olduğuna karar verildi.

Yasal İşlem

Temmuz 2007'de Roma'da görülen mahkemede Calvi'ye suikast düzenlemekten suçlanan beş kişi aklandı. Savunma cinayetin asla kanıtlanmadığını ve mantıklı bir şüphenin ötesine geçmediğini söyledi.

Masum Başpiskopos. 1987 yılında İtalyan mahkemeleri, aralarında 1971 ila 1989 tarihleri arasında bankanın müdürlüğünü yapan Amerika doğumlu başpiskopos Paul Marcinkus'un da bulunduğu üç Vatikan Bankası çalışanının Vatikan'ın bağımsızlığını tanıyan 1929 Lateran Anlaşması nedeniyle yargılanamayacağına karar verdi. Buna göre İtalyan yetkililer tarafından tutuklama emri çıkarılamaz ve sınır dışı etme işlemi gerçekleştirilemezdi.

Başpiskopos Marcinkus'un 20 yıldan beri bankayla bir bağlantısı vardı ve Calvi'nin arkadaşıydı. Marcinkus, 1989 yılında Vatikan şehrinin valiliğini yaptı ve 1990'da Chicago'da dini işler yapmak üzere emekli oldu. 1999 yılında, "Kötü bir bankacı olabilirim ama en azından hapiste değilim," dedi. Başpiskopos 2006 yılında 84 yaşında, Arizona, Sun City'deki evinde öldü.

Suçlu Bankacı. Banco Ambrosiano'daki yetkililer bu olayın üstesinden gelmeyi başaramadılar. Eski başkanı Carlo de Benedetti Mayıs 1981'de yolsuzluk suçundan dört buçuk yıl hapis cezasına çarptırıldı. Benedetti, sadece 65 gün boyunca müdür vekilliği yapmasına rağmen, bankanın yüzde 2 hissesiyle 42 milyon dolarlık yatırım yapmıştı. Ocak 1982'de emekli olduktan sonra hissesini satarak, 22,4 milyon dolar kanuna aykırı kâr elde etmişti. Fakat İtalyan mahkemesi 1998 yılında delil yetersizliğinden dolayı mahkûmiyet kararını bozdu.

Cevapsız Sorular

- Vatikan Bankası iddia ettiği gibi yasa dışı bir şey yapmadıysa, neden skandala "ahlaki olarak karıştığını" itiraf etti ve alacaklılara milyonlarca dolar ödeme yaptı? Katolik Kilisesi'nin, uluslararası mali işlere bu kadar karışmasının nedeni ne olabilirdi?
- Latin Amerika'daki sahte şirketler Vatikan Bankası'na mı aitti? Dedektifler bunu neden saptayamadı? İtalyan mahkemelerinin Vatikan'ın yaptığı gizli anlaşmalara müdahale etmesi neden yasaktı? Bu durum değiştirilmeli mi ve Vatikan mali konularda daha şeffaf ve halka açık olacak mı?
- P2 Mason locasının bu bankacılık işlemlerindeki gücü neydi? Yüz üst düzey Vatikan yetkilisinin Mason olması mümkün mü?
- Papa I. John Paul öldürüldü mü?
- Kayıp paraya ne oldu?
- Üç para birimi, tuğlalar, Calvi'nin üstünde bulunan paranın miktarı ve Blackfriars köprüsünün bulunduğu yer birer sembol müydü?

SAHTE "SÜPER BANKNOTLAR"

1989'da birebir gerçeğine benzeyen sahte 100 dolarlık banknotlar ortaya çıkmaya başladı. Bazılarında gerçek paradakinden daha keskin detaylar vardı. İlk sahte banknot Filipinler'in Manila kentinde görüldü. Daha sonra bu "süper banknotlardan" ya da "süper dolarlardan" dünyanın her yerinde büyük miktarlarda ortaya çıkmaya başladı. Dünyada en çok sahtesi yapılan para birimi yıllar boyunca dolar olmuştur fakat bunlar olağanüstüydü. Tek bir gizli kusuru vardı: Manyetik ve kızılötesi emniyet şeritleri yoktu. Bu da Amerikan bankalarındaki özel cihazların bu sahte paraları otomatik olarak tespit edebileceği anlamına geliyordu.

Tedavülde milyonlarca sahte banknot olması ihtimaliyle karşı karşıya kalan Amerikan hükümeti, düşman bir ülke veya grubun bir ekonomik savaş eylemi olarak doların dengesini bozmaya çalıştığını ciddi olarak düşündü. Bu muhtemel tehdide karşılık vermek için, resmi ABD darphanesi, 1996'da yeni 100 dolarlık banknotların da dahil olduğu bir dizi yeni doları piyasaya sürdü; bu 1928'den beri yeşil zeminin görünümünde yapılan ilk değişiklikti.

Bu değişiklikler arasında, paranın bir köşesine eklenen ve banknot değişik açılardan tutulduğunda yeşilden siyaha dönüşen "optik değişken mürekkep" de vardı.

ABD Hazine Müsteşarı Nicholas Brady Temmuz 1991'de yeni parayı açıklıyor. Yeni tasarlanan banknotta kalpazanları engellemek için güvenlik önlemleri artırılmıştı.

Bu güvenlik önlemlerine rağmen, yeni süper banknotlar ortaya çıkmaya devam etti. 2003 yılında darphane, zemini renkli olan 20 ve 50 dolarlık banknotlar bastı fakat bunlar da mükemmel biçimde taklit edildi. Yakın geçmişte, çok daha güvenli 100 dolarlık banknotlar geliştirildi. Bu banknot ışığın açısına göre Benjamin Franklin'in remini hareket ettiren 650 bin adet mikro lensten oluşan bir "hareket" cihazı içeriyor. Fakat çok az kişi bu değişikliğin sahte 100 dolarlık banknotların yeniden ortaya çıkmasını engelleyeceğini düşünüyor.

Araştırma

Darphanedeki uzmanlar, sahte banknotların nasıl üretildiğini anlamak için işçiliği incelediler. Gerçek dolarda kullanılan özel pamuk lifli kağıdın sahte paralarda da kullanıldığını belirlediler. Ayrıca kağıtta, Maliye Bakanlığı'nın gerçek ABD doları banknotlarında güvenlik için kullandığı oranda kırmızı ve mavi lifler olduğunu da buldular. Amerikan darphanesi tarafından kullanılan özel güvenlik mürekkebi, SICPA tarafından üretiliyordu. Kabartma boyası, darphaneninkinin birebir taklidiydi ve İsviçre'deki De La Rue Gioro tarafından üretilen pahalı makineyle aynı makinede yapılmıştı. Bu tip bir baskıda, küçük kabartılar oluşturmak için, kağıt oymalı bir plakanın üzerindeki mürekkep dolu yivlere çok yüksek bir basınçla bastırılmaktadır.

Şüpheliler

ABD Gizli Servisi ajanları bu sahtekârların izini dünyanın her yerinde sürmeye başladı.

- **Stasi gizli polisi.** Berlin Duvarı ilk sahte 100 dolarlık banknotun ortaya çıktığı yıl yani 1989'da yıkıldığında, Batı Almanya polisi Doğu Berlin'de Stasi gizli polisi tarafından muhtemelen sahte belge ve kimlik üretmek için kullanılan bir hassas baskı tesisi buldu. Suç unsuru kabartma baskı makinesi tesisten yok olmuştu ve orada çalışmış olan uzmanlar süper banknotların kesinlikle orada basılmadığını ileri sürdüler. Ne var ki dedektifler, Stasi'nin başka komünist ülkelerden matbaacıları sahte para basma konusunda eğittiğinden emindi.
- **Kuzey Kore.** İngiltere'nin BBC kanalında yayınlanan *Panorama* isimli program, 2004 yılında sahte banknotlar ürettiğini söyleyen Kuzey Koreli bir sığınmacıya yer veren bir rapor yayınladı. Aynı programa, 1 milyon dolar değerindeki sahte Kuzey Kore parasını Batı Avrupa'ya taşıma işine dahil olduğu düşünülen İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) üyesi Sean Garland de çıktı. Bir yıl sonra ABD Adalet Bakanlığı Kuzey Korelileri süper banknotlar üretmekle resmen suçladı ve Garland'in suç ortaklarına bu paraları Rusya'nın ürettiği şeklinde bir yalan söylediğini belirterek onun hakkında yasal işlem başlattı. ABD Garland'in teslim edilmesini talep ettikten sonra, Garland 2009 yılında İngiltere'de tutuklandı. Garland halen İngiltere'de hapishanede yatıyor ve ABD'ye iade edilememek için mücadele ediyor.
- **İran.** Amerikalı yetkililer, İranlıların yirmi yıl önce Şah'ın satın aldığı malzemelerle sahte para ürettiklerinden ve daha sonra bu paraları Suriye'den gemiyle Lübnan'a götürdüklerinden şüpheleniyordu. Şubat 1996'da *The Iran Brief*'in (İran ile ilgili politika yapıcılar için çıkan bir haber postası) editörü Kenneth R. Timmerman, kongrenin banka işlemlerini inceleyen alt komisyonuna bu düşüncesini sundu. Timmerman, istihbarat kaynağının 1970'li yıllarda İranlı baskı ressamlarının ABD Maliye Bakanlığı tarafından eğitildiğini veya Stasi ile birlikte çalışarak 1980'li yılların sonuna doğru Almanya'dan usta baskı ressamlarını işe aldığını düşündüğünü belirtti. Timmerman Avrupalı bir istihbarat görevlisinin kendisine, "Amerika hükümeti bu işin arkasında İran'ın olduğunu biliyor. Sadece bunu halka duyurmak istemiyorlar," dediğini söyledi.

YENİDEN TASARLANMIŞ PARAYI PİYASAYA SÜRMEK

ABD'nin 2007'de açıklanan yeni 5 dolarlık banknotunda Başkan Lincoln'ün resmine mor ve gri eklendi.

Paranın yeniden tasarlanması her ülke için çok büyük bir girişimdir. Bu işlem, banknotların üzerinde yer alan yeni güvenlik detaylarının onaylanması ve yeniden düzenlenmesi, baskı makinelerinin ayarlanması ve basılan yeni paraların dikkatli bir şekilde piyasaya sürülmesi aşamalarını içerir. Halkın şüphelerini gidermek için, yeni para küçük değişikliklerin haricinde eski paraya benzemelidir. Hükümet, bu geçişi kolaylaştırmak için paralarda değişikliğe gidilmesinin nedenlerini ve bu değişikliklerin neler olduğunu medya aracılığıyla halka duyurabilir.

2003 yılından beri, ABD hükümeti basılan yeni banknotlar hakkında 80 milyon bilgi yayınladı. 13 Mart 2008 tarihinde yeni 5 dolarlık banknotların piyasaya sürülmesi üzerine darphane bu bilgiyi erkenden ve sık sık halka duyurdu. Basın ve yayın organlarının yanı sıra, darphane *www.moneyfactory.gov/newmoney* adlı internet sitesini değiştirdi ve değişikliği beğenen kişilerle yapılmış röportajlara burada yer verdi.

Halkın dikkatini çekmek için banknotun piyasaya sürüldüğü ilk gün gösterişli etkinlikler yapıldı. Yeni tasarlanmış 5 dolarlık banknotu ilk olarak Federal Rezerve Board'un yardımcı direktörü Michael Lambert, Başkan Abraham Lincoln'ün Washington'da yaz tatilini geçirdiği yazlık evinin bulunduğu semtteki bir hediye dükkânından Lincoln'ün söylev kitabını satın almak için harcadı. Başkan Lincoln, ABD Gizli Servisi'ni öldürüldüğü gün kurmuştu. Teşkilatın birinci misyonu, ülkenin para birimini kalpazanlardan korumaktı.

Yeni 5 dolarlık banknotların ön yüzünde diğer paralar gibi ABD'nin resmi mührü bulunmaktadır. Paranın ön yüzüne sarı renkte küçük 05 rakamları, arka yüzüne ise mor renkte büyük bir 5 rakamı yerleştirildi. Banknot ışığa tutulunca, iki adet gizli damga ve bir güvenlik şeridi görülmektedir.

- **CIA.** Bir başka komplo teorisine göre, süper banknotların kaynağı CIA idi. Alman ekonomi gazetecisi Klaus W. Bender *Moneymakers: The Secret World of Banknote Printing* adlı kitabında, sahte paraların ABD'nin problem yaşadığı ülkelerde görüldüğüne işaret ediyor ve amacın liderleri ve önemli grupları etkilemek olduğunu söylüyor. Sahte paraların Kuzey Kore'den silah satın almak isteyen Ortadoğu ve Afrika gibi bölgelerdeki liderler tarafından kullanılıp sonra da Batı ülkelerine geri gönderilmiş olabileceğini söyleyen Bender, "Ürettikleri sahte banknotlar için para alıyor olabilirler mi?" diye soruyor. Bender ayrıca Washington'un kuzeyinde konuşulan bir dedikoduyu dile getirerek, CIA'in ABD darphanesinde kullanılan baskı makinesinin aynısından kullandığını belirtiyor.

Cevapsız Sorular

- Amerika veya başka herhangi bir devlet sahte para akışını durdurabilir mi? Bu yasa dışı para, gerçekten Amerikan para birimini tehlikeye atar mı?
- Dolandırıcılar gerçek dolarlar üzerinde yer alan her bir güvenlik detayını nasıl taklit edebilmişti?
- Amerika, IRA üyesi Sean Garland'i geri almayı neden başaramadı? Garland sahte paranın ilk kaynağını gerçekten biliyor mu?
- CIA sahte para üretip diğer ülkelere bu paranın akışını sağlamış olabilir mi? Eğer doğruysa, kongre veya başka hükümet birimleri bunu biliyor mu?
- Uzmanların ifade ettiği üzere kendi parasını bile basmakta sıkıntı yaşayan Kuzey Kore'nin sahte para üretmek için bu kadar donanımlı aletlere erişimi olabilir mi?

PIETRO PSAIER

26 Aralık 2004'te Sri Lanka'yı vuran tsunami felaketinde hayatını kaybeden binlerce insandan biri de adı sık sık Andy Warol ile anılan İtalyan pop art sanatçısı Pietro Psaier'dı. 1990'lı yıllarda eserlerinin Sotheby's, Christie's ve Bonhams gibi ünlü müzayede evlerinde açık artırmaya çıkmasıyla Psaier ününün doruğuna ulaştı. Aralarında aktör Jude Law'un da bulunduğu Psaier hayranları, eserlerinin ününü artırdı ve haber değeri kattı. Sanatçının ölümünden sonra, İngiltere'deki bir müzayedede 235 adet eseri 180 bin dolara satıldı. Psaier, Warhol'un sanat üreten stüdyosu Factory'nin bir başka başarısı oldu –tabii eğer gerçekten var olduysa.

2004'te Hint Okyanusu'nda meydana gelen tsunaminin 14 ülkede en az 230 bin kişiyi öldürdüğü tahmin ediliyor. Pietro Psaier'ın cesedinin de hiçbir zaman bulunamayan cesetler arasında olduğu söyleniyor.

Bazı uzmanların şüpheleri vardı. Warhol'un hayatta olan yardımcıları Psaier'ın adını hiç duymadıklarını söylüyor. Warhol'un hiçbir biyografisinde adı geçmiyor ve Pennsylvania, Pittsburgh'daki Warhol Müzesi'nde Psaier'a dair tek bir belge yok. Müzenin arşiv memuru Matt Wrbican, "Warhol binlerce ıvır zıvırını ve kaydettiği konuşmalarını muhafaza etmişti. Pietro Psaier'a dair hiçbir iz bulamadık," dedi.

Kanıt

Psaier'ın orijinal eserlerini satın aldığını düşünen sanatseverler zekice bir oyunun kurbanı mıydı? Psaier'ın varlığını kanıtlamaya çalışan tek kişi 2004 yılından beri Psaier'ın aralarında Marilyn Monroe'nun resmi de (16 bin dolar)

bulunan 1.500 eserini satan İngiltere'nin Surrey kontluğundaki Fernhurst kentinde yaşayan açık arttırmacı ve satıcı John Nicholson'dı. Bir basın açıklamasında Nicholson, "Psaier, suluboya, yağlı boya ve karakalemde oldukça yetenekli bir ressamdı. Bazı eleştirmenler Psaier olmasaydı ... Warhol'un Factory'nin ticari üretimini asla sürdüremeyeceğini söylüyor," dedi.

Şüpheleri Ortadan Kaldırma Çabaları. Nicholson, tabloların çoğunu ressamın oğlu olduğunu iddia eden Peter Psaier'dan almıştı. Nicholson, Psaier'ın terapisti olduğunu iddia eden Dr. Carlos Langelaan Alvarez'den 1979 ila 1992 yılları arasında Psaier'a "uyuşturucu" tedavisi uyguladığını ve Psaier ile Warhol'u 1983 yılında Madrid'de birlikte gördüğünü yazdığı bir mektup almıştı. 1990 yılında bir Madrid gazetesindeki röportajda, adının Psaier olduğunu söyleyen bir adam 26 yaşında olduğunu belirtmişti ama bu Warhol'un grubuna katılamayacak kadar genç demekti. En sonunda ortaya çıkan Warhol ile Psaier'ın birlikte çekilmiş buğulu bir fotoğrafı kanıt olarak görüldü.

Andy Warhol, kendi eseri "Özgürlük Anıtı"nın önünde duruyor. Grubundan tek bir kişi bile Psaier ile tanıştığını söylemiyor.

Sahte Biyografi Şüphesi. Peter Psaier'ın müzayedeci Nicholson için sanatçının sahte bir biyografisini oluşturduğu söyleniyor. Bu biyografiye göre, Psaier 21 Ağustos 1936 tarihinde Roma yakınlarında doğmuştu ve babası

otomotiv tasarımcısıydı. 1960 yılında Amerika'ya taşınan Psaier, çalıştığı bir kafede Warhol ile tanışma fırsatı bulmuştu. İkili daha sonra birlikte çalışmaya başlamış ve sevgili olmuştu fakat 1963 yılında kimliği bilinmeyen bir kadın Psaier'den hamile kalmış ve Peter doğmuştu. Sanatçı 1969 yılında pornografik resimler yapmaktan İspanya'da hapse atılmıştı. 1974 yılında New York'ta gerçekleştirilen İtalyan-Amerikan Sanat Enstitüsü'nün 56. yıl ödül törenine davet edilmişti. 1983 yılında Madrid'deki sergisinde Warhol'a eşlik etmişti. Yirmi yıl sonra, 2004 yılındaki tsunamide hayatını kaybetmişti.

Bu biyografiye yakından bakıldığında bazı aksaklıklar göze çarpıyor. Psaier'ın eğitimi de dahil olmak üzere hayatıyla ilgili çoğu şey bilinmiyor. İtalyan-Amerikan Sanat Enstitüsü'nün var olduğu bile belli değil. Eleştirmenlerse ikilinin bilinen tek fotoğrafının sahte olduğunu düşünüyor. Ayrıca Psaier'ın cesedi tsunami sonrasında bulunamadı.

Nicholson'ın Psaier ile ilgili bir kitap yayınlamayı planladığı anlaşıldı fakat doğum ve ölüm belgeleri, sergi katalogları ve başka birincil kaynaklar gibi önemli arşiv malzemeleri yok. Dahası, Nicholson'ın bazı ifadeleri de şüphe uyandırıyor. Örneğin Nicholson, Eylül 2004'te Psaier'ın California'daki Our Lady of Malibu Kilisesi'ndeki Passion of Christ'te bir sergi düzenlediğini söylemesine rağmen 12 yıldan beri kilisede olan papaz, ne Psaier'ın adını ne de sergisini duyduğunu söylüyor.

KİMLİK BİLGİLERİNİZİ KORUMAK

Kimlik hırsızlığı muhtemelen ABD'deki en büyük beyaz yakalı suçudur. Bu tür suçların kayıtlarını tutan Amerika Federal Ticaret Komisyonu (FTC), her altı Amerikalıdan birinin (50 milyon insan) 2009 yılında kimlik hırsızlığı kurbanı olduğunu tahmin ediyor. Bir önceki yıl yaklaşık 10 milyon insan kimlik hırsızlığı suçlarının kurbanı olmuş ve problemi gidermek için 1.200 dolar ödemek ve 175 saat harcamak zorunda kalmıştı.

Kimlik hırsızı çetelerin asıl hedefi büyük şirketlerdir. Bununla birlikte bireyler, banka hesaplarına erişim, satın alma, kredi almak ya da hükümetin sağladığı faydalardan yararlanmak için başvuruda bulunmak ve bir işe girmek için kullanılabilecek kişisel bilgilerini içeren evrakları bir köşeye atarak kendilerini kolay av haline getirebilmektedir. Dünya çapındaki bilgi

koruma birimleri, sağlık belgeleri, kredi kartı ekstreleri, telefon faturaları, banka hesap durumu belgeleri ve dergilerdeki eski posta etiketleri gibi belgelerin yırtıldıktan sonra atılmasını öneriyor.

Ayrıca kişilerin adres listelerinden isimlerini kaldırmalarını, gerekmedikçe kişisel bilgilerini yanlarında taşımamalarını, düzenli olarak kredi istihbarat raporunun kopyasını almalarını ve posta, telefon ve internet üzerinden kişisel bilgilerini vermemelerini de tavsiye eden başka ipuçları da veriyorlar.

İnternette güvenli bir şekilde gezinmek için web sayfalarındaki kilit işaretine bakmak, istenmeyen ve dolandırıcılık mesajlarına (kendini güvenli göstererek şifre veya kredi kartı bilgileri isteyen siteler) cevap vermemek gerekiyor.

FTC, kimlik hırsızlığına maruz kalırsanız aşağıdakileri yapmanızı öneriyor:

- Kredi istihbarat raporunuza dolandırıcılık uyarısı koydurun ve kredi raporlarınızı gözden geçirin.
- Başkası tarafından girildiğini veya başkası tarafından açıldığını bildiğiniz veya inandığınız hesapları derhal iptal edin.
- Federal Ticaret Komisyonu'na şikâyette bulunun.
- Kimlik hırsızlığının yaşandığı bölgenin polis memuruna veya zabıtaya şikâyette bulunun.

Araştırmalar

Psaier'ın var olmadığına dair en güçlü iddia, Warhol'un mirasının ve Warhol Müzesi'nin kaynak sağladığı Andy Warhol Görsel Sanatlar Vakfı'ndan geliyor. "Warhol İnternette" adı verilen özel bir araştırma projesiyle, warholstars.org internet sitesi üzerinden iddialara cevap veriyor. Vakıftaki yetkililer Psaier'ın adıyla daha önce hiç karşılaşmadıklarını söylüyorlar. Warhol Müzesi'ndeki küratörler kapsamlı arşivlerinde yaptıkları tüm araştırmalara rağmen Psaier'ın adına hiç rastlamadıklarını ve bu durumun "oldukça sıra dışı" olduğunu söylüyor.

Gazetecilerin Araştırmaları. Gazeteciler de görünmez Psaier'ın izini sürüyorlar. Londra'nın *Sunday Times* gazetesi 2009'da yaptığı araştırmada, Warhol'un Psaier'dan haberdar olan hiçbir arkadaşını ya da bir Warhol uzmanı bulamadı. Muhabirler Psaier'ın çok sayıda eserine sahip olan Los Angeles'taki Studio Psaier adlı şirkette de araştırma yaptı. Şirket, 1992 yılında sahte sanat eserleri satmaktan hüküm giyen İngiliz John Fairchild'ın kızı Nadia Fairchild ve Peter Psaier tarafından işletiliyor. John Fairchild,

2001 yılında Psaier'ın birçok eserini sözde tasdikleyen Factory Additions adlı bir şirket kurdu. Gazete böyle bir sanatçının yaşayıp yaşamadığını öğrenmek için Peter Psaier'ın Los Angeles'taki evine gittiğinde, Peter Psaier, "Ne biliyorsunuz, ne düşünüyorsunuz?" diye cevap verdi.

Psaier'i (soldaki) Warhol ile birlikte gösteren tek fotoğraf birçok kişiyi ikna edemedi ve fotoğrafı çeken kişinin kimliği hâlâ bilinmiyor.

Sanat, Sanat İçindir

Psaier'ın varlığına ilişkin spekülasyonlar bazı satışları geciktirdi ve fiyatlarını da gözle görülür miktarda düşürdü. Eserlerin tasdiklenmesi de başka problemlere neden oldu. Marilyn Monroe'nun resmi, California'nın vekilinden alınan bir "vasiyetnamenin onayı" belgesiyle açık artırmaya çıktı. Fakat gerçekte böyle bir belge olmadığından yetkililer bunun bir dolandırıcılık olduğunu açıkladı. Satıcılar ve alıcılar dolandırıcılıktan şüphelenseler de, sanat eserleriyle ilgilenmeye devam ediyorlar. "Eserleri sadece sanatsal değerleri için satın alıyorum," diyen İngiltere'nin Nottinghamshire kentinde yaşayan antika satıcısı Peter Barham, "Tablolar Fred Bloggs tarafından yapıldıysa bile umurumda değil," dedi.

Cevapsız Sorular

- Andy Warhol sıra dışı bir insan olduğundan, Pietro Psaier ile grubundaki diğer kişilerin haberi olmadan sessizce çalışmış olması mümkün mü?
- Eğer galericiler, Psaier'a ait olduğunu düşünülen tabloları sanatsal değerleri nedeniyle satabiliyorlarsa, neden var olmayan sanatçı mitini sürdürsünler ki?
- Psaier diye bir sanatçı hiç var olmadıysa, Psaier adı altında satılan bu sanat eserlerini kim yaptı? Tabloların gerçek sahibi bu ünden yararlanmak için neden ortaya çıkmıyor?
- Psaier'ın biyografisini kim yazdı ve eğer böyle bir kişi hiç var olmadıysa, neden bir terapist onu tedavi ettiğini iddia etti?

2007'de Amerikalı ve Kanadalı tüketiciler Çin'de üretilen hiçbir diş macununu kullanmamaları için uyarıldıklarında, bu önlem tüketici ürünlerinde donmayı önleyen ve tatlı bir zehir olan dietilen glikol kullanan bir başka Çinli şirkete dikkat çekti.

Kusurlu diş macunlarına ilk olarak New York, New Jersey, Massachusetts, Pennsylvania ve Maryland'de rastlandı. Bunların bir kısmı ABD'ye sahte Colgate markası adı altında girmişti ve üzerlerinde Güney Afrika'da üretildiği yazıyordu. Fakat dünyanın en büyük diş macunu üreticilerinden olan Colgate-Palmolive, Güney Afrika'dan diş macunu ithal etmediğini ve ürünlerinde asla dietilen glikol kullanmadıklarını açıkladı. Diş macunu tüpleri düpedüz taklit edilmişti, etiketlerindeki South African Dental *Assoxiation* şeklindeki yazım hatası da bunu açıkça ortaya koyuyordu. ABD ve Kanada'nın yanı sıra aralarında Avustralya, Nikaragua, Honduras ve Kosta Rika'nın da bulunduğu 32 ülkede binlerce kusurlu diş macunu tüpü toplatıldı.

Çinli yetkililer tüm iddiaları araştırdıklarını fakat diş macunu üreticilerinin yanlış bir şey yapmadıklarını söyledi. Diş macununda az miktarda dietilen glikol maddesinin güvenli bir şekilde kullanılabileceğini fakat yine de yeni ve daha sıkı kontrollerin uygulanacağını da söylediler.

Ucuz Alternatif. Sahtekârlar, ürünlerin içine güvenli katkı maddesi gliserin yerine daha ucuz olan dietilen glikol koyarak kârlarını artırıyorlar. 2009 yılında üzerinde yüzde 99,5 oranında saf gliserin içerdiği yazan Çin malı bir soğuk algınlığı ilacı dünya çapında ölümlere neden oldu, bunlardan biri de Panama'da yaşandı. Piyasaya sürülen 260 bin şişe, yüzden fazla kişinin ölümüne neden oldu. Aynı yıl Çin'de benzer zehirli bir ilaçtan dolayı 18 kişi öldü.

2007'de dietilen glikol ile tedavi edildikten sonra ölenlerin yakınları, 31 Mart 2009'da Panama City'de tazminat ödenmesini talep ederek protest yaparken.

SAHTE ÇİN MALI ÜRÜNLER

Hükümetler akışı durdurmak için çok büyük çaba harcasa da, Çin'den Amerika ve diğer ülkelerdeki limanlara sürekli sahte mal indirilmesinin önüne geçilemiyor. Çinlilerin ilaç, sigara, elektronik aletler, çanta, halı, ayakkabı, golf sopası ve içki gibi neredeyse tüm popüler ürünleri taklit ettikleri biliniyor. 2009 yılında sadece Çin'de 200 trilyon sahte sigara üretildiği tahmin ediliyor ve bunlarda kullanılan sahte ve muhtemelen tehlikeli kimyasal maddelerin 150 milyar dolarlık bir endüstriye ulaşacağı düşünülüyor. Baskınlar ve tutuklamalar trafiği azaltmasına rağmen bu kalıcı bir çözüm olmuyor. Mart 2009'da, İtalya polisi Roma'da 17 depoya baskın düzenledi ve değeri 28 milyon doları aşan sahte elektronik alet, kıyafet ve 150 bin adet Disney ve diğer marka oyuncak ele geçirdi. Bir yıl öncesinde ise Interpol, "Fırtına Operasyonu" adını verdiği koordineli polis önlemleriyle Güneydoğu Asya'da 6,6 milyon dolar değerinde 16 milyon sahte ilaç ele geçirdi.

Geçtiğimiz yıllarda Batı ülkeleri, sahte ürünleri durdurması için Çin hükümetine baskı yaptı. Ocak 2009'da Shenzhen'de görülen mahkemede dünyanın en büyük yazılım şirketinin sahte ürünlerini üreten 11 çete başına hapis cezası verildi. Tahminen 2 milyar dolar değerindeki sahte Microsoft ürünlerini en az 11 ayrı dilde hazırlanıp beş kıtada yaklaşık 36 ülkeye satmışlardı.

Çin'deki tüketiciler de sahte ürün kurbanı oluyor. European Spirits Organization [Avrupa Alkollü İçecek Örgütü], Avrupa markaları adı altında satılan içkilerin yüzde 25'inin sahte olduğunu tahmin ediyor. Araştırmacılar Cabernat Sauvignon'un Kanada, British Columbia'da var olmayan bir şaraphanede üretilmiş gibi gösterildiğini ortaya çıkardı. Markanın üzerinde kırmızı akçaağaç yaprağı vardı ve üstünde *Friendship from Canada* yazıyordu. Sahte elektronik aletler de ülkenin bir başka iç problemi. Ağustos 2009'da, Dünya Ticaret Örgütü Çin'in Amerikan malı DVD'lerin ve başka medya ürünlerinin ithalatına koyduğu kısıtlamalara karşı ABD lehine karar verdi ve bu hareket bu alandaki Çin malı sahte ürünlerin üretimini yavaşlatabilir.

Yıllar Süren Sahtekârlık

Bu tip olaylar on yılı aşkın bir süredir yaşanıyor. İçinde dietilen glikol bulunan bir sağlık ürünü, 1992 yılında Arjantin'de 29 kişinin ölümüne neden oldu.

1995 yılında çoğu beş yaşından küçük olan en az 88 Haitili çocuk, bu maddeden öldürücü miktarda içeren ateş düşürücü ilacı içtikten sonra hayatını kaybetti. Amerika Sağlık Kontrol Merkezi (CDC), Haiti'deki diğer kurbanlara yardım için Haiti'ye gittiğinde yüz felci, solunum yetmezliği ve beyin hasarı şikâyetlerinden muzdarip olduklarını gördüler.

Aynı yıl New York, Great Neck'de bulunan Dastech International şirketi, Çin hükümetinin sahip olduğu Pekin merkezli, Sinochem şirketinden 284 varil "gliserin" satın aldı. Varillerin üzerinde yüzde 98 oranında saf gliserin içerdiği yazıyordu fakat Dastech kısa bir süre sonra bir müşteriden gelen şikâyet üzerine şurubu test etti ve içinde dietilen glikol maddesi olduğunu gördü. Dietilen glikol zehirlenmesi aşırı derecede ağrı verir. Ölümler hızlı gelişen böbrek yetmezliğinden meydana gelir fakat zehir bulantı, kusma, yüksek ateş, kol ve bacaklarda şişmeye de neden olabilir.

1996 yılında, Hindistan'ın Delhi şehrinde, bir eczacının farkında olmadan içerisinde parasetamol bulunan şuruba Çin'den gelen zehirli maddeyi karıştırmasıyla 36 çocuk aynı şekilde hayatını kaybetti.

Araştırma

Haiti'de yaşanan bu trajediden sonra, Amerika Gıda ve İlaç İdaresi'nden (FDA) araştırmacılar, aynı zehrin ABD ve diğer ülkelere de götürülebileceğinden endişe etti. Çinli yetkililere zehirli şurubu üretip güvenli bir maddeymiş gibi diğer ülkelere ihraç eden devlete ait şirketin ismini sordular ama bu talepleri reddedildi.

Bu olayı araştırmak üzere Çin'e giden bir FDA ajanına, ölümlerden şirketlerin sorumlu olmadığını ve bu maddeyi tedarik eden tesisin kapandığını söylediler.

Gizli Kaynak. Dietilen glikolün kaynağını öğrenmek için yapılan araştırma engellendi çünkü zehir küresel ekonomide farklı birçok şirketi içeren dağıtım zincirinden geçmişti. Kimyasal madde üretme izni olmayan ilk Çinli şirket, zehri eczacılıkta kullanılan madde olarak etiketlemişti. Zehir daha sonra

Kosta Rika Sağlık Bakanı Maria Avila, bir basın toplantısında "Genial" marka diş macununu gösteriyor. Ürünün tehlikeleri hakkında halkı uyarmıştı.

devlete ait bir ihracat firmasına geçmiş, oradan da birkaç kez el değiştirdiği (Panama olayında beş, Haiti'de altı kez) Avrupalı satıcılara gönderilmişti.

Nakliye belgesinde, diğer dokümanlarda veya ürün ambalajlarında asıl kaynak yer almıyordu. Nötralizasyon adı verilen bu uygulamada, ürünü alan kişi ürünü kimin ürettiğini asla bilemez. Bu belirsizliğe ek olarak, Avrupalı aracılar analiz raporunu kendi antetli kağıtlarına kopyalayarak nakliyatın ilk kaynağını genellikle gizlemektedir. Bu belgenin ürünü üreten firmadan gelmesi, nakliyatın içeriğini ve kimin ürettiğini açıklaması gerekir. Çin'den alınan sertifikalar çoğunlukla ürün el değiştirdikçe ortadan kaybolmaktadır. Bu nedenle herhangi bir problem oluştuğunda, üretici firmanın izini sürmek imkânsız hâle gelmektedir.

Zincir Çözülüyor. Karışıklıklara rağmen FDA 1996'da zehirli muhtevayı Haiti'ye satanın Chemical Trading and Consulting adlı Alman aracı şirket adına hareket eden Vos BV adında bir Hollanda şirketi olduğunu buldu. Zehir varilleri Sinochem'den gelmişti. Sinochem zehirli muhtevanın üreticisini söylemeyi ilk başta reddetti fakat sonra ABD'nin baskıları nedeniyle Tianhong Fine Chemicals şirketinin adını verdi. Ellerinde adresin olmadığını sadece telefon numarasının olduğunu söylediler. Sinochem'in fabrika müdürü de adresi vermek istemedi ve Amerikalı yetkililere kendi kontrollerinde dietilen glikol maddesine rastlamadıklarını söyledi.

Kimyasal Madde Üretim Tesisi. Kasım 1997'de Amerikalı araştırmacılar, Sinochem şirketinin yöneticilerini yeniden sorguladı ve onlar da sadece ürünün başka birkaç şirketin elinden geçtiğini belirtti. Zehrin kaynağını bulmak için tedarik zincirindeki her bağlantıya bakmalarını söylediler. Bu araştırma, Aralık 1997'de FDA çalışanlarının Xingang kentindeki Tianhong fabrikasına ulaşmasıyla son buldu. Maalesef işletme çoktan kapatılmış ve belgeler de yok edilmişti. İşletmenin müdürü şirketin hiçbir zaman böyle bir zehir üretmediğini söyledi. FDA çalışanı Dr. Suzanne White Junod 2000 yılında, zehrin ilaç fabrikası yerine bir kimyasal madde üretim tesisinde üretildiğini raporladı. Junod özellikle en başta araştırmaları engelleyen ve işbirliği yapmayan yerel yetkilileri suçladı.

Tazminat. Hollandalı şirket Vos BV'ye karşı süren 10 yıllık tazminat davası sonrası Hollandalı yetkililer şirketin 250 bin dolar tazminat ödemesine karar verdi. Sahte ürün test edilmiş ve saf olmadığı bulunmuştu ama Haiti'de kimse bu konuda uyarılmamıştı.

Dolandırıcıların kimliği her zaman tespit edilemiyor ve edilebilenlerin de çok azı yargı önüne çıkıyor. İpuçlarını ülke sınırlarının ötesinde takip edecek herhangi bir uluslararası yetkili makam olmadığı için zehirli tüketim maddelerinin kaynağının izini sürmek münferit olarak ülkelere kalıyor.

Cevapsız Sorular

- Hollandalı şirketin yaptığı testlerde dietilen glikol başarıyla tespit edildiğine göre, neden Çin'den ithal edilen ürünler için daha resmi testler yapılması talep edilmiyor?
- Malların küresel dağıtım zincirindeki hareketlerini kontrol eden uluslararası düzenlemeler neden yok? Konuyla ilgili neden o kadar az kişi yargılanıp cezalandırıldı?
- Amerikan hükümeti yasa dışı üreticilerin isimlerini ve adreslerini almak için Çin hükümetine daha fazla mı baskı yapmalıydı?

PENTAGON SALDIRISI

Maliyeti 300 milyar dolar olan F-35 Joint Strike Fighter (JSF) programı, ABD Savunma Bakanlığı tarafından şimdiye dek gerçekleştirilen en pahalı projedir. Bakanlık, bu uçaklara "dünyanın en gizli, en dayanıklı, en ölümcül, desteklenebilir ve makul fiyatlı çok amaçlı süpersonik savaş uçağı" diyor. Lockheed Martin uçağın dokuz ülke tarafından geliştirilmesine liderlik yaptı: ABD, Birleşik Krallık, İtalya, Kanada, Avustralya, Norveç, Danimarka, Hollanda ve Türkiye. JSF uçakları birçok test uçuşuna çıktı ve bu jetlerden 2.400'den fazla üretilecek.

Hack'leme

Hacker'lar jet savaş uçağının tasarımı ve uçuş sırasında uçağın bakım problemlerini tespit eden elektronik sistemlerle ilgili birkaç terabaytlık (trilyonlarca bayt) bilgiyi kopyalayıp çalmak için 2007 yılında başlayıp 2008'de devam etmek suretiyle Pentagon'un bilgisayar sistemine girdi. Casuslar verileri çalarken şifreleme yaptıkları için dedektifler hangi bilgilerin çalındığını tespit edemedi. Güvenlik ihlalleri proje üzerinde çalışan sözleşmeli güvenlik elemanlarına ait bilgisayarlar aracılığıyla yapıldı.

Virginia, Manassas'taki InfoSec Institute'ta Etik Hack'leme sınıfında bir bilgisayar sistemi test ediliyor. Sınıf güvenlik açıklarının tespit edilmesine yardım ediyor.

Denetimdeki Başarısızlık. Pentagon raporuna göre, Savunma Bakanlığı 1.200 sözleşmeli personeli yeterince denetleyememişti ve aslında onlarla siber güvenliği artırmak için çok daha yakın çalışıyordu. Rapora göre bir hack'leme olayı Türkiye'de yaşanmıştı ve İngiliz savunma şirketi BAE de kurbanlardan biriydi. Ancak BAE, hiçbir bilginin çalınmadığını söyledi.

Gizliliği İfşa Edilmiş Program. *Wall Street Journal*'ın Nisan 2009'da yayınladığı bir habere göre, casuslar uçuş kontrolleri ve sensorlar gibi en hassas bilgilere ulaşamamıştı çünkü bu bilgiler internete bağlı olmayan askeri bilgisayarlarda saklanıyordu. Fakat yetkililer, hırsızlığın muhtemel düşmanların savaş uçağına karşı savunma yapmasını kolaylaştıracağını açıkladı. Amerikalı karşı istihbarat şefi Joel Brenner, savaş uçağı programlarının geçmişte çalındığını ekledi.

Benzer Saldırılar

JSF olayından önce Pentagon bilgisayarlarına düzenlenen saldırılar son altı ay içinde belirgin bir şekilde artmıştı. Bunlardan birinde Amerikan Hava Kuvvetleri'nin hava trafiği kontrol sistemi ciddi biçimde ihlal edilmişti. Çalınan bu özel bilgi, düşmanların tüm sistemi uçağa zarar verecek ya da kafasını karıştıracak kadar bozmasına imkân tanıyabilirdi. "Ağlarımız haritalanıyor," diyerek uyarıda bulunan Brenner, Çin hükümetinden şüpheleniyordu.

İlk Güvenlik İhlali. Haziran 2007'de Savunma Bakanlığı'na düzenlenen ilk çok gelişmiş siber saldırı, Pentagon'un son birkaç aydır hacker'ları alt etmesinden sonra Savunma Bakanlığı ofisinin kritik olmayan bir alanının ihlaliyle gerçekleşti. Araştırmacılar bilgisayar güvenlik duvarlarını kırabilecek bu gelişmiş teknolojiye sahip saldırganın Çin hükümeti olabileceğini

düşündü. Pentagon bu olaydan sonra bir haftayı aşkın bir süre bilgisayarlarını devre dışı bıraktı.

Diğer Hedefler. Bu ihlal üzerine yorum yapan İngiltere'nin M15 adlı istihbarat servisi, 20 yabancı gizli servisin, Birtanya'ya karşı düzenlenen hack'leme operasyonlarına karıştığını ve Çin ile Rusya'nın en büyük endişe kaynağı olduklarını söyledi. Aşağı yukarı aynı dönemde, Almanya'nın *Der Spiegel* gazetesi, Şansölye'nin, Dışişleri Bakanlığı'nın ve diğer hükümet birimlerinin ofisindeki bilgisayar sistemlerinde casusluk yapıldığının tespit edildiğini yazdı.

Şüpheliler

ABD Hava Kuvvetleri, güvenlik ihlaliyle ilgili araştırmalarını sürdürüyor. Yetkililer JSF'e siber saldırı düzenleyenlerin kimliklerini veya kaynağını tespit edemese de, bazıları saldırıların muhtemelen Çin'den yapıldığını, çünkü web adreslerinin Çin'den düzenlenen önceki saldırılarla aynı gibi göründüğünü söylüyor.

Çinliler. Saldırıdan bir ay önce yayınlanan Pentagon raporuna göre, Çin ordusu bilgisayar hack'leme tekniklerinde "büyük bir gelişme" kaydetmişti. Ayrıca Çin ordusu, hacker'lar arasında düzenlediği yarışmalarda en başarılı olanları seçip, bu kişilerle gizli anlaşmalar yapıyordu. Eski bir Savunma Bakanlığı çalışanı, Çin ordusunun Pentagon'un internet ağlarını günde yüz defa test etmeye çalıştığını söyledi. Çin'in devlete bağlı *Global Times* gazetesi, Çinli hacker'ların suçlu olamayacağını "çünkü küresel ölçekte bir bakış açısından bakıldığında, ABD, Rusya ve İsrail'deki hacker'lar Çin'dekilerden daha üst seviyede" diye yazdı. Washington, D.C.'deki Çin Büyükelçiliği ülkesinin "her türlü siber suça karşı olduğunu ve bunları yasakladığını" söyledi.

ABD'NİN ASKERİ SIRLARINI KORUMAK

Dijital çağa girdiğimizden beri, hacker'lar Pentagon'u hedef alıyor. 1986'da, Sovyetler Birliği'nin istihbarat birimi KGB için çalışan beş Batı Alman, Pentagon'un sitelerini hack'lemeye başladı. 1998'den önce Başkan Yardımcısı Al Gore, internet üstünden savunma sırlarını ele geçirmeye çalışan teröristleri durdurmak için yeni bir federal şifreleme politikasını duyurmuştu. O dönemde Savunma Bakanlığı önemli bilgilerini internet ortamından kal-

dırmaya başladı. Bu işlem gerekliydi çünkü ordu iletişiminin yüzde 95'ini herkese açık ağlar üzerinden gerçekleştiriyordu. 2009 yılına kadar bakanlığın 15 bin ağını korumak için yaklaşık 90 bin personeli vardı.

Mayıs 2009'da, Başkan Barack Obama, bilgisayarların hack'lenmesine karşı savunmayı denetleyecek ve Beyaz Saray'a daima erişimi olan bir siber güvenlik koordinatörlüğünün kurulduğunu bildirdi. Pentagon'un dijital savaş için personeli organize etmesi ve eğitmesi amacıyla yeni bir siber komuta kurmak için planlar da yapılıyordu. ABD Savunma Bakanlığı, savunma endüstrisini tehdit eden hacker'lara verilen karşılıkları koordine etmek için artık Bilişim Suçları Merkezi'ni kullanıyor. Merkezin büyüyen saldırıları önlemek için birlikte çalışan, çoğu sözleşmeli 227 personeli var. Bu ekibin yanı sıra, problemle bireysel olarak mücadele eden askerler de var. Lockheed Martin yetkilileri hükümeti Joint Strike Fighter hakkındaki verileri çalan hacker'larla ilgili olarak bilgilendirdikten sonra, Güvenlik İstihbarat Merkezi bünyesinde kendi araştırmalarını yapmaya başladı.

Mayıs ayında ABD Hava Kuvvetleri, Teksas'taki Lackland Hava Kuvvetleri Üssü'nde kendi Cyberspace Command birimlerini kuracaklarını da duyurdu. Bu birim Hava Kuvvetleri'nin önemli web sitelerini korumaya odaklanmasının yanı sıra düşman bilgisayar ağlarına saldırılar düzenleyebilmektedir. Birimin Başkanı Korgeneral Robert Elder, "Eğer bizimle siber uzayda savaşmak istiyorlarsa, biz de onları oraya çekmek istiyoruz," dedi. Birimdeki çalışanlara ise "siber uzay savaşçıları" diyor.

Diğer Hükümetler. Tek muhtemel şüpheliler Çinliler değil. Savunma Bakanı Yardımcısı William Lynn'in Aralık 2009'da dediğine göre, aralarında Kuzey Kore ve İran'ın da bulunduğu yüzden fazla yabancı istihbarat teşkilatı, ABD Savunma Bakanlığı'nın yedi milyon bilgisayarını hack'lemeye çalışıyor. "Bu yüzden koruma ağlarımız her gün tehlike altında. Haftada milyonlarca kez gözden geçiriliyorlar ve bu saldırıların sıklığı ve kapsamı katlanarak artıyor."

Amatör Hacker'lar. Pentagon yetkilileri düşman hükümetlerin yanı sıra teröristler, organize suç örgütleri ve işinden memnun olmayan çalışanlar tarafından gerçekleştirilen güvenlik ihlallerinin de farkında. Bazı hacker'lar sırf eğlence olsun diye Savunma Bakanlığı'nın sistemine girmeye çalışıyor:

- **Gary McKinnon, 43 yaşında.** Britanyalı McKinnon, Amerikalılar tarafından "askeri bilgisayarlara düzenlenen şimdiye dek tespit edilmiş en büyük saldırı"yı yapmakla suçlandı. Yaklaşık yirmi Amerikan ordusu ve altı NASA tesisinin bilgisayar ağlarına giren McKinnon, bunu yaptığını itiraf etti ama sadece UFO'larla ilgili kanıt edinmeye çalıştığını söyledi. 2002 yılında tutuklandı ve mahkemeye çıktığında altmış yıl hapis cezası alma ihtimalinden dolayı 2009 yılında hâlâ ABD'ye iade edilmemek için mücadele veriyordu.
- **Ehud Tenenbaum, 18 yaşında.** 1998'de Pentagon, NASA ve İsrail meclisinin sitelerindeki sınıflandırılmamış materyali hack'leyen İsrailli Tenenbaum tecil edilmiş cezaya ve para cezasına çarptırıldı.
- **Chad Davis, 19 yaşında.** Wisconsin, Gren Bay'den Davis, Pentagon'un sitesindeki Amerikan Ordusu sayfasını hack'leyip içeriğini değiştirmek suçundan 1999 yılında tutuklandı ve altı ay hapis cezasına çarptırıldı.

Cevapsız Sorular

- Savunma Bakanlığı'nın internete bağlantısı olmayan ayrı bir bilgisayar sistemi varsa, önemli sırları neden internette tutuyor?
- Pentagon Joint Strike Fighter hakkındaki bilgilerin Çinliler tarafından çalınmış olabileceğini düşünüyorsa, teknolojisi somut bir delile ulaşmak için kaynağın izini neden süremiyor?
- Düşman savaş uçağına karşı savunmasına yardım edecek bilgiyi açıkça ele geçirdiğine göre, savaş uçağında değişiklikler yapılacak mı?
- Casuslar Pentagon'un içinde veya sözleşmeli sivil çalışanlar arasında olabilir mi ve hacker'lara sistemlerini nasıl ihlal edeceklerini söylemiş olmaları mümkün mü?

EK KAYNAK

Anderson, Andrew: "John Ward: 'If I Could Solve This, Then I Could Grieve'", *Daily Telegraph*, Londra, 7 Eylül 2008.

Bakri, Nada ve Graham Bowley: "Top Hezbollah Commander Killer in Syria", *New York Times*, 13 Şubat 2008.

Balakrishnan, Angela: "What Happened on the Day Madeleine Disappeared?", *The Guardian*, Londra, 11 Nisan 2008.

Banks, Leo W.: "The Girl in the Desert Cage", *Tucson Weekly*, 27 Kasım 2003.

Bascomb, Neal: *Hunting Eichmann*. Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2009.

Bazley, Thomas: *Crimes of the Art World*. Westport, CT: Praeger Publishers, 2010.

Bennetto, Jason: "Great Unsolved Crimes: The King, The Conman and a Millionnaire's Murder", *The Independent*, Londra, 19 Ocak 2006.

Bird, Steve: "Theories: So Who Did Kill Dando?", *The Times*, Londra, 1 Ağustos 2008.

Blanford, Nicholas: *Killing Mr. Lebanon: The Assassination of Rafik Hariri and Its Impact on the Middle East*. Londra: I. B. Tauris, 2006.

Bogdanich, Walt: "F.D.A. Tracked Poison Drugs, But Trail Went Cold in China", *International Herald Tribune*, 16 Haziran 2007.

Bondeson, Jan: *Blood on the Snow: The Killing of Olof Palme*. Ithaca, NY: Cornel University Press, 2005.

Boser, Ulrich: *The Gardner Heist: the True Story of the World's Largest Unsolved Art Theft*. Washington, D.C.: Smithsonian Books, 2008.

Brandt, Charles: *I Heard You Paint Houses: Frank "The Irishman" Sheeran and the Inside Story of the Mafia, The Teamsters, and the Last Ride of Jimmy Hoffa*. Hanover, NH: Steerforth Press, 2004.

Brooks, Richard ve Georgia Warren: "Andy Warhol Acolyte May be Artistic Illusion", *The Times*, Londra, 30 Ağustos 2009.

Burrough, Bryan: "Missing White Female", *Rolling Stone*, Ocak 2006.

Butterfield, Fox: "The Fugitive Didn't Do it", *New York Times*, 9 Şubat 1997.

Carthcart, Brian: *Jill Dando: Her Life and Death*. Londra: Penguin Books, 2001.

Chivers, C. J.: "A Fearless Activist in a Land of Thugs", *New York Times*, 17 Temmuz 2009.

Church, Robert: *Murder in East Anglia*. Londra: Robert Hale, 1987.

Collins, Danny: Vanished: The Truth About the Disappearance of Madeleine McCann. Londra: John Blake Publishing, 2008.

Coloradoan (Fort Collins). "Peggy Hettrick Murder Case Timeline", 20 Ocak 2008.
Cooley, John: *Currency Wars: How Forged Money Is the New Weapon of Mass Destruction*. New York: Skyhorse Publishing, 2008.
Corchado, Alfredo: "Pancho Villa Assassin's Kin Say U.S. Government Still Owes Reward", *Dallas Morning News*, 9 Mart 2008.
Coreno, Catherine: "D. B. Cooper: A Timeline", *New York Magazine*, 22 Ekim 2007.
Crimaldi, Laura ve Tom Mashberg: "Step by Step, Retrrace Art Thieves' Path", *Boston Herald*, 16 Mart 2009.
Daily Record (Glaskow, İskoçya). "Suzy Lamplugh Cops Ponder Steve Wright Link", 22 Şubat 2008.
Deflem, Mathieu: "Top Hezbollah Commander Killed in Syria", *Washigton Post*, 13 Şubat 2008.
Delventhal, Ivan: "Michaela Kidnapping A Mystery Years Later", *Oakland Tribune*, Londra, 10 Ekim 2004.
Dennis, Brady: "Search for Sabrina Redoubled", *St. Petersburg Times*, Florida, 20 Ekim 2000.
Dimanno, Rosie: "The Boy Who Never Returned", *Toronto Star*, 20 Aralık 2006.
Edwards, Richard: "Poison-tip Umbrella Assassination of Georgi Markov Reinvestigated", *Daily Telegraph*, Londra, 19 Haziran 2008.
Fenton, Ben: "What is Polonium 210?", *Daily Telegraph*, Londra, 25 Kasım 2006.
Freed, Anne: "Dissecting Murder: Bone by Bone", *Toronto Star*, 4 Eylül 2008.
Gavron, Jeremy: *Darkness in Eden: Murder of Julie Ward*. Londra: HarperCollins, 1993.
Gill, Charlotte: "DNA Breakthrough Could Solve Britain's Oldest Murder Case", *Mail on Sunday*, Londra, 5 Kasım 2008.
Gleadell, Colin: "Andy Warhol's Mystery Acolyte Pietro Psaier", *Daily Telegraph*, Londra, 16 Eylül 2008.
Gordon, David: "The Winter' Night They Took Shergar", *Belfast Telegraph*, İrlanda, 31 Mayıs 2003.
Gorman, Siobhan, August Cole ve Yochi Dreazen: "Computer Spies Breach Fighter-Jet Project", *Wall Street Journal*, 21 Nisan 2009.
Graysmith, Robert: *The Murder Bob Crane: Who Killed the Star of Hogan's Heroes?* New York: Crown Publishing Group, 1993.
Harding, Luke: "Who Shot Natalia Estemirova?" *The Guardian*, Londra, 23 Temmuz 2009.
Hodel, Steve: *Black Dahlia: The True Story*. New York: Arcade Publishing, 2003.
Holloway, Beth: *Loving Natalee: A Mother's Testament of Hope and Faith*. New York: HarperOne, 2007.
Hussain, Zahid: *Frontline Pakistan: The Path to Catastrophe and the Killing of Benazir Butto*. Londra: I. B. Tauris, 2008.

Hunt, Swanee: "Russian Roulette: The Murder of Journalist Anna Politkovskaya Ripples Worldwide", *Sojourners*, Ocak 2007.

Katz, Friedrich: *The Life and Times of Pancho Villa.* Palo Alto, CA: Stanford University Press, 1998.

Kelowna Daily Courier (British Columbia, Kanada). "Man Cleared in Tran Murder Settles Suit with Mounties", 21 Aralık 2009.

Kunstler, William: *The Hall-Mills Murder Case: The Minister and the Choir Singer.* New Burnswick, NJ: Rutgers University Press, 1980.

Lang, Holly: *The Notorious B.I.G.: A Biography.* Westport, CT: Greenwood Publishing Group, 2007.

Las Vegas Sun. "Where I Stand-Classic Hank: An Offer for Return of Cary Sayegh", 3 Ağustos 2001.

Leville, Sandra: "The Lord, the Lag and the Stolen Antiques", *The Guardian*, Londra, 28 Ağustos, 2004.

Lewis, Damian: "Soldiers of Fortune", *Daily Mail*, Londra, 2 Haziran 2007.

Lohr, Steve: "Palme Case: A Field Day for the Conspiracy Set", *New York Times*, 28 Eylül 1989.

Long, Bruce: *William Desmond Taylor.* Lanham, MD: Scarecrow Press, 1991.

Louvish, Simon: "Silent Victim", *The Guardian*, Londra, 24 Ekim 2003.

Martin, John: "Major Events in the Aisenberg Case", *St. Petersburg Times*, Florida, 22 Şubat 2001.

Masood, Salman ve Carlotta Gall: "Bhutto Assassination Ignites Disarray", *New York Times*, 28 Aralık 2007.

McDonald, Henry: "Employee Cleared of £26.5m Northern Bank Robbery", *The Guardian*, Londra, 9 Ekim 2008.

McGrath, Darrin: *Hitching a Ride: The Unsolved Murder of Dana Bradley.* St. John's, Newfoudland, Kanada: Flanker Press, 2003.

McKittrick, David: "Ireland's Crown Jewels: the Case of the King, the Courtiers and the Gay Cover-up", *The Independent*, Londra, 2 Kasım 2003.

McVicar, John: *The Belfast Bank Robbery.* Londra: Artnik Books, 2006.

Mihm, Stephen: "No Ordinary Counterfeit", *New York Times Magazine*, 23 Temmuz 2006.

Miletich, Steve: "Five Years Later, FBI Still After Wales' Killer", *Seattle Times*, 12 Ekim 2006.

Mosedale, Mike: "The Killer Inside", *Minneapolis News*, 9 Kasım 2005.

Moyes, Jojo: "Robbers Grab Pounds 5m from Security Vav", *The Independent*, Londa, 4 Temmuz 1995.

Nakashima, Ellen: "Defense Department Joins Forces with Industry Against Cybercrime", *Washington Post*, 25 Mayıs 2009.

Neff, James: *The Wrong Man: The Final Verdict on the Sam Sheppard Murder Case.* New York: Randon House, 2001.
New York Times: "Strangling of a Little Girl Who Had Everything Stuns Boulder", 1 Ocak 1997.
Punch, Rachel: "ACCENT: The Unsolved Murder of Renee Sweeney – Questions, But No Answers", *Sudbury Star*, Ontario, Kanada, 23 Ocak 2010.
Puod, Ric R. Ve Johanna Villaviray: "Ninoy's Death a Triumph for the 'Invisible Group'", *Manile Times*, 20 Ağustos 2003.
Reed, J. D.: *Pursuit of D. B. Cooper.* New York: Dell Publishing, 1981.
Rhys, Steffan: "Sion Jenkins: I Saw Who Killes Billie-Jo", *Western Mail*, Cardiff, Wales, 2 Ağustos 2008.
Roberts, Genevieve: "Billie-Jo Jenkins Died Minutes After Attack, Court Told", *The Independent*, Londra, 2 Kasım 2005.
Robin, Paul: "The Bob Crane Murder Case Part Two", *Phoenix New Times*, 28 Nisan 1993.
Samuel, Henry: "French Secret Services Accused of Link to Murder of Ben Barka", *Daily Telegraph*, Londra, 16 Ekim 2009.
Seale, Patrick: "Who Killed Rafik Hariri?", *The Guardian*, Londra, 23 Şubat 2005.
Shukovsky, Paul: "FBI Cuts Agents Looking into Murder of Tom Wales", *Seattle Post-Intelligencer*, 3 Haziran 2006.
Silvester, John: "'Mr Cruel' Filmed His Victims, Say Police", *The Age*, Melbourne, Avusturya, 8 Nisan 2006.
Sixsmith, Martin: *The Litvinenko File: The Life and Death of a Russian Spy.* New York: St. Martin's Press, 2007.
Smith, Carlton: *Death of a Little Princess: The Tragic Story of the Murder of JonBenet Ramsey.* New York: St. Martin's Press, 1997.
Snookes, Harriet: "Rothschilds' Stolen Waddesdon Trinkets May Never Be Recovered, Police Fear", *Bucks Herald*, Aylesbury, İngiltere, 17 Aralık 2009.
Spokane Daily Chronicle, Washington: "Pair Acquitted in Kidnapping", 8 Aralık 1999.
Stephen, Andrew: *The Suzy Lamplugh Story.* Londra: Faber and Faber, 1988.
Stoler, Peter, Barry Kalb ve Jonathan Beaty: "Italy: The Great Vatican Bank Mystery", *Time*, 13 Eylül 1982.
Sullivan, Randall: "The Unsolved Mystery of the Notorious B.I.G.", *Rolling Stone*, 15 Aralık 2005.
Taylor, Troy: *Bloody Chicago.* Alton, IL: Whitechapel Productions Press, 2006.
Telzrow, Michael E.: "The New Chinese Take-Out", *The New American*, 20 Ağustos 2007.
Time: "The Murder of Mahdi Ben Barka", 29 Aralık 1975.
Time: "The Trouble with Harry", 1 Haziran 1959.

Tomlinson, Gerald: *Fatal Tryst: Who Killed the Minister and the Choir Singer?* Lake Hopatcong, NJ: Home Run Press, 1999.

Tuner, Colin: *In Search of Shergar.* Londra: New English Library, 1984.

Vaughan, Kevin: "No More Cuffs: Masters Free", *Rocky Mountain News*, Denver, 23 Ocak 2008.

Villisca Review, Iowa: "8 People Murdered in their Beds in Villisca", 13 Haziran 1912.

Williams, Paul L.: *The Vatican Exposed: Money, Murder and the Mafia.* Amherst, NY: Promethus Books, 2003.

Wolfe, Donald H.: *The Black Dahlia Files.* New York: Little, Brown Book Group, 2006.

Zacharias, Pat: "The Pat Jimmy Hoffa Didn't Come Home", *Detroit News*, 28 Ağustos 1999.

Zoellner, Tom: "Amateurs Stir Embers of Notorious Zodiac Case", *San Francisco Chronicle*, 2 Ekim 2000.

Fotoğraf Telif Hakları

Alamy Images: 120 (Brian Harris)

Canadian Press Images: 57

Corbis: 9 (Sebastian Widmann/EPA), 29 (Mark Peterson), 37 (Rebecca Cook/Reuters), 62 (John C. Hillery/Reuters), 71 (Tim Graham/Sygma), 77 (Barry Gutierrez/Reuters/Rocky Mountain News), 90 (Axel Koester/Sygma), 108 (Nelson Andrad/EPA), 110 (Nelson Andrad/EPA), 136 (Nabil Mounzer/EPA), 138 (Wael Hamzeh/EPA), 140 (Peter Endig/ EPA), 143 (Denis Sinyakov/Reuters), 152 (Rainer Jensen/EPA), 182 (Viviane Moos), 196 (Louis Forra/EPA), 201 (EPA), 218 (Gianni Giansanti/Sygma), 221 (Brooks Kraft), 223 (Tannen Maury/EPA), 249 (Jeffrey Markowitz/Sygma), 254 (David LeFranc/Kipa), 260 (Jeffrey Arguedas/EPA)

Corbis/Bettman: 8, 22, 26, 27, 30, 36, 38, 45, 48-49, 53, 55, 61, 66-67, 115, 122, 124, 125, 130, 165

Dreamstime: 75 (Vasiliy Koval)

Mary Evans Picture Library: 158, 160

Federal Bureau of Investigation: 209

Getty Images: 38 (Hulton), 41 (Frank Scherschel/Time & Life Pictures), 119 (Mark Wilson), 155 (Kaveh Kazemi), 163 (AFP), 169 (Glow Images), 175 (Terence Spencer/Time & Life Pictures), 229 (Peter Mulhy/AFP), 240 (Roger Viollet), 244 (AFP), 245 (Ken Goff/Time & Life Pictures), 247 (Andreas Solaro/AFP), 258 (Elmer Maetinez/AFP)

Jill Goos and Villisca: Living With a Mystery: 19 © Fourth Wall Films

Greater Sudbury Police Service: 100, 102, 103

Anne Griffoin/Flickr: 238

Heritage Images: 208 (Spectrum Colour Library)

Library of Congress: 114, 116

Mirrorpix: 15, 161, 197

National Center for Missing & Exploited Children (missingkids.com): 172, 187

Newfoundland & Labrador Police Department: 69

Ontario Provincial Police: 56, 59

Photoshot: 25 (WpN), 91 (Eric Lesser/WpN), 104 (Starstock), 118 (Starstock), 144 (Alexander Jr Zemlianichenko/WpN), 206, 236, 263 (WpN)

Photoshot/UPPA: 32-34, 39, 44, 81, 83, 105 (Band Photo), 178 (Itar-Tass), 190

Press Association Images: 46 (Mike Jenson/St. Cloud Times), 87 (Adrian Wyld), 133-134, 167, 191, 200, 216, 251

Public Domain: 51, 52, 70, 257

Real World Image: 84-86

Rex Features: 63 (Newspix), 79-80, 89-90, 96 (Eric Pendzich), 106, 128, 150, 180, 181, 184-185 (Newspix), 195 alttaki, 211, 213, 225, 229, 231

Science Photo Library: 145 (Rich Treptow)

TopFoto: 13-14, 16, 179, 207 (Stephen Whitehorne/AA Worl Travel Library)

ABD Savunma Bakanlığı: 253

The Villisca Review and Fourth Wall Films: 20 © Fourth Wall Films

The Villisca Review and Villiscamovie.com: 18 © Fourth Wall Films

Linda Wheeler-Holloway: 74, 76

Wikipedia Creative Commons Licence: 234 üstteki (Matt Lever)

- Beyrut'taki British Bank iki gün boyunca soyulur.
- Amerika'nın en ünlü sendika lideri Jimmy Hoffa, gündüz vakti ortadan kaybolur.
- Benazir Butto, Ravalpindi'de katıldığı seçim mitingi bittiğinde bir suikast sonucu ölür.
- Zodyak Katili adı verilen kimliği bilinmeyen seri katil 37'den fazla insanı vahşice öldürür.
- Polis üniforması giymiş iki adam, Boston'daki Isabella Stewart Müzesi'ni soyar.
- Notorious B.I.G. olarak tanınan ünlü rap şarkıcısı Christopher Wallace, Los Angeles sokaklarında öldürülür.
- İngiliz fotoğrafçı Julie Ward, Kenya'da safari yaparken kaybolur; daha sonra cesedinin parçaları bulunur.
- Bir adam 200.000 dolar çalıntı parayla bir uçaktan atlar.

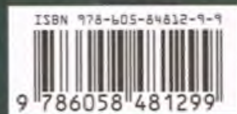
Bunlar bir James Bond filminden parçalar mı dersiniz? Eğer öyle olsaydı sonunda suçlular yakalanırdı. Oysa bunlar, işlendikleri günden bu yana failleri bulunamamış suçlar.

Çözülememiş Suçlar, halen çözülememiş elliyi aşkın uluslararası vakayı kapsıyor. Dedektif masasına oturup kanıtları inceleyebilir, başlıca şüphelilerin yanıtlarını gözden geçirebilirsiniz. Sizce suçlu mu, suçsuz mu?

facebook.com/palomayayinevi
twitter.com/palomakitap

22 TL

ISBN 978-605-84812-9-9
9 786058 481299